בנק מזרחי טפחות בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2016

תוכן העניינים הראשי

דבר יושב ראש הדירקטוריון	**3**
דוח הדירקטוריון וההנהלה	**4**
סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	9
הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	29
סקירת הסיכונים	79
מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים	132
הצהרות לגבי גילוי בדוחות הכספיים	**138**
דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דווח כספי	**140**
חוות דעת רואה החשבון המבקר	**141**
דוחות כספיים שנתיים	**143**
ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו	**331**
נספחים לדוחות השנתיים	**393**
מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים	**406**

הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד.
בביאור 36 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות של הבנק בלבד.
חוברת הכוללת את נתוני הבנק תמסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק
www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק << קשרי משקיעים << מידע כספי

דוח תקופתי לשנת 2016	**414**

דבר יושב ראש הדירקטוריון

בשם חברי דירקטוריון הבנק אני מתכבד להציג בפניכם את הדוח הכספי של מזרחי-טפחות לשנת 2016.
גם בשנה זו הצליח הבנק להמשיך בתנופת הצמיחה המאפיינת אותו בשנים האחרונות, ולגדול משמעותית במגוון תחומי הפעילות: כך, בין השאר, בהשוואה לשנת 2015 צמח האשראי ב-7.6%, פיקדונות הציבור טיפסו ב-9.8%, סך כל המאזן גדל ב-10.2%, הכנסות המימון מפעילות שוטפת עלו ב-10.4% והרווח הנקי הגיע לשיא של 1,266 מיליוני שקלים חדשים - גידול מרשים של 11.6%. התשואה להון עמדה על 10.2% לעומת 10.0% בשנה הקודמת - הישג ראוי לציון על רקע הגידול של 7.3% בבסיס ההון של הבנק לרמה של כ-12.7 מיליארד שקלים חדשים.
בה בעת, עומד הבנק בכל היעדים הרגולטוריים הנדרשים: יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עלה ל-10.1%, יחס המינוף הגיע ל-5.27% ויחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי עמד על 117%.
במקביל, המשיך הבנק לשמור על שליטה בהוצאות עם גידול מתון של 2.3% בהוצאות התפעוליות, מה שהוביל לשיפור נוסף ביחס היעילות של הבנק, שעמד בסוף השנה על 58.5% בהשוואה ל-59.8% בסוף 2015 - נתון איכותי גם בסטנדרטיים בינלאומיים.
שוק המשכנתאות התאפיין גם ב-2016 בפעילות ערה ואינטנסיבית, אם כי בהיקפים מעט נמוכים מאלה שהיו בשנה הקודמת, בין השאר בשל אי-ודאות באשר למידת הצלחתם של צעדי הממשלה והשפעתם על היצע הדירות ורמת המחירים. מזרחי-טפחות המשיך להיות הגורם הדומיננטי והמוביל בענף, תוך התאמת התמחור לסביבה הרגולטורית, הקפדה מרבית על איכות תהליכי החיתום ושמירה על פרופיל הסיכון הנמוך של התיק.
לא מיותר לציין, כי המשך הצמיחה והשיפור בכל תחומי הפעילות מהווים הישג יוצא דופן, על רקע הנתונים המקרו-כלכליים ששררו במשק בשנת 2016 - ריבית ואינפלציה נמוכות במיוחד, וסביבת הפעילות הרגולטורית והפרלמנטרית המורכבת שבה הבנק פעל.
בשנה החולפת התחזק עוד יותר הבידול בין מזרחי-טפחות לשאר הבנקים, שבא לביטוי, בראש ובראשונה, בתפיסת השירות האנושית-אישית שהבנק חרט על דגלו. ב-2016 המשיך הבנק לפתוח סניפים חדשים ונכון לסוף השנה החזיקה קבוצת מזרחי-טפחות ב-184 סניפים ושלוחות בהשוואה ל-177 בסוף שנת 2015. כמו בשנה הקודמת גם ב-2016 פתח הבנק שני סניפים חדשים במגזר הערבי: בבאקה אל גאַרביה ובכפר קאסם, על בסיס החלטה קודמת של הדירקטוריון להרחיב משמעותית את נוכחותו הפיסית של הבנק בערים ובישובים ערביים.
מספר העובדים בקבוצה גדל מ-6,047 ל-6,141, כאשר עיקר הגידול הופנה לתגבור מערך כוח האדם מוטה השירות בבנק.
בד בבד, המשיך הבנק לפתח כלים וערוצי פעילות מתקדמים, על מנת לשפר את חווית הלקוח ולהדק את הקשר בינו לבין הבנקאי האישי בסניף. זאת, במסגרת מודל הפעילות ה"היברידי" הייחודי של מזרחי-טפחות, הפועל להטמעת הטכנולוגיה בשירות הבנקאי לא כתחליף לסניפים ולבנקאים אלא כגורם משלים ומסייע לשירות האנושי.
כתוצאה מכך, ועל רקע מהלכי התייעלות שנקטו המתחרים העיקריים, הצליח הבנק לגייס ב-2016 עשרות אלפי לקוחות חדשים - פרטיים ובעלי עסקים.
אסטרטגיית הצמיחה של הבנק, המכוונת להרחבה משמעותית של הפעילות העסקית בכל תחומי הפעילות - תוך הקפדה הדוקה על יעילות תפעולית וריסון בהוצאות, סייעה למזרחי-טפחות להגדיל את נתח השוק שלו באשראי ובפיקדונות ולבסס את מעמדו כבנק השלישי במערכת הבנקאית בישראל וכמוביל שוק, בכל מה שנוגע לתחום האשראי הקמעונאי, כולל הלוואות לדיור.
לאחר שעמד במרבית יעדי התוכנית האסטרטגית הקודמת ואף הקדים לעמוד ביעדים הרגולטוריים בתחומי ההון, המינוף וכיסוי הנזילות פרסם הבנק בחודש נובמבר 2016 תוכנית אסטרטגית חמש-שנתית חדשה, שתהווה פלטפורמה להמשך צמיחתו והתפתחותו העסקית בשנים הבאות.
לצד שמירה על מובילותו בתחום הקמעונאי בכלל ובשוק המשכנתאות בפרט - תוך ריכוז מאמץ להגדלת חלקו בקהלים פוטנציאליים כמו הציבור החרדי, הערבי ובני הגיל השלישי, מתעתד הבנק להגביר את המיקוד העסקי ולהרחיב באופן ניכר את פעילותו אל מול העסקים בכל הסגמנטים: הקטנים, הבינוניים והתאגידים. לשם כך מגדיל הבנק את מספר הבנקאיים העסקיים, מפתח תוכניות שיווקיות ומערכות מיכוניות ייעודיות, מהדק את הסינרגיה בין החטיבה העסקית לשאר חטיבות הרווח ובוחן דרכים להגדלת שיתוף הפעולה עם השוק המוסדי.
מנוע צמיחה נוסף שישמש את הבנק בשנים הקרובות יהיה מינוף התשתיות והיכולות שלו למתן שירותי תפעול בנקאי, לגופים אחרים במערכת הפיננסית. מדובר, בין השאר, במתן שירותי תפעול לקופות גמל, קרנות השתלמות וקרנות נאמנות, בשירותי נאמנות לגופים מוסדיים וכן בשירותי הובלת כספים ומרכז מזומנים. המטרה היא להפוך את הבנק למתפעל מרכזי של נכסים פיננסיים ולהגדיל משמעותית את חלקו, כמו-גם את ההכנסות לבנק, מתחומי פעילות אלה.
תוכנית העבודה לשנת 2017 כבר מביאה לביטוי יעדים אלה, ואין לי ספק שהשינויים הללו ישתקפו בתוצאות העסקיות שלנו בשנים הבאות.
כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות בקהילה ולתמוך באוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים.
במסגרת זו, מקיימים סניפי הבנק ויחידות המטה שלו פעילויות התנדבותיות בגופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסך ובמצוקה. בנוסף, מקיים הבנק מגוון מיזמים לטובת אוכלוסיות נזקקות. פעילויות אלו נעשות תוך מעורבות של עובדי הבנק, בני משפחותיהם ולעיתים אף לקוחות הבנק.
הבנק ממשיך להקפיד על התנהלות שקופה והוגנת מול לקוחותיו וכלל מחזיקי העניין שלו, על בסיס סולם הערכים והקוד האתי שהבנק חרט על דגלו, כחלק מהותי מהתרבות הארגונית שלנו.
בהזדמנות זו אני מבקש להודות, בשמי ובשם כל חברי הדירקטוריון, לכלל מחזיקי העניין בבנק ובראשם קהל לקוחותינו הנאמן, ולהביע הערכה רבה להנהלת הבנק ולאלפי העובדים והמנהלים האיכותיים והמסורים שלנו, על המאמץ הבלתי נדלה, ההשקעה והתרומה החשובה שלהם להצלחתו של מזרחי-טפחות.

בברכה,

משה וידמן
יושב ראש הדירקטוריון
מזרחי-טפחות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

תוכן העניינים

דוח הדירקטוריון וההנהלה	**8**
סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	**9**
מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק	9
קבוצת הבנק ותחומי פעילותה	12
סיכונים עיקריים	13
יעדים ואסטרטגיה עסקית	15
התפתחויות במבנה ההון	17
התפתחויות במקורות המימון	17
התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית	19
התפתחויות משמעותיות במערך השיווקי	22
התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל	24
התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע	25
התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית	25
פרויקטים משמעותיים	27
נושאים נוספים	28
הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	**29**
מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים	29
אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק	29
הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק	31
אירועי סיכון	33
דוחות רואי החשבון המבקרים	35
אירועים לאחר תאריך הדוחות הכספיים	35
שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים	35
התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר	36
ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר	37
ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון	45
נכסים והתחייבויות	45
הון, הלימות הון ומינוף	53
פעילות חוץ מאזנית אחרת	57
תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	58
מגזרי פעילות פיקוחיים	58
חברות מוחזקות עיקריות	77
סקירת הסיכונים	**79**
תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם	79
סיכון אשראי	81
סיכון שוק וריבית	109
סיכון תפעולי	123
סיכון נזילות ומימון	127
סיכונים אחרים	129
סיכון ציות ורגולציה	129
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון	129
סיכון מוניטין	130
סיכון אסטרטגי	130
הערכת גורמי הסיכון	131
מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים	**132**
בקרות ונהלים	137

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	9
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים	9
מאזן - סעיפים עיקריים	10
יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)	11
חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות	12
שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי	32
ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת	37
פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות	38
היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים	39
פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים	39
פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי	40
פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה	41
נתוני Cost-Income Ratio	43
התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1, לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות, ויחס המינוף בתום הרבעון	44
נתוני הרווח למניה	44
ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק	45
נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה	45
נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	46
פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי	47
התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה	47
סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ	47
ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק	48
התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים	49
התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה	49
התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים	50
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד	51
תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה	51
יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע	51
התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה	52
נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	52

התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד	53
הרכב ההון העצמי	53
נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון בדוח המאוחד	54
התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה	55
פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2015	56
התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת	57
תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים	59
ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית	62
ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית	64
ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים	66
ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים	68
ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים	70
ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים	72
ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי	74
ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ	76
השקעות הבנק בתאגידים ריאליים	78
החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2016	83
אשראי למטרת עסקאות הוניות	84
אשראי לחברות ממונפות	84
תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי	85
מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי	85
ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו	85
תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש	86
ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי	87
מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי	87
סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד	92
חשיפה למדינות זרות - מאוחד	96
חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	99
פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים- יתרות ומאפייני סיכון שונים ליום	88
סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי	89
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים	89
פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן	90
פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס	91

היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית	101
פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור	104
פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314	105
ערך ה-VAR של קבוצת הבנק	111
השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE	111
חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית	112
להלן משך החיים הממוצע של הנכסים וההתחייבויות, ליום 31 בדצמבר 2016	120
שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית	121
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית	121
גידול (שחיקה) בהון במיליוני שקלים חדשים	122
מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם	131
ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר	134
שכר רואי החשבון המבקרים	351
פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה	352
ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה	356
מבנה ההחזקות העיקריות של קבוצת מזרחי טפחות	360
תמצית נתונים עיקריים לפי מבנה הקבוצה	361
בעלי שליטה	362
מבנה ארגוני	367
נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות	369
הכנסות הבנק מביטוח אגב-משכנא	382

דוח הדירקטוריון וההנהלה
מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 20 במרץ 2017 (כ"ב באדר התשע"ז), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2016.

דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח

סיכונים וגילויים הפיקוחיים נוספים של הבנק, ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות המפקח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות כספיים אלה).

דוח הדירקטוריון וההנהלה והדוחות הכספיים לשנת 2016 ערוכים בהתאם למבנה שקבע המפקח על הבנקים. בתום חלק הביאורים לדוחות הכספיים נכלל פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים לדוחות השנתיים.

מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים נכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il >> אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).
- ביאורים לדוחות הכספיים הכוללים את נתוני הבנק בלבד ("סולו"), לכל דורש.

אתר האינטרנט של הבנק כולל גם מידע פיקוחי נוסף ובו פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאו פוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאו פוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר את הבנק, תחומי הפעילות שלו, הביצועים, הסיכונים אליהם הוא חשוף וכן את היעדים והאסטרטגיה שלו.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2016	2015	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים				
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים					
הכנסות ריבית, נטו	3,778	3,534	3,375	3,464	3,214
הכנסות מימון שאינן מריבית	295	358	173	14	95
עמלות והכנסות אחרות	1,567	1,500	1,439	1,485	1,478
סך ההכנסות	5,640	5,392	4,987	4,963	4,787
הוצאות בגין הפסדי אשראי	200	211	173	288	276
הוצאות תפעוליות ואחרות	3,299	3,226	3,039	2,951	2,807
מזה: משכורות והוצאות נלוות	2,071	1,944	1,866	1,823	1,704
רווח לפני מיסים	2,141	1,955	1,775	1,724	1,704
הפרשה למיסים על הרווח	833	761	657	593	594
רווח נקי[1]	1,266	1,134	1,092	1,083	1,060

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2016 ב-1,266 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,134 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, גידול של 11.6%, הגבוה משיעור הגידול של סך כל המאזן בתקופה (10.2%).

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2016 בהשוואה לשנת 2015:

- סך ההכנסות גדלו בשנת 2016 בשיעור של 4.6% בהשוואה לשנת 2015.

הגידול בהכנסות נבע מצמיחה בהיקפי הפעילות, למרות ההשפעות של סביבת ריבית ואינפלציה נמוכות והוראות רגולטוריות שונות, בעיקר בתחום העמלות.

- שמירה על רמת ההוצאות התפעוליות (שיעור גידול של 2.3% בלבד בשנת 2016 לעומת התקופה המקבילה).

נתוני הרווח הרב-תקופתי מצביעים על:

- גידול מתמשך ועקבי בהכנסות הבנק.
- שליטה על רמת ההוצאות התפעוליות, תוך הצגת יחסי יעילות איכותיים.
- צמיחה עקבית ברווח הנקי של הבנק מידי שנה.

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

	ליום 31 בדצמבר				
	2016	2015	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים				
מאזן - סעיפים עיקריים					
סך כל המאזן	230,455	209,158	198,513	179,545	162,132
אשראי לציבור, נטו	171,341	159,204	147,569	138,565	128,651
מזומנים ופיקדונות בבנקים	41,725	30,489	26,798	26,060	16,671
ניירות ערך	10,262	11,845	14,259	7,000	9,041
פיקדונות הציבור	178,252	162,380	152,379	141,244	128,081
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	27,034	23,719	20,580	16,443	14,039
פיקדונות מבנקים	1,537	1,166	1,258	2,041	1,694
הון עצמי[1]	12,714	11,847	10,797	9,681	8,730

סך כל המאזן ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-230.5 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-21.3 מיליארדי שקלים חדשים (10.2%).

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-171.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 12.1 מיליארדי שקלים חדשים (7.6%).

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמו ב-178.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 15.9 מיליארדי שקלים חדשים (9.8%).

ההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-12.7 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-0.9 מיליארדי שקלים חדשים (7.3%).

נתוני המאזן הרב-תקופתי מצביעים על צמיחה מתמשכת בפעילות הבנק.

הגידול השנתי הממוצע בשנים 2012-2016 הסתכם ב-:

סך כל המאזן	9.2% -
אשראי לציבור, נטו	7.4% -
פיקדונות הציבור	8.6% -
הון עצמי	9.9% -

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

	2016	2015	2014	2013	2012
מדדי ביצוע עיקריים					
תשואת הרווח הנקי[1]	10.2	10.0	10.6	11.8	13.0
תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון[2]	0.97	0.89	0.91	0.98	1.01
פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו	104.0	102.0	103.3	101.9	99.6
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון[3]	10.10	9.50	9.05	8.94	8.55
יחס המינוף[4]	5.27	5.32	-	-	-
יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)[5]	117	91	-	-	-
הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio)[6]	58.5	59.8	60.9	59.5	58.6
רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)	5.46	4.90	4.74	4.74	4.70
מדדי איכות אשראי עיקריים					
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור	0.83	0.87	0.90	0.94	1.22
שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור	0.98	1.14	1.20	1.70	2.55
נתונים נוספים					
מחיר מניה (בשקלים חדשים) ליום 31 בדצמבר	56.35	46.50	40.90	45.44	38.49
דיבידנד למניה (באגורות)	80	37	-	33	-
מספר סניפים בקבוצה	184	177	176	177	175
מספר עובדים בקבוצה	6,141	6,047	5,864	5,820	5,670

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי עלתה בשנת 2016 בהשוואה לשנת 2015 והסתכמה ב 10.2%.
  התשואה המוצגת לאורך 5 שנים האחרונות הינה דו ספרתית, וזאת על רקע עליה של 46% ברמת ההון (12.7 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2016 לעומת 8.7 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2012).
- יחס היעילות בבנק (Cost Income Ratio) השתפר בשנת 2016 והגיע ל-58.5%. יחס היעילות המוצג, עומד בסטנדרטים בינלאומיים טובים של יעילות תפעולית.
- הבנק עומד ביעדי הרגולציה הנדרשים בתחום הלימות ההון, כיסוי הנזילות והמינוף.
- סכום הדיבידנד למניה בשנת 2016 עלה באופן משמעותי והסתכם בחלוקה של 186 מיליוני שקלים חדשים המשקפים 80 אגורות למניה. הבנק יישם בשנת 2016 את מדיניות חלוקת הדיבידנד, שנקבעה על ידי הדירקטוריון, וחילק, בכל אחד מארבעת הרבעונים במהלך השנה, 15% מרווחי הרבעון שחלף.
- מדדי איכות האשראי ממשיכים להשתפר ומצביעים על רמה נמוכה של היקף חובות בעייתיים והפסדי אשראי.
- מספר הסניפים והעובדים בבנק גדל במהלך שנת 2016. זאת, בהתאמה לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק ושימת דגש על הגורם האנושי בשירות הבנקאי.

סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
(2) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.
(3) מחושב בהתאם להוראות באזל III החל משנת 2014.
(4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
(5) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא, נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
(6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביוזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בניה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתיישבים החדשים בארץ-ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית), ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 184 סניפים ומרכזי עסקים בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 3 שלוחות בנקאיות (שני סניפים וחברה בת) ו-3 נציגויות באירופה ובדרום אמריקה.

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, הפצת קרנות נאמנות, תפעול קופות גמל וביטוח אגב משכנתא. כמו כן, עוסקת קבוצת הבנק בתפעול אשראי ולוקחת חלק בעסקאות סינדיקציה.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2016):

אשראי לציבור	18.2%
פיקדונות הציבור[1]	15.7%
סך המאזן	15.7%
הון עצמי	12.8%

(1) חלקה היחסי של קבוצת הבנק בפיקדונות הציבור, מבין חמש הקבוצות הגדולות, ללא פיקדונות מגופים מוסדיים, ליום 30 בספטמבר 2016 הינו 14.6%, בהשוואה ל-13.8% ביום 31 בדצמבר 2015.

סיכונים עיקריים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו.

לבנק תהליך סדור, המתבצע לפחות אחת לשנה, שבו הוא ממפה את הסיכונים אליהם הוא חשוף במסגרת פעילותו העסקית. רשימה זו מתעדכנת באופן דינאמי, כתוצאה מפעילויות חדשות שהבנק מבצע, או כתוצאה מרגולציה חדשה או מעודכנת. מיפוי הסיכונים מאושר בהנהלה ובדירקטוריון, כאשר לכל סיכון נקבע האם הוא מהותי, בהתאם לסף מהותיות שנקבע על ידי הדירקטוריון. סף זה מבוטא במונחי ההון של הבנק. לכל סיכון מהותי נקבע מנהל הסיכון, ומסגרת הטיפול בו מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי, המאושרת לפחות אחת לשנה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. מסמך המדיניות קובע את הדרכים לניהול הסיכון, למדידתו, לדיווחים הנדרשים בגינו ולמזעורו. בפרט, הדירקטוריון קובע את תאבון הסיכון, קרי, את תקרות החשיפה המותרות בגין כל סיכון. במהלך השנה, מבצעות יחידות הבנק בקווי ההגנה השונים מעקב אחר פרופיל הסיכון, כדי לוודא כי הסיכון אינו חורג מתאבון הסיכון שנקבע עבורו. מעקב זה מתבצע על ידי שורה ארוכה של מדדים שנקבעו, הבוחנים את המרחק בין פרופיל הסיכון לתאבון הסיכון שנקבע, והוא מבוצע במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק המאושר בהנהלה ובדירקטוריון. בכל מקרה של התקרבות מדד סיכון כלשהו לתאבון הסיכון נמסר דיווח, ובוודאי, במקרה של חריגה מתאבון הסיכון של הבנק. ככלל, להנהלת הבנק תאבון סיכון אפס לחריגה ממגבלות הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

במסגרת מיפוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות של הבנק ויציבותו, כגון: סיכוני אשראי, ריבית ונזילות. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתעוררים, סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הארגון. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכוני אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע, מוניטין ומשפחת סיכוני הציות והרגולציה. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק ואת תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

להלן הגדרות לסיכונים העיקריים להם נחשף הבנק בפעילותו:

סיכון אשראי - הסיכון שלווה, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכוני ריכוזיות אשראי נובעים מחשיפת יתר ללווה / קבוצת לווים ולענפי משק.

סיכון שוק - הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית - הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או להון הבנק, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות שונות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן).

סיכון נזילות - הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו.

סיכון תפעולי - הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות. מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי כוללת גם את הטיפול בסיכון המשפטי שהוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא סיכונים תפעוליים כ-"כולל אך אינו מוגבל לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים".

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון סייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע - הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של התאגיד הבנקאי.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

סיכון ציות ורגולציה - סיכון להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מתאגיד). כמו כן, חשוף הבנק להשלכות עסקיות הנובעות משינויים בהוראות הרגולציה.

סיכון חוצה גבולות (Cross-Border) - סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון איסור הלבנת הון - הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מאי ציות להוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור.

סיכון מוניטין - הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב)

סיכון אסטרטגי-עסקי - סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של ההחלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התכנית האסטרטגית

ביום 23 ביולי 2012 אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית לשנים 2013-2017 (להלן-"התכנית האסטרטגית המקורית").

ביום 23 בדצמבר 2014 החליט הדירקטוריון לעדכן את התכנית האסטרטגית האמורה, נוכח שינויים שחלו בהנחות מסוימות ששימשו בסיס לתכנית האסטרטגית המקורית, ובהם השפעת הוראות רגולטוריות חדשות והשפעת תנאים מאקרו כלכליים.

לאור הישגי הבנק והשינויים בסביבה המאקרו כלכלית המאפיינת את המשק הישראלי, ביום 21 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017-2021 (להלן-"התכנית האסטרטגית החדשה"). התכנית האסטרטגית החדשה מכוונת להשגת היעדים שלהלן:

- להציג בשנת 2021, תשואה מרווח נקי המיוחס לבעלי המניות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-11.5% וכן תשואה דו ספרתית לאורך שנות התכנית האסטרטגית החדשה; שיעורים אלה מתבססים על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק, בשיעור המזערי שנקבע על ידי המפקחת על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים;
- המשך הצמיחה האורגנית בפעילויות הליבה של הבנק, בשיעור הגבוה מהצמיחה במערכת הבנקאית בישראל; זאת, במטרה להוביל להגדלת נתחי השוק של הבנק במערכת הבנקאית בישראל.
מנועי הצמיחה של הבנק מכוונים להגדלת רווחיות הבנק, כפועל יוצא, בין היתר, מצמיחת ההכנסות בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא לינארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של עד כ-6% בלבד (שגם הוא אינו לינארי);
- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה - השגת יחס יעילות (היחס בין סך כל ההוצאות לבין סך כל ההכנסות) הנמוך משיעור של 60% לאורך שנות התכנית, ונקיטת מאמצים לשיפורו אף לרמה הנמוכה מ-55%, בשנת 2021.

העקרונות המנחים להשגת יעדי התכנית האסטרטגית

הבנק מבסס את התכנית האסטרטגית החדשה על המטרות שלהלן:

- הגברת המיקוד והרחבת הפעילות של האשראי לציבור והפיקדונות מהציבור במגזרים העסקיים בהתבסס על מהלכים תומכים, כדלקמן:
  - התבססות על מערך הסינוף, המשך הרחבתו והגדלת מספר הבנקאיים העסקיים, תוך מינוף הניסיון, הידע המומחיות שצבר הבנק בשנים האחרונות;
  - פיתוח תכנית שיווק ומערכות מיכוניות ייעודיות;
  - שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים ומינוף קרנות נאמנות לעסקים;

- שמירה וביסוס מעמדו של הבנק כמוביל בתחום הקמעונאי, בהתבסס על נקיטת מאמצים בתחומים שלהלן:
  - שמירה על המובילות בשוק המשכנתאות ומינופה לצורך העמקת הפעילות המסחרית;
  - מיקוד בלקוחות איכותיים ופניה ייחודית לסגמנטים ייעודיים, כגון המגזר הערבי, המגזר החרדי והגיל השלישי;
  - המשך החיזוק של הסינרגיה עם בנק יהב ליצירת אסטרטגיה דו-ראשית: מוטת שירות ומוטת מחיר;
  - מתן שירות אישי ואנושי הנתמך בטכנולוגיה חדשנית וקפיצת מדרגה בחוויית השירות של הלקוחות;

לפרטים בדבר התפתחויות בסיכון האשראי לאנשים פרטיים (לדיור ולא לדיור) ולפעולות הבנק הנוגעות לסיכון זה, ראה בפרק סקירת סיכונים להלן.

- הפיכת הבנק למתפעל מרכזי של נכסים פיננסיים במערכת הבנקאית; זאת, בהתבסס על נקיטת מאמצים להרחבת השימוש בתשתיות במטרה לנצל את יכולות הקבוצה למתן שירותים לגופים אחרים במערכת הפיננסית, כדוגמת תפעול קופות גמל, קרונות השתלמות, קרנות נאמנות וכן שירותי מחשוב וכיוצא בזה.

- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה, כאמור לעיל בהתבסס על נקיטת מאמצים בנושאים שלהלן:
  - טיפוח תרבות ארגונית התומכת ביעילות והתייעלות;
  - העברת פעילויות ממערך הסינוף לתפעול העורפי, תוך מתן פתרונות תפעוליים יעילים יותר;
  - המשך יחסי עבודה יציבים לטווח ארוך;

בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק ביום 21 בנובמבר 2016 מדיניות מעודכנת לחלוקת דיבידנד החל שנת 2017. לפרטים בדבר המדיניות המעודכנת וחלוקת דיבידנד ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

התכנית האסטרטגית החדשה שפורטה לעיל הינה בגדר תכנית אסטרטגית הקובעת את יעדי הבנק לשנים 2017-2021, ואינה בגדר תחזית, אומדן או הערכה, לעניין השגת יעדים אלו, וככזו על פי טיבה התכנית האסטרטגית עלולה שלא להתממש.

בנוסף, ומבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל, ככל שתכנית זו כוללת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, הרי שהמידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-"הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק, ובכללם: היעדר שינויים נוספים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, שיש בהם כדי להשפיע על הסביבה העסקית; היעדר התפתחויות ושינויים במצב הביטחוני-פוליטי, שיש בהם כדי לשנות או לפגוע בסביבה העסקית; סביבת הריבית במשק

הישראלי תישאר ברמתה הנוכחית וקצב האינפלציה יהיה בשיעור שנתי של כ-0.5%; סביבה כלכלית יציבה -הכלכלה הישראלית תצמח בשנים הקרובות, בשיעור שנתי ממוצע של כ-2.5%.

ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, העלולים להשפיע על הנושאים דלעיל ולגרום לכך שהתכנית האסטרטגית החדשה, כמפורט לעיל, לא תתממש.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידים מיום 22 בנובמבר 2016 (אסמכתאות 2016-01-080631 ו-2016-01-080628). אזכורים אלה מהווים הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוחות המיידים האמורים.

דירקטוריון הבנק יעקוב אחר ביצוע התכנית האסטרטגית החדשה והוא רשאי לערוך בה שינויים, מעת לעת, ככל שיידרש ובכלל זה, עקב שינויים בגורמים העלולים להשפיע על התכנית, כאמור לעיל.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית

הגאות בשוק המשכנתאות נמשכה גם בשנת 2016, כאשר היקף מתן האשראי לדיור במערכת הבנקאית אמנם ירד ביחס לשנת 2015, אך היה גבוה ביחס לשנים שקדמו לכך. הבנק פועל לחיזוק הובלתו בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, והמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות. בשנה האחרונה הבנק אף הצליח להגדיל את נתח השוק שלו, תוך שהוא ממשיך לשמור על מאפייני סיכון נמוכים בשיעור המימון בהלוואה ובשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלווה.

מגזר משקי הבית מצוי בתחרות הולכת ומתעצמת, הן מצד המערכת הבנקאית והן מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי האשראי, זאת, לצד הגברת ההשפעות הרגולטוריות. ביום 27 בינואר 2017 אושר החוק ל"הגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל". מטרת החוק הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים תוך התייחסות לצד ההיצע - הוספת שחקנים חדשים ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן להשוות בין עלויות של שירותים פיננסיים. חזון התחרות של הועדה מוגדר על ידי יצירת שוק יעיל יותר המלווה בצמצום עלויות למשק, פישוט התחרות עבור הצרכן וגיוון מקורות האשראי והשירותים הפיננסים המוצעים לו.

יעד הבנק הינו להגדיל את נתח השוק שלו במגזר משקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות תוך מיקוד בקהלי מטרה איכותיים. צעדי הרגולציה להגברת התחרות במגזר משקי הבית ולהסרת חסמים בפני ניוד חשבונות בין בנקים, מהווים הזדמנות לגיוס מוגבר של לקוחות, תוך התבססות על ייחודיות השירות האישי והאיכותי של הבנק. במסגרת זו, נעשה שימוש בפלטפורמת הבנקאות ההיברידית ובמערך סניפי ה-"LIVE" לגיוס לקוחות חדשים ולשיפור השירות ללקוחות קיימים, תוך הרחבת הצעת הערך.

מאגר הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק מהווה פוטנציאל להגדלת בסיס הלקוחות בפעילות מסחרית, ולקוחותיו של בנק יהב מהווים חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי של הקבוצה. בנוסף, פועל הבנק להתרחבות למגזרי לקוחות חדשים, ביניהם המגזר הערבי.

הבנק ממקד את מאמציו בגיוס פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ומלקוחות עסקיים על מנת לשפר את יחס כיסוי הנזילות של הבנק, ועל מנת להוזיל את עלות המקורות הנדרשים לפעילותו ולהוביל לשיפור רמת הרווחיות. מאמצים אלה הובילו לכך שהבנק המשיך להגדיל בשנת 2016 בהיקף ניכר את היקף הפיקדונות הקמעונאיים והעסקיים, תוך שיפור משמעותי של יחס כיסוי הנזילות.

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל הגדלת נתח השוק שלו בקרב הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו. הבנק מתמודד עם התגברות התחרות במגזרי פעילות אלה באמצעות הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק וצרכיהם וראיה כוללת של פעילותם, וכן באמצעות הרחבת פעילות הבנק בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. לצורך הרחבת פעילותו במגזר הבנקאות המסחרית נערך ארגון מחדש של הפעילות תחת שלושה מוקדים עסקיים. תשתית זו תתמוך בהמשך הרחבת הפעילות במגזר בשנים הבאות.

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים ושל חברות הביטוח הממוקדת במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. הבנק מתמודד עם התחרות במגזר באמצעות התבססות על יתרונות ההון האנושי שלו ועל הניסיון והידע במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצורכי הלקוח. האסטרטגיה העסקית של הבנק במגזר מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן. במקביל, הבנק פועל למינוף יתרונו המקצועי באמצעות הגברת שיתופי הפעולה במסגרת קונסורציומים עם גופים אחרים.

במטרה למצות את הפוטנציאל הכלכלי על ההון, הבנק מכר גם בשנת 2016 תיקי הלוואות לגופים מוסדיים שונים. לפרטים נוספים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.

הבנק ממשיך לשמור על יעילות תפעולית גבוהה, בין היתר, באמצעות רה ארגון בנכסים ובאמצעות אופטימיזציה של מערך הסינוף, הכוללת פתיחה של סניפים במקומות פוטנציאליים לצמיחה עסקית, לצד מהלכים של התייעלות בפריסה הקיימת.

לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

הבנק מחזיק ב-2,500,000 מניות ממניותיו כמניות רדומות שנרכשו ברכישה עצמית בשנת 2009 בהתאם לאישור בנק ישראל.

ביום 2 ביוני 2014, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לאפשרות לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות. רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד. לפרטים נוספים ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכניות האופציות לעובדים, ראה דוח על השינויים בהון העצמי.

לפרטים בדבר שינויים במבנה השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון.

התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים (COCO)), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת בשנת 2017 ואילך משיעור של 13.4%.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הבנק בוחן מידי יום את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות, וכמו כן הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכוני הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2016 עמד על כ-178.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-162.4 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2015, גידול של כ-9.8%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בשנת 2016 בשיעור של כ-12.4%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בשיעור של כ-1.6% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של כ-5.7%. לפרטים, ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות.

שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבין בנקאי. במהלך שנת 2016 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות גבוהים ולכן, השימוש בכלי זה היה זניח.

ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל.

להלן סקירת הכלים המוניטריים המופעלים על ידי בנק ישראל, לצורך יישום מדיניותו המוניטרית:

ריבית בנק ישראל - מידי תקופה מפרסם בנק ישראל את שיעור הריבית שישרור במהלך התקופה הבאה. ריבית זו מהווה את ריבית הבסיס של מכרזי ההלוואות והפיקדונות המועמדים לרשות המערכת הבנקאית כפי שיפורט בהמשך. בהקשר זה יצוין כי הוועדה המוניטרית בבנק ישראל הודיעה כי החל משנת 2017 תדירות קבלת החלטות הריבית תפחת לתדירות של 8 פעמים בשנה במקום 12 החלטות בשנה.

חובת נזילות - הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים להחזיק יתרות בנכסים נזילים בגין פיקדונות הציבור, בשיעורים שונים, בהתאם לתקופת הפיקדון. שיעורי חובת הנזילות כיום הינם 6% על פיקדונות לפי דרישה ו-3% על פיקדונות לזמן

קצוב של שבוע עד שנה. בפיקדונות לתקופות של שנה ומעלה, לא קיימת חובת נזילות. לפרטים בדבר ניהול סיכוני הנזילות על ידי הבנק ראה פרק סקירת הסיכונים להלן ודוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

פיקדונות בבנק ישראל לספיגת עודפי הנזילות - בנק ישראל מעמיד מכרזי פיקדונות לרשות המערכת הבנקאית כמכשיר לספיגת עודפי נזילות במערכת. מכרזי הפיקדונות הינם לזמן קצר של 1 או 7 ימים וכן לתקופה של חודש. ריבית המקסימום במכרזים אלו הינה ריבית בנק ישראל המוצהרת על ידו. בנוסף, קיים חלון להפקדה של פיקדון יומי בבנק ישראל ללא מגבלת סכום, בריבית הנמוכה ב-0.10% מריבית בנק ישראל. במהלך שנת 2016 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות, ובנק ישראל הפעיל במהלך כל השנה מכרזי פיקדונות לתקופות של יום, שבוע וחודש לספיגת עודפים אלה.

מלוות קצרי מועד - המכשיר הפיננסי העיקרי לספיגת עודפי שקלים הינו מלווה קצר מועד (מק"מ), באמצעות הנפקות שוטפות לציבור ופעילותו של בנק ישראל בשוק המשני. במהלך שנת 2016 בנק ישראל הנפיק סדרות מק"מ בסכום קטן או שווה לסדרות שהגיעו לפידיון, כך שסך יתרת המק"מ שבידי הציבור, בסוף שנת 2016, קטנה בכ-11 מיליארדי שקלים חדשים לעומת היתרה בסוף שנה קודמת.

כלים להזרמת נזילות למערכת - לצורך הזרמת נזילות למערכת בנק ישראל מעמיד מכרזי אשראי לזמן קצר של 1-7 ימים, בהם ריבית המינימום הינה ריבית בנק ישראל. בנוסף, מעמיד בנק ישראל חלון אשראי יומי בריבית הגבוהה ב-0.10% מריבית בנק ישראל. קבלת אשראי מבנק ישראל, הן באמצעות מכרזי האשראי והן באמצעות חלון האשראי, מוגבלת בסכום הביטחונות שיש לכל בנק בבנק ישראל. כאמור, במהלך שנת 2016 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות ולא היה צורך בהפעלת מכרזי אשראי על ידי בנק ישראל.

כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך תעודות ההתחייבות, לרבות כתבי התחייבויות נדחים, שהונפקו לציבור על ידי מזרחי טפחות הנפקות הסתכמו בערך נקוב כולל של כ-22.6 מיליארדי שקלים חדשים (31 בדצמבר 2015 -19.8 מיליארדי שקלים חדשים), מהם 1.9 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר).

במהלך שנת 2016 הנפיקה מזרחי טפחות הנפקות איגרות חוב בסך כולל של כ-5.8 מיליארדי שקלים חדשים ע.נ. תמורת כ-6.1 מיליארדי שקלים חדשים.

לפרטים בדבר פרסום תשקיף לציבור על ידי טפחות הנפקות ביום 4 ביולי 2016 (נושא תאריך 5 ביולי, 2016) ראה פרק "אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק" להלן.

לפרטים בדבר פרסום תשקיף לציבור על ידי בנק מזרחי טפחות ביום 25 בספטמבר 2016 (נושא תאריך 26 בספטמבר, 2016) ראה פרק "אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק" להלן.

מכשירי הון מורכבים

בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO (Contingent Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של כ-0.6 מיליארד שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא -ilAA.

בחודש יולי 2016, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים (COCO), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 0.2 מיליארד שקלים חדשים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

בחודש נובמבר 2006 גייס הבנק במסגרת הקצאה פרטית למשקיעים מוסדיים סכום של כ-0.5 מיליארד שקלים חדשים באמצעות הנפקה של שטרי הון נדחים. ביום 21 במאי 2007 פורסם תשקיף של הבנק, במסגרתו נרשמו למסחר בתחילת חודש יוני 2007 מכשירי ההון המורכבים. בסך הכל הונפקו ונרשמו למסחר מכשירי הון מורכבים נוספים במסגרת התשקיף בסך של כ-1.2 מיליארדי שקלים חדשים.

סך כל מכשירי ההון המורכבים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 שהונפקו ונרשמו למסחר, הגיע לכ-1.7 מיליארדי שקלים חדשים.

מכשירי ההון המורכבים נכללים בהון רובד 2 אך אינם כשירים להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן, מופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר.

היתרה המשוערכת של מכשירי ההון המורכבים, כולל כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים ליום 31 בדצמבר 2016 עומדת על כ-2.8 מיליארדי שקלים חדשים (מתוכם כ-0.8 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO), לעומת 2.4 מיליארדי שקלים חדשים (מתוכם כ-0.4 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO) בסוף שנת 2015. לפרטים, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושרותי ייעוץ פנסיוני.

סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים ליום 31 בדצמבר 2016, 184 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, ובתוכם 45 סניפי בנק יהב.

הבנק ממשיך להרחיב את הפריסה הסניפית בהתאם לתכנית האסטרטגית ותוך כדי בחירת מיקומים על בסיס מערכת שיקולים הכוללת מתן שירות מיטבי ללקוחות וכן, שיקולי כדאיות כלכלית.

בשנת 2016 פתח הבנק 7 נקודות מכירה חדשות, זאת במקביל להעתקה של מספר נקודות מכירה אחרות למיקומים נכונים יותר מבחינה גיאוגרפית וזאת בעקבות מיפוי צרכי לקוחות הבנק ובמטרה לשפר את השירות הניתן להם והרחבת פעילות הגיוס העתידית. בשנת 2017 צפוי הבנק לפתוח כ-4 נקודות מכירה נוספות.

במסגרת האסטרטגיה להגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, נפתחו במהלך שנת 2016, שני סניפים ביישובי המגזר. הבנק בוחן נקודות נוספות להתרחבות.

הבנק מפעיל שירות ייחודי, במסגרת "סניפי ה- LIVE" - סניפים אשר נותנים שירות מלא ואישי, במשך שעות פעילות ארוכות ובאמצעות ערוצי תקשורת מגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו). נכון ליום פרסום דוחות כספיים אלה מפעיל הבנק 6 סניפי LIVE.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ערוצים ישירים

המדיניות על פיה פועל סקטור בנקאות ישירה בתחום הערוצים הישירים:

- יישום אסטרטגיה רב ערוצית שבמרכזה עומד הסניף, וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.
- פיתוח שירות הבנקאות ההיברידית כערוץ עיקרי להתקשרות עם הבנקאי, בטלפון, במייל וב-SMS, בתחום הבנקאות המסחרית ובתחום המשכנתאות.
- הרחבת היקף ומגוון השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה (טלפון, אינטרנט, מכשירים סלולאריים, עמדות שירות עצמי וכספונים) והעמקת השימוש בהם.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותי בנקאות היברידית

הבנקאות ההיברידית מסמלת את השילוב בין שירות אישי, נגיש ללקוח, לבין אמצעי הטכנולוגיה - טלפון, מייל ו-SMS.

שירותי הבנקאות ההיברידית ניתנים באמצעות סניפי הבנק ומרכזי הבנקאות, כמפורט להלן:

- סניפי הבנק - שיחת טלפון מלקוח מזוהה, מייל ו-SMS מנותבים ישירות לבנקאי של הלקוח ונענים על ידו או על ידי צוות מגבה בסניף.
- מרכז הבנקאות צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידי המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן 24 שעות ביממה (בימי חול).

  בשנת 2016 הבנק הרחיב את שירות הבנקאות ההיברידית ללקוחות עסקיים במרכז הבנקאות.
- בשנת 2016 הופעלה פעילות צ'אט - התכתבות עם לקוחות המתעניינים במשכנתא וכן לקוחות המתעניינים בפיקדונות.

  כמו כן הוקמו בתחום האשראי דסקים לטיפול ראשוני בהפניות ממשווקים, קבוצות רכישה, התמחות במחזורים פנימיים וטיפול בתושבי חוץ.
- בשנת 2017 צפוי הבנק להעמיק את פעילות מחזור המשכנתא ללקוחות מסחריים, הטיפול במניעת נטישה, הפעלה מחדש של חשבונות שנפתחו ואינם פעילים, ושיפור שעורי המיצוי בכל תחומי הפעילות באמצעות חיזוק הממשק עם סניפי הבנק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

שירותי האינטרנט, הסלולר, תיבת ההודעות, שירות טלפוני ממוחשב ופקס

שירות האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת.

בשנת 2016 הושק אתר חדש לתחום המשכנתאות והושקה האפליקציה טפחות עד הבית.

בשנת 2017 צפויה הרחבת השירות ללקוחות עסקיים ופעילות בינלאומית.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

שירות עצמי בסניפים

- עמדות שירות - מזרחי טפחות מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות ולקבל מידע על חשבונות בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסניף סגור. בחלק מעמדות השירות ניתן לבצע הנפקה מיידית של שיקים.
- בשנת 2017 תבחן אפשרות להפקדת מזומנים בעמדות השירות.
- כספונים - ברשות הבנק 197 מכשירים אוטומטיים למשיכת כספים, חלקם בסניפי הבנק וחלקם מוגדרים "כספונים מרוחקים".

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

הרחבת הפעילות העסקית

לפרטים בדבר התכנית האסטרטגית של הבנק ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל.

ניהול כספי הפיקדון לעובדים זרים

ביום 30 בדצמבר 2015 קיבל הבנק הודעה על זכייתו במכרז שקיימה המדינה לניהול כספי הפיקדון לעובדים זרים. בשנת 2016 הבנק החל להפעיל את הפיקדון הייעודי, בהתאם לתנאים הקבועים בהסכם. נכון ליום 31 בדצמבר 2016 היקף הפיקדון המנוהל הינו כ-343 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה פרק מגזר משקי הבית להלן.

מכרז עסקים קטנים

ביום 17 בינואר 2016, הודיע משרד האוצר כי השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לחברות נוספות נבחרה כאחת ההצעות הזוכות במסגרת המכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים במסגרת הקרן החדשה בערבות המדינה. הפעילות בקרן החדשה החלה במהלך חודש מאי 2016. לפרטים נוספים ראה פרק מגזר עסקים זעירים וקטנים להלן.

חסכון לכל ילד

ביום 5 באוגוסט 2015 התקבלה החלטת ממשלה לעניין "שינוי מבנה קצבת הילדים והנהגת חיסכון ארוך טווח לכל ילד".

אגף החשב הכללי במשרד האוצר פרסם ביום 26 בספטמבר 2016 הזמנה להציע הצעות לבחירת בנקים וקופות גמל כמנהלי כספי החיסכון.

הבנק הגיש את הצעתו וביום 9 בנובמבר 2016 התבשר כי זכה להימנות על הגופים הפיננסיים העתידים לנהל את כספי החיסכון ארוך הטווח.

בתחילת שנת 2017 החלה הפעילות ונתקבלו כספי ההפקדות של הלקוחות שבחרו בבנק.

הרחבת המרכז התפעולי

הבנק שוקד על פיתוח והגדלת המוקדים הבנקאיים במרכז התפעולי שלו במרכז הטכנולוגי בלוד, בד בבד עם הרחבת הפריסה הסניפית והתאמתה לדרישות המשתנות. פעולה זו מתבצעת בתכנית רב שנתית להעברת פעילות עורפית מהסניפים למערך תפעול עורפי והרחבתו ועל ידי הסטת פעילות פרונטלית פשוטה בערוץ הטלפוני למרכזי שירות טלפוניים, תוך פינוי זמן בסניפים לפעילות מכירות, שיווק וייעוץ מורכב.

מהלך זה מייצר גמישות תפעולית משמעותית על ידי ניצול יתרונות של גודל במרכזים תפעוליים, הפחתת שונות בתהליכי עבודה והכנסת אוטומציה לתהליכים עם העברתם למרכזים אחוריים.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

שיתופי פעולה אסטרטגיים

במהלך שנת 2016 המשיך הבנק לבצע עסקאות של מכירה ושיתוף בסיכון אשראי עם גופים מוסדיים וגופים פיננסיים בארץ ובחוץ לארץ. המשך שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים הינו חלק מהתכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021.

במסגרת פעילות זו, הרחיב הבנק באופן משמעותי את מתן השירותים לתפעול של נכסים פיננסיים ובהם, ניהול ותפעול הלוואות לדיור שנרכשו מהבנק.

לפרטים נוספים על מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות (80% מתיק הלוואות לדיור בהיקף של 1,788 אלפי שקלים חדשים) ברכישת פוליסת ביטוח לערבויות המכסה 80% מתוך ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים ועל שיתופי פעולה נוספים, ראה לעיל וכן בפרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.

לפרטים בדבר התוצאות העסקיות במגזרי הפעילות השונים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

התפתחויות משמעותיות במערך השיווקי

פעילות השיווק של הבנק והאסטרטגיה השיווקית שלו נגזרות מתוך התכנית האסטרטגית של הבנק. צינורות ההפצה באמצעותם פועל הבנק ועליהם מושתתת התכנית האסטרטגית, כוללים את מערך הסניפים הפרוסים ברחבי הארץ, מרכזי העסקים, המוקדים העסקיים, מרכז הבנקאות, יחידות המטה המקצועיות וסניפים ה-"LIVE".

האסטרטגיה העסקית ויעדי הצמיחה

- הגדלת נתח השוק הקמעונאי של הבנק באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, גידול במספרם הכולל של לקוחות משקי הבית תוך מיקוד בקהלי מטרה איכותיים.
- הגדלת נתח השוק וגידול במספרם של הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים.
- המשך הובלת שוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, והמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות.
- גיוס פאסיבה חדשה והגדלת פעילות ההשקעות בקרב הלקוחות הקיימים.
- מיצוי אפקטיבי של לקוחות הבנק והגדלת סל המוצרים ללקוח.
- הרחבת פעילות במגזרי פעילות חדשים, וביניהם המגזר הערבי, החרדי והגיל השלישי.
- העלאת שביעות הרצון של לקוחות הבנק באמצעות מימושים של מבצעים והטבות "מועדון הכרטיס", מועדון הלקוחות של מזרחי טפחות.
- הרחבת פעילות "נפגשים במזרחי טפחות", הגברת המודעות ומספר המשתתפים בפעילות. זאת בכל הסגמנטים השיווקיים הרלבנטיים.
- שיווק אזורי - פעילות מותאמת גיאוגרפית, בסביבת סניפי הבנק, תוך הרחבת המערך הסניפי.
- שימוש ב- LIVE לגיוס לקוחות חדשים ממגזרים רלוונטיים.

האסטרטגיה השיווקית

האסטרטגיה השיווקית נגזרת מהאסטרטגיה העסקית ומיעדי הצמיחה וכוללת המשך הובלה של מזרחי טפחות כמותג מבודל ומועדף על בסיס שירות טוב יותר ללקוח. השירות מבוסס על השיטה ההיברידית המאפשרת שירות של בנקאי אישי ומקצועי לכל לקוח.
כחלק מתפיסת השירות הכוללת וה-DNA הייחודי של מזרחי טפחות, השירותים הדיגיטליים אינם מחליפים את השירות האנושי אלא מתווספים אליהם, ומאפשרים בחירה של הלקוח בערוץ המתאים לו בכל זמן.
שירותים ומוצרים מפותחים ומושקים על מנת להעמיק את שביעות הרצון של הלקוחות וליצור חווית שירות טובה יותר.
הבנק מבצע פעילות שיווקית מבוססת DATA על מנת להציע ללקוח את השירות המתאים לו ביותר והמוצר הרלבנטי לצרכיו, במגוון צינורות שיווק ופניה.
מזרחי טפחות פועל לביסוס המותג כבנק CHALLENGER, מותג מבודל במערכת הבנקאית, המציע בנקאות מתקדמת ואנושית לטובת הלקוח וממוקדת בצרכיו. חיזוק המותג נעשה באמצעות תקשורת שיווקית, הכוללת מהלכים פרסומיים ושפה תקשורתית מזוהה ואהודה.
הפעילות במדיה כוללת פניה לכלל הציבור ולמגזרי האוכלוסייה כפי שתואר לעיל.
להשגת היעדים העסקיים כוללת התוכנית השיווקית פעילות באמצעי המדיה השונים ובכלים שיווקיים מתקדמים.

עיקרי הפעולות השיווקיות:

- **המותג** - שימור ההעדפה וחיזוק הבידול של המותג "מזרחי טפחות", העמקת שביעות רצון וחווית שירות טובה יותר.
- **עסקים** - הפרדה מיתוגית בפניה למגזר העסקים באמצעות תת מותג, שפה מבודלת ומוצרים רלבנטיים למגזר זה. העמקת היכולת המקצועית ותדמיתו של בנקאי העסקים, הבנת צרכי העסקים בהתאם לענפים ותחומי פעילות. הנגשת ערוצים ופיתוח פתרונות טכנולוגיים מתקדמים לעסקים.
- **גיוס לקוחות** - מיקוד בגיוס לקוחות איכותיים באמצעות קמפיינים כלליים במדיה, גיוס מקומי, גיוס פנים-ארגוני, פעילויות שוטפות בכלי אינטרנט שונים, שיווק מבסיסי נתונים וניהול חשבונות העובר ושב בהתאם לסגמנטים מובחנים כגון "חשבון מנהלים" ו"חשבון פריוריטי".
- **חווית לקוח** - פיתוח מסעות לקוח ליצירת חווית שירות איכותית ומשביעת רצון, חוויה רציפה ומותאמת ללקוח. פעילות מתוך שמחה, המעוררת שמחה בקרב לקוחות. מסעות הלקוח מותאמים לפי שיוך למגזרי אוכלוסייה, צורך וערוץ הפניה לבנק. חווית הלקוח מושתתת על העיקרון שלקוחות הבנק יכולים לבחור בערוץ הפניה הטוב ביותר ונוח עבורם. כחלק ממחויבות הבנק לשירות אישי ואנושי, נותרו עמדות הטלרים ללא שינוי בסניפי הבנק, בניגוד למדיניות המתחרים.

- **משכנתאות** - המשך מיצוב טפחות כמותג מוביל בתחום המשכנתאות, ביסוס הבנקאים כמומחים בתחומם והצעות ערך חדשניות ללקוח. המשך שיפור חווית לקוח באמצעות כלים ושירותים מתקדמים, כדוגמת אפליקציית טפחות, אתר אינטרנטי מתקדם הכולל מידע נדל"ני מקיף (מדל"ן), שירות היברידי הקושר בין לקוח לבנקאי קבוע ועוד. בנוסף המשכנו לחזק את הקשר עם גורמי נדל"ן המהווים גשר בין לקוחות הקצה לבנקאי המשכנתאות, הוספו ופותחו תכנים רלבנטיים המאפשרים העשרה והעצמת הלקוח הפוטנציאלי ולקוחות קיימים.
- **פיקדונות** - המשך גידול בנתח שוק פיקדונות, גיוס לקוחות חדשים לחשבונות פיקדון, וחיזוק תדמית המקצוענים בהשקעות. תדמית המבוססת על הצעות של פתרונות השקעה יצירתיים ואקטואליים ללקוח, ולסביבה הכלכלית המשתנה. הפניה בערוצי המדיה נעשית על ידי שימוש בשפה בהירה ונגישה ללקוחות.
- **מגזרים** - המשך פנייה שיווקית ותקשורתית למגזר הערבי והחרדי.
  - **המגזר הערבי** - המשך פתיחת סניפים בישובים ערביים, המשך בנייה וביסוס של המותג כמותג מבודל ומועדף, פעילות תקשורתית בערוצי המדיה הפונים באופן ממוקד למגזר, בשפה תקשורתית ומוצרים המותאמים לאוכלוסייה. פעילות מקומית באמצעות פעילות "נפגשים במזרחי טפחות", ופעילות שיווקית-תקשורתית מקומית.
  - **המגזר החרדי** - פעילות שיווקית בערוצי המדיה המותאמים, חיזוק העדפה למותג, גיוס לקוחות איכותיים פרטיים עסקיים ולקוחות משכנתאות. המשך תמיכה בפעילות טקטית מקומית והרחבת פעילות "נפגשים במזרחי טפחות" בסניפי המגזר.
- **מועדון "הכרטיס"** - העלאת שביעות הרצון בקרב לקוחות "הכרטיס" והרחבת המודעות אליו, באמצעות הרחבת מגוון ספקים ומבצעים. ביסוס מועדון ה"כרטיס" כמועדון לקוחות ייחודי המעניק הצעות אטרקטיביות בלעדיות ללקוחות הבנק.
- **"נפגשים במזרחי טפחות"** - תמיכה באסטרטגיה השיווקית של הבנק ובערכי המותג שמטרתה ליצור קשר קרוב עם הקהילה והציבור באזורי הפעילות של הסניפים. במסגרת פעילות "נפגשים במזרחי טפחות", נחשף הציבור למגוון רחב של תכנים מרתקים, המועברים על ידי מרצים מובילים בתחומם. הפעילות פתוחה לציבור הרחב.
- **לקוחות קיימים** - טיפוח ושימור של הלקוחות הקיימים, והעמקת הפעילות עימם. הפעילות בקרב הלקוחות הקיימים מתבוססת על מגוון הצעות הערך הייחודיות המוזכרות לעיל, בראש ובראשונה מבוסס הקשר עם הלקוחות הקיימים באמצעות מתן שירות איכותי, אישי ואנושי של הבנקאי. בנוסף מוצעים ללקוחות מוצרים חדשניים ובלעדיים, הטבות ומבצעי המועדון, פניה פרסונלית ומותאמת ומיצוב המחזק תחושת שייכות.
- **פעילות שיווקית ממוקדת** - שימוש מושכל במערכות מידע לפעילות שיווקית ממוקדת במגוון ערוצי הפצה, באמצעות מערכת CRM ומערכות רב-ערוציות, ופיתוח מתמיד של תובנות וכלים להיכרות מעמיקה יותר של לקוחות הבנק וצרכיהם וכך להציע מוצרים ושירותים רלבנטיים עבורם.
- **פעילות ברשתות החברתיות** - יצירת דיאלוג קבוע ומתמשך עם לקוחות באמצעות הרשתות, ניטור הפעילות ברשתות החברתיות ובבלוגים ומתן מענה קרוב עד כמה שניתן לפניות לקוחות על ידי שימוש בכלים טכנולוגיים מתקדמים:
  - הבנת הלקוחות - ניטור בזמן אמת לשיחות של צרכנים המסייע לשיפור השירות והמוצרים המוצעים ללקוחות.
  - מעורבות פעילה בזירות מדיה חברתית - זיהוי שאלות ופניות של לקוחות ומתן מענה מהיר ויעיל.
  - תובנות שימושיות לפיתוח מוצרים חדשים.
  - מעקב ומדידת קמפיינים.
- **הטמעת כלי טכנולוגיית מידע** - חיזוק הקשר של הבנק עם הלקוח והעצמת הקשר שלו עם הבנקאי האישי, באמצעות כלים טכנולוגיים מתקדמים התומכים באסטרטגיה, מתוך ראייה רב-ערוצית ומבוססת נתונים של הלקוח.

בהתאם למחקרי שוק שעורך הבנק, ניתן להסיק כי פעילויות אלה מבססות את מעמדו של מזרחי טפחות כבנק מועדף:

- מזרחי טפחות הינו הבנק הנתפס כמספק שירות אישי ואנושי בצורה הטובה ביותר בהשוואה למתחריו, וזוכה לשיעורי שביעות רצון גבוהים.
- הבנק נהנה לאורך זמן מיתרון תדמיתי בתפיסת הציבור בהשוואה למתחרים. נתפס בעיני הציבור כבנק שונה ומבודל. לקוחותיו נתפסים בכלל הציבור כאילו שזוכים להיות "לקוחות מטופלים" בצורה הטובה ביותר.
- מזרחי טפחות הוא הבנק היחיד (מבין 5 הבנקים המובילים) בעל נתח שוק פוטנציאלי גבוה מנתח שוק מדווח, בעל פוטנציאל הצמיחה הגבוה ביותר.
- מוביל בשביעות רצון לקוחות בקביעות לאורך שנים.
- מותג המשכנתאות, טפחות, מוביל בשביעות רצון לקוחות בקטגוריית המשכנתאות, בפער משמעותי מהמתחרים, מוביל את השוק בכל הממדים התדמיתיים: מודעות, הבנק המהווה כתובת לפניה ראשונה, טפחות נתפס כבנק משכנתאות מספר אחד בארץ.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

יחסי העבודה עם המנהלים והעובדים מתנהלים במסגרת קיבוצית, עם כל סקטור באמצעות ארגון העובדים המייצג אותו.

הסכמי שכר לעובדים המיוצגים על ידי ארגון העובדים

- לקראת סוף שנת 2015 החל הליך של בוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים, בו נידונות דרישות ארגון העובדים לשנים 2005-2015.

  במהלך שנת 2016 ניסו הבוררים להעביר את הדיון בדרישות ארגון העובדים למסגרת של גישור. ניסיון זה לא צלח ולקראת סוף שנת 2016 הנושא חזר להידון במסגרת של בוררות.

  כמו כן, במקביל לבוררות הכלכלית מתקיים הליך משא ומתן לחידוש הסכם השכר בין הנהלת הבנק לארגון העובדים לשנים 2016-2020.
- עקב חילוקי דעות עם ארגון העובדים בנושא ערך שעה לעניין חישוב שעות נוספות, ומשהצדדים לא הגיעו להסכמה במסגרת הליך גישור, התנהלה במהלך שנת 2016 בוררות בעניין זה. בדצמבר 2016 ניתן פסק בוררות והבנק פועל ליישומו.

לבנק הפרשות מתאימות בנושאים האמורים.

הסכמי שכר לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

הסכם העבודה עם ארגון המנהלים תקף עד לסוף שנת 2017. במהלך שנת 2017 יחל משא ומתן לחתימת הסכם עבודה חדש לשנים הקרובות.

הסכמי עבודה ושכר בבנק יהב

לבנק יהב הסכם שכר קיבוצי עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק יהב לשנים 2013-2016. ההסכם הוארך גם לשנת 2017.

חוק התגמול ונושאי משרה בתאגידים פיננסיים

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016. הבנק נקט בצעדים הנדרשים לצורך יישום הוראות החוק. לפרטים ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) בדוחות שנתיים אלה, וכן ביאור 8 בדוחות הכספיים.

תכנית התייעלות

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק. לפרטים בדבר תכנית ההתייעלות ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן וכן, ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

התפתחויות בלוגיסטיקה, מינהל והתייעלות

בשנת 2016 נמשכה מגמת ההתייעלות וניצול המשאבים הקיימים של הבנק, בנושאים הבאים:

- התייעלות בשטחים וביצוע פריסה טובה יותר של מערך הסינוף.
- ביצוע מינוף תשתיות באמצעות השכרה לצד ג', באופן זמני, של שטחים המשמשים כעתודה של הבנק להתפתחות עתידית.
- הרחבת המרכז התפעולי - לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.
- הנגשת סניפי הבנק בהתאם לתקנות הנגישות החדשות מבוצעת בקצב מהיר מהנדרש על פי החוק. בחלק מהמקרים התקבלו החלטות של העתקה לנכסים חלופיים.

הפעילויות והמגמות שתוארו צפויות להימשך גם בשנת 2017.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים הנוגעים להון האנושי בבנק, המבנה הארגוני של הבנק ונושאי משרה בכירה, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

שירותי מחשוב לבנק יהב

בנק מזרחי טפחות רכש בשנת 2008 את השליטה בבנק יהב (50% מהמניות) מבנק הפועלים בע"מ (להלן-בנק הפועלים).
עד ליום 31 בדצמבר 2016 קיבל בנק יהב שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים. השירותים האמורים ניתנו לבנק יהב בהתאם לאישור המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים.
לצורך התנתקות ממערכות בנק הפועלים, בהתאם להנחיות בנק ישראל, התקשר בנק יהב עם חברה בינלאומית מקונצרן TATA להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ בנושאי מחשוב ותפעול.
ביום 1 בינואר 2017 החל בנק יהב לקבל שירותים מהחברה, כמתוכנן. המעבר למערכת הליבה החדשה הסתיים בהצלחה לאחר סיום הסבת נתונים ובדיקות תקינות פנים מערכתיות וחוץ מערכתיות (מול צדדים שלישיים).
בימים הראשונים לאחר המעבר טיפל בנק יהב בהיקף נרחב של פניות לקוחות. נכון למועד הדיווח היקף הפניות התייצב וזמני ההמתנה פחתו משמעותית.
במהלך שנת 2017 בנק יהב ימשיך לפעול בהתאם לתוכנית העבודה, לייצוב המערכת, תיקונים, השלמת פיתוחים לפי לוח הזמנים שגובש בתקופת הפיתוח של המערכת, וכן פיתוחים נוספים כמתוכנן.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגית המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון להלן.
לפרטים בדבר רכוש קבוע ומתקנים, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות, סניפים ונציגויות בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה בארץ מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, ובמתן שירותים פיננסיים לתושבי חוץ בחוץ לארץ, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. כמו כן, מתן שירותים בנקאיים ללקוחות ישראליים המקיימים פעילות בחוץ לארץ. לבנק שלוחות במספר מדינות, כמפורט בהמשך.
הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק. בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

להלן פרוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

חברה בת בשוויץ - UMB (Switzerland) Ltd - מתמחה בשירותי בנקאות פרטית ובמתן הלוואות לרכישת נדל"ן בישראל. החברה בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד -UMOHC B.V. (להלן: "חברת ההחזקות"). החברה הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לונדון**: הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות הפרטית. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.
- **סניף לוס אנג'לס**: הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות וגיוס פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוטחים על ידי FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation). על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, ומשרתים לקוחות אמידים תושבי חוץ ועולים חדשים. סניפים אלו הם חלק ממערך של 14 סניפים מתמחים בבנק שנותנים שירותים ללקוחות תושבי חוץ. ארבעת הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח ישראלי, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

נציגויות - פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. במהלך שנת 2016 נסגרה נציגות פנמה. נכון לתום שנת 2016 מפעיל הבנק משרדי נציגויות במקסיקו, גרמניה ואורוגוואי. במהלך שנת 2016 החליט הבנק לסגור את נציגות אורוגוואי. הנציגות נמצאת בתהליך סגירה וצפויה להיסגר במהלך שנת 2017.

חקיקה ופיקוח

השלוחות בחוץ לארץ כפופות, בין היתר, לדיני המדינה בה הן פועלות ולפיקוח הרשויות המוסמכות באותה מדינה, כמפורט להלן:
חברת הבת בשוויץ - רשות הפיקוח הפדראלי של שוויץ FINMA.

סניף לוס אנג'לס - מחלקת מוסדות פיננסיים של מדינת קליפורניה, התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), וה-Federal Reserve. בהתאם לתקנות התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC)**,** מחויב סניף לוס אנג'לס להחזיק "נכסים ראויים" ("eligible assets") כהגדרתם בתקנות, בשיעור של 106% מסך התחייבויותיו. על פי תקנות אלו, הפקדה בבנק שלא ויתר על הסכם קיזוז מול המפקיד, אינה בגדר "נכסים ראויים", ולכן מוגבלת האפשרות של סניף לוס אנג'לס להפקיד בבנק בישראל. כמו כן, על פעילות הסניף מוטלות מגבלות מתוקף הוראות US Bank Holding Company Act 1956.

סניף לונדון - כפוף לשתי רשויות: FCA (Financial Conduct Authority) ו-PRA (Prudential Regulation Authority).

נציגות מכסיקו - הפיקוח על הבנקים - Comision Nacional Bancaria Y De Valores.

נציגות גרמניה - רשות הפיקוח הפיננסית - Financial Supervisory Authority (BaFin)**.**

נציגות אורוגוואי - הפיקוח על הבנקים - Banco Central Del Uruguay**.**

יעדים ואסטרטגיה עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ מתחרות בבנקים המקומיים במדינותיהם, בבנקים הבינלאומיים, ובשלוחות הבנקים הישראלים בחוץ לארץ. התחרות מתמקדת ברמת השירות והשירותים הניתנים ללקוחות. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות גלובלי ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.
על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון רב בשוק הגלובלי, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.
הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה.

במסגרת הפעילות הבינלאומית גלום גם סיכון חוצה גבולות, לפרטים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.
לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים ופרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, וכן, דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

פרויקטים משמעותיים

קבוצת הבנק, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה, מקדמת מספר פרויקטים המחייבים השקעות גדולות במחשוב, ומצויים בשלבים שונים של פיתוח והטמעה. פרויקטים אלה ניתנים לסיווג למספר קבוצות כמפורט להלן:

פרויקטים שפיתוחם הסתיים בשנת 2016

- לפרטים בדבר פרוייקט החלפת מערכת הליבה בבנק יהב, ראה להלן בפרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע להלן.
- חיסכון לכל ילד - ניהול חיסכון ארוך טווח לכל ילד. בתחילת שנת 2017 החלה הפעילות ונתקבלו כספי ההפקדות של הלקוחות שבחרו בבנק.
- מערכת לניהול קרנות נאמנות FMR - הפעלת מערכת back office ובקרה על מדיניות תשקיפית של הקרנות.
- מודלים מתקדמים - בהתאם להוראת בנק ישראל פותחו מודלים לשיפור קבלת ההחלטות במסגרת העמדת האשראי.
- הלוואות בערבות המדינה - העמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בקרן החדשה בערבות המדינה.
- כרטיסי אשראי - תמיכה בכרטיסי פאסיבה ודביט.
- מתן הלוואות בעמדות שירות -ביצוע הלוואות קו כסף באופן עצמי בעמדות השרות.
- מערכת לניהול כספי הפיקדון לעובדים זרים.
- יישומי מערכת SKY (מערכת האינטרנט של הבנק) ומובייל - הפעלת אתר משכנתאות חדיש, אפליקציה למתעניינים במשכנתא (MortgageApp), אפשרות להפקדת שיקים באמצעות אפליקציית המובייל.

פרויקטים במהלך פיתוח

הבנקאות ההיברידית - צירוף סקטור בנקאות פרטית לעולם השרות והתפעול ההיברידי.

סניף ללא נייר - חתימה ואחסון על גבי מדיה אלקטרונית.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

פיתוח תשתיות מיחשוב

ההשקעה בפיתוח תשתיות הינה בסיס חשוב, המאפשר לבנק תמיכה בהרחבת עסקיו, באמצעות פיתוח מערכות חדשות ומובילות בתחום הבנקאות. להלן פרויקטים מרכזיים שבוצעו במהלך שנת 2016:

- וירטואליזציה - קונסולידציה של שרתי VM (חוות שרתים וירטואלים).
- שדרוג רשת התקשורת של הבנק.
- אחסון - הותקנו מערכות חדשות.
- קונסולידציה של מסדי הארגון לתשתית חדישה.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

נושאים נוספים

הסכמים מהותיים

לפרטים בדבר הסכמים מהותיים ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

מעורבות חברתית ותרומות

כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות, ולתמוך בצרכי הקהילה על גווניה השונים.

הבנק מתמקד ב-2 תחומים חברתיים מוגדרים, אליהם הוא מנתב את מרבית התרומות והפעילות ההתנדבותית שלו ושל עובדיו:

- קידום וטיפוח ילדים ובני נוער המצויים במצוקה ובחסך.
- תמיכה בעמותות ובעסקים המקדמים מטרות חברתיות ומעסיקים בעלי צרכים מיוחדים.

מרבית סניפי הבנק ויחידות המטה נמצאים בקשר עם גופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסך ובמצוקה, בישובים בהם ממוקמים הסניפים ויחידות המטה של הבנק. "אימוץ" גופים אלו בא לידי ביטוי בהתנדבות עובדי הסניפים ויחידות המטה, ובהענקת סיוע כספי - תרומת הבנק, לרכישת מוצרים לרווחת הילדים ובני הנוער.
בנוסף מקיים הבנק מגוון מיזמים לטובת אוכלוסיות נזקקות - ערכות חינוך פיננסי לנוער, העצמת בני נוער, פעילויות לרווחת ילדים חולים, מלגות לסטודנטים נזקקים, ירידים למכירת מוצרי עמותות ועוד. פעילויות אלה נעשות תוך מעורבות של עובדי הבנק, משפחותיהם ואף לקוחות הבנק. בשנת 2016 הורחב פרויקט "נפגשים במזרחי טפחות" במסגרתו התקיימו בסניפי הבנק הרצאות ופעילויות במגוון נושאים לקהל הרחב וללא עלות.
בשנת 2016 הקדישה קבוצת הבנק למעורבות חברתית ולתרומות 9.7 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לכ-8.5 מיליוני שקלים חדשים אשתקד. בנוסף, השקיעו עובדי הבנק ומנהליו שעות עבודה בערך כספי של כ-4.6 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4.4 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, בעבודה קהילתית במסגרת הפעילויות השונות.
בסך הכל הושקעו בפעילות הקהילתית-חברתית בקבוצת הבנק בשנת 2016 כ-14.3 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ-12.9 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.
בחודש אוגוסט 2016 פרסם הבנק את דוח האחריות התאגידית שלו לשנת 2015.
הדוח, נכתב בהתאם להנחיות הדיווח של ארגון הדיווח הבינלאומי - GRI (Global Reporting Initiative), והוא תואם לסטנדרט הדיווח GI:G4 In accordance Comprehensive.
הנתונים המדווחים בדוח שפורסם עברו בקרה חיצונית, על ידי המכון הישראלי לאחריות תאגידית.
דוח אחריות תאגידית של הבנק נכלל באתר האינטרנט של הבנק:
www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

דרישת נתונים על ידי הרשות להגבלים עסקיים

ביום 4 בינואר 2017 התקבל בבנק מכתב מרשות ההגבלים העסקיים ובו נדרש הבנק להעביר לרשות ההגבלים מידע, מסמכים ונתונים בקשר עם מצב התחרות ו/או מצבו התחרותי של הבנק בתחום המשכנתאות, מדיניות תמחור הלוואות לדיור, יישום הנחיות רגולטוריות בתחום האשראי לדיור ומדיניות הבנק ונהליו בנושא קבלת ייעוץ על ידי יועצי משכנתאות חיצוניים.
בהתאם למכתב, דרישה זו הופנתה לאחר שהממונה על ההגבלים העסקיים מצאה כי יש בכך כדי להבטיח או להקל על ביצוע החוק.
במהלך חודש ינואר 2017 העביר הבנק לרשות ההגבלים העסקיים את חלקם הארי של המסמכים כאמור.

שינויים במבנה המשפטי ובאופן ההתאגדות של הבנק

בשנת 2016 לא חל שינוי במבנה המשפטי ובאופן ההתאגדות של הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים, וניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

תכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017-2021

לאור הישגי הבנק והשינויים בסביבה המאקרו כלכלית המאפיינת את המשק הישראלי, אישר דירקטוריון הבנק ביום 21 בנובמבר 2016 תכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017-2021.

לפרטים בדבר פרטי תכנית החומש האסטרטגית החדשה ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל.

פרויקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב

לפרטים בדבר החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע לעיל.

רכישת פוליסת ביטוח לערבויות

ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה - 1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור.

פוליסת הביטוח מכסה שיעור של 80% מתוך ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים והוא בתוקף מיום 31 בדצמבר 2016.

ההתקשרות האמורה התבצעה באמצעות חברת ביטוח שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אשר התקשרה בד בבד, עם מבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג בינלאומי גבוה.

פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש הבנק לשלם בשל חילוט הערבויות ונועדה בעיקרה להפחית את נכסי הסיכון בגין חשיפת האשראי הנובעת מן הערבויות.

רכישת הביטוח הביאה להפחתה של כ-3.3 מיליארדי שקלים בנכסי הסיכון של הבנק ולגידול ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בשיעור של 0.25%.

מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות

ביום 30 ביוני 2016 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-882 מיליוני שקלים חדשים. תיק ההלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בשנת 2014. תיק ההלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%.

ביום 29 בספטמבר 2016 נחתם הסכם נוסף בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-906 מיליוני שקלים חדשים. תיק ההלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 בינואר 2014 ל-25 בפברואר 2015. תיק ההלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60% (בסך הכל, סכומם של תיקי הלוואות לדיור שנמכרו בשנת 2016 - 1,788 מיליוני שקלים חדשים).

בשתי העסקאות דלעיל, יתרת תיק ההלוואות נותרת בבעלות הבנק באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו).

בהתאם להסכמי ניהול שנחתמו בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק ההלוואות שנרכש על ידה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות החלק בתיק ההלוואות שנותר בבעלותו.

תכנית התייעלות

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ- 300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

ראה גם דיווחים מיידיים של הבנק: מיום 27 בדצמבר 2016 (אסמכתא 2016-01-092211), מיום 29 בדצמבר 2016 (אסמכתא 2016-01-093738), מיום 3 בינואר 2017 (אסמכתא 2017-01-001033).

הנהלת הבנק מקיימת משא ומתן עם ועד העובדים בעניין תכנית הפרישה ובשלב ראשון החלה ביישום התוכנית בחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ עד להגעה להסדר עם ועד העובדים בבנק.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בהתאם למכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית (קיטון של 0.14%) של ההתייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

חוק התגמול

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016. בהתאם לחוק, אשר הוראותיו לגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו החל מתום שישה חדשים מיום פרסומו, התקשרות עם נושא משרה בכירה או עובד בתאגיד פיננסי באשר לתנאי כהונתו או העסקתו, הכוללת מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו, כפי שחושבה למועד האישור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, צפויה לעלות על שני מיליון וחצי שקלים חדשים בשנה, טעונה הליכי אישור מיוחדים (לרבות אישור האסיפה הכללית ברוב מיוחד). כמו כן נקבע, כי תנאי לאישור התקשרות עם עובד כאמור, הוא שהיחס בין ההוצאה החזויה הנ"ל לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששילם התאגיד הפיננסי, במישרין או בעקיפין, לעובד בתאגיד, קטן מ- 35.

ליישום החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר חוק התגמול ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) בדוחות שנתיים אלה.

פרסום תשקיף - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ

ביום 4 ביולי 2016, פרסמה מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "מזרחי טפחות הנפקות"), תשקיף מדף לציבור (נושא תאריך 5 ביולי 2016) במסגרתו תוכל החברה להנפיק לציבור סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין -איגרות חוב שאינן ניתנות להמרה, כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה וניירות ערך מסחריים -באמצעות דוחות הצעת מדף אשר בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, לרבות פרטי ותנאי ניירות הערך והרכב היחידות המוצעות, בהתאם להוראות כל דין ובהתאם לתקנון ולהנחיות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, כפי שיהיו באותו מועד.

תוקף התשקיף הינו שנתיים ממועד הפרסום, באפשרות החברה להאריך את תוקפו לתקופה של שניים עשר חודשים נוספים.

פרסום תשקיף - בנק

ביום 25 בספטמבר 2016 פרסם הבנק תשקיף מדף לציבור (נושא תאריך 26 בספטמבר2016) במסגרתו יוכל הבנק להנפיק סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין ובהם מניות רגילות על שם, בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, וכן ניירות ערך אחרים של הבנק (ובכלל זה אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים (כולל כתבי התחייבות מסוג COCO), אופציות הניתנות למימוש למניות ואופציות הניתנות למימוש לאגרות חוב) - באמצעות דוחות הצעת מדף אשר בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, לרבות פרטי ותנאי ניירות הערך והרכב היחידות המוצעות, בהתאם להוראות כל דין ובהתאם לתקנון ולהנחיות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, כפי שיהיו באותו מועד.

תוקף התשקיף הינו שנתיים ממועד הפרסום, באפשרות הבנק להאריך את תוקפו לתקופה של שניים עשר חודשים נוספים.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

מערכת הבנקאות מתמודדת בשנים האחרונות עם מספר אתגרים עיקריים:

- פעילות כלכלית מתונה המתאפיינת בסביבת ריבית ואינפלציה נמוכה לאורך זמן, אשר פוגעת ברווחיותם של הבנקים.
- התמתנות בקצב הצמיחה העולמי, המושפעת בין היתר מהיחלשות במשקים המתעוררים ומהתגברות אי הודאות בגוש האירו, מובילה למגמה של מעבר מבנקאות רב-לאומית גלובלית לבנקאות מקומית.
- פיתוח מואץ של בנקאות דיגיטלית המבוססת על פלטפורמת האינטרנט ועל שימוש מוגבר במובייל. מגמת הדיגיטציה הגוברת מאפשרת את כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התיווך הפיננסי (חברות P2P ומימון המונים) בזכות יתרונות פלטפורמת האונליין: זרימת המידע מהירה, השיתוף בין פרטים מהיר ועלויות העסקה נמוכות.
- התחרות במגזר משקי הבית ובמגזרי העסקים הקטנים והבינוניים הולכת ומחריפה בשנים האחרונות, על רקע התמקדות של המערכת הבנקאית במגזרים אלה, לצד כניסה גוברת של גופים מוסדיים וחברות כרטיסי האשראי. להשפעות אלה מצטרפת התגברות ההוראות הרגולטוריות בנושאים הבאים: פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים; הסרת חסמים בפני ניוד חשבונות בין בנקים; קידום חוק נתוני אשראי והפקת תעודת זהות בנקאית לצורך הגברת השקיפות לצרכן וצמצום פערי המידע; הגברת התחרות בענף הבנקאות באמצעות עידוד כניסתם של מתחרים חדשים - אגודות אשראי ובנקים קואופרטיביים.
- בהמשך למגמת התגברות ההוראות הרגולטוריות, בתאריך 3 ביוני 2015 הכריז שר האוצר על הקמתה של "הועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים הפיננסיים הנפוצים בישראל" - "ועדת שטרום". ביום 6 ביולי 2016 פרסמה הועדה את המלצותיה הסופיות. בהמשך להמלצותיה הסופיות של הועדה, בתאריך 27 בינואר 2017 אושר החוק ל"הגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל". מטרת החוק הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים תוך התייחסות לצד ההיצע - הוספת שחקנים חדשים, ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן. להלן מפורטים עיקרי הוראות החוק:

  - הפרדת השליטה והבעלות של הבנקים הגדולים (בנקים אשר סך הנכסים המאזניים שלהם על בסיס מאוחד גדול מ-20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל) מחברות כרטיסי האשראי.
  - הטלת מגבלות על הבנקים הגדולים בהנפקה ובהפצה של כרטיסי אשראי.
  - השקת ממשק טכנולוגי לצפייה במידע פיננסי (Read Only) לצורך הקלה על הצרכנים בבחירה בין חלופות פיננסיות שונות.
  - גופים פיננסים יוכלו לרכוש שירותי מחשוב מבנקים.
  - סליקת כרטיסי אשראי - סולק קיים יחויב להתקשר עם סולק חדש באופן שיאפשר לו לתת שירותי סליקה לבתי עסק.
  - לטובת בחינת התחרות בשוק האשראי, הוקמה ועדה בראשות המנהל הכללי של משרד האוצר ומנהל חטיבת המחקר בבנק ישראל. תפקידי הועדה הם לעקוב אחר יישום הוראות החוק ולהמליץ על צעדים להגברת התחרות בשוק האשראי.

  לפרטים נוספים בדבר החוק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) בדוחות שנתיים אלה.

- נקיטת צעדי התייעלות במערכת הבנקאית אשר באים לידי ביטוי בשורת מהלכים: הפעלת תכניות פרישה מוקדמת של עובדים, מיזוג של חברות בת אל בנקי האם, צמצום במערך הסינוף ובשטחי נדל"ן, מיכון שירותי הטלר ושימוש גובר בבנקאות דיגיטלית.
- ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה לפיה הבנקים ידרשו להגדיל את כריות ההון כנגד תיק האשראי לדיור. ההוראה קובעת, שמעבר ליעדים שקבע המפקח ליחס הון עצמי רובד 1 עבור התאגידים הבנקאיים, יהיה על התאגידים הבנקאיים להגדיל את הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיור. מועד התחולה לעמידה ביעד ההון שנקבע בהוראה הוא 1 בינואר 2017, כאשר היישום הינו הדרגתי לאורך התקופה שממועד פרסום ההוראה, ועד למועד התחולה.

לפרטים נוספים ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

החמרת הדרישות בנושא של שמירה על יחס כיסוי נזילות ויחס מינוף לצורך שיפור מנגנוני יציבות על המערכת הבנקאית. מנגד, אישר הפיקוח על הבנקים לבנקים בישראל לגייס איגרות חוב עם מנגנון ספיגת הפסדים, בדומה לנהוג בעולם (איגרות חוב עם המרה מותנית - COCO). איגרות חוב אלה תורמות לחיזוק יציבות הבנק המנפיק ולצמצום התמיכה שתידרש מהממשלה אם וכאשר הבנק יקלע לקשיים.

לפרטים בדבר הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

הידוק הרגולציה הבינלאומית המתאפיינת באכיפה מוגברת וחוצה גבולות, כמו גם בנושאי מיסוי מקומיים.

התגברות התודעה הצרכנית, בין היתר, בזכות שימוש מוגבר ברשתות החברתיות, ובזכות טכנולוגיה המאפשרת נגישות קלה יותר למידע ולבחינת חלופות פיננסיות. כתוצאה מכך, עולם הבנקאות עובר למיקוד בזיהוי צרכי הלקוח.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בשנת 2016

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

הנתונים המאקרו כלכליים בשנת 2016 הצביעו על עלייה בקצב הצמיחה של הפעילות במשק, בעקבות האצה בצמיחת הצריכה הפרטית, והתרחבות ביצוא השירותים ובהשקעות בנכסים קבועים.
התוצר המקומי הגולמי צמח בשנת 2016 בשיעור שנתי של 4.0%, לעומת שיעור שנתי של 2.5% אשתקד, ולעומת צמיחה בשיעור של 3.2% בשנת 2014.
שיעור האבטלה הממוצע בשנת 2016 עמד על 4.8%, בהשוואה לשיעור של 5.3% אשתקד. זאת, במקביל ליציבות בשיעור המועסקים הממוצע ברמה של 64.1%.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך שנת 2016 ירד מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.2%, בהמשך לירידה של 1.0% אשתקד. המדד בשנת 2016 הושפע בעיקר מהוזלה במחירי הסעיפים הבאים: התחבורה והתקשורת, המזון, הריהוט והציוד לבית והפירות והירקות. מנגד, הושפע המדד לחיוב מהתייקרות במחירי הדיור ובמחירי החינוך, התרבות והבידור.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015	שיעור השינוי (באחוזים)
שער החליפין של:			
הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)	3.845	3.902	(1.5)
אירו (בשקלים חדשים)	4.044	4.247	(4.8)

ביום 15 במרץ 2017 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.658 - ייסוף של 4.9% מיום 31 בדצמבר 2016. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 3.887 - ייסוף של 3.9% מיום 31 בדצמבר 2016.
על מנת לתמוך בשער החליפין, רכש בנק ישראל במהלך שנת 2016 מטבע חוץ בהיקף של כ-5.7 מיליארדי דולרים, בהמשך לרכישות בהיקף של כ-5.5 מיליארדי דולרים אשתקד (כ-1.8 מיליארדי דולרים נרכשו בשנת 2016 במטרה לקזז את השפעת הפקת הגז ממאגר "תמר" על שער החליפין, לעומת כ-3.1 מיליארדי דולרים אשתקד).

מדיניות מוניטרית ופיסקלית

במהלך שנת 2016 לא חל שינוי בשיעור ריבית בנק ישראל, אשר בחודש מרץ 2015 הופחתה מרמה של 0.25% לרמה של 0.10%. המדיניות המוניטארית של בנק ישראל הושפעה השנה, בין היתר, מהמשך התחזקות השקל אל מול סל המטבעות, חולשה מתמשכת ביצוא הסחורות, התמתנות בציפיות האינפלציה והמשך מדיניות מוניטארית מרחיבה במשקים מרכזיים בעולם, על רקע המשך צמיחה איטית של הכלכלות העיקריות בעולם.
בשנת 2016 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 25.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון מצטבר בסך של 24.5 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד. שיעור הגירעון ביחס לתוצר המקומי הגולמי ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש דצמבר 2016 הינו 2.2%, בדומה לאשתקד. ההכנסות ממיסים גדלו במהלך שנת 2016 בשיעור של 5.6% לעומת אשתקד, בעוד הוצאות משרדי הממשלה גדלו בתקופה זו בשיעור של 8.2%. גביית ההכנסות בפועל בשנת 2016 הייתה גבוהה בכ-8.8 מיליארדי שקלים חדשים מהצפוי בהצעת התקציב המקורית.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) במהלך אחד עשר החודשים הראשונים של שנת 2016 בכ-44 אלף דירות, ירידה של 6.6% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ועלייה של 20.8% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2014. הירידה לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובעת, בין היתר, מירידה בכמות המבוקשת של דירות על ידי משקיעים. בתקופה זו נרשמה ירידה במספר הדירות המבוקשות במרבית המחוזות: חיפה (17%-), צפון (16%-), ירושלים (12%-), ותל אביב (5%-). מנגד, במחוז הדרום ובמחוז המרכז נרשמה עלייה של 5% ושל 1%, בהתאמה. על פי קצב המכירות בחודש נובמבר 2016, יספיק המלאי לכ-13.0 חודשים, נתון גבוה מחודש דצמבר 2015 (10.7 חודשים) ומחודש דצמבר 2014 (11.2 חודשים). במהלך שנת 2016 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 59.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 65.0 מיליארד שקלים חדשים אשתקד, ו- 52.0 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2014.
על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור, עלו בשנת 2016 בשיעור של 5.9%, לעומת קצב של 7.8% בשנת 2015.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בארץ ובעולם, בשנת 2016, התנהל בתנודתיות, ירידות בשל חשש מכלכלת סין בתחילת השנה והשלכות הברקזיט בהמשך התחלפו בעליות לאחר משאל העם בבריטניה ופרסום תוצאות הבחירות בארצות הברית.

שוק המניות - המדדים העיקריים, תל אביב 25 ותל אביב 100, ירדו בשנת 2016 ב-3.8% ו-2.5% בהתאמה, לאחר עליות של כ-4.4% ו-2.0% בשנת 2015.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2016 בכ-1.27 מיליארדי שקלים חדשים ליום לעומת 1.45 מיליארדי שקלים חדשים בממוצע ליום בשנת 2015.

שוק איגרות החוב - שוק איגרות החוב הממשלתיות פתח את שנת 2016 בעליות ושינה מגמה ברבעון השלישי של שנת 2016. בפרט, ירדו אגרות החוב צמודות המדד עם ירידה בציפיות האינפלציה, לאחר שמדד המחירים לצרכן של חודש אוגוסט ירד ב-0.3% בעקבות שלושה מדדים חיוביים. אגרות החוב הקונצרניות המשיכו להניב תשואה חיובית למשקיעים, בהעדר אלטרנטיבות ורמת הריבית הנמוכה במשק.

מדד איגרות החוב הכללי רשם בשנת 2016 עליה של כ-2.1%, לאחר עליה של כ-1.8% בשנת 2015. מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה ב-0.7%, לאחר ירידה של כ-0.2% בשנת 2015. מדד איגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות עלה בשנת 2016 בכ-1.2%, לאחר עליה של כ-2.8% בשנת 2015. מדד תל בונד 20 סיים את שנת 2016 בעליה של 3.2%, לאחר ירידה של כ-1.1% בשנת 2015. מדד תל בונד 40 רשם ב שנת 2016 עליה של כ-1.8%, לאחר עליה של כ-0.2% בשנת 2015.

כלכלה עולמית

קצב הצמיחה של כלכלת ארצות הברית הואט בשנת 2016, כאשר התוצר האמריקאי צמח בשיעור של 1.6%, לעומת שיעור של 2.6% בשנת 2015, ושל 2.4% בשנת 2014.

ביום 9 בנובמבר 2016 נבחר דונלד טראמפ לנשיא ה-45 של ארצות הברית. זאת, כאשר מרבית הסקרים המוקדמים שפורסמו טרם הבחירות הצביעו על כך שהילארי קלינטון צפויה להיבחר. עם כניסתו לתפקיד ביטל הנשיא טראמפ את השתתפותה של ארצות הברית בהסכם הסחר הטראנס-פאסיפי, והצהיר כי בכוונתו להטיל מכסים כבדים על חברות אמריקאיות אשר יעברו לייצר את מוצריהן מחוץ לגבולות המדינה, להפחית את שיעורי המס, ולהשקיע השקעה משמעותית בתשתיות. בשלב זה מוקדם לאמוד את השפעת מדיניותו הכלכלית של טראמפ על הכלכלה האמריקאית ועל הכלכלה העולמית.

קצב הצמיחה של תוצר כלכלת גוש האירו הסתכם בשנת 2016 בשיעור של 1.7%, לעומת קצב צמיחה של 2.0% בשנת 2015.

ביום 23 ביוני 2016 הכריעו אזרחי בריטניה במשאל עם על פרישתה של בריטניה מהאיחוד האירופי (Brexit). בתחילת חודש פברואר 2017 הצביע הפרלמנט הבריטי בעד הפעלת סעיף 50 לתקנון האיחוד, שמשמעותו היא פתיחת משא ומתן בין בריטניה לבין האיחוד האירופי לקביעת תנאי הפרישה, ולגיבוש הסכמי הסחר, תנועות אנשים, הון ומיסוי. למשא ומתן זה הוגדר פרק זמן של שנתיים. במידה והצדדים לא יצליחו להגיע להסכמות בפרק זמן של שנתיים, בריטניה תנהל משא ומתן לקיום הסכמי סחר והסכמים כלכליים אחרים מול אירופה ככל מדינה אחרת בעולם. ההסכם שיושג בין הצדדים יובא לאישור בפרלמנטים של כל מדינה החברה באיחוד. קרן המטבע הבין לאומית העריכה שהפגיעה המצטברת תוך מספר שנים בצמיחת התוצר העולמי בעקבות יציאתה של בריטניה מהאיחוד האירופי לא צפויה להיות משמעותית, ותסתכם ב-0.1% עד 0.3% תוצר. בעקבות החלטת ה-Brexit, על פי בנק ישראל, גוברות ההערכות כי המדיניות המוניטארית המרחיבה של הבנקים המרכזיים העיקריים תיוותר כזאת למשך זמן רב.

הכלכלה הסינית צמחה ברבעון הרביעי של שנת 2016 בשיעור שנתי של 6.8%, גבוה במעט משיעור של 6.7% שנרשם בכל אחד משלושת הרבעונים הקודמים. יצוין כי קצב צמיחה זה הינו נמוך ביחס לצמיחת הכלכלה הסינית בשנים קודמות. זאת, בעיקר על רקע האטה ביצוא וצמיחה מתונה יחסית של הייצור התעשייתי.

תוצאות הבחירות בארצות הברית, נתוני מאקרו חיוביים והעדר אלטרנטיבות השקעה נתנו רוח גבית למדדי המניות בעולם. מדדי דאו ג'ונס ו-S&P500 עלו בשנת 2016 ב-13.4% ו-9.5% בהתאמה, לאחר ירידות של 3.0% ו-1.5% בשנת 2015. מדד נאסד"ק 100 עלה בשנת 2016 ב-5.9%, לאחר עליה של 7.5% בשנת 2015.

מדדי ה-DAX הגרמני וה-CAC הצרפתי עלו בשנת 2016 ב-6.9% ו-4% בהתאמה, לאחר עליה של 3.5% ו-8.5% בהתאמה, בשנת 2015. מדד ה-FTSE100 הבריטי עלה בשנת 2016 ב-14.4%, לאחר ירידה של כ-4.9% בשנת 2015. מדד ה-Nikkei היפני עלה בשנת 2016 ב-0.4%, לאחר עליה של 7.8% בשנת 2015.

אירועי סיכון

במהלך שנת 2016 לא התרחשו אירועי הפסד מהותיים או אירועים שיש להם פוטנציאל להפסד מהותי.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן וכן, דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il > אודות בנק > קשרי משקיעים > מידע כספי.

פרק סקירת הסיכונים להלן כולל גם את מיפוי גורמי הסיכון השונים ופוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק. גורמי הסיכון אשר פוטנציאל מידת השפעתם על קבוצת הבנק לא הוגדרה כנמוכה הינם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכון נזילות, סיכון תפעולי לרבות, סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי, סיכון ציות ורגולציה, סיכון חוצה גבולות וסיכון איסור הלבנת הון.

להלן תיאור של הסיכונים המובילים והמתעוררים המהותיים ביותר.

לפיכך, ניתן למפות את הסיכונים השונים בבנק, על פי שתי קטגוריות סיכון:

סיכון מוביל (Top risk) - סיכון קיים או סיכון חדש אשר עשוי להתממש בטווח הקצר (כשנה) והינו בעל פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות של הארגון, מוניטין ויציבות הארגון, וביניהם סיכוני האשראי, וסיכוני השוק.

סיכון מתעורר (Emerging risk) - סיכון אשר עשוי להתממש בטווח הארוך (מעל לשנה) וקיימת אי ודאות גבוהה ביחס לאופן והיקף השפעתו על הארגון, וביניהם סיכוני אבטחת מידע וסייבר, סיכוני טכנולוגית המידע וסיכוני ציות ורגולציה.

במהלך השנה ניטר הבנק את התפתחות פרופיל הסיכונים שלו בשגרה ובקיצון, תוך שימוש במגוון מבחני המצוקה שנקבעו בבנק. ניטור פרופיל הסיכון מתבצע על ידי בחינה של שורה של מדדי סיכון בסגמנטים הרלבנטיים לפעילות הבנק, ומרחקם מתאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. להלן מידת ההשפעה של גורמי הסיכון אשר צוינו לעיל:

השפעה כוללת של סיכוני האשראי	- נמוכה-בינונית
השפעה כוללת של סיכוני שוק	- נמוכה-בינונית
סיכון נזילות	- בינונית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	- בינונית
סיכון ציות ורגולציה	- בינונית
סיכון חוצה גבולות (Cross Border)	- בינונית
סיכון איסור הלבנת הון	- נמוכה-בינונית

סיכוני האשראי - פרופיל הסיכון בתיק המשכנתאות של הבנק נמצא במהלך השנה האחרונה בירידה, מגמה מתמשכת, הנובעת מהמשך הירידה בגורמי הסיכון הרלבנטיים לתיק: LTV, יחס ההחזר, שיעורי הכשל, שיעורי הכשלים החזוי (PD) ועוד. לבנק מגוון תרחישים שנועדו לאתגר את פוטנציאל הפגיעה בתיק המשכנתאות וזאת, בעת תנאי מאקרו קיצוניים, לרבות ירידה חדה במחירי הדיור ועלייה באבטלה. תרחישים אלה, מלמדים כי פוטנציאל הפגיעה בתיק הינו נמוך בהשוואה להון הליבה של הבנק. במהלך השנה הגדיל הבנק את פעילותו הקמעונאית, כאשר רמת הסיכון מנוטרת באמצעות המדדים המסורתיים. בד בבד, השלים הבנק פיתוח מודלים מתקדמים במגזר זה, כדי שאלה יוכלו לתמוך בניטור השוטף ובפעולת החיתום. המדדים החדשים, כמו הישנים מלמדים כי רמת הסיכון של תיק זה הינה נמוכה ויציבה. לא חל במהלך השנה שינוי מהותי בפרופיל סיכון האשראי העסקי של הבנק, והוא נשאר ברמה נמוכה-בינונית. במהלך השנה הקטין הבנק את ריכוזיות האשראי של התיק העסקי שלו, במיוחד, בכל הקשור לחשיפה ללווים גדולים.
לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיור ראה פרק סיכון אשראי להלן.

סיכוני שוק - פרופיל סיכון השוק בתיק הסחיר הוא נמוך וסיכוני הריבית והאינפלציה בתיק הבנקאי נשמרו במהלך השנה בפרופיל סיכון נמוך-בינוני. יצוין כי סביבת הריבית והאינפלציה נותרו נמוכות ומסגרת הטיפול של הבנק בסיכונים אלה נבחנה ונמצאה תואמת את השינויים הפוטנציאליים האפשריים בגורמי הסיכון. בתום שנת 2016 התייצבו מדדי פרופיל סיכון הריבית במהלך חיים רגיל ובקיצון, במרחק סביר מתיאבון הסיכון שהוגדר.

סיכון נזילות - בשנת 2016 המשיך הבנק בפעולתו לשיפור יחסי הנזילות וריכוזיות המקורות. יחס כיסוי הנזילות (LCR) עלה באופן עקבי במהלך השנה, בהתאמה למתווה שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין 221, לעמידה ביחס מינימאלי של 80% במהלך שנת 2016 וביחס מינימאלי של 100% בתחילת שנת 2017. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון הרביעי של שנת 2016 ובסוף שנת 2016, הם בשיעורים גבוהים מהמגבלות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, הגבוהות מדרישת בנק ישראל לשנת 2017. בכך השלים הבנק את יישום הוראות בנק ישראל בהתייחס ליחס כיסוי נזילות מינימלי. הבנק מנטר ומנהל את ריכוזיות המפקידים ומבנה המקורות בשורה של מדדים ואינדיקאטורים, אשר גם הם מצביעים על שיפור במהלך שנת 2016. לאור האמור לעיל, הערכת הסיכון הוגדרה כנמוכה-בינונית. (לפרטים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק).

סיכון תפעולי - פעולות ההטמעה שמבצע הבנק לשם יישום עקרונות הטיפול בסיכון התפעולי (כולל סיכון אבטחת מידע וסייבר), הדרכות וסקרים, נועדו למפות את הסיכונים העיקריים בפעילות הבנק, ולפעול למזעורם. סיכונים אלה הולכים ומתגברים עם ההתקדמות הטכנולוגית וההתרחבות העסקית של הבנק ולפיכך הערכת הסיכון היא ברמה בינונית ובמקביל מגביר הבנק את פעילותו המתמשכת לשיפור הניטור, הניהול והבקרה של סיכונים אלה. הבנק מודע לחשיבות ההמשכיות העסקית שלו, ולפיכך, המשיך השנה במהלכים הנדרשים לשדרוג מסגרת זו ולתרגולה, ונמצא ברמת מוכנות גבוהה להמשכיות עסקית בחירום.

סיכון משפטי - פרופיל הסיכון לא השתנה מהותית במהלך השנה האחרונה ורמתו נקבעה כנמוכה-בינונית.

סיכון ציות ורגולציה - פרופיל סיכון הציות והרגולציה של הבנק נמצא בשנה האחרונה בירידה, לאור פעולות רבות ומשמעותיות שנוקט הבנק, ועל רקע הגברה והחמרה של הרגולציה במסגרתה פועל הבנק. פעולות אלה כוללות הטמעה אינטנסיבית של תרבות ציות בסניפי הבנק, בשאר היחידות העסקיות וביחידות המטה, בין היתר, באמצעות קיום הדרכות באמצעים מגוונים, והפעלת גורמי ציות לצורך תמיכה מקצועית ובקרה במסגרת קו הראשון, לרבות בסניפי הבנק, במרחבים וביחידות המטה. בנוסף, הוגברה מעורבותו של קצין הציות בכלל התהליכים בבנק, והורחבה משמעותית פעילות הבקרה, הן בבנק בישראל והן בחברות הבת ובשלוחות הבנק בחוץ לארץ.

סיכון חוצה גבולות - ניטור פרופיל הסיכון חוצה הגבולות וה-(FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act נוטר השנה לראשונה, והינו גבוה באופן יחסי, עקב החמרת הרגולציה בנושא בעולם, והתגברות הפעילות האקטיבית של רגולטורים שונים בעולם. הבנק קבע מסגרת לטיפול בסיכון זה, הכוללת קביעת תאבון סיכון כמותי ואיכותי, וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, בין היתר, על ידי יישום מהלך להחתמת כל הלקוחות תושבי החוץ על הצהרות כי הם מקיימים את חובותיהם כלפי רשויות המס בכל מקום רלוונטי, וויתור על סודיות כלפי רשויות זרות. כמו כן, ממפה הבנק את המדינות הרלוונטיות לפעילותו, מגבש כללי מותר ואסור ביחס לפעילויות העסקיות השונות, ומרכז את פעילות תושבי החוץ בסניפים מתמחים שיוכשרו על פי כללים אלה. בנוסף, מקיים הבנק הדרכות לגורמים הפועלים בתחומים החשופים לסיכונים חוצי גבולות.

סיכון איסור הלבנת הון - פרופיל סיכון איסור הלבנת הון של הבנק נמצא בשנה האחרונה בירידה, בעיקר לאור הטמעת תהליכי בקרה הדוקים, פעילות הדרכה נרחבת ושיפור תרבות הציות. בין היתר, מבצעים בקרי ציות במרחבים השונים בקרות ממוקדות על היבטים שונים של יישום נהלי איסור הלבנת הון ומימון טרור, במסגרת פעילות הבקרה השוטפת שלהם.

כפי שצוין לעיל, הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון שלו, תוך שימוש במגוון כלים ובהם: מסמך הסיכונים הרבעוני הבוחן שורה של מדדים שנקבעו לסיכונים השונים ואת מרחקם מתאבון הסיכון כפי שנקבע במסמכי המדיניות של הבנק, מסמך ה-ICAAP השנתי של הבנק, שהוגש בתחילת שנת 2017, ובפרט, תהליך תכנון ההון הנכלל בו, הבוחן את רמת ההון הנדרשת מהבנק בכדי לעמוד ביעדי התכנית האסטרטגית שלו. במקביל, מבצע הבנק מגוון מבחני מצוקה בדרגות חומרה שונות, ותהליך הערכה עצמית, במסגרתו בוחנים מנהלי ובקרי הסיכונים באופן סובייקטיבי, איכותי את פרופיל הסיכונים השונים של הבנק, תוך כדי התחשבות בכיוון ההתפתחות הצפוי של הסיכון לאור שינויים בתנאי המאקרו, ביעדיו העסקיים של הבנק, בהנחיות רגולטוריות, ובתכניות העבודה.

מבט על פרופיל הסיכונים של הבנק, כפי שעולה מתוך מסמכי הסיכונים ומתוצאות תכנון והערכת ההון הפנימי (ICAAP), וניתוח העמידות של מאזן הבנק והיחסים הפיננסיים העיקריים תחת תרחיש קיצון אחיד שנקבע על ידי בנק ישראל, מעלה כי פרופיל הסיכון של הבנק, נכון לסוף שנת 2016, הוא נמוך יחסית, ופוטנציאל ההפסד מאירועים בלתי צפויים, יחסית להון ורווח הבנק, הינו נמוך, רווחיות הבנק היא יציבה, והכרית ההונית הזמינה לבנק מספקת גם תחת תרחישי קיצון. תוצאות אלה דומות לתוצאות שהתקבלו בשנת 2015. תוצאות כמותיות אלה עומדת בהלימה לתוצאות תהליך הבחינה האיכותית הפנימית, המעלות כי איכות ניהול הסיכונים בבנק היא טובה, וכי קיימת מסגרת עבודה נאותה לטיפול במכלול הסיכונים, לנוכח היעדים העסקיים, והדרישות הרגולטוריות.

הערכת השפעתם של כלל גורמי הסיכון מביאה בחשבון את הסיכונים הנוגעים לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כמו גם את כלל פעילות הבנק להגנה על עמדתו בקשר עם החקירה. לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בהקשר זה, ראה ביאורים 26 ג.12 ו-26 ג.11(ב-ג) בדוחות הכספיים.

דוחות רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים לאמור בביאור 26 ג.11 (א-ז) לדוחות הכספיים, בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו, לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, וכן לאמור בביאור 26 ג.12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

אירועים לאחר תאריך הדוחות הכספיים

לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2016 ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן, וכן דוח על השינויים בהון העצמי וביאור 35 בדבר אירועים לאחר תאריך המאזן במסגרת הדוחות הכספיים.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

להלן השינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות:

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. בהתאם להנחיית בנק ישראל, כמפורט בביאור 1.ד.6.ד. בדוחות הכספיים, בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017, טווח שיעורי ההפסד יתארך כך ששנת 2011 תיכלל בטווח, והטווח יהיה 6 ו-7 שנים בהתאמה.

ליישום ההנחיה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2016 ב-1,266 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,134 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, גידול של 11.6%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 10.2%, לעומת תשואה על ההון בשיעור של 10.0% אשתקד.

הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2016 הסתכם ב-265 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 240 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 10.4%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 8.6%, לעומת תשואה על ההון בשיעור של 8.4% ברבעון המקביל אשתקד.

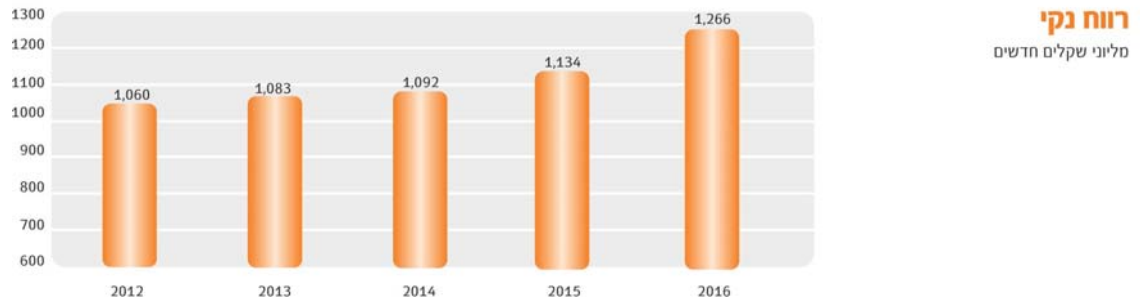

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית[1] מפעילות שוטפת בשנת 2016, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-3,876 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,510 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול של 10.4%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית[1] מפעילות שוטפת ברבעון הרביעי של שנת 2016, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-1,018 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 909 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 12.0%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית[1] בשנת 2016, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-4,073 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,892 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול של 4.7%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית[1] ברבעון הרביעי של שנת 2016, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-1,067מיליוני שקלים חדשים, לעומת 947 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 12.7%.

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		
	2016	2015	שיעור השינוי (באחוזים)	2016	2015	שיעור השינוי (באחוזים)
הכנסות ריבית, נטו	3,778	3,534		948	820	
הכנסות מימון שאינן מריבית[1]	295	358		119	127	
סך הכנסות מימון	4,073	3,892	4.7	1,067	947	12.7
בניכוי:						
השפעת מדד המחירים לצרכן	(48)	(130)		(29)	(95)	
הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים	40	54		7	17	
רווחים ממימוש איגרות חוב ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו	72	180		1	16	
השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות[2]	133	278		70	100	
סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	197	382		49	38	
סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת	3,876	3,510	10.4	1,018	909	12.0

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווים ההוגן.

השפעות אחרות כוללות גם:

- בעקבות ירידה בהיקף הפירעונות המוקדמים של משכנתאות, נרשמה בשנת 2016 וברבעון הרביעי של שנת 2016 ירידה בהכנסות בהיקף של כ-185 ו-33 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת התקופות המקבילות אשתקד.
- השפעת חיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
מגזר פעילות	2016	2015	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	1,100	992	108	10.9
משקי בית- אחר	1,084	962	122	12.7
בנקאות פרטית	47	35	12	34.3
סך הכל אנשים פרטיים	2,231	1,989	242	12.2
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	781	726	55	7.6
עסקים בינוניים	187	169	18	10.7
עסקים גדולים	444	434	10	2.3
גופים מוסדיים	107	112	(5)	(4.5)
סך הכל פעילות עסקית	1,519	1,441	78	5.4
ניהול פיננסי	165	346	(181)[1]	(52.3)[1]
סך הכל פעילות בישראל	3,915	3,776	139[2]	3.7[1]
פעילות חוץ לארץ	158	116	42	36.2
סך הכל	4,073	3,892	181	4.7

רבעון רביעי				
מגזר פעילות	2016	2015	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	289	260	29	11.2
משקי בית- אחר	286	246	40	16.3
בנקאות פרטית	10	9	1	11.1
סך הכל אנשים פרטיים	585	515	70	13.6
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	199	188	11	5.9
עסקים בינוניים	49	36	13	36.1
עסקים גדולים	113	109	4	3.7
גופים מוסדיים	26	29	(3)	(10.3)
סך הכל פעילות עסקית	387	362	25	6.9
ניהול פיננסי	60	36	24	-
סך הכל פעילות בישראל	1,032	913	119	13.0
פעילות חוץ לארץ	35	34	1	2.9
סך הכל	1,067	947	120	12.7

(1) סכום השינוי בנטרול השפעת הירידה בהיקף הפירעונות המוקדמים של משכנתאות כאמור לעיל ומימוש איגרות חוב לפדיון בבנק יהב ברבעון השלישי של שנת 2015 הינו עלייה של 56 מיליוני שקלים חדשים, שיעור גידול של 51.4%.

(2) סכום השינוי בנטרול השפעת הירידה בהיקף הפירעונות המוקדמים של משכנתאות כאמור לעיל ומימוש איגרות חוב לפדיון בבנק יהב ברבעון השלישי של שנת 2015 הינו עלייה של 376 מיליוני שקלים חדשים, שיעור גידול של 10.6%.

נתוני מגזרי הפעילות הפיקוחיים מראים כי בשנת 2016 צמחו ההכנסות הן בפעילות הקמעונאית והן בפעילות העסקית.
להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
מגזר הצמדה	2016	2015	שיעור השינוי (באחוזים)
מטבע ישראלי לא צמוד	138,152	117,783	17.3
מטבע ישראלי צמוד למדד	50,921	52,518	(3.0)
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	11,941	13,627	(12.4)
סך הכל	201,014	183,928	9.3

הירידה ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזר צמוד המדד ובמגזר מטבע החוץ נובעת בעיקרה מהיסט של שימושים למגזר השקלי.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)[1] על בסיס יתרות ממוצעות[2], המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
מגזר הצמדה	2016	2015	2016	2015
מטבע ישראלי לא צמוד	1.99	2.28	1.99	2.23
מטבע ישראלי צמוד למדד	0.52	0.25	0.51	0.21
מטבע חוץ	1.33	1.39	1.60	1.62
סך הכל	1.57	1.65	1.58	1.61

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.
(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

הירידה בפער הריבית במטבע ישראלי לא צמוד, נובעת בעיקרה מהשפעת הירידה בהיקף הפירעונות המקודמים של משכנתאות כאמור לעיל.

העלייה בפער הריבית במטבע ישראלי צמוד למדד נובעת מהמשך מגמת שיפור במרווחי הריבית וירידה בעלות הממוצעת של מקורות צמודי מדד.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכלל במסגרת נספחים לדוחות השנתיים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2016 ב-200 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.12%, מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הוצאות הפסדי אשראי בסך של 211 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, שיעור של 0.13% מסך האשראי לציבור, נטו, ובסך הכל קיטון של 11 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-81 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.19% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 75 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.19% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל גידול של 6 מיליוני שקלים חדשים.

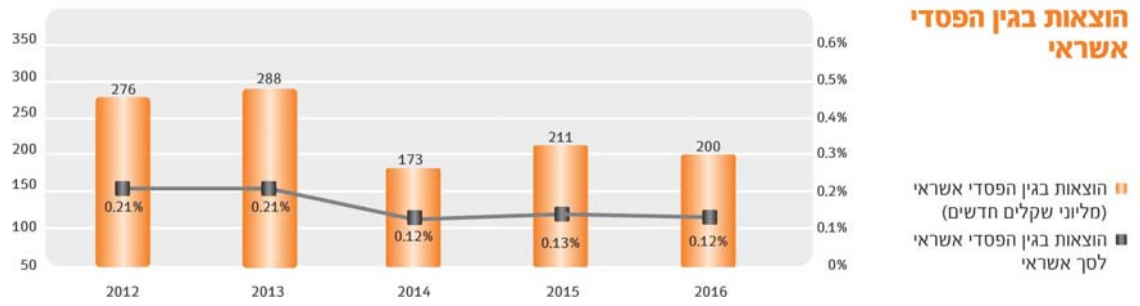

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015	2016	2015
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)	150	124	67	73
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:				
לפי עומק הפיגור	(20)	(20)	(2)	(11)
אחרת	70	107	16	13
סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי	200	211	81	75
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):	0.12%	0.13%	0.19%	0.19%
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור	0.33%	0.37%	0.53%	0.60%
מזה: בגין הלוואות לדיור	0.01%	0.01%	0.02%	(0.02%)

לפרטים בדבר הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ראה ביאור 1 ג. 4 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015	2016	2015
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	13	9	6	(5)
משקי בית- אחר	91	55	30	30
בנקאות פרטית	1	-	-	(1)
סך הכל אנשים פרטיים	105	64	36	24
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	109	88	13	4
עסקים בינוניים	11	13	12	10
עסקים גדולים	(24)	45	19	35
גופים מוסדיים	(1)	(7)	(3)	(2)
סך הכל פעילות עסקית	95	139	41	47
ניהול פיננסי	(1)	(2)	1	(1)
סך הכל פעילות בישראל	199	201	78	70
פעילות בחוץ לארץ	1	10	3	5
סך הכל	200	211	81	75

(1) הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי נובע מגידול בהפרשה הקבוצתית הנגזרת מהגידול בהיקף האשראי וכן מהשפעות חקיקה המצמצמות את היקף החזרי החוב מלקוחות פרטיים שנקלעו לקשיים.

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2016 ב-3,578 מיליוני שקלים חדשים (בתוספת הכנסות מימון שאינן מריבית - 3,873 מיליוני שקלים חדשים), לעומת 3,323 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015 (בתוספת הכנסות מימון שאינן מריבית - 3,681 מיליוני שקלים חדשים). הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו בשנת 2016 בשיעור של 7.7% לעומת שנת 2015 (בתוספת הכנסות המימון שאינן מריבית - גידול בשיעור של 5.2%).

הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-867 מיליוני שקלים חדשים (בתוספת הכנסות מימון שאינן מריבית - 986 מיליוני שקלים חדשים), לעומת 745 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד (בתוספת הכנסות מימון שאינן מריבית - 872 מיליוני שקלים חדשים). הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו ב-16.4% ברבעון הרביעי של שנת 2016 (בתוספת הכנסות המימון שאינן מריבית - גידול בשיעור של 13.1% לעומת הרבעון המקביל אשתקד).

ראה ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון מפעילות שוטפת וניתוח ההוצאה בגין הפסדי אשראי לעיל.

הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות, בין היתר, השפעות שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב והוצאות (הכנסות) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה (ההוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית. ראה ניתוח בהתפתחות בהכנסות מימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2016 ב-1,433 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,426 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול בשיעור של 0.5%.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-356 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 355 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 0.3% מיליוני שקלים חדשים.

הגידול בעמלות, אשר נבע מצמיחה בהיקפי הפעילות, קוזז באופן משמעותי מהשפעה שלילית של הוראות רגולטוריות שונות בעיקר בתחום ניהול חשבון העובר ושב ללקוחות פרטיים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2016 ב-134 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 74 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול בסך של כ-60 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-14 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 35 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד קיטון בסך של 21 מיליוני שקלים חדשים.

השינויים בהכנסות האחרות נובעים בעיקר מתוצאות פעילות הבנק למימוש נכסים במסגרת רה-אירגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2016 ב-3,299 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,226 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול בשיעור של 2.3%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-869 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 819 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 6.1%. ראה הסבר להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו בשנת 2016 ב-2,071 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,944 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול בשיעור של 6.5%.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-566 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 499 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 13.4%.

הגידול בהוצאות השכר נובע בעיקר מהגידול, במצבת כח האדם, מהשלמת הפרשות בגין זכויות עובדים, וממענק מיוחד בבנק יהב בקשר עם הטמעת מערכת ליבה בנקאית חדשה.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2016 ב-693 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 692 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול בשיעור של 0.1%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-171 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 169 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 1.2%.

שמירה על הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הינה פרי מאמצי הבנק להתייעלות, ניצול משאבים קיימים, רה ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

לפרטים בדבר הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

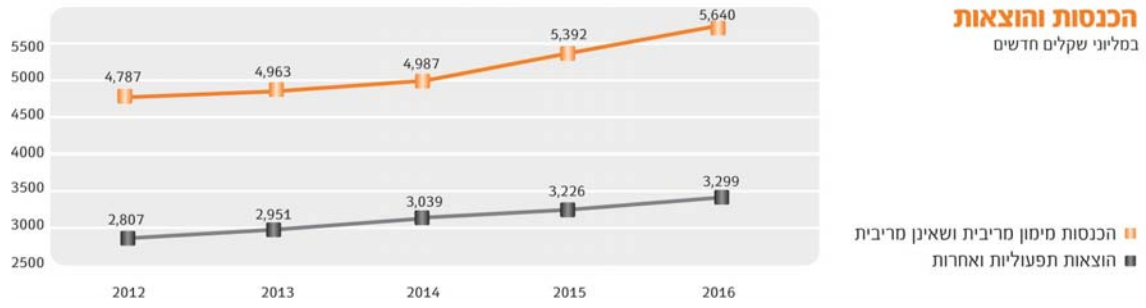

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2016 ב-535 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 590 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, קיטון בשיעור של 9.3%.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-132 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 151 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 12.6%.

הקיטון בהוצאות האחרות נובע מקיטון ברכיבי הוצאות דואר ותקשורת, שיווק ופרסום והוצאות משפטיות וייעוץ.

להלן נתוני Cost-Income Ratio[1] (באחוזים):

	2016				2015			
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
Cost-Income Ratio	60.5	55.2	57.8	60.8	61.3	56.9	58.4	63.4

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
Cost-Income Ratio	58.5	59.8

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בשנת 2016 ב-2,141 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,955 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול בשיעור של 9.5%.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-487 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 443 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 9.9%. ראה הסבר מפורט לעיל.

ההפרשה למיסים הסתכמה בשנת 2016 ב-833 מיליוני שקלים חדשים לעומת 761 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול של 9.5%. ברבעון הרביעי של השנה נכללת הוצאות מיסים נדחים בסכום של 40 מיליוני שקלים חדשים וזאת עקב ירידת שיעור המס הסטטוטורי שיחול על קבוצת הבנק החל מיום 1 בינואר 2017.

ההפרשה למיסים הסתכמה ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-212 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 197 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - בשנת 2016 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, בדומה לשנת 2015.

חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2016 בהפסד של 1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד בה לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם בשנת 2016 ב-42 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 60 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

בשנת 2015 כוללים הרווחים בבנק יהב רווחי מימוש איגרות חוב בסכום של 68 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (חלק הבנק ברווחים 34 מיליוני שקלים חדשים לפני מס).

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 6 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2016 ב-1,266 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,134 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015, גידול בשיעור של 11.6%.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2016 ב-265 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 240 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 10.4%.

ברווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק נכללים בעיקר השינויים בהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, השינויים בגידור תזרים מזומנים והשינויים בהתאמות בגין הטבות לעובדים.

בשנת 2016 ירד הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק ב-194 מיליוני שקלים חדשים, לעומת שנת 2015.

ברבעון הרביעי של שנת 2016 ירד הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק ב-204 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

השינוי ברווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לעומת התקופות המקבילות אשתקד, נובע בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים בגין תכנית ההתייעלות. ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל וכן, ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תוצאות קבוצת הבנק בתקופת הביניים ראה מידע רב רבעוני לשנתיים האחרונות בנספחים לדוחות השנתיים.

להלן התפתחות תשואת[1] רווחי הקבוצה על ההון[2], יחס הון עצמי רובד 1[3] לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות[4] ויחס המינוף בתום הרבעון[5] (באחוזים):

	2016			2015				
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
תשואת רווח נקי על ההון	8.6	12.4	11.6	10.0	8.4	11.5	12.4	9.4
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון	10.10	9.85	9.72	9.65	9.50	9.30	9.30	9.10
יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)	117	105	99	97	91	84	84	-
יחס המינוף בתום הרבעון	5.27	5.31	5.33	5.23	5.32	5.32	5.24	-

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2016	2015	2014
תשואת רווח נקי על ההון	10.2	10.0	10.6

(1) תשואה בחישוב שנתי.
(2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
(3) לפרטים בדבר הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" על הון עצמי רובד 1, החל מיום 1 בינואר 2015, ראה ביאור 25 י"ג בדוחות הכספיים.
(4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
(5) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

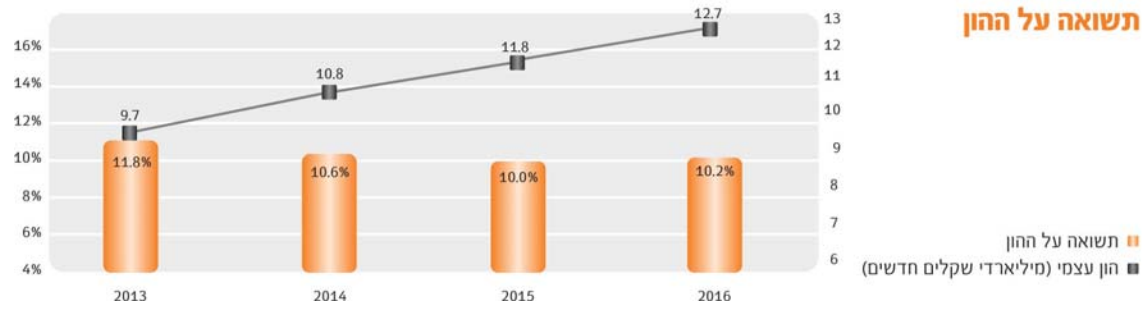

רווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

	רבעון רביעי		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2016	2015	2016	2015	2014
רווח בסיסי למניה	1.14	1.04	5.46	4.90	4.74
רווח מדולל למניה	1.14	1.03	5.46	4.89	4.71
דיבידנד למניה	17.12	15.52	80.25	37.22	-

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר		
	2016	2015	שיעור השינוי (באחוזים)
סך כל המאזן	230,455	209,158	10.2
מזומנים ופיקדונות בבנקים	41,725	30,489	36.9
אשראי לציבור, נטו	171,341	159,204	7.6
ניירות ערך	10,262	11,845	(13.4)
בניינים וציוד	1,585	1,583	0.1
פיקדונות הציבור	178,252	162,380	9.8
פיקדונות מבנקים	1,537	1,166	31.8
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	27,034	23,719	14.0
הון עצמי	12,714	11,847	7.3

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך שנת 2016 ב-11.2 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת המזומנים הינו במסגרת ניהול יחס כיסוי הנזילות.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2016 לכ-74%, לעומת 76% בסוף שנת 2015. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך שנת 2016 ב-12.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 7.6%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיס הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)	השיעור (באחוזים) מסך האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר	
	2016	2015		2016	2015
מטבע ישראלי					
לא צמוד	111,144	95,814	16.0	64.9	60.1
צמוד מדד	49,369	51,836	(4.8)	28.8	32.6
מט"ח כולל צמוד מט"ח	10,828	11,554	(6.3)	6.3	7.3
סך הכל	171,341	159,204	7.6	100.0	100.0

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

	2016	2015	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:			
משקי בית- הלוואות לדיור	114,070	105,106	8.5
משקי בית- אחר	18,945	16,816	12.7
בנקאות פרטית	81	67	20.9
סך הכל אנשים פרטיים	133,096	121,990	9.1
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	15,126	13,909	8.7
עסקים בינוניים	4,786	4,786	-
עסקים גדולים	12,525	13,132	(4.6)
גופים מוסדיים	2,586	2,326	11.2
סך הכל פעילות עסקית	35,022	34,153	2.5
פעילות חוץ לארץ	3,223	3,061	5.3
סך הכל	171,341	159,204	7.6

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, וכן פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

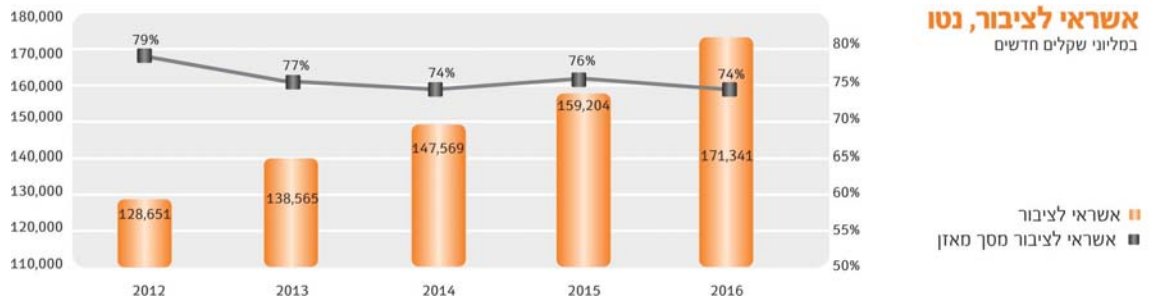

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

סכומים מדווחים	ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2015		
(במיליוני שקלים חדשים)	סיכון אשראי[1]			סיכון אשראי[1]		
	מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
1. סיכון אשראי בעייתי						
סיכון אשראי פגום	681	212	893	817	169	986
סיכון אשראי נחות	428	-	428	82	-	82
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת[2]	1,381	229	1,610	1,318	329	1,647
סך הכל סיכון אשראי בעייתי	2,490	441	2,931	2,217	498	2,715
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר[2]	958			1,012		
2. נכסים שאינם מבצעים[3]	653			774		

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
(2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 853 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2015 - 956 מיליוני שקלים חדשים).
(3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיור ראה פרק סיכון אשראי.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים):

	2016		2015	
סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה
עד 150	10.3	72.1	10.9	72.2
150-600	23.1	17.9	23.4	18.2
600-2,000	34.6	9.2	33.0	8.9
מעל 2,000	32.0	0.7	32.7	0.7

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ[1] (במיליוני שקלים חדשים):

	2016		2015	
ענף משק	סיכון אשראי מאזני	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני
אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיור)	132,618	78.0	121,545	76.9
בינוי ונדל"ן	12,250	7.2	11,018	7.0
שירותים פיננסיים	4,136	2.4	4,439	2.8
תעשיה	5,231	3.1	5,122	3.2
מסחר	7,911	4.7	8,020	5.1
אחר	7,969	4.6	8,012	5.0
סך הכל	170,115	100.0	158,156	100.0

(1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2016 לסך של 207 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 217 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2015, קיטון בשיעור של 4.6%.

סיכון אשראי מאזני בישראל
לפי ענפי משק -ליום 31 בדצמבר 2016
במיליארדי שקלים חדשים

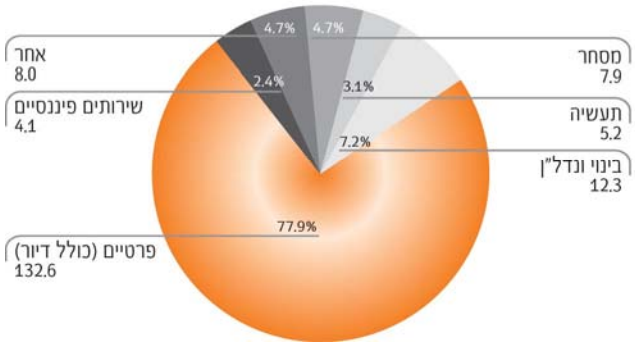

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר	31 בדצמבר	שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר
	2016	2015	2015
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים[1]**:**			
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות			
לפי דרישה שלא נוצלו[1]	16,688	16,588	0.6
ערבויות לרוכשי דירות	12,461	11,597	7.5
התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן	10,651	12,901	(17.4)
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	7,559	7,848	(3.7)
התחייבויות להוצאת ערבויות	5,797	5,629	3.0
ערבויות והתחייבויות אחרות	4,869	4,546	7.1
ערבויות להבטחת אשראי	2,606	2,245	16.1
אשראי תעודות	384	472	(18.6)
מכשירים פיננסיים נגזרים[2]**:**			
סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים	233,901	237,147	(1.4)
נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים	3,581	3,527	1.5
התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים	3,568	3,634	(1.8)

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 30ה. לדוחות הכספיים.
(2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך שנת 2016 בכ-1.6 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר 2016				
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[1]
ניירות ערך מוחזקים לפדיון	3,236	3,236	75	-	3,311
ניירות ערך זמינים למכירה	6,678	6,724	30[2]	(76) [2]	6,678
ניירות ערך למסחר	348	347	1	-	348
סך כל ניירות הערך	10,262	10,307	106	(76)	10,337

	31 בדצמבר 2015				
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[1]
ניירות ערך מוחזקים לפדיון	3,320	3,320	71	-	3,391
ניירות ערך זמינים למכירה	8,303	8,323	20	(40)	8,303
ניירות ערך למסחר	222	222	-	-	222
סך כל ניירות הערך	11,845	11,865	91	(40)	11,916

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר		
מגזר הצמדה	2016	2015	שיעור שינוי (באחוזים)
מטבע ישראלי			
לא צמוד	5,981	7,002	(14.6)
צמוד מדד	146	66	121.2
מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)	4,035	4,679	(13.8)
פריטים לא כספיים	100	98	2.0
סך הכל	10,262	11,845	(**13**.4)

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

	הערך במאזן ליום	
	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015
איגרות חוב ממשלתיות:		
ממשלת ישראל	8,586	9,788
ממשלת ארצות-הברית	1,479	1,624
ממשלת קוריאה הדרומית	59	40
סך הכל איגרות חוב ממשלתיות	10,124	11,452
איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:		
בריטניה	-	79
גרמניה	-	117
ארצות הברית	19	-
אחר - גוש האירו	-	78
סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות	19	274
איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):		
תעשייה וחרושת	-	10
שירותים ציבוריים וקהילתיים	11	11
שירותים פיננסיים	8	-
סך הכל איגרות חוב של חברות	19	21
מניות	100	98
סך הכל ניירות ערך	10,262	11,845

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד גדלה בשנת 2016 בסך של 2 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.1%. השינוי ביתרת בניינים וציוד נובע מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות ומנגד מפחת ומימוש נכסים במסגרת רה ארגון של נכסים ושיפורים במערך הסינוף. לפרטים נוספים ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגיית המידע.

הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
	2016				2015			
	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות[1]	196	34	28	258	190	33	25	248
הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הוונו לנכסים[2]	106	11	2	119	98	11	2	111
הוצאות בגין מיקור חוץ[3]	52	2	[6]59	113	42	2	[6]54	98
הוצאות בגין פחת[4]	142	39	2	183	140	38	3	181
הוצאות אחרות[5]	10	1	35	46	11	1	35	47
סך הכל הוצאות	506	87	126	719	481	85	119	685

סך העלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו בתקופת הדיווח כנכסים בדוח הכספי

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה (במיליוני שקלים חדשים):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
	2016				2015			
	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
עלויות בגין שכר עבודה ונלוות[1]	31	-	-	31	24	-	-	24
עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש[2]	56	28	-	84	71	28	1	100
עלויות בגין מיקור חוץ[3]	88	5	-	93	84	7	-	91
סך הכל	175	33	-	208	179	35	1	215

יתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
	2016				2015			
	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
סך הכל יתרה מופחתת	468	71	7	545	410	77	9	496
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות	61	-	-	61	52	-	-	52

(1) כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, ועובדי תפעול. עלויות בגין שכר עבודה שנוספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהוונו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.

(2) ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בנינים וציוד. תוספות לנכסים הינן בגין רישיונות שימוש ורכישת תוכנות.

(3) ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.

(4) לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה ביאורים 1 ד.8 ו-16 לדוחות הכספיים.

(5) כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.

(6) בשנת 2016 כולל כ-54 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2015 כ-53 מיליוני שקלים חדשים) המהווים תשלומים לבנקים שנתנו שרותי מחשוב לבנק יהב. החל מיום 1 בינואר 2017 מקבל בנק יהב שרותי מחשב ותפעול מחברה בינלאומית מקונצרן TaTa. החברה מתמחה במתן שירותים מיכוניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שרותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. כמו כן, מקבל בנק יהב שירותי תפעול מהחברה בקשר עם המערכות המיכוניות אותן היא מספקת וכן שירותים נוספים במיקור חוץ.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2016 לכ-77%, לעומת 78% בסוף שנת 2015. בשנת 2016 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של כ-15.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 9.8%. פיקדונות הציבור כוללים פיקדונות ללקוחות קמעונאיים, תאגידים, גופים פיננסיים ואחרים.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)	השיעור מסך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר (באחוזים)	
מגזר הצמדה	2016	2015		2016	2015
מטבע ישראלי					
לא צמוד	122,611	109,091	12.4	68.8	67.2
צמוד מדד	17,039	16,764	1.6	9.6	10.3
מט"ח כולל צמוד מט"ח	38,602	36,525	5.7	21.6	22.5
סך הכל	178,252	162,380	9.8	100.0	100.0

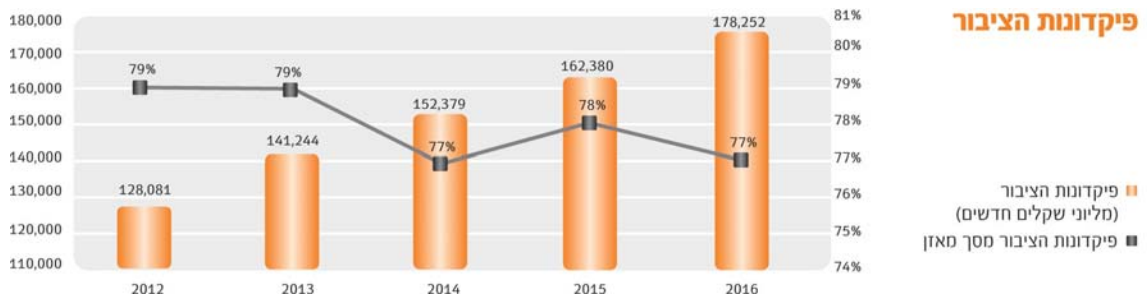

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי
	2016	2015	(באחוזים)
אנשים פרטיים:			
משקי בית- אחר	71,334	65,225	9.4
בנקאות פרטית	11,167	10,242	9.0
סך הכל אנשים פרטיים	82,501	75,467	9.3
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	15,738	13,959	12.7
עסקים בינוניים	7,378	6,098	21.0
עסקים גדולים	31,422	26,688	17.7
גופים מוסדיים	35,964	36,127	(0.5)
סך הכל פעילות עסקית	90,502	82,872	9.2
פעילות חוץ לארץ	5,249	4,041	29.9
סך הכל	178,252	162,380	9.8

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

	ליום 31 בדצמבר	
	2016	2015[1]
תקרת הפיקדון		
עד 1	59,606	55,229
מעל 1 עד 10	38,805	35,229
מעל 10 עד 100	25,042	22,301
מעל 100 עד 500	24,120	25,616
מעל 500	30,679	24,005
סך הכל	178,252	162,380

(1) סווג מחדש. הסיווג מחדש הינו בגין התאמת חלוקת הפיקדונות לגודל כך שהחלוקה תהיה גם בהתחשב בישות המשפטית העצמאית של מפקידים. בעבר סווגו חלק מהפיקדונות כקבוצת מפקידים אחת, ללא הבחנה זו.

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים גדלה במהלך שנת 2016 ב-0.4 מיליארדי שקלים חדשים.
לפרטים נוספים על התפתחות ההרכב של פיקדונות הציבור והתפתחות ההרכב של פיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 18 ו-19 לדוחות הכספיים.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים גדלה בשנת 2016 ב-3.3 מיליארדי שקלים חדשים. ראה גם פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.
לפרטים בדבר יתרות הנכסים והתחייבויות של קבוצת הבנק בתקופות הביניים, ראה מידע רב-תקופתי ומידע רב-רבעוני בנספחים לדוחות השנתיים.

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק גדלה במהלך שנת 2016 בסך של כ-0.9 מיליארדי שקלים חדשים והגיעה לסכום של 12.7 מיליארדי שקלים חדשים.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

	ליום 31 בדצמבר		שיעור שינוי
	2016	2015	(באחוזים)
הון מניות ופרמיה[1]	2,239	2,222	3.3
קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	58	68	11.8
מניות באוצר	(76)	(76)	-
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר[2]	(317)[3]	(97)	-
עודפים[4]	10,810	9,730	11.1
סך הכל	12,714	11,847	6.7

(1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה דוח על השינויים בהון העצמי.
(2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה בביאור 10 לדוחות הכספיים.
(3) כולל התאמות בגין הטבות לעובדים. לפרטים בדבר השפעת תכנית ההתייעלות ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל וכן ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.
(4) לפרטים בהתפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2016 הגיע ל-5.52% לעומת 5.66% בסוף שנת 2015.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

הבנק מנטר את יחס הלימות ההון באופן שוטף, על מנת לוודא עמידה בדרישות הפיקוח על הבנקים ובמגבלות שקבע הדירקטוריון, וכדי לאפשר היערכות מבעוד מועד למתן מענה להתפתחות נכסי הסיכון ודרישת ההון של הבנק. לשם כך, קבע הדירקטוריון מסמך מדיניות, המגדיר את תדירות המדידה של הלימות ההון, את הדיווחים הנדרשים ואת הפעולות שיש לנקוט במקרים בהם יורד יחס ההון מרמות מינימליות שנקבעו, וכן, פועל מזה שנים פורום לתכנון וניהול ההון בהשתתפות מנהל החטיבה הפיננסית - CFO (יושב ראש), מנהל החטיבה לבקרת סיכונים - CRO, מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - החשבונאי הראשי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית, מנהל החטיבה הקמעונאית ומנהל החטיבה לתכנון תפעול ונכסי לקוחות. מסמך מדיניות זה מהווה נספח למדיניות האב של הבנק לניהול סיכונים, תכנון ההון ובקרה פנימית.

כחלק מיישום הנדבך השני של באזל II, מגיש הבנק בכל שנה את מסמך ה-ICAAP, שהינו דוח המסכם את המהלכים שביצע הבנק במהלך השנה במסגרת תהליך ה-ICAAP, הנכלל בנדבך השני של באזל II. ביום 31 בינואר 2017, שלח הבנק לבנק ישראל את מסמך ה-ICAAP לשנת 2016. מסמך זה כולל מספר פרקים שנועדו לתאר את הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בבנק, ניתוח תמציתי איכותי וכמותי של הסיכונים המהותיים לבנק, ניהול יעדי ההון ויעדי התכנית האסטרטגית, פרופיל הסיכון וההתפתחויות שחלו במהלך השנה בניהול הסיכונים השונים שזוהו ומופו בבנק וכן, תהליכי השיפור והשימושיות המתוכננים לשנה הקרובה.

ליבו של המסמך מהווה תהליך תכנון ההון, המתבצע לאופק תכנון של שלוש שנים קדימה, שבו מאתגר הבנק את התכנית האסטרטגית ואת יעדי ההון הכולל שלו, בשורה ארוכה ומגוונת של מבחני מצוקה (מבחני קיצון) היפותטיים, הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוחקים את ההון שלו. תוצאות תכנון ההון הנוכחי של הבנק מראים כי לבנק יש די הון כולל כדי לעמוד בתכנית האסטרטגית שלו וביעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

להלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון בדוח המאוחד:

	ליום 31 בדצמבר	
	2016	2015
הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1	13,318	12,299
הון רובד 1	13,318	12,299
הון רובד 2	4,888	4,916
סך הכל הון כולל	18,206	17,215
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	122,605	120,793
סיכוני שוק	1,184	950
סיכון תפעולי	8,113	7,743
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	131,902	129,486

יחס הון לרכיבי סיכון

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2015 מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.87% ו-13.37% בהתאמה.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון ורכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת הדיבידנד, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.10	9.50
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.80	13.29
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים[1]	9.76	9.30
יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים[1]	13.26	12.80

(1) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח מיום 1 בינואר 2015.
החל מיום 1 בינואר 2015, תתווסף ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.87% ו-13.37%, בהתאמה.

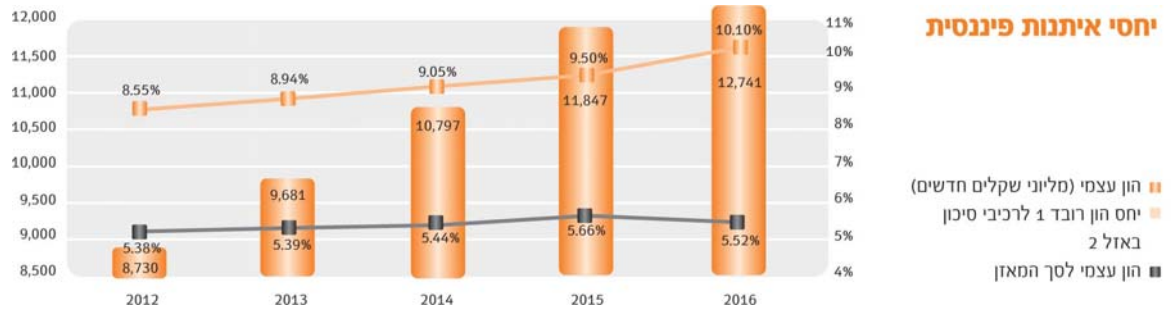

יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

יחס המינוף של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 5.27%, לעומת 5.32% ביום 31 בדצמבר 2015.

יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 5.00%

לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ודוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

2015-2016

ביום 23 בדצמבר 2014, החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד לשנים 2015-2016.

מדיניות הדיבידנד הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות דיבידנד זו, כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, ליחס הלימות הון רובד 1 על מנת שלא יפחת מן היחס הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון.

באותו מועד הוחלט כי בשנת 2017 מדיניות הדיבידנד תמשיך ותהא, חלוקה, בכל שנה של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מפעולות בלתי רגילות.

2017-2021

ביום 21 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017 עד 2021 ובמסגרתה החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת החל משנת 2017.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 30% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד המעודכנת.

דירקטוריון הבנק יעקוב אחר הביצוע של התכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לבחון את האפשרות להגדלה של שיעור הדיבידנד שצוין לעיל במדרגה נוספת, החל משנת 2018. זאת בכפוף לקבלת אישורה של המפקחת על הבנקים.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

להלן תמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד:

- ביום 3 באפריל 2006 נקבע, כי יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות.
- ביום 23 ביולי 2012 נקבע, כי בתקופת תכנית החומש לשנים 2013-2017 תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק.
- ביום 14 באוגוסט 2013 נקבע קו פעולה לפיו עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2015 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה	סך הכל דיבידנד ששולם
		(אגורות)	(מיליוני שקלים חדשים)
18 במאי 2015	14 ביוני 2015	15.84	36.6
16 באוגוסט 2015	17 בספטמבר 2015	21.35	49.5
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2015			86.1
24 בפברואר 2016	21 במרץ 2016	15.52	36.0
18 במאי 2016	21 ביוני 2016	18.62	43.2
10 באוגוסט 2016	11 בספטמבר 2016	21.99	51.0
14 בנובמבר 2016	12 בדצמבר 2016	24.12	56.0
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2016			186.2

ביום 20 במרץ 2017 החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 39.8 מיליוני שקלים חדשים, 15% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2016.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 171.2% מההון המונפק, דהיינו 17.12 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 9 באפריל 2017 ויום התשלום הינו 26 באפריל 2017. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק.

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי
	2016	2015	(באחוזים)
ניירות ערך[1]	217,310	208,514	4.2
נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול	75,515	74,269	1.7
נכסים בנאמנות קבוצת הבנק	71,564	72,977	(1.9)
נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול	13,896	16,219	(14.3)
נכסים אחרים בניהול[2]	11,055	9,964	10.9

(1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצויין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק. העלייה בשנת 2016 נובעת מגידול בהיקפי הפעילות של לקוחות (קיימים וחדשים).

(2) לרבות:

- יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
- הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השיוך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים -הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן מגזרי הפעילות הפיקוחיים והגדרה תמציתית שלהם:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים -לרבות ובעיקר קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות חוץ לארץ -מוצגת בנפרד מהפעילות בישראל בחלוקה לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עובר-ושב וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות, המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ .
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בניה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

לפרטים בדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השיוך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשיוך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת המפקח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- תיאור איכותי תמציתי של המגזר (ב"גישת ההנהלה")
- הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה")
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישה הפיקוחית")

לפרטים ותיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

התוצאות הכספיות לפי "גישת ההנהלה" מוצגות בביאור 29 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

	רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	
	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015	2016	2015
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	474	444	37.4	39.2
משקי בית- אחר	20	21	1.6	1.9
בנקאות פרטית	7	5	0.6	0.4
סך הכל אנשים פרטיים	501	470	39.6	41.4
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	255	241	20.1	21.3
עסקים בינוניים	90	81	7.1	7.1
עסקים גדולים	289	248	22.8	21.9
גופים מוסדיים	31	41	2.5	3.6
סך הכל פעילות עסקית	665	611	52.5	53.9
ניהול פיננסי	30	17	2.4	1.5
סך הכל פעילות בישראל	1,196	1,098	94.5	96.8
פעילות חוץ לארץ	70	36	5.5	3.2
סך הכל	1,266	1,134	100.0	100.0

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליוני שקלים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים -הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, להם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור והוא מטופל בחטיבה הקמעונאית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות -רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 2.5 מיליוני שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

מוצרים ושירותים

להלן המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

- משכנתאות.
- בנקאות ופיננסים - כולל אשראי וחשבונות עובר ושב, השקעות, הלוואות, ומימון רכישת כלי רכב.
- שיווק ביטוחים (ביטוח אגב משכנתא).
- שוק ההון (פעילות בניירות ערך).
- כרטיסי אשראי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים.

בבנק פועלים משווקי משכנתאות בפריסה ארצית, על בסיס גיאוגרפי. תפקיד המשווקים, לאתר קהלי יעד במרחב הגיאוגרפי שלהם, להגדיל חשיפה של קהלים אלה למוצרים ושירותים של הבנק, וכן להביא למיצוי מירבי את הפוטנציאל השיווקי של קהלים אלה. המשווקים מעניקים לבנק יתרון יחסי בשוק תוך שימת הלקוח במרכז, בהתאם לאסטרטגיה אותה מוביל הבנק בשנים האחרונות.

המשווקים פועלים בארבעה מעגלים מרכזיים:

- פעילות ישירה מול גורמי נדל"ן - לצורך קבלת לקוחות פוטנציאליים.
- פעילות מול לקוחות קצה - קשר פרואקטיבי מול לקוחות משכנתא ועובר-ושב פוטנציאליים.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות פרטיים - מימוש פוטנציאל הסינרגיה של לקוחות המשכנתא.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות עסקיים ולקוחות MM - עסקים, מפעלים, וועדי עובדים וכדומה.

סניפי הבנק - במסגרת הקבוצה פועלים 184 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובהם 45 סניפי יהב. בהתאם לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק, נמשכת הרחבת הפריסה הסניפית בדגש על סביבות עתירות עסקים וכן לערים וליישובים של שני מגזרי אוכלוסייה מובחנים שבהם הבנק שואף לצמוח - המגזר הערבי והמגזר החרדי.

הערוצים הישירים - הבנקאות הישירה במזרחי טפחות תומכת באסטרטגיית השירות האישית וההיברידית של הבנק, מתוך מטרה להשתמש בכלים טכנולוגיים מהשורה הראשונה על מנת לקרב את הלקוח לבנקאי האישי מתוך הבנה כי הלקוח נדרש לסיוע מקצועי ואנושי בהתנהלותו הפיננסית. ערוצי הבנקאות הישירה השונים מציעים ללקוח את מרבית המידע והפעולות הנדרשות לניהול הפיננסי היום-יומי שלו, כאשר ללקוח מוצעת אפשרות לפנות לבנקאי האישי שלו בכל נושא באמצעות הכלים הדיגיטליים.

בתחום המשכנתאות מפעיל הבנק אתר והאפליקציה ללקוחות קיימים. הצגת נתוני תחום משכנתאות נעשית בממשק משתמש מתקדם ונוח ללקוחות. כיום יכולים לקוחות המצטרפים לשרות לקבל מידע רב ערך לרבות: מידע מפורט על הלוואת המשכנתא (כולל תצוגה גרפית), פרטי הנכסים המשועבדים לטובת ההלוואות המשכנתא, היסטוריית תשלומי ההלוואות המשכנתא, פרטי ביטוח חיים ונכס כפי שרשומים במערכת הבנק, מידע סביבתי מקיף, מחירוני דירות ניתוחי שוק מאתר "מדלן". בנוסף, הלקוחות יכולים להפיק באופן עצמאי מסמכים וטפסים שימושים ישירות מהאתר.

ללקוחות המתעניינים בקבלת משכנתא ניתנת אפשרות לעשות שימוש באפליקציית "טפחות עד הבית": האפליקציה כוללת בין היתר: סיוע בבניית תכנית למימון קניית הדירה, מידע מקיף ועדכני על השכונות השונות כולל עסקאות שבוצעו לאחרונה, נתונים על מחירי דירות, תשואה משכירות, מדדים חברתיים, רמת החינוך ועוד, אפשרות לצילום ותיעוד דירות על ידי הלקוח, מחשבון משכנתאות ידידותי, ושירות התכתבות עם בנקאי משכנתאות.

אסטרטגיה עסקית

אסטרטגיית השירות בבנק מזרחי טפחות נשענת על ההבנה כי קשר אישי ואנושי עם בנקאי בעל רמת מקצועיות ושירותיות גבוהה נמצא בליבת הצרכים של הלקוח. הפריסה הסניפית של הבנק מהווה עוגן מרכזי ליצירת הקשר האישי עם הבנקאי, שחייב להיות מלווה בסביבה טכנולוגית-דיגיטלית עדכנית ויעילה.

הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית ומתכוון לשמור ולבסס את מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי בהתבסס על נקיטת מאמצים בתחומים להלן:

- שמירה על המובילות בשוק המשכנתאות ומינופה לצורך העמקת הפעילות המסחרית;
- מיקוד בלקוחות איכותיים ופניה ייחודית לסגמנטים ייעודיים, כגון המגזר הערבי, המגזר החרדי והגיל השלישי;
- המשך החיזוק של הסינרגיה עם בנק יהב ליצירת אסטרטגיה דו-ראשית: מוטת שירות ומוטת מחיר;
- מתן שירות אישי ואנושי הנתמך בטכנולוגיה חדשנית וקפיצת מדרגה בחוויית השירות של הלקוחות.

התפתחויות שחלו במגזר משקי הבית בתקופה

- בשנת 2016 נמשכו המאמצים הציבוריים לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לתחרות בתחום משקי הבית ולהגדלת התחרות בתחום האשראי הצרכני. בינואר 2017 אישרה הכנסת את החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. החקיקה כוללת, בין היתר, הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של שני הבנקים הגדולים כולל הוראות והגנות ינוקא לחברות כרטיסי האשראי שיופרדו; הוראות לעניין הקמת תשתית מחשוב וחובת מכירה של שירותי מחשוב ותפעולם, וכן השכרת מקרקעין המשמשים לצורכי שירותי המחשוב ותפעולם המשמשים בעיקרם את הבנק; הוראות לפיהן סולק יחויב לאפשר סליקה של סולק מתארח באמצעותו לפי הכללים שיקבעו על ידי הנגיד ובהסכמת שר האוצר; וכן הוראות לעניין סולק מתארח וסולק מאגד. בנוסף נקבעו הוראות לעניין שירות להשוואת עלויות פיננסיות.
- במהלך שנת 2016 נמשכה תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. כתוצאה מכך, חוקקה הכנסת באוגוסט 2016 את הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22) התשע"ו-2016 ולפיה תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע יידרש לקבל אישור מהמפקח על הבנקים וזאת לאחר שיגיש בקשה מנומקת בכתב על כך.
- חסכון לכל ילד - ביום 5 באוגוסט 2015 התקבלה החלטת ממשלה לעניין "שינוי מבנה קצבת הילדים והנהגת חיסכון ארוך טווח לכל ילד". אגף החשב הכללי במשרד האוצר פרסם ביום 26 בספטמבר 2016 הזמנה להציע הצעות לבחירת בנקים וקופות גמל כמנהלי כספי החיסכון. הבנק הגיש את הצעתו וביום 9 בנובמבר 2016 התבשר כי זכה להימנות על הגופים הפיננסיים העתידים לנהל את כספי החיסכון ארוך הטווח. בתחילת שנת 2017 החלה הפעילות ונתקבלו כספי ההפקדות של הלקוחות שבחרו בבנק.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2016			2015		
	במיליוני שקלים חדשים					
	אחר	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	הלוואות לדיור	סך הכל
רווח ורווחיות						
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,084	1,100	2,184	962	992	1,954
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	-
עמלות והכנסות אחרות	523	154	677	527	170	697
סך ההכנסות	1,607	1,254	2,861	1,489	1,162	2,651
הוצאות בגין הפסדי אשראי	91	13	104	55	9	64
הוצאות תפעוליות אחרות	1,415	465	1,880	1,338	441	1,779
רווח לפני הפרשה למיסים	101	776	877	96	712	808
הפרשה למיסים	39	302	341	36	268	304
רווח לאחר מיסים	62	474	536	60	444	504
רווח נקי :						
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(42)	-	(42)	(39)	-	(39)
המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	20	474	494	21	444	465
מאזן - סעיפים עיקריים:						
אשראי לציבור (יתרת סוף)	19,140	114,691	133,831	16,994	105,719	122,713
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)	18,945	114,070	133,015	16,816	105,106	121,922
פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)	71,334	-	71,334	65,225	-	65,225
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	17,961	110,612	128,573	16,034	102,194	118,228
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	69,137	-	69,137	63,108	-	63,108
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	15,935	60,850	76,785	14,964	55,922	70,886
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:						
מרווח מפעילות מתן אשראי	760	1,073	1,833	699	946	1,645
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	322	-	322	258	-	258
אחר	2	27	29	5	46	51
סך הכל הכנסות ריבית נטו	1,084	1,100	2,184	962	992	1,954

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה ב-494 מיליוני שקלים חדשים לעומת 465 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.
להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:
תרומת ההלוואות לדיור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) בשנת 2016 הסתכמה ב-474 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 444 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-1,100 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 992 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-10.9%. הנובע בעיקר מעלייה בהיקפי פעילות המשכנתאות, שבאה לידי ביטוי בעלייה ביתרת האשראי הממוצעת של כ-8.4 מיליארדי שקלים חדשים.
הוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו ב-4 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בסעיף העמלות וההכנסות אחרות חלה ירידה של כ-16 מיליוני שקלים חדשים המיוחסת להשפעות רגולטוריות ולירידה שוטפת בהכנסות נטו משירות תיקי אשראי וזאת בגין הירידה בתיק הלוואות לדיור באחריות המדינה.
ההוצאות התפעוליות הסתכמו ל-465 מיליוני שקלים חדשים לעומת 441 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.4%, הנמוך משיעור הגידול בסך ההכנסות (7.9%).
תרומת משקי הבית, יתר הפעילות (שאינה הלוואות לדיור) בשנת 2016 הסתכמה ב-20 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-21 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 1 מיליוני שקלים חדשים. בסעיף הכנסות הריבית נטו, נרשמה עלייה של כ-122 מיליוני שקלים חדשים. העלייה מיוחסת לגידול במרווח מפעילות מתן אשראי וכן לגידול במרווח מפעילות מתן פיקדונות כתוצאה מעלייה בהיקפי האשראי ועלייה בהיקפי הפיקדונות. בעמלות וההכנסות האחרות חלה ירידה של 4 מיליוני שקלים חדשים, המיוחסת להשפעות רגולטוריות שונות.
בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי חל גידול של 36 מיליוני שקלים חדשים. לאור מאפייני הסיכון במגזר, מגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים, וזאת בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים.
בנוסף, הגידול בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי נובע גם מהשפעות חקיקה, המצמצמות את היקף החזרי החוב מלקוחות פרטיים שנקלעו לקשיים. לפרטים נוספים על סיכון האשראי לאנשים פרטיים, ראה בפרק הסיכונים להלן ניתוח מפורט של התפתחות הסיכון.
ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-1,415 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,338 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.8%, הנמוך משיעור הגידול בסך ההכנסות (7.9%).
לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר הבנקאות הפרטית נותן שירותים בנקאיים בישראל הן ללקוחות ישראלים והן ללקוחות תושבי חוץ. בנקאות פרטית הינה תפיסה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 3 מיליוני שקלים חדשים.

הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שרות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים.

מגזר זה מתאפיין בפוטנציאל הרחבת הקשר העסקי עם הלקוחות שהם ממעמד סוציו אקונומי גבוה והדורשים שירות מקצועי אישי בזמינות גבוהה.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות -רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 2.5 מיליוני שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

מוצרים ושירותים

להלן המוצרים המרכזיים במגזר בנקאות פרטית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

- בנקאות ופיננסים - כולל הצעת מוצרי השקעה מתקדמים לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים.
- שוק ההון - שירותים כגון קנייה, מכירה ומשמורת ניירות ערך ולרבות ייעוץ פיננסי ללקוחות החתומים על הסכמי ייעוץ ומתן שירותים ללקוחות כשירים.
- כרטיסי אשראי - הנפקת מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים אליהם פונה המגזר הם לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה (ישראלים ותושבי חוץ).

אסטרטגיה עסקית

בכוונת הבנק להמשיך ולפתח את מגזר הבנקאות הפרטית בהתבסס על ניהול מרכזי ומוקדי תמיכה מקצועיים, מיקוד בלקוחות איכותיים ופניה ייחודית לסגמנטים ייעודיים.

התפתחויות שחלו במגזר בנקאות פרטית בתקופה

בשנה החולפת לא חלו התפתחויות מהותיות בשווקים ושינויים מהותיים במאפייני הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
רווח ורווחיות		
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	47	35
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-
עמלות והכנסות אחרות	10	12
סך ההכנסות	57	47
הוצאות בגין הפסדי אשראי	1	-
הוצאות תפעוליות אחרות	45	39
רווח לפני הפרשה למיסים	11	8
הפרשה למיסים	4	3
רווח נקי	7	5
מאזן - סעיפים עיקריים:		
אשראי לציבור (יתרת סוף)	82	68
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)	81	67
פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)	11,167	10,242
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	73	74
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	10,637	9,828
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	27	34
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
מרווח מפעילות מתן אשראי	1	1
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	46	34
אחר	-	-
סך הכל הכנסות ריבית נטו	47	35

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה ב-7 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 5 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו, גדלו ב-12 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף פיקדונות הציבור. בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל קיטון של כ-2 מיליוני שקלים חדשים.

בהוצאות התפעוליות נרשמה עלייה בסך של כ-6 מיליוני שקלים חדשים המיוחסת לגידול בהיקפי הפעילות במגזר.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 29ג. לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר העסקים הזעירים והקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית וכולל בעיקר חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור פעילות נמוך באופן יחסי, ויתרת חובות עד וכולל 6 מיליוני שקלים חדשים.

המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פירעון האשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר העסקים הזעירים והקטנים:

- בנקאות ופיננסים - כולל הלוואות למטרות עסקיות שונות, פעילות סחר חוץ, השקעות וניהול מסגרות חח"ד.
- שוק ההון.
- כרטיסי אשראי.
- הלוואות לעסקים קטנים בערבות המדינה.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הינם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה תיאור מגזר משקי הבית.

אסטרטגיה עסקית

הגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים, ובהם מגזר העסקים הזעירים והקטנים, עומדת במרכז האסטרטגיה העסקית של הבנק. זאת תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ובקרות ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים זעירים וקטנים בתקופה

מגמת התעצמות התחרות בין הבנקים במגזר העסקים הקטנים המשיכה לצבור תאוצה בשנה האחרונה. בנוסף, ננקטו מספר פעולות ציבוריות לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לפעילות בתחום האשראי לעסקים קטנים.

בחודש מאי 2016, החלה השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לבין הפניקס ואלטשולר שחם, שנבחרה כאחת ההצעות הזוכות במכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, בהעמדת הלוואות במגוון מסלולים במסגרת זו.

שינויים במאפייני הלקוחות במגזר

במהלך השנה, לא חלו שינויים משמעותיים במאפייני לקוחות המגזר - המגזר מאופיין בפיזור גבוה של לקוחות ובשיעור ביטחונות גבוה הנדרש מהלקוחות על מנת להבטיח את פירעון האשראי.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
רווח ורווחיות		
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	781	726
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-
עמלות והכנסות אחרות	313	301
סך ההכנסות	1,094	1,027
הוצאות בגין הפסדי אשראי	109	88
הוצאות תפעוליות אחרות	567	553
רווח לפני הפרשה למיסים	418	386
הפרשה למיסים	163	145
רווח נקי	255	241
מאזן - סעיפים עיקריים:		
אשראי לציבור (יתרת סוף)	15,387	14,452
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)	15,126	13,909
פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)	15,738	13,959
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	14,772	14,360
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	14,955	13,661
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	13,345	12,098
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
מרווח מפעילות מתן אשראי	709	677
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	54	36
אחר	18	13
סך הכל הכנסות ריבית נטו	781	726

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה ב-255 מיליוני שקלים חדשים לעומת 241 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-781 מיליוני שקלים חדשים לעומת 726 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 7.6% הנובע בעיקר מגידול בהיקף פעילות האשראי והפיקדונות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-109 מיליוני שקלים חדשים לעומת 88 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 21 מיליוני שקלים חדשים, הנובעות מגידול בהיקפי האשראי במגזר.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-567 מיליוני שקלים חדשים לעומת 553 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שוטף של כ-2.5%.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף חבות מעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר, בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות מעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, לקוחות עסקיים אשר שייכים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם נמוך מ-250 מיליוני שקלים משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מותאמים שירותים ומוצרים, בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו נותן הבנק אשראי לסוגיו, הן הלוואות שונות והן אשראי שוטף לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי, ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שרותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפיקדונות ובניירות ערך.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עסקיים הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ.

הפעילות במגזר זה כוללת פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר עסקים בינוניים.

בכוונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק משני.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים בינוניים בתקופה

במהלך שנת 2016 לא חלו שינויים מהותיים בשווקים ובמאפייני המגזר.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
רווח ורווחיות		
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	187	169
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-
עמלות והכנסות אחרות	68	64
סך ההכנסות	255	233
הוצאות בגין הפסדי אשראי	11	13
הוצאות תפעוליות אחרות	96	90
רווח לפני הפרשה למיסים	148	130
הפרשה למיסים	58	49
רווח נקי	90	81
מאזן - סעיפים עיקריים:		
אשראי לציבור (יתרת סוף)	4,869	4,857
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)	4,786	4,786
פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)	7,378	6,098
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	4,862	4,849
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	6,549	5,927
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	6,306	6,077
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
מרווח מפעילות מתן אשראי	161	158
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	23	8
אחר	3	3
סך הכל הכנסות ריבית נטו	187	169

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה ב-90 מיליוני שקלים חדשים לעומת 81 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

בסעיף הכנסות הריבית נטו חל גידול של כ-18 מיליוני שקלים חדשים המיוחס בעיקר לעלייה בשיעור מרווחי האשראי במגזר זה. בסעיף עמלות והכנסות אחרות חלה עליה של כ-4 מיליוני שקלים חדשים.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 11 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאה של 13 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-96 מיליוני שקלים חדשים לעומת 90 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-6.6%.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים בהיקפי חבות של מעל 25 מיליוני שקלים חדשים ללקוח.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידים גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, כדוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות מעל 25 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן, פעילות סחר-חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי, מימון באמצעות ארגון סינדיקציות או השתתפות בהן, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; פעילות במכשירים נגזרים ופקטורינג.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, בתמיכת הסניפים ומרכזי העסקים של הבנק.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידים המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר עסקים גדולים מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן. זאת, בין היתר, באמצעות הפעולות הבאות:

- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
- פילוח הלקוחות העסקיים לפי גודלם, לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
- על רקע המורכבות המשפטית בעסקאות בשנים האחרונות, בין היתר בפרויקטים מסוג קומבינציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינוי-בינוי ותמ"א 38), נדרשת התמחות משפטית ייעודית.
- שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
רווח ורווחיות		
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	444	434
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-
עמלות והכנסות אחרות	147	150
סך ההכנסות	591	584
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(24)	45
הוצאות תפעוליות אחרות	142	142
רווח לפני הפרשה למיסים	473	397
הפרשה למיסים	184	149
רווח נקי	289	248
מאזן - סעיפים עיקריים:		
אשראי לציבור (יתרת סוף)	12,731	13,359
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)	12,525	13,132
פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)	31,422	26,688
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	13,071	14,189
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	28,061	21,286
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	22,731	26,726
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
מרווח מפעילות מתן אשראי	378	404
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	55	24
אחר	11	6
סך הכל הכנסות ריבית נטו	444	434

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה ב-289 מיליוני שקלים חדשים לעומת 248 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול 16.5%.

סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-444 מיליוני שקלים חדשים לעומת 434 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הכנסה של 24 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאה של 45 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בתקופה הנוכחית מיוחסות לגבייה ממספר לקוחות שנמחקו בעבר.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-142 מיליוני שקלים חדשים בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן שירות למנהלי נכסים פיננסיים ומאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים:

חברות ביטוח, מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות, תעודות סל, חברי בורסה ומנהלי תיקי השקעות.

פעילות המגזר כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם.

השירותים כוללים בין השאר שערוך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל וחישוב תשואות.

כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

מוצרים ושירותים

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לתכנון ותפעול, במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידים המצוי בחטיבה העסקית, בסקטור מסחר בחטיבה הפיננסית ובסקטור תפעול קופות גמל בחטיבה לתכנון ותפעול, הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום זה מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשויה הרווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
רווח ורווחיות		
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	107	112
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-
עמלות והכנסות אחרות	82	77
סך ההכנסות	189	189
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(1)	(7)
הוצאות תפעוליות אחרות	139	131
רווח לפני הפרשה למיסים	51	65
הפרשה למיסים	20	24
רווח נקי	31	41
מאזן - סעיפים עיקריים:		
אשראי לציבור (יתרת סוף)	2,629	2,063
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)	2,586	2,326
פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)	35,964	36,127
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	2,858	2,176
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	35,337	37,447
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	2,964	3,437
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
מרווח מפעילות מתן אשראי	46	47
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	61	60
אחר	-	5
סך הכל הכנסות ריבית נטו	107	112

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה ב-31 מיליוני שקלים חדשים לעומת 41 מיליוני שקלים חדשים אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-107 מיליוני שקלים חדשים לעומת 112 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל גידול של 5 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. לא חלו שינויים מהותיים במרווח מפעילות מתן אשראי ובמרווח מפעילות קבלת פיקדונות.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הכנסה של 1 מיליוני שקלים חדשים לעומת הכנסה של 7 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול המיוחס להשפעת הפרשה קבוצתית במגזר זה.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הניהול הפיננסי בבנק מבוצע על ידי החטיבה הפיננסית. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ וכולל מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכוני שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון, זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה.

הפעילות בתחום ניהול נכסים והתחייבויות מנוהלת בסקטור ניהול פיננסי וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, החשיפות לסיכוני שוק - לרבות ניהול סיכוני נזילות, בסיס וריבית, ניהול מחירי המעבר ("מחירי צל") ותמחור עסקאות פיננסיות מיוחדות וניהול תיק אגרות החוב.

הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדר העסקאות וכוללת את פעילות הבנק במטבע חוץ, באופציות, בנגזרי ריבית, בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ ובנכסים פיננסיים, כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

כמו כן, בחטיבה קיימת יחידה ייעודית לניהול קשרי מוסדות פיננסיים ומשקיעים. יחידה זו אחראית על מכלול הפעילות מול בנקים בחוץ לארץ, לרבות ניהול חשבונות קורספונדנט, קבלת ומתן שירותים שונים ופיתוח פעילות תומכת בצרכי לקוחות הבנק.

הפעילות במגזר הינה בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים הרלוונטיים למגזר ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון וההנהלה באשר לרמות החשיפה השונות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

מוצרים ושירותים

חדר העסקאות מעניק שרותי מסחר ללקוחות הבנק בתחום ה-OTC (בעיקר: מטבע חוץ, ריבית, אופציות) ובתחום ברוקראז' ניירות ערך זרים וישראלים כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

מסחר OTC - סוגי עסקאות אותן ניתן לבצע באמצעות חדר העסקאות: קניה ומכירה של מטבע חוץ, אופציות, ונגזרי ריבית. הבנק הינו בעל רישיון לעשיית שוק בדולר/שקל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל.

מסחר בניירות ערך - המסחר בניירות ערך נותן מענה ללקוחות הבנק לפעילות הן בשוק המקומי והן בשווקי העולם הזרים. מחלקת המסחר נחלקת לשני חלקים - מסחר בניירות ערך ישראלים ומסחר בניירות ערך זרים, כששתיהן מעניקות שירותי ביצוע בתחום המניות, אגרות חוב, אופציות וחוזים עתידים סחירים, קרנות נאמנות.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

חדר העסקאות מספק שירותים במטבעות וניירות ערך מכל רחבי העולם, כאשר ההתמקדות היא בעיקר בשווקים המפותחים. בחדר העסקאות פועלת יחידת לקוחות ושיווק אשר מהווה כלי הפצה למוצרי חדר העסקאות.

אסטרטגיה עסקית

בפעילות חדר העסקאות היעדים המרכזיים הינם:

שמירה על מיקום ומיצוב הבנק כאחד המובילים בתחום ה-OTC בישראל תוך שמירה על רמת הסיכון שנקבעה במדיניות הבנק.

הגדלת נפחי הפעילות בתחום ה-OTC.

הגדלת נפחי הפעילות בתחום מסחר בניירות ערך בשוק המקומי והזר.

התאמת הפעילות לרגולציה המקומית והעולמית.

השגת תשואה נאותה על ההון.

בפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות היעד המרכזי הינו ניהול אקטיבי של החשיפות לסיכוני שוק ונזילות ותיק איגרות החוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכוני שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

התפתחויות שחלו במגזר ניהול פיננסי בתקופה

במהלך שנת 2016 הושפעה הפעילות במגזר מ:

- תחרות הולכת וגוברת בענף הבנקאות, ומגמה של ירידת עמלות והצטמצמות מרווחים.
- שינויים רגולטורים בשוק העולמי ובשוק המקומי.
- ירידה במחזורי הפעילות בבורסת תל אביב.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
רווח ורווחיות		
סך הכל הוצאות ריבית, נטו	(126)	(7)
הכנסות מימון שאינן מריבית	291	353
עמלות והכנסות אחרות	239	167
סך ההכנסות	404	513
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(1)	(2)
הוצאות תפעוליות אחרות	356	412
רווח לפני הפרשה למיסים	49	103
הפרשה למיסים	19	65
רווח לאחר מיסים	30	38
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	-	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	30	38
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	(21)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	30	17
מאזן - סעיפים עיקריים:		
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	5,414	5,224
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
מרווח מפעילות מתן אשראי	-	-
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	-
אחר	(126)	(7)
סך הכל הוצאות ריבית נטו	(126)	(7)

תרומת מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה ברווח של 30 מיליוני שקלים חדשים לעומת רווח של 17 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

סך הכנסות המימון (הכנסות ריבית נטו והכנסות המימון שאינו מריבית) קטנו ב-181 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מירידה בהיקף הפירעונות המוקדמים של משכנתאות הגוררת ירידה בעמלת פירעון מוקדם. כמו כן, בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הכנסות ממימוש איגרות חוב לפדיון בבנק יהב. ראה ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

העמלות וההכנסות האחרות כוללות גידול של 72 מיליוני שקלים חדשים הנובע מתוצאות הפעילות המתמשכת של הבנק במסגרת רה ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 29ג. לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת מתן שירותים בנקאיים לעסקים ושירותי בנקאות פרטית לאנשים פרטיים באמצעות חברות בנות וסניפים בעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה כוללת שירותי בנקאות פרטית, מימון סחר חוץ, אשראי מקומי לרכישת נדל"ן ומימון מסחרי והשתתפות באשראים סינדיקטיביים. הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

מוצרים ושירותים

השירותים המוצעים ללקוחות מגזר פעילות חוץ לארץ הם:

- שירותי בנקאות פרטית ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה. שירותים אלה כוללים ניהול פיקדונות הלקוחות ומתן ייעוץ פיננסי לניהול תיק ניירות הערך של הלקוחות.
- פתרונות אשראי לצרכי לקוחות פרטיים ועסקיים הן מקומיים והן מישראל הפועלים בחוץ לארץ.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים העיקריים הם לקוחות מקומיים, בעיקר מהקהילה היהודית, הממוקמים גיאוגרפית במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחוץ לארץ וכן לקוחות תושבי ישראל שהפעילות הפיננסית והעסקית שלהם מצריכה קבלת שירותים בנקאיים בחוץ לארץ.

דרכי ההפצה העיקריים הם השתתפות בכנסים מקצועיים במדינות בהן ממוקמות השלוחות, פרסום מקומי בקרב הקהילה היהודית, שיווק הבנק על ידי נציגויות הבנק בקרב הקהילה היהודית המקומית והמלצות מלקוחות קיימים.

אסטרטגיה עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ פועלות בסביבה תחרותית של בנקים מקומיים ובינלאומיים הפועלים באותה המדינה אך יחד עם זאת ממוקדים במתן שירותים בנקאיים בתחום מצומצם בהשוואה לבנקים המקומיים והבינלאומיים. התחרות מתמקדת ברמת השירות, מהירות התגובה ומקסום מערכת היחסים של הלקוח עם הבנק. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות אישי ומהיר ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

התפתחויות שחלו במגזר פעילות בחוץ לארץ בתקופה

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
רווח ורווחיות		
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	154	111
הכנסות מימון שאינן מריבית	4	5
עמלות והכנסות אחרות	31	32
סך ההכנסות	189	148
הוצאות בגין הפסדי אשראי	1	10
הוצאות תפעוליות אחרות	74	80
רווח לפני הפרשה למיסים	114	58
הפרשה למיסים	44	22
רווח נקי	70	36
מאזן - סעיפים עיקריים:		
אשראי לציבור (יתרת סוף)	3,250	3,092
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)	3,223	3,061
פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)	5,249	4,041
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	3,195	2,665
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	4,770	2,974
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	3,594	3,018
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
מרווח מפעילות מתן אשראי	92	78
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	11	7
אחר	51	26
סך הכל הכנסות ריבית נטו	154	111

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה ב-68 מיליוני שקלים חדשים לעומת 36 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-154 מיליוני שקלים חדשים לעומת 111 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 38.7% הנובע מגידול בהיקף פעילות האשראי והפיקדונות.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-74 מיליוני שקלים חדשים לעומת 70 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על תוצאות הפעילות בחוץ לארץ, ראה ביאור 29ג. לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה בשנת 2016 לכ-132 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-149 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו. לכן, אין משמעות להשפעת שערי החליפין על הרווח הנקי של הקבוצה.

ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות בכ-142 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 148 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: בנק יהב)

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רישיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון המחליף, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של המפקח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון המחליף, נתקבל בבנק יהב אישור המפקח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון המחליף, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2016, הסתכמה בכ-42 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לכ-60 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב (הון ממוצע, כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים) הגיעה בשנת 2016 ל-7.2%, בהשוואה ל-11.3% בשנת 2015. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ל-23,854 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22,651 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2015, גידול בשיעור של 5%. יתרת האשראי לציבור נטו ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה לכ-8,931 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-7,943 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2015, גידול בשיעור של 12%.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: טפחות ביטוח)

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2016 הסתכמה בכ-72 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-68 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל, הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתיות הבנק, תרמו לרווחי הבנק בשנת 2016 - 23 מיליוני שקלים חדשים, נטו, לעומת רווחים של כ-18 מיליוני שקלים חדשים, נטו, בשנת 2015.

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V.(Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בשנת 2016 בכ-1.0 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-0.9 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2015. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם בכ-193 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-196 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה לכ-69 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-72 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015. ביום 31 בדצמבר 2016 לא היו לבנק השקעות בניירות ערך, לעומת 3 מיליוני פרנקים שוויצריים, בסוף שנת 2015. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב-121 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-119 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה בכ-131 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-124 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015. ביום 31 בדצמבר 2016 לא היו לבנק פיקדונות מבנקים, לעומת כ-10 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי החזקות בינלאומיות, המחזיקה בבנק מזרחי שוויץ, לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2016 כשהיא מנוכה מהשפעות שער חליפין, הסתכמה לרווח נקי של 4 מיליוני שקלים חדשים לעומת 2 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

תוצאות הרווח הנקי בפועל של מזרחי החזקות בינלאומיות כוללות השפעת שינויים בשער חליפין המכוסה על ידי מקורות בבנק עצמו.

לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, נרכשו למטרת השגת רווחי הון ומוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. כ-3% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשווין המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2016 לסך של 101 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לסוף שנת 2015, כמפורט להלן:

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
במסגרת סעיף ניירות ערך זמינים למכירה:		
יחידות השתתפות בקרנות השקעה	63	61
השקעות סחירות	3	2
השקעות בתאגידים שונים המוצגות לפי שיטת העלות	1	1
סך הכל במסגרת ניירות זמינים למכירה	67	64
במסגרת סעיף השקעות בחברות כלולות:		
השקעה בפסגות ירושלים[1]	19	19
השקעות בקרנות מזנין[2]	13	16
השקעה ברוסאריו קפיטל[3]	2	2
סך הכל השקעה בחברות כלולות	34	37
סך הכל השקעות בתאגידים ריאליים	101	101

(1) פסגות ירושלים הינה חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוחם לבניה למגורים. יתרת ההשקעה בספרי הבנק כוללת השקעה בשטרי הון שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2016 לסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים (סכום זהה לסוף שנת 2015). לפרטים נוספים בדבר ההשקעה בפסגות ירושלים, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

(2) קרן מזנין הינה קרן מימון ביניים המעמידה מימון משלים לאשראי הבנקאי לחברות ממגוון מגזרים. המימון ניתן בדרך כלל בתמורה לריבית, אופציות ומכשירים הוניים אחרים.

(3) רוסאריו קפיטל הינה חברה פרטית העוסקת בתחום חיתום, ליווי ויעוץ להנפקות פרטיות וציבוריות, מיזוגים ורכישות, השקעה בניירות ערך והפצת ניירות ערך.

רווחי הבנק נטו מהשקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו בשנת 2016 סך של כ-9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווחים בסך של כ-6 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכוני שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונזילות, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל.

סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידים הבנקאיים. בבנק מוטה סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאי ובפרט האשראי לדיור, ולפיכך שם הבנק דגש רב על ניטור סיכון תיק האשראי לדיור, המהווה כאמור את פעילות הליבה של הבנק. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

הוראת המפקח בדבר תוספת הון בשיעור של 1% מתיק המשכנתאות , אשר הגדילה את יעדי ההון בהדרגה מ-1 בינואר 2015 ועד ל-1 בינואר 2017, השפיעה על הבנק באופן מהותי יותר מאשר על שאר הבנקים במערכת. הבנק השלים יישום הוראה זו ונמצא בסוף שנת 2016 ביעדי ההון הנדרשים ובתוספת של שולי ביטחון.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. חיזוק יחסי הנזילות, בהתאמה להוראות בנק ישראל, להעלאה מדורגת של יחס כיסוי הנזילות (LCR) היוו אתגר בשנים 2015 ו-2016, והבנק נמצא בסוף שנת 2016 ביחסי נזילות גבוהים עם מרווח בטחון הולם וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום ההשקעות נוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכוני טכנולוגיית המידע וסיכוני אבטחת המידע.

הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים על פעילותה העסקית, בהתאם למתווה התכנית האסטרטגית. הבנק בוחן, מנטר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת.

כמו כן, חשוף הבנק לשינויים מקרו כלכליים בארץ ובעולם, אשר ביכולתם להשפיע על פעילת הבנק, הכנסותיו והונו. הבנק בוחן את יציבות הונו תחת תרחישים מקרו כלכליים שונים, כחלק מתהליך ניהול הסיכונים.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל II, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף. דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל קביעת תיאבון הסיכון (תקרות החשיפה המותרות) ופיקוח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק אחראית ליישום עקרונות אלה, באמצעות שלושה קווי הגנה: הקו הראשון - נוטל הסיכונים (הקווים העסקיים), הקו השני - קו הבקרה, והקו השלישי - הביקורת הפנימית, ותוך הפעלה של מגוון תהליכים, כלים, מערכות מיכוניות תומכות ודיווחים, שנועדו להבטיח עמידת הבנק בעקרונות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו. רשימת הסיכונים המהותיים נקבעת לפי סף מהותיות, המבוטא במונחי ההון של הבנק ועקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופו, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה.

הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים, המאושרים אחת לשנה על ידי הדירקטוריון. כמו כן, הוגדרה שרשרת הדיווחים הנדרשים בשגרה ובחירום, והניטור המתמשך של פרופיל הסיכון של הבנק, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון.

תיאור תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כפונקציה של ההון הראשוני של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל וכן, למצב קיצון, בהסתמך על תוצאות מבחני המצוקה השונים שעורך הבנק. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתכניות העבודה, בהתאם לתכנית האסטרטגית, ולפרופיל הסיכון ותוצאות התהליך האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים וכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

מבחני מצוקה

לבנק מתודולוגיה נרחבת לביצוע מבחני מצוקה במגוון שיטות. מתודולוגיה זו ואופן השימוש בתוצאות מבחני המצוקה מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות מבחני המצוקה במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך זה בוחן האם לבנק יש די הון כדי לעמוד בתכנית האסטרטגית, המאותגרת על ידי שורה של מבחני מצוקה בדרגות חומרה שונות. מבחני מצוקה אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי גרימת הפסדים פוטנציאלים לסיכונים המהותיים לפעילותו: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק, ריבית בתיק הבנקאי, תפעולי ועוד. דגש רב ניתן במבחני המצוקה על תיק המשכנתאות של הבנק, פעילות האשראי העסקית שלו, פוטנציאל הפגיעה של אירועי אבטחת מידע וסייבר, אירועי כשל תפעוליים ועוד. תוצאות תכנון ההון של הבנק, כפי שעלו מתהליך ה-ICAAP לשנת 2016 מלמדות כי לבנק יש מספיק הון כדי לעמוד ביעדי התכנית האסטרטגית שלו, גם לנוכח מבחני מצוקה בדרגות חומרה שונות. כמו כן, מבצע הבנק תרחיש קיצון אחיד, שהינו מבחן מצוקה המתבסס על תנאי מאקרו הנקבעים על ידי בנק ישראל למערכת הבנקאית. תוצאות התרחיש האחיד תומכות בתוצאות מבחני המצוקה השונים של הבנק, ומלמדות כי פוטנציאל הפגיעה בביצועי הבנק, תחת תרחיש שכזה, הינו נמוך יחסית להון הבנק והרווח השנתי שלו.

מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, הנדון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון הבנק, מציג מבט נרחב על הסיכונים השונים של הבנק, תוך שהוא מדגיש את מצב פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע בכל מסמכי המדיניות. בכך, מחזק ומשלים המסמך את המבט הניתן על פרופיל הסיכון במסגרת מסמך ה-ICAAP השנתי של הבנק, כאמור לעיל.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

תיאור הסיכון

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכוני ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכוני אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכוני האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון, סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכוני ציות ועוד.

תיאור תיאבון הסיכון ועקרונות לניהולו

ניהול סיכון האשראי בבנק מתבצע בהתאם להוראה 311 - "ניהול סיכוני אשראי" של בנק ישראל.

דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי, הנגזרת מהיעדים ומהאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המאקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי. מדיניות האשראי כוללת, מסמכי מדיניות נוספים הדנים בסיכונים הרלבנטיים לפעילות האשראי של הבנק, ובהם: מדיניות ריכוזיות האשראי, המבטיחה כי רמת ריכוזיות האשראי של הבנק מנוהלת ומנוטרת ברמה שוטפת, מדיניות הנגזרים, הקובעת את העקרונות לניהול וניטור לקוחות הבנק הפועלים בנגזרים, מדיניות הביטחונות הקובעת את העקרונות הנדרשים לשם ניהול בטחונות הלקוחות, מקדמי הביטחון הנדרשים לפי סוגי עסקאות וגורמי סיכון שונים, ומדיניות הסיכונים הסביבתיים.

תיאבון הסיכון מורכב משורה ארוכה של מדדי וגורמי סיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק באשראי, ביניהם: ענפי משק, קבוצות לווים, גורמי סיכון בתיק המשכנתאות, סוגי פעילות ייחודיים, איכות תיק האשראי, דירוג הלקוחות, פעילות בחוץ לארץ וגורמי סיכון נוספים הרלבנטיים לפרופיל סיכון האשראי ולפעילותו העסקית של הבנק. סיכון האשראי מנוטר גם לפי שורה של מבחני מצוקה (קיצון), האומדים את פוטנציאל ההשפעה של אירועי קיצון על תיק האשראי של הבנק. וזאת, בין השאר כדי לבחון את עמידות הון הבנק באירועי קיצון שונים, וכחלק מתהליך אמידת ההון הפנימי (ICAAP).

המעקב אחר פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע, מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בו מדווחת להנהלת ודירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו, ובהתאמה נערכים בה עדכונים.

שלושת קווי הגנה בתחום האשראי :

קו הגנה ראשון - קווי העסקים בתחום האשראי בבנק

מבנה קווי העסקים בתחום האשראי מושתת על שלוש חטיבות, הכפופות למנהל הכללי, כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית

בחטיבה זו מרוכזת פעילות האשראי הבנקאי של לקוחות פרטיים לרבות תחום המשכנתאות, ופעילותם של לקוחות עסקיים קטנים. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים אף הם במסגרת חטיבה זו באמצעות שמונה מרחבים.

החטיבה לבנקאות עסקית

בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של לקוחות עסקיים (לרבות מענף הנדל"ן והבינוי) עם היקף פעילות בינוני ומעלה.

החטיבה הפיננסית

בתחום האשראי, החטיבה הפיננסית מרכזת את הבנקאות הפרטית והפעילות הבינלאומית באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ ובאמצעות השלוחות וחברות הבנות בחוץ לארץ.

לפירוט אודות מאפייני הלקוחות בכל אחד ממגזרים אלו ראה בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות) לעיל.

באחריות היחידות המקצועיות של כל אחד ממגזרי הלקוחות הללו לבדוק באופן שוטף ולבצע מעקב ובקרה על החשיפה ללקוחות ומגזרי הפעילות שבאחריותן. בקו הגנה זה, קיימות יחידות בקרה ספציפיות כדוגמת הבקרים החטיבתיים ופונקציות בקרה נוספות. פעילות זו מעוגנת בנהלים ייעודים המבטיחים יישום של העקרונות שנקבעו לניהול הסיכון.

- **קו הגנה שני - בקרת סיכונים** - החטיבה לבקרת סיכונים פועלת כ"פונקצית ניהול הסיכונים" בלתי תלויה של הבנק ובכך משמשת כקו הגנה שני במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים. פעילותה כוללת בין השאר, הערכה בדיעבד, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק, את טיב הלווה ואיכות תיק האשראי של הבנק וכתיבת חוות דעת בלתי תלויה לאשראי ללקוחות מהותיים, כחלק מתהליך אישור האשראי.
- **קו הגנה שני - חשבונאי ראשי** - החשבונאי הראשי אחראי על סיווג אשראי וקביעת הפרשות להפסדי אשראי.
- **קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית** - הביקורת הפנימית משמשת כקו הגנה שלישי במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, ופועלת על פי תכנית העבודה לביצוע ביקורות על פעילות האשראי של הבנק.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, תוך מתן דגש לביטחונות הנדרשים, והתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקרות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות, הפועלות בתוך הקווים העסקיים. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות וימי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

במהלך שנת 2016 נכנסה לשימוש החטיבה הקמעונאית מערכת ממוכנת חדשה המופעלת בהדרגה, אשר נועדה לאפשר לחטיבה לנהל את לקוחותיה לפי חתכים שונים, כולל דירוג הלקוח, ולהשתמש במודלים החדשים לדירוג לשם חיתום ותמחור הלקוחות. הבנק ממשיך לפעול להטמעה והרחבת השימוש במערכת זו ובמקביל ממשיך בפיתוח ושדרוג מודלים אלה.

במהלך 2016, הופעלה מערכת "אמות", מערכת חדשה ומשופרת לניהול ומעקב אחר התניות פיננסיות. המערכת מקושרת למערכות התשתית של הבנק ומחליפה מערכת ישנה יותר.

לפרטים נוספים בדבר התהליכים העיקריים הכרוכים בפעילות ניהול ובקרת סיכון האשראי בבנק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתולדה של מפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה). בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה.

לבנק מתודולוגיה מוסדרת לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי ופועל להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, ככל שקיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

לפרטים נוספים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק הנכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il >> אודות הבנק >> קשרי משקיעים

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהולו דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים בחטיבה העסקית.

על מנת לאתר סיכוני האשראי המתממשים או שעלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנים על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנוהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר לעניין הסיווגים וההפרשות בהנהלות המרחבים וביחידות ייעודיות במטה, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי תלוי. החשבונאי הראשי מהווה קו שני בתהליך הסיווג וההפרשה ואחריותו בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 הינה להיות הגורם הבלתי תלוי לסיווג וקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדיור (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים ככל שיש צורך בכך.

לפרטים בדבר חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 1 ד. 6 לדוחות הכספיים ודוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) במיליוני שקלים חדשים:

נכון ליום 31 בדצמבר 2016 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2016 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל
1.	בינוי ונדל"ן	121	908	1,029
2.	בינוי ונדל"ן	42	940	982
3.	בינוי ונדל"ן	67	708	775
4.	בינוי ונדל"ן	417	277	694
5.	בינוי ונדל"ן	-	626	626
6	תחבורה ואחסנה	200	400	600

סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מבניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:
- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
- רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
- חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.

עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. **מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית** הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דרוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית, בפורום מימון ממונף בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

החל מיום 1 בינואר 2016 נכנסו לתוקף עדכונים בנושא מגבלות על מימון עסקאות הוניות בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 323 וכן הוראת ניהול בנקאי תקין 327 בנושא ניהול הלוואות ממונפות. הוראות אלה מגדירות את מסגרת הסיכונים הכוללת להלוואות ממונפות.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר 2016				31 בדצמבר 2015			
ענף משק של הנרכשת	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	178	-	178	-
מסחר	81	15	96	-	112	1	113	-
סך הכל	81	15	96	-	290	1	291	-

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר 2016				31 בדצמבר 2015			
ענף משק של הלווה	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי
בינוי ונדל"ן	64	210	274	-	193	280	473	-
מסחר	404	161	565	-	128	38	166	-
שירותים פיננסיים	309	-	309	-	-	-	-	-
מידע ותקשורת	-	95	95	-	61	96	157	-
סך הכל	777	466	1,243	-	382	414	796	-

התפתחות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

	סיכון אשראי כולל	
	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015
סיכון אשראי בעייתי:		
סיכון אשראי פגום	893	986
סיכון אשראי נחות	428	82
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיור	853	957
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר	757	690
סל הכל סיכון אשראי בעייתי	2,931	2,715

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015
שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור	0.4	0.5
שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור	1.2	1.6
שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור	2.8	2.4
שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור[1][2]	0.5	0.5
שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור	1.3	1.2

(1) שיעור זה שאינו לדיור זניח.
(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

להלן ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2015	
	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
ארגונים מחדש שבוצעו	52	48	53	41

	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015
	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה
ארגונים מחדש שכשלו	5	5

לפרטים נוספים ראה ביאור 30 ב.2.ג לדוחות הכספיים

ניתוח השינויים בחובות פגומים

להלן תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

	חובות פגומים שאינם בארגון מחדש				חובות פגומים בארגון מחדש			
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
יתרת החובות הפגומים ליום 31 בדצמבר 2015	537	24	27	588	175	-	54	229
חובות שנפגמו או אורגנו מחדש לתקופה	238	3	10	251	13	-	8	21
חובות פגומים אשר סווגו כתקינים או כבעייתיים שאינם פגומים	(26)	-	(3)	(29)	(14)	-	(1)	(15)
מחיקות לתקופה	(44)	-	(5)	(49)	(6)	-	(5)	(11)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	19	-	4	23	4		4	8
שינויים אחרים	(242)	-	(9)	(251)	(70)	-	(14)	(84)
יתרת חובות פגומים ליום 31 בדצמבר 2016	482	27	24	533	102	-	46	148

	חובות פגומים שאינם בארגון מחדש				חובות פגומים בארגון מחדש			
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
יתרת החובות הפגומים ליום 31 בדצמבר 2014	338	3	15	356	367	-	58	425
חובות שנפגמו או אורגנו מחדש לתקופה	392	21	15	428	6	-	7	13
חובות פגומים אשר סווגו כתקינים או כבעייתיים שאינם פגומים	(66)	-	(1)	(67)	(6)	-	(2)	(8)
מחיקות לתקופה	(44)	-	(4)	(48)	(9)	-	(4)	(13)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	18	-	7	25	22		6	28
שינויים אחרים	(101)	-	(5)	(106)	(205)	-	(11)	(216)
יתרת חובות פגומים ליום 31 בדצמבר 2015	537	24	27	588	175	-	54	229

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2015	700	614	192	1,506	3	1,509
הוצאות בגין הפסדי אשראי	96	13	92	201	(1)	200
מחיקות חשבונאיות	(191)	(12)	(133)	(336)	-	(336)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	119	-	57	176	-	176
מחיקות חשבונאיות נטו	(72)	(12)	(76)	(160)	-	(160)
יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2016	724	615	208	1,547	2	1,549

	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2014	635	624	186	1,445	5	1,450
הוצאות בגין הפסדי אשראי	149	9	55	213	(2)	211
מחיקות חשבונאיות	(211)	(20)	(114)	(345)	-	(345)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	127	1	65	193	-	193
מחיקות חשבונאיות נטו	(84)	(19)	(49)	(152)	-	(152)
יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2015	700	614	192	1,506	3	1,509

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור	0.9	0.9
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור	0.7	0.7
שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו	0.1	0.1
שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו	0.1	0.1
שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו	0.1	0.1
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור[1]	0.3	0.4
שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו	0.1	0.1

(1) השיעור בגין הלוואות לדיור בגין אשראי הינו זניח.

לפרטים בדבר שינויים ברכיבי ההפרשה להפסדי אשראי ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

לפרטים בדבר הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ראה ביאור 1 ג. 4 לדוחות הכספיים.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור[1])

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021.

מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי תקין והתאמת האשראי לצרכי הלקוח וליכולת ההחזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חבויותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס על ההיכרות עם הלקוח וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעורי האבטלה ועלייה ברמת הריבית.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים- יתרות ומאפייני סיכון שונים ליום (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר	
	2016	2015
חובות		
חשבונות עובר ושב וכרטיסי אשראי	5,553	5,427
הלוואות לרכב	1,883	1,600
הלוואות ואשראי אחר	10,477	8,850
סך הכל חובות (אשראי מאזני)	17,913	15,877
מסגרות לא מנוצלות, ערבויות והתחייבויות אחרות		
מסגרות עובר ושב וכרטיסי אשראי לא מנוצלות	10,097	10,811
ערבויות	195	193
התחייבויות אחרות	61	93
סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערבויות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)	10,353	11,097
סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים	28,266	26,974
מזה:		
חלק ההלוואות שסכומן לפירעון הינו בתקופה שמעל 5 שנים[2]	1,911	1,291
אשראי מאזני מעל 300 אלפי שקלים חדשים	1,114	914
תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי[4]		
תיק נכסים פיננסים	3,443	3,197
בטוחות אחרות[3]	1,201	1,125
סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי	4,644	4,322

(1) כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.
(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.
(3) הביטחונות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי.
(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חבות הלקוח, בלבד.

להלן סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

	ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2015		
	סיכון אשראי[1]			סיכון אשראי[1]		
	מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
יתרת סיכון אשראי בעייתי	183	3	186	187	5	192
שיעור סיכון אשראי בעייתי[2]	1.02%	0.03%	0.66%	1.18%	0.05%	0.72%

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים	0.51%	0.35%

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 12.8%, בעיקר עקב גידול בהלוואות ואשראי אחר.
- לא חלו שינויים מהותיים בהתפלגות החובות לאנשים פרטיים בשנת 2016.
  ליום 31 בדצמבר 2016:
  חשבונות עובר ושב וכרטיסי אשראי - 31%
  הלוואות לרכב - 11%
  הלוואות ואשראי אחר - 58%
- כנגד 26% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 בדצמבר 2016, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (ללא שינוי מהותי מול התקופה המקבילה אשתקד).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, מגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים, וזאת בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים.

בנוסף, נובע הגידול בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי גם, מהשפעות חקיקה המצמצמות את היקף החזרי החוב מלקוחות פרטיים שנקלעו לקשיים.

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלוונטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, תמ"א 38 ועוד. בשנת 2016 הוקמו בחטיבה העסקית ובחטיבה הקמעונאית יחידות שמטרתן מתן מענה לפרויקטים בהיקפים קטנים יחסית.

לפרטים בדבר רכישת פוליסת ביטוח לערבויות שרכש הבנק ביום 28 בדצמבר 2016, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים)

	31 בדצמבר 2016						
	סיכון אשראי לציבור[1]						
	סיכון אשראי				סיכון אשראי כולל בעייתי		יתרת הפרשה להפסדי אשראי
	מאזני[2]	חוץ מאזני[3]	כולל	פגום	בעייתי אחר[4]	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
בביטחון נדל"ן בישראל:							
לדיור	6,144	14,445	20,589	170	211	48	32
למסחר ולתעשייה	3,667	977	4,644	63	8	60	4
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:	9,811	15,422	25,233	233	219	108	36
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל	2,435	2,322	4,757	159	39	42	13
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל	12,246	17,744	29,990	392	258	150	49
מזה: מיועד לליווי פרויקטים	5,740	13,309	19,049	78	271	48	33

	31 בדצמבר 2015						
	סיכון אשראי לציבור[1]						
	סיכון אשראי				סיכון אשראי כולל בעייתי		יתרת הפרשה להפסדי אשראי
	מאזני[2]	חוץ מאזני[3]	כולל	פגום	בעייתי אחר[4]	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
בביטחון נדל"ן בישראל:							
לדיור	4,827	13,930	18,757	29	306	47	32
למסחר ולתעשייה	3,522	901	4,423	48	4	55	3
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:	8,349	14,831	23,180	77	310	102	35
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל	2,666	2,499	5,165	280	76	73	11
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל	11,015	17,330	28,345	357	386	175	47
מזה: מיועד לליווי פרויקטים	4,220	13,077	17,297	6	283	27	29

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(2) אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר					
	2016			2015		
	סיכון אשראי[1]			סיכון אשראי[1]		
	מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
ביטחון נדל"ן בישראל						
נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:						
קרקע גולמית	3,860	1,074	4,934	2,572	904	3,476
נדל"ן בתהליכי בנייה	3,870	13,828	17,698	3,517	13,410	16,927
נדל"ן שבנייתו הושלמה	2,081	520	2,601	2,260	517	2,777
סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל	9,811	15,422	25,233	8,349	14,831	23,180
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל	2,435	2,322	4,757	2,666	2,499	5,165
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן	12,246	17,744	29,990	11,015	17,330	28,345

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מראים כי כ-47% מסיכון האשראי המאזני וכ-75% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבניה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וירושלים. רוב האשראי החוץ מאזני נובע מערבויות חוק המכר לרוכשי דירות.
מרבית מסיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים בטחונות אחרים כגון : פיקדונות, ניירות ערך ועוד.
חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 בדצמבר 2016, כמוצג בפרק הסיכונים להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 13.4%.
יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 9.13% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגינן רכש הבנק פוליסת ביטוח).

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	חובות[1] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[2]			סיכון אשראי כולל	
	חובות[1]	ערבויות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות	סך הכל	איגרות חוב[4]	שווי הוגן נגזרים
ציבור - מסחרי					
חקלאות, ייעור ודיג	594	184	778	-	-
כרייה וחציבה	336	252	588	-	18
תעשיה וחרושת	5,153	3,050	8,203	-	78
בינוי ונדל"ן - בינוי[7]	10,150	17,400	27,550	-	2
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2,096	344	2,440	-	2
אספקת חשמל ומים	524	558	1,082	-	331
מסחר	7,848	2,297	10,145	-	63
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	807	229	1,036	-	-
תחבורה ואחסנה	1,107	710	1,817	-	5
מידע ותקשורת	502	578	1,080	-	-
שירותים פיננסיים	3,484	6,327	9,811	-	652
שירותים עסקיים אחרים	2,369	1,103	3,472	-	12
שירותים ציבוריים וקהילתיים	1,356	385	1,741	-	8
סך הכל אשראי מסחרי	36,326	33,417	69,743	-	1,171
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	114,691	5,659	120,350	-	-
אנשים פרטיים - אחר	17,913	10,353	28,266	-	14
סך הכל	168,930	49,429	218,359	-	1,185
בגין פעילות לווים בחוץ לארץ	3,849	1,371	5,220	19	135
סך הכל אשראי לציבור	172,779	50,800	223,579	19	1,320
תאגידים בנקאיים	2,509	281	2,790	19	2,264
ממשלות	330	-	330	10,133	-
סך הכל אשראי	175,618	51,081	226,699	10,171	3,584

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.
(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
(4) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 9 מיליוני שקלים חדשים.
(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, יישום ההוראה הינו מהדוחות לשנת 2014 בדרך של מכאן ואילך.
(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,544 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,646 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 6,111 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

				סיכון אשראי כולל בעייתי	חובות[1] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי		
					הפסדי אשראי[3]		
עסקאות עתידיות	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי[5]	בעייתי[6]	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
-	778	767	11	7	4	2	8
9	615	615	-	-	(2)	-	4
135	8,416	8,228	188	91	20	15	92
1	27,553	26,984	569	314	7	11	140
3	2,445	2,364	81	78	(19)	-	59
95	1,508	1,503	5	3	3	2	4
52	10,260	9,725	535	211	61	21	200
-	1,036	1,011	25	11	9	7	19
5	1,827	1,810	17	11	7	4	9
4	1,084	1,075	9	3	(15)	1	7
1,519	11,982	11,653	329	17	(4)	(16)	96
53	3,537	3,468	69	27	23	15	41
41	1,790	1,767	23	18	6	8	8
1,917	72,831	70,970	1,861	791	100	70	687
-	120,350	119,470	880	27	13	12	614
37	28,317	27,893	186	71	92	76	208
1,954	221,498	218,333	2,927	889	205	158	1,509
30	5,404	5,400	4	4	(4)	2	38
1,984	226,902	223,733	2,931	893	201	160	1,547
786	5,859	5,859	-	-	(1)	-	2
-	10,463	10,463	-	-	-	-	-
2,770	243,224	240,055	2,931	893	200	160	1,549

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	חובות[1] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[2]			סיכון אשראי כולל	
	חובות[1]	ערבויות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות	סך הכל	איגרות חוב[4]	שווי הוגן נגזרים
ציבור - מסחרי					
חקלאות, ייעור ודיג	617	185	802	-	-
כרייה וחציבה	505	314	819	-	29
תעשיה וחרושת	5,059	3,277	8,336	-	63
בינוי ונדל"ן - בינוי[7]	8,866	17,146	26,012	-	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2,149	184	2,333	-	2
אספקת חשמל ומים	674	543	1,217	-	280
מסחר	7,978	2,054	10,032	-	42
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	752	229	981	-	-
תחבורה ואחסנה	968	404	1,372	-	1
מידע ותקשורת	902	462	1,364	-	7
שירותים פיננסיים	3,398	6,534	9,932	-	1,041
שירותים עסקיים אחרים	[8]2,224	914	[8]3,138	-	7
שירותים ציבוריים וקהילתיים	1,037	317	1,354	-	9
סך הכל אשראי מסחרי	[8]35,129	32,563	[8]67,692	-	1,482
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	105,635	7,352	112,987	-	-
אנשים פרטיים - אחר	[8]15,877	11,097	[8]26,974	-	33
סך הכל	156,641	51,012	207,653	-	1,515
בגין פעילות לווים בחוץ לארץ	3,963	1,269	5,232	21	57
סך הכל אשראי לציבור	160,604	52,281	212,885	21	1,572
תאגידים בנקאיים	3,096	262	3,358	274	1,955
ממשלות	316	16	332	11,523	-
סך הכל אשראי	164,016	52,559	216,575	11,818	3,527

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.
(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
(4) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 71 מיליוני שקלים חדשים.
(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, יישום ההוראה הינו מהדוחות לשנת 2014 בדרך של מכאן ואילך.
(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,285 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,467 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
(8) סווג מחדש.

				סיכון אשראי כולל בעייתי	חובות[1] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי		
					הפסדי אשראי[3]		
עסקאות עתידיות	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי[5]	בעייתי[6]	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
-	802	794	8	7	1	2	6
11	859	859	-	-	2	-	6
121	8,520	8,369	151	84	23	17	87
1	26,014	25,397	617	233	(5)	(2)	144
2	2,337	2,211	126	124	37	52	78
80	1,577	1,575	2	1	-	-	3
29	10,103	9,684	419	338	78	27	160
-	981	951	30	20	10	7	17
2	1,375	1,357	18	5	(2)	(1)	6
2	1,373	1,301	72	3	17	-	23
2,564	13,537	13,519	18	15	(35)	(30)	84
46	[8]3,191	[8]3,151	40	19	6	11	[8]33
45	1,408	1,384	24	18	1	-	10
2,903	72,077[8]	70,552	1,525	867	133	83	657
-	112,987	112,007	980	24	9	19	613
60	[8]27,067	[8]26,565	195	81	55	49	[8]192
2,963	212,131	209,124	2,700	972	197	151	1,462
28	5,338	5,323	15	14	16	1	44
2,991	217,469	214,447	2,715	986	213	152	1,506
599	6,186	6,186	-	-	(2)	-	3
-	11,855	11,855	-	-	-	-	-
3,590	235,510	232,488	2,715	986	211	152	1,509

חשיפה למדינות זרות - מאוחד[1]

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק א - מידע בדבר סך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך:

ליום 31 בדצמבר 2016											
	חשיפה מאזנית[2]						חשיפה חוץ מאזנית[2][3][6]				
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית של שלוחות של הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים						חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
המדינה											
	לממשלות[4]	לבנקים	לאחרים	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בעייתי	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה
ארצות הברית	2,660	413	1,208	405	405	-	4,281	9	-	1,268	-	1,646	2,635
הממלכה המאוחדת	-	159	422	978	551	427	1,008	6	-	3,411	-	201	380
צרפת	-	126	1,304	-	-	-	1,430	19	-	916	-	200	1,230
אחרות[5]	121	515	2,122	-	-	-	2,758	4	-	3,054		1,248	1,510
סך כל החשיפות למדינות זרות	2,781	1,213	5,056	1,383	956	427	9,477	38	-	8,649	-	3,295	5,755
מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC	-	1	509	-	-	-	510	1	-	151	-	147	363
מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד	-	2	51	-	-	-	53	-	-	837[6]	-	14	39

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(5) הבנק עוקב מקרוב אחר האירועים בשווקים הפיננסיים שחלו לאחר תאריך המאזן ומבצע התאמות לפעילות השוטפת ככל הנדרש. הבנק מעדכן את הפיקוח על הבנקים על החשיפות למוסדות פיננסיים זרים ועל הפעולות שביצע ומבצע למזעור הסיכונים הכרוכים בפעילות.

(6) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 6,111 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. מזה סכום של 767 מיליוני שקלים חדשים למבטחי משנה בינלאומיים מאירלנד בעלי דירוג A.

חשיפה למדינות זרות מאוחד[1] - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2015												
	חשיפה מאזנית[2]							חשיפה חוץ מאזנית[2][3]				
המדינה	חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית של שלוחות של הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
	לממשלות[4]	לבנקים	לאחרים	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בעייתי	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה
ארצות הברית	2,635	945	1,297	405	405	-	4,877	13	1	407	-	2,083	2,794
אחרות[5]	46	750	3,685	1,063	370	693	5,174	34	1	1,012	-	1,215	3,266
סך כל החשיפות למדינות זרות	2,681	1,695	4,982	1,468	775	693	10,051	47	2	1,419	-	3,298	6,060
מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC	6	1	550	-	-	-	557	1	-	80	-	177	380
מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד	-	5	49	-	-	-	54	-	-	14	-	18	36

החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, בטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוק אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.

שורת "סך כל החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחוץ לארץ של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
(4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

חשיפה למדינות זרות מאוחד[1] - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק ב'- מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:

	31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2015	
	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית
צרפת	-	-	1,727	138
אנגליה	-	-	1,588	250

חלק ג'- מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
	אירלנד	אירלנד
סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח	16	14
שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר	(1)	2
סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח	15	16

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים[1][2] (במיליוני שקלים חדשים):

דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני[3]		סיכון אשראי חוץ מאזני[4]	חשיפת אשראי נוכחית	
	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבנות נטו[5]	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבנות נטו[6]		לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבנות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבנות נטו[5]
ליום 31 בדצמבר 2016					
AAA עד -AA	597	409	1,698	2,295	2,107
+A עד -A	628	419	5,425	6,053	5,844
+BBB עד -BBB	25	7	-	25	7
+BB עד -B	-	-	18	18	18
נמוך מ -B	-	-	-	-	-
ללא דירוג	1	1	-	1	1
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	1,251	836	7,141	8,392	7,977
ליום 31 בדצמבר 2015					
AAA עד -AA	629	572	1	630	573
+A עד -A	558	551	77	635	628
+BBB עד -BBB	9	6	-	9	6
+BB עד -B	-	-	14	14	14
נמוך מ -B	-	-	-	-	-
ללא דירוג	34	34	-	34	34
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	1,230	1,163	92	1,322	1,255

נכון לימים 31 בדצמבר 2016 ו-31 בדצמבר 2015 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו.

סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שוויץ וצרפת.

(2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.

(3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

(4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'. יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסים כוללת סך של 6,111 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל.

(5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבנות נטו. מספרי ההשוואה סווגו מחדש.

(6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 28ג. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקללות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים - פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות שהעיקריות שבהן הן: Fitch, Standard & Poor's, ו-Moody's. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבויות בסחר חוץ, ולהשקעות השונות. הדירוגים החיצוניים מהווים בסיס לניתוח עצמי של מדינה או צד נגדי הנעשה על ידי הבנק. בנוסף נלקחים בחשבון נתונים נוספים ממקורות שונים המשמשים לצורך הניתוח. הערכת הבנק את הצד הנגדי עשויה להיות שונה מזו של חברת הדירוג.

הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Fitch ו-Moody's. הדירוגים והניתוחים מעודכנים על ידי חברות הדירוג באופן תקופתי, והבנק עושה שימוש בנתונים העדכניים ביותר הקיימים בעת קביעת מסגרות או בחינה של צד נגדי.

סיכון האשראי לדיור

במסגרת ניהול סיכוני האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדיור כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיור, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון מבחני מצוקה, הבוחנים את השפעת גורמי המקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת אבטלה ושיעור הריבית. הבנק פיתח מודל מתקדם לדירוג אשראי לדיור הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מתווסף למערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכוני האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, נמצאים ברמה נמוכה יחסית ובמגמה מתמשכת של שיפור. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובליגו בכשל ובפרט, שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה) הנמצאים בירידה מתמדת לשיעורים נמוכים מאוד, נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש דצמבר 2016) עומד על כ-54.7% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדיור. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדיור, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

	היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			שיעור השינוי (באחוזים)	
	2016	2015	2014	2015-2016	2014-2015
משכנתאות שבוצעו (לדיור ולכל מטרה)					
מכספי הבנק	23,627	23,804	18,280	(0.7)	30.2
מכספי האוצר:					
הלוואות מוכוונות	103	65	108	58.5	(39.8)
הלוואות עומדות ומענקים	116	125	173	(7.2)	(27.7)
סך הכל הלוואות חדשות	23,846	23,994	18,561	(0.6)	29.3
הלוואות שמוחזרו	2,103	4,795	3,309	(56.1)	44.9
סך הכל ביצועים	25,949	28,789	21,870	(9.9)	31.6
מספר לווים (כולל מיחזורים)	48,450	59,468	46,529	(18.5)	27.8

מאפייני תיק האשראי לדיור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של ההלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2016).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 עומד על 54.7% בהשוואה ל-55.0% ב-31 בדצמבר 2015 ול-55.8% ב-31 בדצמבר 2014. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 116.0 מיליארד שקלים חדשים, כ-95% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור ההלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת ההלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות ההלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע לכ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ0.2% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדיור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-8% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-18%. בסך ההלוואות, בשיעור של כ-9%.

ביום 1 בנובמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות אשר מגבילות את שיעור המימון בהלוואות לדיור (הנחיות אלה אוגדו יחד עם הנחיות נוספות במסגרת הוראה בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור מיום 15 ביולי 2014).

בהנחיות אלו נקבע כי שיעור המימון לא יעלה על השיעורים הבאים :

עד 75% - ללווים, אזרחי ישראל, הרוכשים זכות במקרקעין המהווה דירה יחידה (בהתאם להגדרה בסעיף 9(ג) לחוק מיסוי מקרקעין).

עד 70% - למשפרי דיור הרוכשים דירה חלופית (דירה הנרכשת על ידי אזרח ישראלי שבבעלותו דירת מגורים אשר מהווה דירה יחידה לולא רכישת הדירה הנרכשת, ואשר הלווה מתחייב למכור את הדירה הקיימת בהתאם לקבוע בסעיף 9(ג1א)(2)(א)(2) לחוק מיסוי מקרקעין).

עד 50% - לרוכשי דירה להשקעה, הלוואות לכל מטרה, והלוואות לתושבי חוץ.

הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% (מקרים המוחרגים מההוראה על הגבלת שיעור מימון), מגובות במקרים רבים בביטוח אשראי, המפחית משמעותית את הסיכון לבנק, למרות שאינו משפיע על חישוב שיעור המימון, הקצאת ההון הנדרשת בגין הלוואה זו, או שיעור ההחזר. מתוך יתרת ההלוואות, שניתנו בשיעור מימון מקורי גבוה מ-75%, מבוטחים בביטוח אשראי כ-2.3 מיליארד המהווים כ-42.3%.

בשנים האחרונות, בעקבות הצעדים שנקט הבנק למזעור הסיכון בתיק המשכנתאות, והגבלות בנק ישראל כמפורט לעיל, ירד שיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מסך תיק האשראי לדיור של הבנק, לכ-0.6% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-0.6% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-0.7% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2016.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של ההלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של ההלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא 27.6%. כ-80.3% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.6%). כ-16.2%מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.9%). כ-3.1% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: 59.7%) וכ-0.4% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.5%).

ההלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

ביום 29 באוגוסט 2013 שלח המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיור, בהן נקבעו מגבלות על שיעור ההחזר החודשי מההכנסה.

ביום 15 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, המאגדת בתוכה, בין היתר, את ההנחיות שתוארו לעיל מיום 29 באוגוסט 2013. כמו כן, הוגדר מחדש המונח "שיעור החזר מהכנסה".

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הנחיית המפקח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, הגבילה את חלק ההלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך ההלוואה לכל היותר. על פי מכתב המפקח מיום 29 באוגוסט 2013 נקבע בנוסף, כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדיור בהן היחס בין חלק ההלוואה בריבית משתנה לבין סך ההלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הנחיות המפקח על הבנקים שתוארו לעיל מיום 3 במאי 2011 וכן מיום 29 באוגוסט 2013, אוגדו במסגרת חוזר בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור מיום 15 במאי 2014.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע לכ-10.7 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-9.2% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שעור ריבית הפריים בהתאם ל"ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים הגיע לכ-5.2 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-4.4% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור[1] ליום 31 בדצמבר 2016 (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה	גיל ההלוואה[2] (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)						
		עד 3 חודשים	3 חודשים עד שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	5-10 שנים	10 שנים ומעלה	סך הכל
עד 60%	עד 35%	2,455	9,273	10,808	17,799	13,530	4,080	57,945
	35%-50%	356	1,428	1,435	4,608	3,458	828	12,113
	50%-80%	-	-	1	914	1,246	311	2,472
	מעל 80%	-	-	-	84	141	63	288
60%-75%	עד 35%	982	5,592	6,498	10,956	6,286	973	31,287
	35%-50%	129	769	752	1,969	1,644	257	5,520
	50%-80%	-	-	1	266	512	101	880
	מעל 80%	-	-	-	8	51	14	73
מעל 75%	עד 35%	28	82	97	861	1,748	1,242	4,058
	35%-50%	1	15	13	200	400	429	1,058
	50%-80%	-	-	-	11	110	145	266
	מעל 80%	-	-	-	3	19	28	50
סך הכל		3,951	17,159	19,605	37,679	29,145	8,471	116,010
מזה:								
הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים		167	981	900	1,738	1,318	59	5,163
אחוז מסך האשראי לדיור		4.2%	5.7%	4.6%	4.6%	4.5%	0.7%	4.5%
הלוואות בריבית משתנה:								
לא צמודות בריבית פריים		829	4,486	5,358	10,511	12,425	1,783	35,392
צמודות למדד[3]		5	18	44	431	4,577	1,523	6,598
במטבע חוץ[3]		68	236	422	1,569	1,352	334	3,981
סך הכל		902	4,740	5,824	12,511	18,354	3,640	45,971
הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדיור		21.0%	26.1%	27.3%	27.9%	42.6%	21.0%	30.5%
הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדיור		0.1%	0.1%	0.2%	1.1%	15.7%	18.0%	5.7%
הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדיור		0.7%	0.6%	0.6%	2.9%	7.8%	21.8%	4.7%

(1) יתרת הלוואות לדיור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל"קבוצות גיל" בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.
בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משויכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה.
אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכוונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2016 (במיליוני שקלים חדשים):

	עומק הפיגור							
		בפיגור של 90 יום או יותר					יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו[4]	סך הכל
	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים[3]	90 ימים ועד 6 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 33 חודשים	סך הכל מעל 90 ימים		
סכום בפיגור	6	10	10	10	200	230	53	289
מזה: יתרת ההפרשה לריבית[1]	-	-	-	-	101	101	6	107
יתרת חוב רשומה	407	357	165	58	138	718	138	1,263
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי[2]	-	-	24	31	101	156	64	220
יתרת חוב נטו	407	357	141	27	37	562	74	1,043

(1) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
(2) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.
(3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
(4) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואות שטרם הגיע מועד פירעונן.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

תהליך החיתום

קריטריונים לאישור הלוואה

הבנק קבע קריטריונים אחידים, כמותיים, לפיהם נבחנות ומאושרות בקשות לנטילת אשראי לדיור. לצד הקריטריונים האחידים, קיימים הערכה ושיקול דעת של מקבלי החלטות בבנק. הקריטריונים המנחים למתן אשראי בהלוואות לדיור נקבעו, בין היתר, בהתבסס על הגורמים הבאים:

- הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, הכולל לקחים שהצטברו במהלך השנים לגבי פרמטרים הקובעים את טיב הלווה ואת טיב הביטחונות להלוואה.
- ממצאי ביקורות אשראי שוטפות, הבוחנות, בין היתר, שינוי באיכות האשראי במגזרים מסוימים.
- בדיקה של תיקי הלוואה המבוצעת במרכז בחינה ארצי יעודי.
- הערכות לגבי סיכוני אשראי באזורי הארץ השונים, הנובעים מהתפתחויות ביטחוניות ואחרות.
- בשלב הערכת בקשה להלוואה נבחנים שלושה פרמטרים עיקריים: טיב הלווה ויכולת ההחזר שלו, הבטוחה הנכסית המוצעת, ומהות העסקה. בבנקאות מסחרית מקובל לייחס חשיבות ראשונה במעלה למטרת ההלוואה. בענף המשכנתאות המשקל העיקרי בקבלת החלטת האשראי עובר להערכת טיבו של הלווה מאחר וכמעט כל ההלוואות ניתנות למטרת רכישת נדל"ן על ידי משקי בית. עם זאת, בהלוואות לכל מטרה, בהלוואות לבניה עצמית ובהלוואות לא סטנדרטיות ניתן משקל בקבלת החלטה למהות העסקה ולטיבה.
- הבטוחה הנכסית והערבים מהווים רשת ביטחון של הבנק בעסקה הספציפית, במקרה שההחזר החודשי לא יתנהל על פי המתוכנן.
- קבלת החלטה מצד הבנק נעשית בתהליך שבו נבחנים נתוני העסקה מול קריטריונים שנקבעו. מנגנון קבלת ההחלטות בנושא אשראי הוא היררכי, וחופף במידה רבה את המדרג הניהולי של הבנק. קיימות מספר רמות אישור, כשניתוב הבקשה לרמה הנדרשת נעשה בהתאם לנתוני הבקשה.

קריטריונים אלו מעודכנים מעת לעת בהתאם להתפתחויות בשוק ופרופיל הסיכון של התיק.

סמכויות אשראי
הבנק קבע מדרג סמכויות לאישור הלוואות לדיור (ברמת סניף, מרחב ומטה). קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה (נתונים לגבי הלווים, שיעור המימון, פרמיית סיכון ומהות העסקה). על מנת לחזק את הבקרה על אישור הלוואות מורכבות ובעלות סיכון גבוה ועל הלוואות לאוכלוסיות מיוחדות (כגון: הלוואות בסכומים גבוהים, עסקאות בין בני משפחה, רכישה באמצעות נאמנות, הלוואות בשעבוד נכס בישובים בעלי סיכון גבוה וכדומה), מועברות בקשות אלו לאישור מחלקת חיתום ובקרה הפועלת בסקטור מטה המשכנתאות.

בנוסף, חלק מרכזי בתהליך ההלוואה מבוצע במרכז הבחינה הארצי. המרכז מבצע בקרה על תקינות תהליך העמדת ההלוואה לרבות עמידה בנהלי הבנק ובהוראות השונות.

מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית
הבנק פיתח מודל לחישוב פרמיית סיכון דיפרנציאלית, על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר, לצורך דרוג סיכון עסקאות כבר בשלב הגשת הבקשה להלוואה. לכל בקשה מחושבת פרמיית סיכון פרטנית המבוססת על כל הגורמים שאותרו כגורמי סיכון, שניתן לזהותם בנתוני הלקוח ובמאפייני העסקה המבוקשת.

הפרמיה משקפת את אמידת הסיכון הכולל של העסקה, ומאפשרת הערכה לגבי סיכויי הלקוח להיכנס לפיגור בהלוואה, ולהפוך ל"חדל פירעון", כבר בשלב הבקשה הראשוני. הפרמיה משמשת הן לצורך קבלת החלטות אשראי והן לצורך תמחור הריבית ללקוח. בימים אלה בוחן הבנק מהלך לשכלול מודל זה. הבנק נמצא כיום בעיצומו של תהליך לשדרוג המודל אשר צפוי להיות מוטמע במהלך של שנת 2017.

בקרות מובנות במערכת לביצוע הלוואות
הבנק מנהל את פעילות המשכנתאות באמצעות מערכת מחשב ייעודית שפותחה לשם כך, הכוללת בקרות מובנות "בזמן אמת" כדלקמן:

- ווידוא שלמות הנתונים הדרושים בהלוואה והפעילויות הדרושות במסגרת עריכת החומר, בחינת ההלוואה ואישורה.
- בקרות קשיחות בזמן אמת על ביצוע פעולות על פי הרשאות. שיטת עבודה זו, של בקרות מונעות, מצמצמת בצורה משמעותית את הצורך בביצוע בקרות 'מגלות' לאחר ביצוע ההלוואה.
- מנגנון לניתוב תהליכים ("workflow") המבקר בזמן אמת את ביצוע המשימות הנדרשות בכל שלב בתהליך ביצוע ההלוואה, ומעביר את הבקשה לגורם המורשה לביצוע הפעולות הנדרשות בכל שלב של תהליך אישור ההלוואה.

השימוש במערכת הביא לשיפור הבקרה בשלבים השונים של תהליך ביצוע ההלוואה, תוך הקפדה על אחידות בין סניפי הבנק השונים.

הדרכה בתחום המשכנתאות
מרכז הדרכה של הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע שכל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור. תכני ההדרכה נקבעים בשיתוף עם סקטור מטה המשכנתאות, שעובדיו אף נוטלים חלק בהדרכת הבנקאים. הקורסים כוללים, בין היתר, דגשים מיוחדים בנושא ניהול סיכונים. בנוסף, נכללת פעילות המשכנתאות במסגרת שנקבעה בבנק לטיפול בסיכון תפעולי, ועובדי מטה המשכנתאות שותפים למהלכי ההדרכה שנקבעו בתחום זה.

כנסים מקצועיים
החטיבה הקמעונאית מקיימת באופן שוטף כנסים מקצועיים למנהלים ובנקאים. בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו.

מעקב שוטף אחר מצב לווים ותיק האשראי לדיור
גורם מרכזי בשמירה על איכות האשראי שהבנק מעמיד ללקוחותיו הינו בקרת האשראי. הבקרה על האשראי לדיור נעשית הן ברמת תיק ההלוואה הבודד, והן ברמת תיק המשכנתאות כולו.

ברמת תיק הלווה הבודד, הבנק פועל לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה, ובקרות נוספות המבוצעות על ידי הקו השני והשלישי למערך ניהול סיכון האשראי של הבנק - האגף לבקרת סיכונים והביקורת הפנימית.

הבנק מקיים בקרה על איכות האשראי החדש הניתן בסניפים באמצעות דוח "איכות אשראי" המופק מידי חודש וכולל את ההלוואות שבוצעו בבנק 6-18 חודשים לפני מועד הדוח, ואשר קיים בהן פיגור של 3 חודשים או יותר. הדוח נועד לסייע לסניפים לפעול לצמצום היקף הפיגורים ולהגביר את מודעות הדרג המבצע והמאשר להלוואות בעייתיות, לצורך הפקת לקחים לגבי אישורי אשראי בעתיד. בצד הדוח הפרטני, הכולל את רשימת ההלוואות, פרטי הפיגור וכיוצא באלה, מופק גם דוח סטטיסטי המציג את שיעור הפיגור בכל סניף בהשוואה למרחב ולכלל הבנק, ובהשוואה לחודשים קודמים. הנהלת החטיבה הקמעונאית מקיימת מעקב שוטף אחר הטיפול בחובות בפיגור באמצעות הדוח.

ברמת תיק המשכנתאות הכולל, מתבצעת בקרה אחר המגבלות שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק, הן בחטיבה הקמעונאית, והן באגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים.

בנוסף, פעמיים בשנה מופק דוח בקרת אשראי, על ידי החטיבה לבקרת סיכונים, בו נבדקת בהרחבה התפתחות פרופיל הסיכון של תיק האשראי לדיור במהלך התקופה הנסקרת, המתייחסת לנושאים הבאים:

- תיאבון סיכון.
- ניתוח מאפייני וגורמי סיכון עיקריים.
- סקירת מצב הפיגורים ואיכות האשראי.
- גביית חובות לקוחות.
- תיק אשראי לדיור של אוכלוסיות מיוחדות.
- מבחני מצוקה.
- קבוצות רכישה.

הגורמים השותפים לניהול ובקרת הסיכון בהלוואות לדיור

מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית

מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה, הן ביוזמת הבנק והן ביוזמת הלקוח.

מרכז הבחינה הארצי בחטיבה הקמעונאית

בוחנת את תיקי ההלוואה בטרם הביצוע.

מערך הגבייה

מטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים.

פורום פיגורים

בראשות מנהל החטיבה העסקית, לבחינת תמונת המצב לגבי תוצאות הגביה, ההשלכות על הדוחות הכספים והפרשה להפסדי אשראי.

החטיבה המשפטית

אחראי על בדיקת ביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים (כגון: עסקאות בהן מעורבים בני משפחה) ובהלוואות בסכומים גבוהים, כחלק מתהליך החיתום.

החטיבה לבקרת סיכונים

אחראית לניטור איכות תיק האשראי בבנק לרבות מדידת הסיכון במודלים מתקדמים שפותחו על ידי הבנק, בחינת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. כמו כן ביצוע ניתוח מפורט של תיק המשכנתאות לרבות מבחני קיצון.

פורום ניטור סיכוני אשראי וריכוזיות אשראי

בראשות מנהל החטיבה לבקרת סיכונים.

ביקורת פנימית

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

לפרטים נוספים בדבר פעילות גורמים אלה, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

ביטחונות

על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין בטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכסי, גם ערבים לחוב.

לצורך אימות פרטי הנכס המוצע לבנק כבטוחה וקביעת שוויו, נדרש בדרך כלל ביקור של שמאי בנכס, ומתקבל דוח הכולל את תיאור הנכס, מיקומו, מצבו הפיזי וכן את שווי השוק שלו. השמאים חתומים על הסכם עם הבנק ופועלים על פי הוראותיו, הכוללות מתכונת עבודה מובנית לביצוע השמאות, לזיהוי חריגים ועוד.

השמאות המקובלת בענף המשכנתאות הינה שמאות מקוצרת. עם זאת, החל משנת 2006 דורש הבנק מהשמאים לבצע, לגבי חלק מההלוואות שמטרתן רכישת דירה מיד שנייה, בניה עצמית או הלוואה לכל מטרה, בסוגי נכסים בעלי סיכון גבוה, שמאות מורחבת הכוללת בדיקות נוספות בכפוף לקריטריונים שנקבעו לעניין זה.

ביטוחים

על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבוטח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבוטחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו.

בהלוואות מסוימות (לרבות הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%) התקשר הבנק עם חברת EMI המעניקה ביטוח אשראי למקרה בו התמורה ממימוש נכס המשמש בטוחה להלוואה, אינה מכסה את יתרת האשראי. תהליך ביטוח האשראי הנו גורם מפחית סיכון משמעותי.

החל מיום 1 בנובמבר 2012, הגביל בנק ישראל את הביצוע בהלוואה לדיור עם שיעור מימון העולה על 75%, כך שממועד זה הבנק אינו מאשר הלוואות חדשות עם ביטוח אשראי בשיעור מימון העולה על 75% (פרט להלוואות אשר הוחרגו מההוראה כגון מחזורים).

שיעור המימון (LTV)

שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית ביטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית. החל מיום 1 בנובמבר 2012 הבנק הגביל את שעורי המימון באישור בקשות להלוואות לדיור וזאת בכפוף להוראת בנק ישראל בנושא. שיעור המימון בהלוואה לרכישת זכות במקרקעין המהווים "דירה יחידה" (כמוגדר בהוראה) אינו עולה על 75%, ל"דירה חליפית" (כמוגדר בהוראה) שעור המימון אינו עולה על 70%, וברכישת דירה להשקעה, הלוואה לכל מטרה או הלוואה לתושב חוץ - שעור המימון אינו עולה על 50%. לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הלימות הון ראה ביאור 25ח' לדוחות הכספיים.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סקירת סיכוני השוק והריבית והעקרונות לניהולם

לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך החשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית בתיק הבנקאי. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן). הבנק מנהל את סיכון השוק והריבית שלו באופן אינטגרטיבי, תחת מבנה ארגוני זהה, ובשימוש בכלים, מבנה נתונים, שיטות ומערכות דומות.

סיכוני שוק וריבית הינם חלק בלתי נפרד מעסקי הבנקאות ומניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, רמות חריגות של סיכון שוק ו/או סיכון ריבית עלולות לחשוף את הבנק להפסדים, ולהוות איום על הונו. לפיכך, קבעו דירקטוריון והנהלת הבנק, במסגרת התהליך המוסדר של הבנק למיפוי וזיהוי סיכונים, כי סיכוני השוק והריבית הינם סיכונים מהותיים, וכי ניהול סיכונים אלה הינו חיוני ליציבות הבנק, בפרט לאור סביבת הריבית הנמוכה, והפוטנציאל לשינוי מגמת הריבית במשק. ניהול סיכונים אלו נועד לשמור על רמת סיכון סבירה, בהתאם למגבלות החשיפה, קרי, תיאבון הסיכון שנקבע בגין סיכונים אלה, תוך ניצול הזדמנויות וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.

ניהול סיכון השוק והריבית בבנק נחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים: תיק בנקאי ותיק סחיר. התיק הסחיר מאופיין בפעילות קטנה יחסית לפעילות בתיק הבנקאי, ונמצא ברמת סיכון נמוכה. התיק הבנקאי, המהווה את עיקר הפעילות של הבנק חשוף בעיקר לסיכון ריבית.

ניהול סיכוני שוק וריבית מתבצע ברמה קבוצתית, כולל שלוחות חוץ לארץ וחברות הבת של הבנק. הפעילות מול בנק יהב מתואמת באופן שוטף, בפרט, לצורך קביעת תיאבון סיכון קבוצתי שמחייב גם את ניטור פרופיל הסיכון ברמת הקבוצה. עקרונות המדיניות נקבעו באופן ההולם את אסטרטגיית הבנק ואת דרישות הרגולציה, קרי, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, הוראות ועדת באזל הרלבנטיות, ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (ה-Best Practice).

כחלק מניהול הסיכון, הבנק נדרש להקצות הון, במסגרת הנדבך הראשון של באזל II, כנגד הסיכון בתיק הסחיר, וזאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 208 ("מדידה והלימות הון - סיכון שוק") הכוללת את הנחיות באזל II בקשר עם הגדרת התיק הסחיר, ניהולו ושערוכו.

פעילות הבנק בתיק הסחיר מנוהלת תחת מגבלות המשקפות תיאבון סיכון ברמה נמוכה, ולפיכך, הקצאת ההון של הבנק בגין סיכון שוק הינה נמוכה מאוד.

התיק הבנקאי כולל את הפוזיציות שלא הוגדרו כפוזיציות סחירות בתיק הסחיר. טיפול הבנק בסיכון הריבית בתיק הבנקאי והקצאת ההון הכולל הנוספת בגינו, מתוארים ומתבצעים במסגרת הנדבך השני של באזל. הקצאת ההון במסגרת הנדבך השני של באזל, נבחנת הן בתרחישים המדמים מצב חיים רגיל והן בתרחישי קיצון, לרבות תרחישים מערכתיים ותרחישי איום. זאת כחלק מתהליך הערכת ההון הפנימי, ה-ICAAP, כמתואר בפרק הלימות ההון.

מבנה הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים ארוכים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. עקב אי התאמה מלאה בין מח"מ השימושים למח"מ המקורות, חשוף השווי הכלכלי של הבנק לעלייה בעקומי הריבית.

סיכון זה מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, הן במונחי EVE - Economic Value of Equity, והן במסגרת שורה נוספת של תרחישים המבטאים ברובם מצבי קיצון. רמת הסיכון הוגדרה כנמוכה-בינונית ומשקפת את מדיניות הבנק ופעילותו בגיוס מקורות ארוכים יחסית, הן בהנפקות סחירות והן בפיקדונות לציבור, פיקדונות ייחודיים הנותנים הן מענה לצרכי הלקוח ומהווים מקורות לטווחים בינוניים וארוכים לגידור חשיפות הריבית.

לפרטים נוספים בדבר מודלים אלה, השימוש בהם והמגבלות שלהם, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות

הבנק קבע מבנה ארגוני לניהול סיכוני השוק והריבית בתיק הבנקאי, הכולל את הדירקטוריון, ההנהלה ושלושת קווי ההגנה. מבנה זה נתמך על ידי ועדות ופורומים יעודים, שמוסדו לשם ניהול סיכונים אלה, ולשם הקמת מערך בקרה פנימית שנועד למנוע סטיות ממדיניות הבנק בפעילותו בתיק הסחיר ובתיק הבנקאי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון השוק והריבית ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות גידור והפחתת הסיכונים

אחד הכלים העיקריים לניהול והפחתת סיכון הריבית הינו קביעת מחירי הצל בבנק (מחירי מעבר). מחירי הצל בבנק נקבעים בתדירות יומית במחלקת ניהול נכסים והתחייבויות (להלן - ננ"ה) שבסקטור ניהול פיננסי, ומשקפים את צרכי ניהול החשיפות השונות תחת מדיניות ניהול הרווח והסיכון.

כלי נוסף הוא פעילות קנייה/מכירה באיגרות חוב ממשלתיות. כמו כן, פועלת מחלקת ננ"ה לניהול פוזיציית הריבית ו/או הבסיס באמצעות עסקאות Forward, עסקאות Swap ואופציות. היתרונות בשימוש בכלים אלו נובע מיכולת ביצוע מהירה ובסכומים גדולים, דבר המאפשר "הזזת פוזיציות" לצורכי ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, בפרק זמן סביר. בנוסף, העסקאות הן ללא מימון (Unfunded), קיימת בהן נזילות גבוהה והן מבוצעות באמצעות חדר העסקאות של הבנק.

עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור הינה מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההוגן או בין תזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגדר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי הוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגדר. כאשר אין זהות מוחלטת בין מכשירים מגדרים לאלו המגודרים מתקיימות בדיקות אפקטיביות אחת לרבעון.

אחת לשנה לפחות, נבחנות הנחות המודלים המשמשים לניהול סיכוני שוק וריבית, לרבות ההנחות ההתנהגותיות הנלקחות לצורך קביעת הפריסות במכשירים שונים.

הבנק בוחן את מידת ריכוזיות סיכון הריבית לפי מגזרי ההצמדה ולפי סוגי מכשירים עיקריים. מפת הריכוזיות נידונה בוועדות לניהול סיכונים בתדירות שנתית.

הבנק פועל באופן שוטף להגברת המודעות לנושא סיכוני שוק והריבית בתיק הבנקאי ברמת הקבוצה, הן ביחידות המטה והן במערך הסניפים וביחידות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות נהלי עבודה, הדרכות והשתלמויות בנושא. כמו כן, מתקיים קשר שוטף עם כל היחידות הרלוונטיות לניהול סיכון השוק והריבית. התיאום בין היחידות נועד ליצירת מתודולוגיה אחידה לניהול סיכוני השוק והריבית בתיק הבנקאי

מדידת חשיפת סיכוני השוק והריבית ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים

מדידת סיכוני השוק והריבית נתמכת על ידי מגוון רחב של מערכות מידע, מודלים, תהליכים, מדדי סיכון ומבחני מצוקה. מערכות המידע המעורבות בחישוב נבחנות באופן שוטף, באמצעות מהלכי הבקרה הפנימית של הבנק, ביניהם סקרים ייעודים לניטור הפעילות והמידע ותהליכי תיקוף מתמשכים, וזאת, על מנת להבטיח את שלמות ודיוק הנתונים והחישובים.

לבנק שני מודלים עיקריים לניהול סיכון השוק והריבית שלו: מודל ה-VAR ומודל ה-EVE. הבנק מחשב מדדים אלה, כמו גם מדדים נוספים המשמשים אותו לניהול סיכונים אלה, אחת ליום לפחות.

מודל ה-VAR הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. המודל מודד את רמת הסיכון במונחי כסף, כאשר הבנק מתאים את אופק ההשקעה לתיקים אותם הוא בוחן באמצעות מדד זה. הבנק משתמש בשיטה המשלבת בין מספר שיטות חישוב VAR המקובלות בעולם. לחישוב ה-VAR נלווה חישוב BACKTESTING, שנועד לבחון את איכות אומדני החישוב שלו, קרי, לבחון את תחזית המודל לעומת התוצאה בפועל. הבנק קבע תיאבון סיכון במונחי VAR, על התיק הכולל שלו, ועל פעילותו בתיקי האופציות השונים (על נכסי בסיס שונים). חישובי ה-VAR על התיק הכולל של הבנק מתבצעים אחת ליום, בעוד החישובים על תיקי האופציות מתבצעים אחת לשעה.

EVE - Economic Value of Equity, הוא מודל המבטא את גישת השווי הכלכלי. מודל זה הוא המודל העיקרי של הבנק לאמידת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוא בוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עליה/ירידה מקבילה של עקום הריבית בשיעורים גבוהים. בנוסף, לבנק מגוון מבחני מצוקה (קיצון) ברמות חומרה שונות שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת אירוע קיצון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כמו כן, מפעיל הבנק שיטות חדישות לבחינת סיכון הריבית בתיק הבנקאי בעת חרום, כולל תרחיש קיצון המתבצע במתווה כלכלי. תרחיש זה מתבסס על הבנת הבנק לגבי אופן התפתחות בעת קיצון של תנאי המאקרו הרלבנטיים לסיכונים אלה. בנוסף, מבצע הבנק תרחיש במסגרתו זז עקום הריביות בצורה שאינה מקבילה. תרחיש כזה משלים את גישת ה–EVE, המתבססת על תזוזה מקבילה בעקומי הריבית.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

	שנת 2016	שנת 2015
לסוף התקופה	386	195
ערך מקסימלי במהלך התקופה	386 (דצמבר)	379 (מאי)
ערך מינימלי במהלך התקופה	235 (ינואר)	193 (אוקטובר)

תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. החריגה שנרשמה, בסכום נמוך, נבעה בעיקר מעלייה בעקום השקלי (בתקופות הארוכות). מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר 2016					
שינוי בשווי הוגן						
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ			
	לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל
עלייה של 2%	(1,221)	421	(55)	(25)	5	(875)
ירידה של 2%	1,710	(574)	75	29	(5)	1,235

	31 בדצמבר 2015					
שינוי בשווי הוגן						
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ			
	לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל
עלייה של 2%	(631)	83	(72)	(37)	(11)	(668)
ירידה של 2%	875	(198)	91	39	12	819

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	ליום 31 בדצמבר 2016					
	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים[1]	121,301	1,747	3,996	11,073	7,816	6,809
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	5,569	12,549	21,420	11,643	9,214	7,487
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	709	841	1,390	260	172	94
סך הכל שווי הוגן	127,579	15,137	26,806	22,976	17,202	14,390
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות[1]	77,865	10,841	21,012	9,122	6,892	8,033
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	22,374	22,642	15,284	8,479	8,968	7,726
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	595	525	1,539	269	141	35
סך הכל שווי הוגן	100,834	34,008	37,835	17,870	16,001	15,794
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	26,745	(18,871)	(11,029)	5,106	1,201	(1,404)
החשיפה המצטברת במגזר	26,745	7,874	(3,155)	1,951	3,152	1,748

הערות ספציפיות:

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2015				ליום 31 בדצמבר 2016				
משך חיים ממוצע אפקטיבי[2]	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי[2]	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.04	3.19	131,739	1.25	3.99	157,045	303	325	3,675
1.23		66,214	1.06		67,969	-	-	87
0.73		2,763	1.56		3,466	-	-	-
1.10		200,716	1.20		228,480	303	325	3,762
0.82	1.18	119,611	0.90	0.93	134,532	2	100	665
1.42		77,724	0.90		85,522	-	-	49
0.85		3,729	1.39		3,104	-	-	-
1.05		201,084	0.91		223,158	2	100	714
		(348)			5,322	301	225	3,048
					5,322	5,322	5,021	4,796

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	ליום 31 בדצמבר 2016					
	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע ישראלי צמוד מדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים[1]	1,536	2,688	11,990	18,502	10,872	2,804
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	105	199	309	1,289	1,372	295
סך הכל שווי הוגן	1,641	2,887	12,299	19,791	12,244	3,099
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות[1]	678	919	6,834	12,381	8,638	8,240
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	359	1,535	1,166	4,118	1,317	456
סך הכל שווי הוגן	1,037	2,454	8,000	16,499	9,955	8,696
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	604	433	4,299	3,292	2,289	(5,597)
החשיפה המצטברת במגזר	604	1,037	5,336	8,628	10,917	5,320

הערות ספציפיות:

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2015			ליום 31 בדצמבר 2016					
משך חיים ממוצע אפקטיבי[2]	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי[2]	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
2.64	2.64	52,284	2.35	2.80	48,935	21	25	497
3.08		3,221	2.75		3,569	-	-	-
2.67		55,505	2.38		52,504	21	25	497
3.54	1.59	37,438	3.58	1.33	40,185	(2)	-	2,497
1.61		8,958	1.80		8,995	-	-	44
3.17		46,396	3.25		49,180	(2)	-	2,541
		9,109			3,324	23	25	(2,044)
					3,324	3,324	3,301	3,276

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	ליום 31 בדצמבר 2016				
	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע חוץ[1]						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים[2]	7,301	4,751	1,175	773	405	908
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	34,155	28,215	17,342	5,056	4,555	2,569
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	841	669	1,752	253	126	30
סך הכל שווי הוגן	42,297	33,635	20,269	6,082	5,086	3,507
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות[2]	21,690	7,103	9,498	724	102	134
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	17,336	16,679	22,421	5,509	4,876	2,170
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	938	907	1,612	245	153	82
סך הכל שווי הוגן	39,964	24,689	33,531	6,478	5,131	2,386
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	2,333	8,946	(13,262)	(396)	(45)	1,121
החשיפה המצטברת במגזר	2,333	11,279	(1,983)	(2,379)	(2,424)	(1,303)

הערות ספציפיות:

(1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(2) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2015				ליום 31 בדצמבר 2016				
משך חיים ממוצע אפקטיבי[3]	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי[3]	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.53	1.66	19,218	1.23	1.20	17,487	461	-	1,713
1.50		81,065	0.41		91,892	-	-	-
0.42		4,215	0.08		3,671	-	-	-
1.46		104,498	0.53		113,050	461	-	1,713
0.34	0.63	37,401	0.32	0.68	39,907	653	-	3
0.94		64,073	0.59		68,991	-	-	-
0.44		3,101	0.32		3,937	-	-	-
0.71		104,575	0.49		112,835	653	-	3
		(77)			215	(192)	-	1,710
					215	215	407	407

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	ליום 31 בדצמבר 2016					
	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים[1]	130,138	9,186	17,161	30,348	19,093	10,521
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	39,829	40,963	39,071	17,988	15,141	10,351
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,550	1,510	3,142	513	298	124
סך הכל שווי הוגן	171,517	51,659	59,374	48,849	34,532	20,996
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות[1]	100,233	18,863	37,344	22,227	15,632	16,407
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	40,069	40,856	38,871	18,106	15,161	10,352
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,533	1,432	3,151	514	294	117
סך הכל שווי הוגן	141,835	61,151	79,366	40,847	31,087	26,876
מכשירים פיננסיים, נטו						
סך הכל החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	29,682	(9,492)	(19,992)	8,002	3,445	(5,880)
סך הכל החשיפה המצטברת	29,682	20,190	198	8,200	11,645	5,765

הערות ספציפיות:

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהוונים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי בביאור 33 2) בדוח הכספי.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 33 3) בדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החוזה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר.

ליום 31 בדצמבר 2015			ליום 31 בדצמבר 2016					
משך חיים ממוצע אפקטיבי[2]	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי[2]	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.50	2.79	203,241	1.49	3.40	223,467	785	350	5,885
1.42		150,500	0.73		163,430	-	-	87
0.54		6,978	0.80		7,137	-	-	-
1.45		360,719	1.16		394,034	785	350	5,972
1.25	1.38	194,450	1.29	1.13	214,624	653	100	3,165
1.23		150,755	0.82		163,508	-	-	93
0.66		6,830	0.80		7,041	-	-	-
1.23		352,035	1.08		385,173	653	100	3,258
		8,664			8,861	132	250	2,714
					8,861	8,861	8,729	8,479

להלן משך החיים הממוצע של הנכסים וההתחייבויות, ליום 31 בדצמבר 2016:

	כולל הנחות פירעון מוקדם[1]				ללא הנחות פירעון מוקדם				
	נכסים		התחייבויות		פער מח"מ	נכסים		התחייבויות		פער מח"מ
	מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	שווי הוגן		מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	שווי הוגן	
לא צמוד	1.20	228,480	0.91	223,158	0.29	1.31	228,737	0.91	223,276	0.40
צמוד למדד	2.38	52,504	3.25	49,180	(0.87)	3.38	52,192	3.26	49,229	0.12
מטבע חוץ וצמוד למטבע חוץ	0.53	113,050	0.49	112,835	0.04	0.53	113,050	0.49	112,835	0.04
סך הכל	1.16	394,034	1.09	385,173	0.07	1.37	393,979	1.10	385,340	0.27

(1) לפרטים בדבר חישוב שווי הוגן והנחות פירעון מוקדם, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

במגזר השקלי הלא צמוד, מח"מ הנכסים גבוה ממח"מ ההתחייבות ב-0.29 שנים. חישוב המח"מ מבוסס על הנחות פירעונות מוקדמים במשכנתאות ומשיכות של פיקדונות לפני מועד הפירעון הסופי בתחנות היציאה, בהתאם לתנאים של הפיקדונות השונים. ללא הנחות פירעונות מוקדמים גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.4 שנים.

הפער בין שיעור התשואה הפנימי (להלן – "שת"פ") של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 3.06%. ללא הנחות פירעונות מוקדמים, השת"פ של הנכסים הפיננסיים גבוה מהשת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות בכ-2.93%.

במגזר הצמוד למדד, גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.87 שנים. חישוב המח"מ מבוסס על הנחות פירעונות מוקדמים במשכנתאות ומשיכות של פיקדונות לפני הפירעון הסופי בתחנות היציאה, בהתאם לתנאים של הפיקדונות השונים. ללא הנחות אלה גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.12 שנים.

הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 1.47%. ללא הנחות פירעונות מוקדמים, הפער הינו 0.40%.

במגזר מטבע החוץ, גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.04 שנים. במגזר זה, עיקר הפעילות היא בריבית ניידת צמודה לריבית הלייבור, ולכן המח"מ במגזר זה נמוך. להנחת הפירעונות המוקדמים בפיקדונות ובהלוואות במגזר זה אין השפעה על הפרשי המח"מ והשת"פ.

הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הוא כ-0.52%.

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית (במיליוני שקלים חדשים):

	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[2]			
	לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל
31 בדצמבר 2016						
נכסים פיננסיים[1]	157,045	48,935	12,728	2,877	1,882	223,467
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים[3]	71,435	3,569	76,490	13,753	5,320	170,567
התחייבויות פיננסיות[1]	(134,532)	(40,185)	(29,860)	(7,376)	(2,671)	(214,624)
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים[3]	(88,626)	(8,995)	(59,188)	(9,217)	(4,523)	(170,549)
סך הכל	5,322	3,324	170	37	8	8,861
31 בדצמבר 2015						
נכסים פיננסיים[1]	131,739	52,284	13,604	3,507	2,107	203,241
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים[3]	68,977	3,221	66,514	13,217	5,549	157,478
התחייבויות פיננסיות[1]	(119,611)	(37,438)	(28,490)	(6,113)	(2,798)	(194,450)
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים[3]	(81,453)	(8,958)	(51,657)	(10,499)	(5,018)	(157,585)
סך הכל	(348)	9,109	(29)	112	(160)	8,684

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית (במיליוני שקלים חדשים)[4]:

	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[2]				שינוי בשווי ההוגן	
	לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	במיליוני שקלים חדשים	באחוזים
31 בדצמבר 2016								
השינוי בשיעורי הריבית:								
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	5,021	4,033	(88)	(145)	-	8,821	(40)	(0.5)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	5,290	3,686	142	27	7	9,152	291	3.3
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	5,670	3,210	495	155	16	9,546	685	7.7
31 בדצמבר 2015								
השינוי בשיעורי הריבית:								
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	(590)	9,188	(96)	105	(162)	8,445	(239)	(2.8)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	(318)	9,118	(36)	111	(160)	8,715	31	0.4
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	(88)	9,005	46	119	(157)	8,925	241	2.8

(1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(2) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירי פיננסיים חוץ מאזניים.

יובהר כי בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, כפי שמפורט בביאור 10 בדוחות הכספיים, משקפת ריבית ההיוון לנכסים הפיננסיים סיכון אשראי גלום וריבית ההיוון להתחייבויות הפיננסיות משקפת גם את פרמיית גיוס המקורות של הבנק. זאת בשונה מאופן חישוב השפעת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, במונחי Economic Value of Equity - EVE , הכולל השפעת החשיפה לריבית חסרת סיכון בלבד.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

(4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים.

מדד ושער חליפין

סקירת סיכוני האינפלציה ושערי החליפין והעקרונות לניהולם

חשיפות אינפלציה - תיאבון הסיכון משתנה בהתאם לתוחלת הרווח הצפויה בהחזקת הפוזיציה, ויכולת הבנק לצמצם את החשיפה תוך פרק זמן סביר. החשיפה כלולה במסגרת מדדי תיאבון הסיכון והמודלים שמפעיל הבנק על כלל סיכוני השוק.

חשיפות מטבע - מדיניות הבנק היא פוזיציות מטבע מזעריות (תפעוליות), למעט פוזיציות אסטרטגיות ספציפיות אשר אושרו בוועדות השונות ו/או פוזיציות חדר עסקאות על פי מגבלות הסיכון שאושרו. הפוזיציות האסטרטגיות במטבע חוץ תחומות ב-Stop Loss המהווה מנגנון לבלימה וקיטון הסיכון.

נגזרים בתיק הבנקאי שבוצעו על מנת לגדר כלכלית את הפעילות המאזנית, אך שלא ניתנים להגדרה כגידור לפי כללי הגידור החשבונאי, יוצרים השפעה על הרווח וההפסד החשבונאי. הפער נוצר כתוצאה משוני ברישום החשבונאי בין הפריטים המאזניים לבין הנגזרים הלא מגודרים חשבונאית. השפעה זו מנוטרת ומנוהלת תחת קוים מנחים שנקבעו על ידי ההנהלה, באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי ומדווחת ונדונה בוועדות השונות לניהול סיכונים.

להלן נתונים בדבר חשיפות מדד ושער חליפין כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2016 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים, בכ-11,664 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך שנת 2016 שימושים שקליים בעיקר במגזר צמוד המדד, בהתאם למדיניות ניהול המקורות והשימושים בתיק הבנקאי.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק ליום 31 בדצמבר 2016 ו-2015, מוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה, לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לסעיפי ההון, לפרטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוץ מאזניים ל-31 בדצמבר 2016, כמוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, מסתכמים בכ-4.9 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. בדצמבר 2015, הסתכמו עודפי הנכסים במגזר זה לכ-10.0 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי הנכסים במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2016, מסתכמים בכ-47 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת ההתייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף מקורות של כ-53 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, ולאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים להון הפנוי, בעודף מקורות של כ-40 מיליוני שקלים חדשים.

הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

לבנק שימושים צמודי מדד, הנובעים מהפעילות השוטפת בתיק המשכנתאות הצמודות למדד, אשר כנגדם מגויסים מקורות צמודי מדד, הכוללים הנפקות איגרות חוב ופיקדונות מהציבור. הבנק פועל באמצעות מכשירים פיננסים נגזרים לניהול אקטיבי של חשיפה זו, בהתאם למדיניות החשיפה שנקבעה.

במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה בפיקדונות וכן על שיעורי סילוק מוקדם במשכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוח הכספי.

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2016:

גידול (שחיקה) בהון במיליוני שקלים חדשים:

	תרחישים				תרחיש קיצון היסטורי[1]	
	עלייה של 10%	עלייה של 5%	ירידה של 5%	ירידה של 10%	עלייה מקסימלית	ירידה מקסימלית
מדד	502.6	251.3	(251.3)	(502.6)	73.4	(38.7)
דולר	8.2	11.0	4.0	14.2	(6.4)	(0.4)
ליש"ט	1.1	0.4	(0.4)	(1.1)	0.2	(0.6)
יין	(0.5)	0.1	0.6	0.9	0.1	0.4
אירו	3.0	2.9	1.0	0.5	2.4	0.4
פר"ש	(0.4)	(0.1)	0.1	0.1	(0.6)	0.1

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

סיכון מחירי מניות

מדיניות הבנק בתחום השקעות בתאגידים ריאליים הינה מימוש התיק הקיים תוך בחינה של השקעות חדשות בצורה פרטנית. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, נרכשו למטרת השגת רווחי הון ומוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. ההשקעות בתאגידים הריאליים מנוהלות בחטיבה לבנקאות עסקית. ועדת היגוי להשקעות ריאליות מתכנסת אחת לרבעון ומייעצת להנהלת הבנק בנושא השקעות בתאגידים ריאליים. ועדת ההיגוי אחראית לניהול ולתחזוקת התיק הקיים, תוך ניסיון להשביחו, כך שיתאפשר לממש את התיק, בצורה מושכלת, בטווח זמן סביר אך ללא לוח זמנים מפורט, על מנת לאפשר קבלת תשואה מקסימלית. דיווחים רבעוניים מועברים לחטיבה לבקרת סיכונים ולחטיבות נוספות.

כ-2% מההשקעות בתאגידים ריאליים בבנק הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשוויין המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק.

לפרטים נוספים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות לעיל, דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק וכן, ביאורים 12 ו-15א לדוחות הכספיים.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הבנק נוקט הגדרה רחבה יותר של הסיכון התפעולי. ההגדרה נועדה להפוך את מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי למסגרת אקטיבית, שנועדה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי. ההגדרה אינה מחליפה את ההגדרה הנתמכת על ידי באזל ובנק ישראל, אלא מרחיבה אותה במטרה ליצור מסגרת לניהול הסיכון התפעולי המנתחת תהליכים, מערכות וסיכונים נוספים שיש בהם כדי לפגוע בתועלת העסקית של הבנק.

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון סייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק

סיכון טכנולוגיית המידע - סיכון טכנולוגיית המידע הינו סיכון הנובע מכשל מערכתי של מערכות הבנק

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

סקירת הסיכון התפעולי והעקרונות לניהולו

עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאלים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילותו העסקית. אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסים במהלך השנים האחרונות, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים לאירועי הכשל התפעולי, לפוטנציאל הגבוה של הנזק היכול להיגרם מאירוע סיכון תפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם, כאמור להלן:

אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי.

לסיכון התפעולי פוטנציאל פגיעה ברווח, בהכנסות, בערך ובתדמית הבנק.

לסיכון התפעולי יחסי גומלין עם סיכונים אחרים כגון סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים. כך לדוגמא, יכול אירוע סיכון תפעולי לגרום להתממשות סיכון המוניטין, שבעקבותיו יעמוד הבנק בפני אירוע נזילות.

לחלק לא מבוטל מהכשלים התפעוליים יש הסתברות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי עד כדי איום על יציבות הבנק.

לסיכון התפעולי מגוון מופעים, החל מטעות אנוש, תקלת מערכות טכנולוגיות, מעילה, הונאה, מלחמה, שריפה, שוד וכדומה.

אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת המוסד הפיננסי, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע (רעידת אדמה, שיטפון) או אירוע בטחוני.

בגין מהותיות הסיכון התפעולי, מייחסים הנהלת הבנק והדירקטוריון חשיבות רבה לניהול סיכון זה, כחלק מהמסגרת הכוללת של הבנק לניהול ובקרת הסיכונים שלו. הדירקטוריון וההנהלה קבעו כי ניהולו של הסיכון מחייב יצירת תרבות הולמת בארגון לטיפול בו, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה פנימית בכל הרמות.

לבנק מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכון התפעולי. מנהל הסיכון התפעולי הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שהוא גם מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. מסגרת הטיפול שנקבעה כוללת גם את המסגרת הנדרשת לטיפול במעילות והונאות, המהוות חלק מקטיגוריות הסיכון התפעולי, על פי הנחיות בנק ישראל. הבנק פעל בתקופה האחרונה להטמעת מסגרת לטיפול בסיכון התפעולי שאיננה בהכרח רק דפנסיבית, קרי, פועלת אך ורק למזעור פוטנציאל ההפסדים מאירועי סיכון תפעולי, אלא פועלת באופן אקטיבי להסדרת היבטי הסיכון התפעולי במערכות, תהליכים ובבקרות אותם מפעיל הבנק, במטרה לתמוך בהשגת יעדיו העסקיים.

מדיניות הבנק קובעת את תיאבון הסיכון התפעולי של הבנק לכ-1% מהון הליבה של הבנק. תיאבון זה מנוטר באופן שוטף באמצעות מעקב אחר אירועי כשל שגרמו להפסד, המנוהלים לפי הקטגוריות השונות של הסיכון התפעולי, על פי הוראת בנק ישראל, והוא מכליל בתוכו גם הפסדים שהתרחשו בגין סיכון משפטי, אבטחת מידע וסייבר, כולל מעילות והונאות. בנוסף קובעת המדיניות תיאבון סיכון להפסדים פוטנציאליים בעת התרחשות אירוע קיצון. הבנק פועל לקביעת תיאבון סיכון איכותי, בעיקר, על ידי יצירת אינדיקטורים לסיכון, שיש להם מבט קדימה, והם יכולים להעיד על פוטנציאל להתפתחות סיכון תפעולי, וזאת, בנוסף לאיסוף הפסדים בפועל, קרי, הפסדים שכבר התרחשו.

מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי מבוססת על פעילותם של שלושת קווי ההגנה:

- **קו ההגנה הראשון:** גישת הבנק היא כי ניהול הסיכון מבוסס בראש ובראשונה על היחידות העסקיות, הבוחנות את התהליכים העסקיים העיקריים, ויוצרות מהלכים מתמשכים להערכה עצמית של הסיכון הכרוך בהם.
- **קו ההגנה השני:** החטיבה לבקרת סיכונים, מופקדת על ראיה כוללת וניטור של מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי, באמצעות מגוון תהליכים, כלים ושיטות: איתור מוקדי סיכון עיקריים בפעילות העסקית של הקו הראשון בעזרת איסוף נתוני כשל תפעולי בפועל, ביצוע סקרים ייעודיים לאיתור פוטנציאל לכשלים בעתיד, והתאמת מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי לצרכי הבנק, בהתאם להתפתחויות העסקיות בבנק ודרישות הרגולציה.
- **קו ההגנה השלישי:** הביקורת הפנימית עורכת ביקורת על ניהול הסיכון התפעולי לבחינת אפקטיביות הטיפול בו, בהתאם לתכנית העבודה.

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי לפי השיטה הסטנדרטית. לפי שיטה זו, פולח הבנק לשמונה קווי עסקים, כנדרש על ידי בנק ישראל, כשלכל קו עסקים ניתן משקל סיכון סטנדרטי, המבטא את רמת הרגישות שלו להפסדים בגין סיכון תפעולי. הפילוח והטיפול בהקצאת ההון הנדרש מעוגן במסמך מדיניות ייעודי המסדיר את ההיבטים הנדרשים לשם הקצאת ההון בשיטה הסטנדרטית, ובפרט, מגדיר את קווי העסקים בפעילות הבנק.

מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון תפעולי נסקרת מדי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים של הבנק. כחלק מזה, מוצג פרופיל הסיכון, קרי, רמת ההפסדים בפועל, לנוכח תיאבון הסיכון, וכן, מוצגים ומנותחים האירועים המהותיים ביותר שהתרחשו במהלך הרבעון.

הבנק נערך ליצירת תשתית מקיפה לטיפול בסיכון המעילות וההונאות. כחלק ממהלך זה מפעיל הבנק שורה של חוקים שנועדה לאתר אנומליות. הטיפול במעילות והונאות מתבצע בהתאם למסמך מדיניות ייעודי, ומסגרת הטיפול כוללת שילוב בין מספר גורמים בבנק: בקרת סיכונים, אבטחת מידע וסייבר, משאבי אנוש וחטיבת הטכנולוגיה.

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. האמצעי החשוב ביותר הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון. נאמני הבקרה הפנימית הפרושים לרוחב הארגון משמשים כזרועו הארוכה של מנהל הסיכונים התפעוליים בתהליך זה. הבנק יוזם תהליכי הדרכה פרונטליים וטכנולוגיים בנושאי הסיכון התפעולי בקרב עובדים חדשים, וביחידות ובאוכלוסיות הפועלות ביחידות שזוהו כעתירות סיכון תפעולי.

שינוי בתהליכים מעודכנים וחדשים שיש בהם פוטנציאל להתממשות הסיכון התפעולי עובר תהליך סדור של אישורים על ידי הגורמים העסקיים וגורמי הבקרה טרם הפעלתם באמצעות רשימת תיוג ועולים לאישור ועדת ההיגוי. בעזרת מנגנון זה נסקרים כל ההיבטים הכרוכים בשינוי, ומובטחת בחינה מקצועית של הסיכונים השורשיים ומנגנוני ההפחתה שלהם.

אחד הכלים בהם משתמש הבנק הוא ביצוע תחקירים להפקת לקחים, כתוצאה מאירועים פנימיים ו/או חיצוניים. המסקנות המגובשות בתהליך זה מוטמעות בתהליכי העבודה, במערכות בתכני ההדרכה ובנהלים מחד, ומופצות בעזרת מערכת הסיכון התפעולי לנאמני הבקרה הפנימית לשם הטמעתם ביחידות מאידך.

הבנק גיבש מדיניות ותכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק. תכנית זו, הנתמכת בנהלי חירום ובבעלי תפקידים קבועים מראש, מתורגלת על בסיס שנתי ומסקנות התרגולים מוטמעות בתכנית הפעולה.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבוטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רוכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה. רכישת פוליסת הביטוח לנושאי משרה כאמור, כפופה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחבויותיו. לבנק מסמך מדיניות ייעודי המסדיר את היבטי הביטוח הכרוכים במסגרת פעילותו.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355. במסגרת יישום ההוראה מקיים הבנק מסגרת ניהול ודיווח ובכלל זה ועדת היגוי אשר מפקחת על יישום התוכנית ומנהלת שאחראית על הביצוע והיישום בפועל. אחת לשישה חודשים מועבר דיווח סטאטוס להנהלה ולוועדת הסיכונים של הדירקטוריון. הבנק מיישם תכנית תרגול רב שנתית הכוללת תרגילים וניסויים טכנולוגיים, לצורך בחינה ושיפור רמת המוכנות והמודעות של הנהלת הבנק והעובדים בהתמודדות עם תרחישי אסון, ובכלל זה תרגול אתר המחשב המשני (DRP).

במחצית השנייה של 2016 בוצעה התקדמות ביישום וניהול תוכנית ההמשכיות העסקית כולל העמקת השרידות הטכנולוגית ושיפור המוכנות באתרי הגיבוי. עיקרי הפעילות:

הדרכות ותרגול:

- הדרכות פרונטאליות בסניפי הבנק, כולל סניפי גרעין.
- לימוד נושא ההמשכיות העסקית באופן קבוע בקורסי בנקאים במרכז ההדרכה.
- תרגול שנתי מקיף בתרחישי ייחוס לאומיים ותרחישים פנימיים, הכולל תרגול תרחישי עומק בתוכנית ההמשכיות העסקית, בהשתתפות החטיבות העסקיות וחדר מצב.
- תרגול חדר עסקות חליפי בהשתתפות עובדי חדר עסקות והחטיבה הפיננסית, כולל הפעלת מערכות וביצוע פעילות.
- תרגול בסניפים נבחרים בהפעלת תוכנית ההמשכיות העסקית ואופן הפעלת הסניף בתרחישי חרום שונים.
- ביצוע תרגולים טכנולוגיים, תפעול מערכות באתר הגיבוי (DRP) תוך בחינת זמן האישוש של מערכות המחשב בהתאם לתוכנית האישוש של הבנק.
- השתתפות בתרגולים של בנק ישראל.

ריענון נהלי יסוד ו- BIA:

- בהתאם לנוהל התחזוקה של תוכנית ההמשכיות העסקית אחת לשנתיים מבוצע ריענון לשירותי החרום בבנק.
- בסוף שנת 2016 הושלם ריענון שירותי החרום בשיתוף החטיבות העסקיות, ובהתאם מבוצע עדכון בתיקי החרום של החטיבות ובתוכנית ההמשכיות העסקית.
- בהתאם לתוכנית התחזוקה, בוצע לאחרונה ריענון של נהלי היסוד של תוכנית ההמשכיות, בין היתר: מסמך המדיניות, מסמך תרחישי הייחוס, מסמך ההתאוששות, נוהל העל של הבנק ועוד.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכוני סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכוני טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

יחסי הגומלין וזרימת המידע בין המערכים הוגדרו בנהלים, והם כוללים בין היתר התייחסות לתחומים: אבטחת מידע, אבטחה פיזית, ממשל מערכות מידע, תפעול מערכות מידע, ניהול סיכונים, הונאות, ניהול כח אדם, המשכיות עסקית, ניהול יחסי לקוחות, דוברות, וייעוץ משפטי.

יישום מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק נעשה, בין היתר, באמצעות החטיבה לטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ. במסגרת זו, מיושמת תפיסת ניהול הכוללת בין היתר, עקרונות מנחים לניהול הגנת הסייבר. יישום עקרונות אלו והבטחת עדכניותם, תוך שילובם בהחלטות אסטרטגיות ובפעילות העסקית והתפעולית של הבנק, יבטיח את עקביותה ושלמותה של תפיסת ניהול הגנת הסייבר לאורך זמן.

מדיניות אבטחת המידע והגנת סייבר, מתבססת על העקרונות הבאים:

- מיפוי וזיהוי סיכוני הסייבר.
- יישום וביסוס מערך בקרות אפקטיבי, תוך שילוב חוצה ארגון של טכנולוגיות, כוח אדם, תהליכים ונהלים.
- קביעת מנגנונים להגנה על פעילות לקוחות ועסקים במרחב המקוון, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367.
- הגנת סייבר פרואקטיבית המיושמת באמצעות מיפוי והכרת הסביבה, חיזוי וחקר איומים, שקלול תמונת מצב עדכנית, פיתוח תהליכי תגובתיות, שימוש בטכניקות הטעיה, הסטה ועיכוב, יכולת עמידות סייבר והתאוששות, וביצוע תהליכי חקירה, תחקיר ומיצוי הדין.
- יישום אבטחה רב שכבתית, במספר מעגלים ודיסציפלינות (לוגית ופיזית) החל מהמערך החיצוני הנגיש ללקוחות וכלה במערכות הפנימיות, שיתוף מידע ומודיעין.
- שימוש במערך ניטור, בקרה ותגובה לניהול אירועי סייבר תוך התייחסות בראייה משולבת כלל תאגידית עבור מרכיבי כוח אדם, דרכי תקשורת ונהלים.
- דיווחים תקופתיים ושוטפים על ניהולם של מכלול הסיכונים.
- ניתוח והערכה שוטפים של איומי הסייבר ותרגול מכלול הגורמים בטיפול באירועי סייבר.
- פיתוח תרחישי קיצון בתחום אבטחת המידע והסייבר.

כמשלים לכך, מוסמך תחום הבנקאות המקוונת בבנק בתקן ניהול אבטחת מידע ISO 27001.

במהלך שנת 2016 נערך הבנק להטמעת הוראת ניהול בנקאי תקין 367, בנושא מערכות בנקאות בתקשורת, ולניהול הסיכונים בתחום זה החל מיום 1 בינואר 2017.

במהלך שנת 2016 בוצעו מספר ניסיונות להחדרת וירוסים וכופרות. מערכי ההגנה הקיימים חסמו ניסיונות אלו. דיווחים בנושא הועברו כנדרש לגורמי השונים.

בשנת 2016 לא התרחשו אירועי סייבר משמעותיים שגרמו לבנק נזק.

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטעמת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכוני מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגיית המידע ומסגרת הניהול מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגיית המידע תואמות את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 - ניהול טכנולוגיית המידע, 350 - ניהול הסיכון התפעולי, 355 - ניהול המשכיות עסקית ו-361 - ניהול הגנת הסייבר. תיאבון הסיכון של הבנק לסיכון זה הוא מזערי והוא כלול כאמור לעיל, במסגרת ניהול תיאבון הסיכון בשגרה ובקיצון של הסיכון התפעולי.

לפרטים בדבר פרויקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע לעיל.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים כ-"כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים".

הבנק מתייחס אל הסיכון המשפטי על דרך ההרחבה בכל הקשור להתנהלות של הבנק ביחסיו עם מחזיקי העניין השונים שלו (לקוחות, ספקים, צדדים שלישיים אחרים וכו'). בגדר הסיכון המשפטי נכללים סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, הוראות רגולטוריות, פסיקה של ערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות והסיכונים המשפטיים הנובעים מפעילות הבנק השוטפת. מנהלת הסיכון המשפטי בבנק הינה היועצת המשפטית הראשית. הבנק פועל באורח מתמיד על מנת למזער במידת האפשר את הסיכונים המשפטיים הנלווים לפעילותו השוטפת וכן פועל להנחלת תרבות, הלכה למעשה, של איתור הסיכון המשפטי ומזעורו באופנים שונים.

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק. לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

בחטיבה המשפטית של הבנק מיושמים תהליכים פנימיים המבטיחים מעקב שוטף אחר התפתחויות בחקיקה, בפסיקה ובהוראות רגולטוריות אחרות, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של קבוצת הבנק. במסגרת זו, מנחה החטיבה המשפטית את הגורמים הרלוונטיים בבנק לעניין יישום ההשלכות הנובעות מהתפתחויות אלה. החטיבה המשפטית נותנת ייעוץ שוטף ליחידות הבנק השונות, ובכללן חלק מחברות הבת. זאת, בין היתר, על דרך מתן חוות דעת, עריכה ועדכון של מסמכים משפטיים, תמיכה בעדכון נהלים וכד'.

בבנק נקבעו נהלים המסייעים למזעור הסיכונים המשפטיים, לרבות הסדרת הממשק בין החטיבה המשפטית לבין יחידות הבנק השונות. כמו כן, מעורבת החטיבה המשפטית במהלכי ההדרכה השונים בסניפים, במרכז ההדרכה של הבנק ובעריכת לומדות מקצועיות לצורך הנחלת ידע משפטי נדרש לפעילותו השוטפת של הבנק.

התייחסות דומה קיימת אף לגבי שלוחות הבנק בחוץ לארץ (סניפים וחברות בת), תוך שאלו מסתייעים בשירותי עורכי דין חיצוניים מקומיים, אשר אושרו על ידי החטיבה המשפטית של הבנק. חברות הבת של הבנק ושלוחותיו בחוץ לארץ אימצו נהלים דומים לעניין ניהול הסיכון המשפטי ומדווחות בדיווחים מיידיים ורבעוניים למנהלת הסיכון המשפטי של הבנק אודות סיכונים משפטיים אשר אותרו אצלן.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.

סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סקירת סיכון הנזילות והעקרונות לניהולו

סיכון הנזילות מנוהל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים), 342 (ניהול סיכון נזילות) ו-221 (יחס כיסוי נזילות). הסיכון מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

ניהול סיכון הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות כולל את אופן ניהול הסיכון, לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכון הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגיל ובתרחישי הלחץ השונים, מגבלות הדירקטוריון וההנהלה, לרבות מגבלות בתחום הריכוזיות ומבנה המקורות, ותכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות מצבי הכוננות השונים בניהול סיכון הנזילות והאמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע.

דירקטוריון הבנק קובע את האסטרטגיה לניהול סיכון הנזילות ואת תיאבון הסיכון על פי הדרישה הרגולטורית באמצעות סדרה של מגבלות בשלושת הממדים של הסיכון: מצב עסקים רגיל, תרחישים (יחס כיסוי נזילות ויחס נזילות מזערי - מודל פנימי) וריכוזיות. הנהלת הבנק קבעה סדרה נוספת של מגבלות המהווים קווים מנחים לניהול - מעבר למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. במהלך שנת 2016 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

בחודש ספטמבר 2016 פרסם בנק ישראל קובץ שאלות ותשובות בקשר עם הוראה 221 - יחס כיסוי נזילות. במסגרת העדכון נקבע כי תאגיד בנקאי לא יידרש לעמוד החל מיום 1 בינואר 2017 ביחס נזילות מזערי (הקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342) שווה או גדול מ- 1. לפיכך החל מתחילת שנת 2017 הוחלפו מגבלות הדירקטוריון בקשר עם יחס נזילות מזערי (המודל הפנימי) במגבלות הנהלה.

הבנק מפעיל כלים לניטור סיכון הנזילות באמצעות אינדיקאטורים אנדוגניים ואקסוגניים העשויים להצביע על עליית הסיכון למצב של משבר. בבנק פותח מדד משולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים בישראל לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ - מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכתי.

במהלך שנת 2016 העלה הבנק מספר פעמים את רמת הכוננות לכוננות מוגברת, כאשר בכל המקרים הגורם לכך היה חיצוני - מערכתי, כגון - הירידות הדרמטיות במדדי המניות באירופה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 עקב החששות הכבדים בנוגע ליציבות הבנקים האירופאיים, וכן אירוע ה- Brexit (יציאת בריטניה מהאיחוד האירופאי) במהלך הרבעון השני של שנת 2016. בפועל, בכל המקרים, לא הייתה השפעה על מצב הנזילות של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון המימון והעקרונות לניהולו

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים.

ריכוזיות מקורות המימון, כאמור, מנוטרת באמצעות מגוון רחב של מגבלות דירקטוריון, הנהלה וכן אינדיקאטורים לניהול הסיכון (Key Risk Indicators) תחת מספר תתי קטגוריות: גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הוגדר "מדד על" המשקלל את כלל האינדיקטורים הקשורים לריכוזיות מקורות המימון. הניהול השוטף של מבנה המקורות, כולל התוויה של מדיניות לגיוון המקורות ותקופות המימון וכן קביעת יעדים ספציפיים למדדי הסיכון. ניטור הריכוזיות מבוצע בתדירות יומית, מדווח ומנוהל באופן שוטף.

מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים וכן גיוסי איגרות חוב. הבנק פועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. ברבעון הרביעי ובכל שנת 2016 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

כמו כן, החשיפות לנגזרים מנוהלות באופן שוטף, בהתאם למצב החשיפה מול כל צד נגדי, מבוצעת השלמה מיידית של ביטחונות נדרשים לצד נגדי או דרישה מיידית לביטחונות מצד נגדי.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

החל מיום 1 באפריל 2015 הבנק מיישם את הוראה 221 "יחס כיסוי נזילות" שנכנסה לתוקף במועד זה. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימאליים לתקופה של חודש ("LCR רגולטורי"), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. בהתאם להוראות המעבר, הדרישה המזערית גדלה בשנת 2016 ל -80% והחל מיום 1 בינואר 2017 הדרישה המזערית הינה 100%. דירקטוריון הבנק קבע כרית ביטחון נוספת מעבר ליחס המזערי. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל.

הבנק המשיך, במהלך שנת 2016, לשמור על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון הרביעי של שנת 2016 הסתכם ב-117% (היחס המינימאלי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים עומד על 80%) לעומת 105% ברבעון השלישי. העלייה ביחס הממוצע, לעומת הרבעון הקודם, הינה בזכות המשך הגידול בפיקדונות קמעונאיים ואחרים והמשך שיפור מבנה המקורות של הבנק, אשר הביאו לגידול בנכסים הנזילים. בשנת 2016 לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק לכ-10.5 מיליארדי שקלים חדשים.

תקופות לפירעון - תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון, כמוצג בפירוט בביאור 32 בדוחות הכספיים.

הבנק פועל באופן עקבי, כחלק מהאסטרטגיה לניהול מקורות ושימושים, לגיוס מקורות ארוכי טווח.

שיעור המקורות המאזניים השקליים של הבנק, לתקופה העולה על חודש ימים, מסך המקורות השקליים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכם בכ-52% (בדומה לאשתקד) ומתוכם שיעור מקורות מאזניים לתקופה העולה מעל שנה, הוא כ-57% (ליום 31 בדצמבר 2015 כ-52%).

מרבית המקורות המאזניים של הבנק במטבע חוץ ליום 31 בדצמבר 2016 הם לתקופה של עד שנה ומהווים כ-97% (בדומה לאשתקד) מסך המקורות במטבע חוץ, מתוכם כ-22% (ליום 31 בדצמבר 2015 כ-23%) מקורות לתקופות של מעל 3 חודשים.

המקורות השקליים ארוכים יותר מהמקורות במטבע חוץ, זאת בהתאמה למבנה השימושים הארוך יותר בשקלים, בדגש על המשכנתאות במטבע ישראלי.

כמו כן, פועל הבנק בעסקאות עתידיות בהיקפים ניכרים להסטת עודפי נזילות בין מטבע חוץ לשקלים ובהתאמה לתקופות, כחלק מניהול דינמי של המקורות והשימושים.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2016 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-162.4 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2015, להיקף של כ-178.3 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2016, גידול של כ-9.8%.

במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-122.6 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-12.4% לעומת סוף שנת 2015. במגזר צמוד המדד עלה היקף פיקדונות הציבור לכ-17.0 מיליוני שקלים חדשים, עלייה של כ-1.6% ובמגזר מטבע חוץ עלה היקף פיקדונות הציבור לכ-38.6 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-5.7% לעומת סוף שנת 2015.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את הסיכון חוצה הגבולות, המוצג בנפרד להלן.

סקירת סיכון ציות ורגולציה והעקרונות לניהולו

החל מיום 1 בינואר 2016, בעקבות כניסתה לתוקף של הוראת ניהול בנקאי תקין 308 החדשה, הורחבה תחולת האחריות במסגרת ניהול סיכון הציות, ולפיכך כוללות הוראות הציות חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לרבות עמדות שקבע הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), נהלים פנימיים וקוד אתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.

תיאבון הבנק לסיכוני ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא מזערי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בציות להוראות הדין יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת יעדים איכותיים להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק.

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון.

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול סיכון הציות והרגולציה, שאושרה בדירקטוריון הבנק. קצין הציות פועל על פי כתב מינוי שאושר בדירקטוריון, להטמעת תרבות הציות בבנק, בחברות הבת ובשלוחות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות יישום מדיניות קבוצתית, ופיקוח על יישום תהליכי ציות נאותים בחברות הבת ובשלוחות. ניהול סיכוני הציות מתבצע על ידי זיהוי, תיעוד והערכה של סיכוני הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק, ובכלל זה התפתחויות הנוגעות למוצרים חדשים, נוהגים עסקיים, קווי עסקים או לקוחות חדשים, או בשינויים מהותיים בכל אחד מאלה, באמצעות דרכי מדידה שונות.

רמת הסיכון בתחום הציות והרגולציה ירדה, להערכתנו, במהלך שנת 2016. הירידה נובעת מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, ומהמשך הגברת הבקרה הן ביחידות הקו הראשון והן בקו השני. זאת, על רקע הגברת הרגולציה, ופרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון

תיאור הסיכון

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

הסיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. הסיכון חוצה הגבולות חל בעיקר בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ; בפעילות עסקית שמקיימים נציגי הבנק במדינות זרות; וביחס לכספים של לקוחות ישראליים פרטיים המושקעים בחוץ לארץ.

הסיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act). לפרטים נוספים בדבר חוק FATCA, לפרטים נוספים ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) בדוחות שנתיים אלה.

סיכון איסור הלבנת הון - הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מאי ציות להוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור.

סקירת סיכון חוצה גבולות והעקרונות לניהולו

תיאבון הסיכון לסיכונים חוצי הגבולות הוא אפסי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בקשר עם סיכונים חוצי גבולות יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת יעדים איכותיים להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק.

במהלך שנת 2016 הבנק הכשיר 15 סניפים כמתמחים בניהול חשבונות לקוחות תושבי חוץ, והוא מאפשר לתושבי חוץ לפתוח חשבונות רק בסניפים אלה. לקוחות תושבי חוץ קיימים, בעלי יתרת פאסיבה משמעותית, הועתקו מכלל סניפי הבנק לסניפים המתמחים.
לאחר הגידול בעוצמת הסיכון אשתקד, ממשיך הסיכון חוצה הגבולות להצטמצם במידה מתונה במהלך שנת 2016, כתוצאה מהמשך ההיערכות לניהול הסיכון.
לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון איסור הלבנת הון והעקרונות לניהולו

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון הינו אפסי.

מנהל סיכון איסור הלבנת ההון הינו מנהל החטיבה לבקרת סיכונים.

קצין הציות הראשי שמונה בקבוצת הבנק, במסגרת החטיבה לבקרת סיכונים, משמש גם אחראי על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בקבוצת הבנק, לרבות בשלוחות הבנק בחוץ לארץ.

בעקבות התיקון לחוק איסור הלבנת הון, המוסיף עבירות מס חמורות לרשימת עבירות המקור, ובכך מחיל עליהן את כל החובות בתחום איסור הלבנת הון, נערך הבנק להתאמת תהליכי העבודה והתשתיות לעמידה בדרישה זו.

סיכון איסור הלבנת הון התרחב במהלך שנת 2016, לאור ההתווספות של עבירות מס חמורות, כאמור, לחוק איסור הלבנת הון.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

סקירת סיכון המוניטין והעקרונות לניהולו

הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון לסיכון מוניטין כתיאבון סיכון מזערי. במהלך השנים האחרונות פעל הבנק ליצירת מסגרת לטיפול בסיכון המוניטין. ראיית הבנק היא שיש לטפל בסיכון זה לפי עקרונות דומים לאלה הנהוגים בטיפול בסיכונים האחרים, כגון, סיכון האשראי או סיכון השוק, זאת למרות שסיכון זה נחשב בעייתי יותר לכימות.

מנהלת סיכון המוניטין הינה מנהלת חטיבת השיווק, פרסום ופיתוח עסקים של הבנק.

סיכון המוניטין מנוהל בהתאם למדיניות בשלושה מישורים: מראש (בשגרה), בזמן אמת (מצב התראה) ובדיעבד.

במהלך שנת 2016 לא אירעו אירועים שהשפיעו לרעה על מוניטין הבנק.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי

תיאור הסיכון

סיכון אסטרטגי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של ההחלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

סקירת הסיכון האסטרטגי והעקרונות לניהולו

הבנק פועל תחת מתווה של תכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר האחרונה אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש נובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. סטייה מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות (להלן: "החטיבה לתכנון ותפעול") ומאותגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

מנהל הסיכון האסטרטגי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחייתו בוחנת ההנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה, המעקב אחר התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, וייזום תכניות עבודה שנתיות הנגזרות ותואמות את התכנית האסטרטגית.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים סביבתיים ראה פרק סיכון האשראי לעיל.

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון[1]	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכוני אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכוני שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון מחירי מניות	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין[2]	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי - עסקי	נמוכה	מנהל כללי

(1) ההערכה של השפעתם של גורמי הסיכון לעיל מביאה בחשבון את הסיכונים הנוגעים לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כמו גם את כלל פעילות הבנק להגנה על עמדתו בקשר עם החקירה. לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בהקשר זה, ראה ביאורים 26 ג.10.י, 26 ג.11.א ו-26 ג.12 לדוחות הכספיים.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל כיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בתאום עם תהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

תהליך ה-ICAAP, לוקח בחשבון היבטים איכותיים והיבטים כמותיים, כולל פרופיל הסיכון של הבנק, תוצאות תרחישים מגוונים של הבנק ותהליך תכנון ההון. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2016, כחלק בלתי נפרד ממסגרת תהליך ה-ICAAP, ובמסגרת דיוני תכנית העבודה של הבנק לשנת 2017, ביצע הבנק תהליך עצמי לאמידת איכות ניהול הסיכונים שמופו על ידו. תהליך זה התבסס על דירוג רמת הסיכון ואיכות ניהולו המתבצע באופן בלתי תלוי על ידי צוותים מטעם מנהלי הסיכון, וצוותים מטעם בקרי הסיכון.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן פירוט המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים:

ההפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות מסוגים שונים).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הבחינה, כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות מעל 700 אלפי שקלים חדשים ובהתאם למדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה פרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - בהתאם למדיניות הבנק, מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 700 אלף שקלים חדשים או יותר.

כמו כן, מיושמת הפרשה פרטנית לגבי כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, אלא אם מדובר בחוב שבגינו נערכת הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר גביית החוב מותנית בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר זמינים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שערך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלף שקלים חדשים, בהתאם למדיניות הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שנקבע שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהן חושבה ההפרשה לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים בהתחשב בעומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. לפרטים בדבר הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ראה ביאור 1 ג. 4) לדוחות הכספיים.

ליישום ההנחיה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

בנוסף לממוצע לחישוב של טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק גם בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים

מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מראה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים.

כמו כן, שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, אינו נמוך מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית).

זאת בהתאם להנחיה פרטנית של המפקח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת שעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק אינו נדרש להפרשה כללית ונוספת, אולם הוא ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת תוך בדיקה כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

הלוואות לדיור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל ההלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממומנות פעילות בעלת אופי עסקי.

כמו כן, מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329, כמפורט במכתב המפקח על הבנקים מיום 21 במרץ 2013, "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".

בהתאם להוראות גיבש הבנק מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות ההוראה, וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואת לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי חוץ מאזני - ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות.

מכשירים נגזרים

מטופלים ומוצגים על פי הקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 815 ו-ASC 820. על פי ההוראות, כל הנגזרים מוצגים במאזן על פי השווי ההוגן.ASC 820 (FAS 157) מגדיר מהו שווי הוגן, וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכה וקביעת מדרג שווי הוגן. המדרג שנקבע מחלק את המכשירים הנמדדים בשווי הוגן ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק בוחן האם שוק בו נסחרים מכשירים פיננסיים הינו פעיל, בהתבסס על הפרמטרים הבאים: היקף וכמות העסקאות המתבצעות בשוק, המרווח הקיים בין מחיר קניה לבין מחיר מכירה, ומידת ההתאמה בין מחירים של עסקאות דומות באותו שוק.

על פי התקן, יש לשקף את הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי ההוגן בכללותו, כחלק מבחינת הסיווג של המכשיר לרמות השווי ההוגן.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 16) לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ניירות ערך

בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שווים ההוגן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. ניירות ערך שסווגו לתיק המוחזק לפדיון נמדדים בשיטת העלות המופחתת. שוויים ההוגן של ניירות הערך נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאיהם, דהיינו שערי בורסה, ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק. הבנק משתמש במודלים פנימיים לצורך בחינת השווי ההוגן של מכשירים פיננסים שלגביהם לא קיים שער בורסה, ואינו מסתמך בצורה בלעדית על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצטטות. לחישוב השווי ההוגן נערך תיקוף, על ידי אגף בקרת סיכונים בבנק, שאינו לוקח חלק בתהליך חישוב השווי ההוגן, ובעזרת יועץ מקצועי חיצוני המתמחה במודלים לחישוב שווי הוגן של מכשירים פיננסיים. התיקוף מתבצע באמצעות בחינת ההנחות והפרמטרים של המודל; בחינת המתודולוגיה של המודל ואופן יישומה; וסקירה בלתי תלויה של המודל תוך השוואה למודלים אחרים, ככל שניתן.

לפירוט ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 נכללו אומדנים קריטיים ביחס לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בהשקעה בניירות ערך, בעלות השקעה מקורית כוללת של כ-25 מיליוני דולר (כ-96 מיליוני שקלים חדשים). היקף ירידת הערך שהוכרה כירידה שאינה בעלת אופי זמני, מסתכם לסך יתרת ההשקעה האמורה - 25 מיליוני דולר (כ-96 מיליוני שקלים חדשים). לצורך אמידת ירידת הערך כאמור, חושב השווי ההוגן של ההשקעה על סמך מחירי שוק המצוטטים בשוק העיקרי. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשווי ההוגן של הניירות האמורים היא בעלת אופי אחר מזמני. הונח כי הירידה בשווי לעומת סטית ההשקעה המקורית איננה בעלת אופי זמני, בעיקר לאור השיעור המהותי של הירידה, לאור הזמן הממושך בו לא חלה עלייה בשווי המצוטט, ולאור השחיקה ב"כריות ההגנה" של ההשקעה. שווי ההשקעה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 מופחת במלואו.

שווי ההשקעה בפועל עשוי להתברר בעתיד כשונה מהותית מהאומדן האמור. היקף ההשפעה על הדוחות הכספיים בעתיד עשוי להביא לרישום הכנסה בסך כ-25 מיליוני דולר (כ-96 מיליוני שקלים חדשים), אם יתברר כי מלוא ירידת הערך הינה זמנית.

הבנק קבע הליך תיקוף לשווי ההוגן של מכשירים הנמדדים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (תיקוף מתמשך), המתבצע על ידי יחידת התיקוף של הבנק. הליך התיקוף כולל בחינה של תהליך קביעת השווי ההוגן, של ההנחות הנכללות בתהליך זה, של המודלים המשמשים לחישוב (כולל בחינתם, במידת הצורך, מול חישובים המתבצעים על ידי מנועי חישוב מקובלים אחרים) ושל נתוני הקלט והפלט המשמשים לחישובים ולדוחות.

התחייבויות בגין זכויות עובדים

מחושבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על ריבית היוון שנקבעה לפי תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח יקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים.

היקף התחייבויות הקבוצה בגין זכויות עובדים המחושבות על פי מודל אקטואריי, מסתכם בכ-1,231 מיליוני שקלים חדשים. (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

הבנק עדכן את ההנחות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטואריי הנוגע להתחייבויות בגין זכויות עובדים. לפרטים בדבר תכנית ההתייעלות ועדכון ההנחות בגין זכויות עובדים, ראה ביאורים 1 ו-22 לדוחות הכספיים.

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטואריי, במועד המעבר (במיליוני שקלים חדשים):

	עלייה של 1% בשיעור ריבית ההיוון	שינוי של 1% בשיעור העלייה השנתי של השכר		שינוי של 1% בשיעור העזיבה לפני גיל פרישה	
		עלייה	ירידה	עלייה	ירידה
עתודה לפיצויים	(68)	66	(60)	58	(80)
פנסיה תקציבית	(6)	-	-	-	-
מענקים	(24)	1	(1)	(6)	5

עסקאות תשלום מבוסס מניות

הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תכנית אופציות למנהל הכללי ולמנהלי הבנק, שערכן נאמד על ידי חוות דעת של יועץ חיצוני מומחה לתחום, לפי מודלים מקובלים לרבות מודל בלאק ושולס, המודל הבינומי ומודל מונטה קרלו בהתבסס על הנחות שונות, בעיקר ביחס למועד המימוש הצפוי של האופציות ולסטיית התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שוויה הכלכלי של ההטבה.

ערך ההטבה נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה של האופציות, בשיטת הפחתה מואצת. לפרטים, ראה גם ביאור 23 בדוחות הכספיים.

שווי ההטבה בפועל בעת מימוש האופציות, מוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, ומנגד חייב במס שכר. סך ההוצאה המוכרת לצרכי מס, שבגינה ירשום הבנק הטבת מס בדוח רווח והפסד, לא יעלה על שווי ההטבה המקורי בעת הענקת האופציות. הטבת מס בסכום שיעלה הסך האמור, תיזקף ישירות להון העצמי

חלק מתכניות האופציות של הבנק כוללות מספר מנות, המבשילות במועדים שנקבעו. כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, נגזרת בעיקר מהשיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 14.5%, ומפרמטרים אחרים (לפרטים ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש שנקבעה בתכנית האופציות. נכון ליום 31 בדצמבר 2016 הותאמו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש בהתאם לפרמטרים בפועל בכל אחת משנות התכנית

ליום 31 בדצמבר 2016 הושלמה הפחתתן של תוכניות האופציות, לפיכך אין השפעה של שינויים בהערכת ההנהלה, או בתשואה של ההון בפועל או בפרמטרים האחרים כאמור על כמות האופציות שיוענקו.

הפרשות בגין תביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג' ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ- 1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצויין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים המתפרסמים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה. לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

הפרשה לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

נערכת בהתאם לתקן הבינלאומי IAS 36 - ירידת ערך נכסים. הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שווי הנערכות על ידי שמאי או מעריך שווי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך.

מיסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכסי מסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת: FASB Interpretation NO. 48-Accounting for Uncertainty In Income Taxes בהתאם לכך, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2016 כולל מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-1,004 מיליוני שקלים חדשים (ללא מיסים נדחים בגין ניירות ערך, שאינם משפיעים על ההפרשה למיסים). עלייה של 1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למיסים בסכום של כ-24 מיליוני שקלים חדשים.

בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה- Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקרות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן - הצהרה על הגילוי).

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקרות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

התפתחויות בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון וההנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

משה וידמן	**אלדד פרשר**
יושב ראש הדירקטוריון	מנהל כללי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, כ"ב באדר התשע"ז
20 במרץ 2017

הצהרה (Certification)

אני, אלדד פרשר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2016 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי[1], וכן:

א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלדד פרשר
מנהל כללי

רמת גן, 20 במרץ 2017
כ"ב באדר התשע"ז

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2016 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי[1], וכן:

א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

רמת גן, 20 במרץ 2017
כ"ב באדר התשע"ז

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית (1992) של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2016 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זהר ושות', כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 141 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016.

משה וידמן	**אלדד פרשר**	**מנחם אביב**
יושב ראש הדירקטוריון	מנהל כללי	סגן מנהל כללי חשבונאי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, 20 במרץ 2017
כ"ב באדר התשע"ז

Deloitte.

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-6.31% ו-9.53%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2016 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארצות הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, והדוח שלנו מיום 20 במרץ 2017 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפנית תשומת הלב בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, ובדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ברייטמן אלמגור זהר ושות'

רואי חשבון

רמת גן, 20 במרץ 2017

כ"ב באדר התשע"ז

תל אביב - משרד ראשי
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 6701101 ת.ד. 16593
תל אביב, 6116402 | טלפון : 03-6085555 | פקס : 03-6094022 | info@deloitte.co.il

משרד ירושלים
קרית המדע 3
מגדל הר חוצבים
ירושלים, 9777603
ת.ד. 45396
ירושלים, 9145101
טלפון: 02-5018888
פקס: 02-5374173
info-jer@deloitte.co.il

משרד חיפה
מעלה השחרור 5
ת.ד. 5648
חיפה, 3105502
טלפון: 04-8607333
פקס: 04-8672528
info-haifa@deloitte.co.il

משרד באר שבע
אלומות 12
פארק התעשייה עומר
ת.ד. 1369
עומר, 8496500
טלפון: 08-6909500
פקס: 08-6909600
info-beersheva@deloitte.co.il

משרד אילת
המרכז העירוני
ת.ד. 583
אילת, 8810402
טלפון: 08-6375676
פקס: 08-6371628
info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte
מרכז עזריאלי 3
תל אביב, 6701101
טלפון: 03-6070500
פקס: 03-6070501
info@deloitte.co.il

Deloitte Analytics
הסיבים 7
ת.ד. 7796
פתח תקווה, 4959368
טלפון: 077-8322221
פקס: 03-9190372
info@deloitte.co.il

Seker - Deloitte
גיבורי ישראל 7
ת.ד. 8458
נתניה דרום, 4250407
טלפון: 09-8922444
פקס: 09-8922440
info@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Deloitte.

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-6.31% ו-6.87%, מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2016 ו- 2015, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהווים כ-9.53%, 8.46%, ו-8.74%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2016, 2015 ו-2014, בהתאמה. כמו-כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה כלולה שההשקעה בה הנה כ -19 מיליון שקלים חדשים לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015. הדוחות הכספיים של אותה חברה בוקרו על ידי רואה חשבון אחר שדוחותיה הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותה חברה, מבוססת על דוח רואה החשבון האחר.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוח רואה החשבון האחר מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוח של רואה חשבון אחר, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק - לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

א. לאמור בביאור 26 ג. סעיף 11 (א-ז) ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

ב. לאמור בביאור 26 ג. סעיף 12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארצות הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה - Committee of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway (COSO) והדוח שלנו מיום 20 במרץ 2017 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

בריטמן אלמגור זהר ושות'

רואי חשבון

רמת גן, 20 במרץ 2017

כ"ב באדר התשע"ז

תל אביב - משרד ראשי
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 6701101 ת.ד. 16593
תל אביב, 6116402 | טלפון : 03-6085555 | פקס : 03-6094022 | info@deloitte.co.il

משרד ירושלים
קרית המדע 3
מגדל הר חוצבים
ירושלים, 9777603
ת.ד. 45396
ירושלים, 9145101
טלפון: 02-5018888
פקס: 02-5374173
info-jer@deloitte.co.il

משרד חיפה
מעלה השחרור 5
ת.ד. 5648
חיפה, 3105502
טלפון: 04-8607333
פקס: 04-8672528
info-haifa@deloitte.co.il

משרד באר שבע
אלומות 12
פארק התעשייה עומר
ת.ד. 1369
עומר, 8496500
טלפון: 08-6909500
פקס: 08-6909600
info-beersheva@deloitte.co.il

משרד אילת
המרכז העירוני
ת.ד. 583
אילת, 8810402
טלפון: 08-6375676
פקס: 08-6371628
info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte
מרכז עזריאלי 3
תל אביב, 6701101
טלפון: 03-6070500
פקס: 03-6070501
info@deloitte.co.il

Deloitte Analytics
הסיבים 7
ת.ד. 7796
פתח תקווה, 4959368
טלפון: 077-8322221
פקס: 03-9190372
info@deloitte.co.il

Seker - Deloitte
גיבורי ישראל 7
ת.ד. 8458
נתניה דרום, 4250407
טלפון: 09-8922444
פקס: 09-8922440
info@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

דוחות כספיים שנתיים

תוכן העניינים

דוח רווח והפסד - מאוחד	144
דוח מאוחד על הרווח הכולל	146
מאזן - מאוחד	147
דוח על השינויים בהון העצמי	148
דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד	150
ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית	152
ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית	180
ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית	181
ביאור 4 - עמלות	183
ביאור 5 - הכנסות אחרות	183
ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות	184
ביאור 7 - הוצאות אחרות	185
ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח	186
ביאור 9 - רווח למניה רגילה	189
ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	190
ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים	192
ביאור 12 - ניירות ערך	193
ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	196
ביאור 14 - אשראי לממשלות	199
ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו	199
ביאור 16 - בניינים וציוד	203
ביאור 17 - נכסים אחרים	205
ביאור 18 - פיקדונות הציבור	206
ביאור 19 - פיקדונות מבנקים	207
ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	208
ביאור 21 - התחייבויות אחרות	210
ביאור 22 - זכויות עובדים	211
ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות	225
ביאור 24 - הון מניות והון	238
ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים	240
ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	248
ביאור 27 - שיעבודים	264
ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור	266
ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד	274
ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	288
ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	304
ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון	306
ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	310
ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים	322
ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן	326
ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק	327

דוח רווח והפסד - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	ביאור	2016	2015	2014
הכנסות ריבית	2	5,311	4,906	5,347
הוצאות ריבית	2	1,533	1,372	1,972
הכנסות ריבית, נטו		3,778	3,534	3,375
הוצאות בגין הפסדי אשראי	13,30	200	211	173
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי		3,578	3,323	3,202
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות מימון שאינן מריבית	3	295	358	173
עמלות	4	1,433	1,426	1,395
הכנסות אחרות	5	134	74	44
סך כל ההכנסות שאינן מריבית		1,862	1,858	1,612
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	6	2,071	1,944	1,866
אחזקה ופחת בניינים וציוד	16	693	692	715
הוצאות אחרות	7	535	590	458
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		3,299	3,226	3,039
רווח לפני מיסים		2,141	1,955	1,775
הפרשה למיסים על הרווח	8	833	761	657
רווח לאחר מיסים		1,308	1,194	1,118
חלק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	15	-	-	5
רווח נקי:				
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		1,308	1,194	1,123
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		(42)	(60)	(31)
המיוחס לבעלי מניות הבנק		1,266	1,134	1,092

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

משה וידמן
יושב ראש הדירקטוריון

אלדד פרשר
מנהל כללי

מנחם אביב
סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, 20 במרץ 2017
כ"ב באדר התשע"ז

	ביאור	2016	2015	2014
רווח למניה[1]	9			
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)				
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		5.46	4.90	4.74
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)				
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		5.46	4.89	4.71

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
רווח נקי:			
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	1,308	1,194	1,123
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(42)	(60)	(31)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,266	1,134	1,092
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים			
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו	(26)	(27)	(10)
התאמות מתרגום דוחות כספיים של השקעות בחברות כלולות[1]	1	(1)	6
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים	(9)	(6)	23
התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים[2]	(294)[3]	(3)	(46)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר, לפני מיסים	(328)	(37)	(27)
השפעת המס המתייחס	108	13	10
רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים[4]			
רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(220)	(24)	(17)
בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	(1)	2
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים	(220)	(25)	(15)
רווח כולל:			
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	1,088	1,170	1,106
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(42)	(61)	(29)
רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,046	1,109	1,077

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות.

(2) כולל התאמות בגין אומדנים אקטואריים שנכללו בתקופת הדיווח של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת וכן הפחתה שוטפת של ההתאמות בגין ההתחייבות לרווח והפסד.

(3) כולל עליות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.

(4) לפרטים ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן - מאוחד

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	ביאור	2016	2015
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	11	41,725	30,489
ניירות ערך[1][2]	12	10,262	11,845
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	27	9	71
אשראי לציבור	13,30	172,779	160,604
הפרשה להפסדי אשראי	13,30	(1,438)	(1,400)
אשראי לציבור, נטו		171,341	159,204
אשראי לממשלות	14	330	316
השקעות בחברות כלולות	15	34	36
בניינים וציוד	16	1,585	1,583
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	15ד'	87	87
נכסים בגין מכשירים נגזרים	28	3,584	3,527
נכסים אחרים	17	1,498	2,000
סך כל הנכסים		230,455	209,158
התחייבויות והון			
פיקדונות הציבור	18	178,252	162,380
פיקדונות מבנקים	19	1,537	1,166
פיקדונות הממשלה		50	58
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	20	27,034	23,719
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	28	3,566	3,634
התחייבויות אחרות[3]	21,'30ה	6,692	5,786
סך כל ההתחייבויות		217,131	196,743
הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק		12,714	11,847
זכויות שאינן מקנות שליטה		610	568
סך כל ההון	24	13,324	12,415
סך כל ההתחייבויות וההון		230,455	209,158

(1) מזה: 6,928 מיליוני שקלים חדשים בשווי הוגן (ביום 31 בדצמבר 2015 - 8,429 מיליוני שקלים חדשים).
(2) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים, ראה ביאור 27 לדוחות הכספיים.
(3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 109 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2015 - 106 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	הון מניות ופרמיה[1]	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	2,108	116	(76)	2,148
רווח נקי לתקופה	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	40	-	40
השפעת המס המתייחס	-	(1)	-	(1)
מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות[2]	89	(89)	-	-
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	-	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	2,197	66	(76)	2,187
רווח נקי לתקופה	-	-	-	-
דיבידנד ששולם[6]	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	20	-	20
השפעת המס המתייחס	-	7	-	7
מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות[2]	25	(25)	-	-
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	-	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	2,222	68	(76)	2,214
רווח נקי לתקופה	-	-	-	-
דיבידנד ששולם[6]	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	8	-	8
השפעת המס המתייחס	-	(1)	-	(1)
מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות[2]	17	(17)	-	-
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	-	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	2,239	58	(76)	2,221

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) בשנת 2016 הונפקו 157,119 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 31,065 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת.
בשנת 2015 הונפקו 1,086,264 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 74,647 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת.
בשנת 2014 הונפקו 1,240,933 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות במסגרת תכנית אופציות לעובדים.

(3) לפרטים ראה ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

(4) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.

(5) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

(6) בימים 21 במרץ 2016, 21 ביוני 2016, 11 בספטמבר 2016 ו-14 בנובמבר 2016 שולם דיבידנד בסכום של 36.0, 43.2, 51.0 ו-56.0 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה, בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק.
ביום 20 במרץ 2017, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסך של 39.8 מיליוני שקלים חדשים, 15% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2016. בהתאם לכללים החשבונאיים, ייגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הראשון של שנת 2017.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר[3]	עודפים[5]	סך הכל הון עצמי	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל ההון
(57)	7,590	9,681	478	10,159
-	1,092	1,092	31	1,123
-	-	40	-	40
-	-	(1)	-	(1)
-	-	-	-	-
(15)	-	(15)	(2)	(17)
(72)	8,682	10,797	507	11,304
-	1,134	1,134	60	1,194
-	(86)	(86)	-	(86)
-	-	20	-	20
-	-	7	-	7
-	-	-	-	-
(25)	-	(25)	1	(24)
(97)	9,730	11,847	568	12,415
-	1,266	1,266	42	1,308
-	(186)	(186)	-	(186)
-	-	8	-	8
-	-	(1)	-	(1)
-	-	-	-	-
(220)[4]	-	(220)		(220)
(317)	10,810	12,714	610	13,324

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח נקי	1,308	1,194	1,123
התאמות			
חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות	-	-	(5)
פחת על בניינים וציוד	223	223	246
הוצאות בגין הפסדי אשראי	200	211	173
רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	(58)	(118)	(110)
רווח ממכירת ניירות ערך מוחזקים לפדיון[1]	-	(67)	-
ירידת ערך של ניירות ערך המוחזקים למכירה	-	-	2
הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	(14)	5	(4)
רווח ממימוש בניינים וציוד	(92)	(36)	(10)
הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות	8	20	40
מיסים נדחים, נטו	(3)	27	21
שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים	307	(10)	(21)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים	195	183	(545)
רווח ממכירת תיקי אשראי	(45)	(1)	-
שינוי נטו בנכסים שוטפים			
פיקדונות בבנקים	(50)	2,967	346
אשראי לציבור	(14,935)	(12,453)	(9,177)
אשראי לממשלות	(14)	(9)	(2)
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	62	36	(37)
נכסים בגין מכשירים נגזרים	(66)	2,069	(1,973)
ניירות ערך למסחר	(112)	807	522
נכסים אחרים, נטו	613	191	90
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות			
פיקדונות מבנקים	371	(92)	(783)
פיקדונות הציבור	15,872	10,001	11,135
פיקדונות הממשלה	(8)	3	(7)
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	(223)	223
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	(68)	(2,863)	2,959
התחייבויות אחרות	273	(464)	123
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון	107	(399)	(181)
מזומנים נטו מפעילות שוטפת	4,074	1,202	4,148

(1) תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק יהב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון	-	-	(3,477)
תמורה ממכירת אגרות חוב מוחזקות לפדיון[1]	-	1,917	-
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה	(6,902)	(10,497)	(12,930)
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	7,546	9,603	8,658
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	1,083	761	153
תמורה ממכירת תיקי אשראי	2,662	590	-
רכישת בניינים וציוד	(245)	(233)	(286)
תמורה ממימוש בניינים וציוד	125	55	21
תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות	2	15	17
מזומנים נטו מפעילות השקעה	4,271	2,211	(7,844)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	6,318	7,502	5,809
פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	(3,096)	(3,988)	(1,574)
דיבידנד ששולם לבעלי מניות	(186)	(86)	-
מזומנים נטו מפעילות מימון	3,036	3,428	4,235
גידול (קיטון) במזומנים	11,381	6,841	539
יתרת מזומנים לתחילת השנה	30,309	23,651	25,105
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים	(195)	(183)	545
יתרת מזומנים לסוף השנה	41,495	30,309	26,189
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו			
ריבית שהתקבלה	5,204	5,080	5,929
ריבית ששולמה	1,676	1,591	1,760
דיבידנדים שהתקבלו	35	10	8
מסים על הכנסה שהתקבלו	81	69	80
מסים על הכנסה ששולמו	800	738	800
נספח א' - פעולות שלא במזומן			
רכישות בניינים וציוד	13	22	10

(1) תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק יהב.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

1) הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 20 במרץ 2017, כ"ב באדר התשע"ז.

2) הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.
בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסויים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים רשאי הבנק בתנאים מסוימים שנקבעו בהוראות, להציג דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד.
ביום 12 בפברואר אישר המפקח על הבנקים לבנק להציג דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד.
לפרטים בדבר תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) לרבות מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים ראה ביאור 36 לדוחות הכספיים.
נתונים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק:
www.mizrahi-tefahot.co.il >> אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

4) הגדרות

"כללי חשבונאות מקובלים"	כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית, רשות ניירות ערך בארצות הברית, המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וגופים נוספים בארצות הברית, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-(ASC 105-10) FAS 168, הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארצות הברית.
"תקני דיווח כספי בינלאומיים"	תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IASB"), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IAS") לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC-IFRS Interpretation Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
"FASB"	הועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית.
"הבנק"	בנק מזרחי טפחות בע"מ.
"חברות בנות"	חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
"קבוצת הבנק"	הבנק והחברות הבנות שלו.

"חברות כלולות"	ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.
"חברות מוחזקות"	חברות בנות וחברות כלולות.
"שלוחות בחוץ לארץ"	נציגויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.
"מטבע הפעילות"	המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.
"מטבע ההצגה"	המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
"סכום מותאם"	סכום נומינלי היסטורי שהותאם על פי השינויים בכח הקנייה הכלכלי של המטבע הישראלי.
"סכום מדווח"	סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
"עלות"	עלות בסכום מדווח.
"צדדים קשורים" ו-"בעלי עניין"	כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1) עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. ראה האמור לעיל בסעיף א'.

2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ ראה סעיף ד.1 להלן.

3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- תשלומים מבוססי מניות;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסי והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות מסוגים שונים, כגון הפרשות להפסדי אשראי והפרשה בגין תביעות משפטיות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. עד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל לכלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.
האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

5) שינוי באומדנים

- לפרטים בדבר הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ראה סעיף ג. 4) להלן.
- הבנק עדכן את ההנחות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי הנוגע להתחייבויות בגין זכויות עובדים. לפרטים בדבר תכנית ההתייעלות ועדכון ההנחות ראה סעיף ד. 13) להלן וביאור 22 לדוחות הכספיים.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2016 (אלא אם צויין אחרת), מיישם הבנק לראשונה, תקנים חשבונאיים והוראות חדשות המפורטים להלן:

1. מגזרי פעילות פיקוחיים ודיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.
2. יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות.
3. יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים.
4. הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.
5. ארגון מחדש של חוב בעייתי.

להלן תיאור מהות השינויים במדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים המאוחדים ותיאור של אופן השפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1) מגזרי פעילות פיקוחיים ודיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגשת ההנהלה

מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים חוזר הכולל שינויים בהוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, וכן קובץ שאלות ותשובות בנושא זה. החוזר עדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים וכלל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהן נדרשים הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים.

להלן השינויים העיקריים בהוראות הדיווח לציבור על פי החוזר וקובץ השאלות והתשובות:

- נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. מתכונת הגילוי כוללת את המגזרים הבאים: משקי בית, בנקאות פרטית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי.
- נוספו הגדרות המבהירות אילו לקוחות יכללו בכל מגזר.
- נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".
- הובהר כי תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.
- הובהר כי דרישות הגילוי בדוח הדירקטוריון ובהוראת השעה בדבר "תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון" יתייחסו לגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

ביום 10 בספטמבר 2015, פרסם המפקח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות והתשובות הכולל הקלות מסוימות הנוגעות לסיווג לקוחות למגזרי פעילות בהתאם למחזור ההכנסות שלהם, כשזה אינו מייצג או אינו זמין לבנק. על פי קובץ השאלות והתשובות, במקרים כאמור, רשאי הבנק לסווג את הלקוחות למגזרי הפעילות השונים על פי פרמטרים אחרים בהתאם לסך החבות של הלקוח. כך, נקבע כי במקרים מסויימים המפורטים בקובץ השאלות והתשובות ניתן לסווג את הלקוח על פי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים במאזן העסק. במידה וגם מידע זה אינו זמין, ניתן לסווג את הלקוח, באותם מקרים, לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק לאחר הכפלתם במקדם שנקבע.

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע בחוזר כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC-280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה לפי ASC-280-10 הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי ההחלטות הראשיים בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיוך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת ההחלטות. לפיכך, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.
לפרטים בדבר הקריטריונים לסיווג לקוחות למגזרים הפיקוחיים ולמגזרים בהתאם לגישת ההנהלה וכן, להבדלים ביניהם ולמידע מגזרי נרחב נוסף ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

תחולה
תחולת ההוראות בכל הקשור לנתונים מאזניים הינה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015. יתר הדרישות למעט דרישה לגילוי מפורט של מגזר הניהול הפיננסי, חלו החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016. הנחיות החוזר במלואן, לרבות הדרישה לגילוי מפורט של מגזר הניהול הפיננסי יחולו ברבעון הראשון של שנת 2017. בהתאם לחוזר, מציג הבנק מספרי השוואה של שנה אחת בלבד ולצורך כך מסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.

2) יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות

ביום 10 ביוני 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים אלו כמפורט להלן:

- כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 805 בקודיפיקציה בדבר "צירופי עסקים".
- הוראות נושא 810 בקודיפיקציה בדבר "איחוד".
- הוראות נושא 350-20 בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ונכסים אחרים" בקשר לטיפול החשבונאי בירידת ערך מוניטין שנרכש בצירוף עסקים. על פי ההוראה במידה והבנק מעריך כי השווי ההוגן נמוך מהערך בספרים יש להשוות בין הערך בספרים של היחידה המדווחת כולל המוניטין אל מול שוויה ההוגן. במידה והשווי ההוגן נמוך מהערך בספרים, ירידת הערך של המוניטין תימדד בהתאם לחלק העודף של הערך בספרים על הפער בין השווי ההוגן של הישות המדווחת לבין השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות הכלולים ביחידה המדווחת. לא יוכר הפסד מעבר לערך בספרים של המוניטין.
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא חברות מוחזקות לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי וכן ההנחיות הנוגעות לירידת ערך שנקבעו בהוראות נושא 323 בקודיפיקציה בדבר "השקעות - שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות".

ההוראות החדשות עוסקות במגוון נושאים וכוללות שינויים לא מהותיים ביחס להוראות הישנות בנושאים הבאים: אופן ההכרה בזכויות שאינן מקנות שליטה, מדידה עוקבת של התחייבויות תלויות, שיערוך נכסים והתחייבויות על ידי חברת בת בצירוף עסקים ("Push Down Accounting"), השקעות מוחזקות למכירה, ירידת ערך של השקעה בחברה כלולה, מעבר משיטת העלות לשיטת השווי המאזני ונושאים נוספים.
ההוראות שנקבעו בחוזר חלות מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בכללי ה-US GAAP בשינויים המתחייבים ולרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש בכללי ה-US GAAP בנושאים אלו.
ההוראות בנושא "Push Down Accounting" חלות על צירופי עסקים שיבוצעו החל מיום 1 בינואר 2016.
ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

3) כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר ובו תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים.

על פי החוזר, תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

בהקשר זה, הטיפול החשבונאי במוניטין, לרבות בחינת ירידת הערך שלו, עודכן בהתאם לחוזר מיום 10 ביוני 2015 בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא צירופי עסקים ואיחוד דוחות כספיים". כמו כן, עוסק נושא 350 בקודיפיקציה בטיפול בנכסים בלי מוחשיים מפיתוח עצמי, בהם היוון עלויות תוכנה (לרבות הטיפול והבחינה של ירידת ערך) ובשיערוך של נכסים בלתי מוחשיים.

על פי ההוראה נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר נבחן בהתקיים סממנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד. תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרשה שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשוויו ההוגן.

נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר נבחן לירידת ערך לפחות אחת לשנה. יש לבחון האם הערך בספרים של הנכס עולה על שוויו ההוגן. במידה וכן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן.

בנקים נדרשים ליישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך.

ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

4) הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא הפרשה להפסדי אשראי לפיו יש להמשיך ולכלול ב"טווח השנים", המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי את שנת 2011 ואילך בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017.

ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

5) ארגון מחדש של חוב בעייתי

ביום 22 במאי 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור עדכון מספר 2011-20 לקודיפיקציה שפרסם ה-FASB ולאור הנחיות חדשות של הרשויות הרגולטוריות בארצות הברית. ההנחיות כוללות, בין היתר, הבהרות לגבי קריטריונים להענקת ויתור, ולקביעה אם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, דרישות לתיעוד מקיף עבור חידושים, הארכות או שינויים של חובות של לווים הנמצאים בקשיים פיננסיים והחובות שלהם מסווגים כנחותים, שהוחלט כי אינם ארגון מחדש של חוב בעייתי וכן ביצוע ניתוח אשראי עבור חובות שאורגנו מחדש.

בנוסף, נקבע כי כאשר נערך ארגון מחדש עוקב, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.

על מנת לעמוד בתנאים אלו נדרש, בין היתר, שהסכם הארגון מחדש העוקב יהיה בתנאי שוק.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלות מיום 31 בדצמבר 2016 על ארגונים מחדש שיבוצעו או יחודשו.

ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

לפרטים נוספים ראה סעיף ד. 6) להלן.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1) מטבע חוץ והצמדה:

א. עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של גידורי תזרים מזומנים, וכן, התאמות לשווי הוגן של השקעות בקרנות מסויימות המטופלות בשיטת השווי המאזני, אשר מוכרים ברווח כולל אחר.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ" החלות מיום 1 בניואר 2017 ראה סעיף ה. 3) להלן.

ב. שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

בהתאם ל-IAS21 ולחוזר המפקח על הבנקים בנדון מיום 14 בפברואר 2012, כדי לקבוע את מטבע הפעילות של השלוחה, נדרש התאגיד הבנקאי לשקול, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- המטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי המכירה של הסחורות והשירותים (בדרך כלל יהיה זה המטבע שבו נקובים ומסולקים מחירי המכירה של הסחורות והשירותים) והמטבע של המדינה אשר הכוחות התחרותיים והפיקוח (רגולציה) שלה קובעים בעיקר את מחירי המכירה של הסחורות והשירותים.
- המטבע אשר משפיע בעיקר על עלויות העבודה, חומרים ועלויות אחרות להספקת סחורות או שירותים (בדרך כלל, יהיה זה המטבע שבו נקובות ומסולקות עלויות אלה).
- גורמים נוספים היכולים לספק ראיה למטבע הפעילות של הישות, כגון: המטבע בו מופקים מקורות כספיים מפעילויות מימון והמטבע בו בדרך כלל מוחזקים תקבולים מפעילות שוטפת.
- יחסיה של השלוחה עם הבנק - האם יש לפעילות החוץ מידה ניכרת של עצמאות, האם עסקאות של השלוחה עם הבנק מהוות שיעור גבוה או נמוך מפעילות החוץ, האם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ משפיעים באופן ישיר על תזרימי המזומנים של הבנק והם זמינים בנקל להעברה אליה, והאם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ מספיקים למימון התחייבויותיה הקיימות והחזויות באופן רגיל של הישות, ללא העמדת מקורות על ידי הבנק.
- האם אופן גיוס לקוחות השלוחה הוא אוטונומי, והאם פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק (שלא גויסו על ידי השלוחה) אינה משמעותית.
- פעילות השלוחה מול הבנק, כדוגמת יתרות נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות, אינה משמעותית.
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו כן, השלוחה מבצעת את הפעילות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיה.

על פי בחינה של קריטריונים אלו, מטפל הבנק בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ ככאלה שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק (שקל חדש).

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי חליפין יציגים עיקריים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

	ליום 31 בדצמבר			שיעור השינוי ב-%		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
מדד המחירים לצרכן						
מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)	106.1	106.3	107.4	(0.2)	(1.0)	(0.2)
מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)	106.1	106.4	107.4	(0.3)	(0.9)	(0.1)
שער החליפין של:						
הדולר של ארה"ב (בש"ח)	3.845	3.902	3.889	(1.5)	0.3	12.0
אירו (בש"ח)	4.044	4.247	4.725	(4.8)	(10.1)	(1.2)

2) בסיס האיחוד

א. חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בהן בלמעלה מ-50%

הבנק מחזיק ב-50% מההון המונפק והנפרע של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן - "בנק יהב"). יתר ההון המונפק והנפרע מוחזק על ידי בעל מניות בודד והבנק אינו בעל זכויות משפטיות עודפות. המפקח על הבנקים אישר לבנק לאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב בהתאם לנסיבות הקיימות הנוגעות למידת ההשפעה של הבנק על ניהול עסקיו של בנק יהב, ובהתאם לסעיף 9ז. להוראות הדיווח לציבור.

לפרטים בדבר יתרת ההשקעה בחברות מוחזקות והתרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

ב. צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method).

מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הרוכשת שולטת בנרכשת כאשר יש לה את היכולת לכוון את המדיניות והניהול בנרכשת, לרבות דרך בעלות או הסכם. בבחינת שליטה לא נלקחות בחשבון זכויות פוטנציאליות.

הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכות הונית בנרכשת שהוחזקה קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ולהתחייבויות שניטלו.

הבנק מכיר במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם שוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

עלויות הקשורות לרכישה שהתהוו לבנק בגין צירוף עסקים, כגון: עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות, הערכת שווי ועמלות אחרות בגין שירותים מקצועיים או שירותי ייעוץ, מוכרות כהוצאות בתקופה שבה העלויות מהתהוות והשירותים מתקבלים. עלויות להנפקת מכשירי הון או חוב מטופלות בהתאם להוראות הרלוונטיות בהוראות הדיווח לציבור.

לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא צירופי עסקים, ראה סעיף ג. 2) לעיל.

ג. חברות בנות

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה.

לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא איחוד דוחות והשקעה בחברות מוחזקות, ראה סעיף ג. 2) לעיל.

ד. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברה בת שאינו ניתן לייחוס במישרין או בעקיפין, לחברה האם.

הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה.

ה. השקעה בחברות כלולות

בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית.

השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס.

לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא השקעה בחברות מוחזקות החל מיום 1 בינואר 2016, ראה סעיף ג. 2) לעיל.

ו. עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת עריכת הדוחות הכספיים המאוחדים.

3) קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012.

בהתאם להוראות, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
- בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

בהתאם להוראות, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ויציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות התאגיד הבנקאי בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.

כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

תאגיד בנקאי לא יקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת, בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים תאגיד בנקאי רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים), או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (Master Netting Arrangement), גם אם תנאי הכוונה לפרוע על בסיס נטו או בו זמנית אינו מתקיים.

בנוסף, תאגיד בנקאי יקזז בין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" לבין "ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", אם מתקיימים תנאים מסוימים שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זה.

עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים.

מדיניות הבנק הנוכחית היא להציג חשיפות בגין עסקאות ברוטו, למעט פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי כאמור לעיל. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות.

4) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

1) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של החוב שאינו מבצע במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי.

כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

לפרטים בדבר צבירת ריבית של חובות פגום בארגון מחדש ראה סעיף 6) ג. להלן.

2) ניירות ערך - ראה סעיף 5 להלן.

3) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף 15 להלן.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסויימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסויימות בגין ליווי פרוייקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ג. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

ד. מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310–20). הכללים קובעים כי עמלות מיצירת הלוואות לא יוכרו בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב הריבית האפקטיבית של ההלוואה.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם) או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת עמלות אלו נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

לאור העובדה שהיישום לראשונה של התקן באופן של "מכאן ולהבא" החל מיום 1 בינואר 2014 הרי שבשנים 2014, 2015 ו-2016 נכללות הכנסות מהמשך הפריסה בשיטה החשבונאית שהייתה נהוגה ערב יישום התקינה החדשה במקביל לזקיפת הכנסות מיידית בגין גביית עמלות פירעון מוקדם בהתאם לכללים שנקבעו. בשנת 2017 יכללו הכנסות שוטפות בלבד במסגרת ההכנסות מעמלות פירעון מוקדם.

בשנת 2016 נזקפו 37 מיליוני שקלים חדשים כהכנסות ריבית כתוצאה מהמשך פריסת העמלות לעומת 78 ו-94 מיליוני שקלים חדשים בשנים 2015 ו-2014 בהתאמה.

5) ניירות ערך

א. השקעות בניירות ערך סווגו לשלושה סוגים, כדלקמן:

1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר קיימת כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. איגרות חוב אלו מוצגות על פי עלותן המופחתת, כלומר, לפי ערכן הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שנצברו, ובניכוי או בתוספת מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו, וכן, בניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. הכנסות מאיגרות החוב לפדיון נזקפות בהתאם, לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

2) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך שנרכשו או המוחזקים במטרה למכרם בתקופה הקרובה, או ניירות אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך אלו נכללו במאזן לפי שווים ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי ההוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד.

3) ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות הערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, מוצגות לפי שווין ההוגן ביום קבלתן שאינו עולה על העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד, כמו גם דיבידנדים שהתקבלו מהשקעה במניות זמינות למכירה, שמקורם ברווח בחברה המחלקת לאחר מועד ההשקעה.

רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד, ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. לעניין ניירות ערך הכוללים נגזר משובץ - ראה סעיף 15ג. להלן.

ב. לפרטים בדבר מימוש תיק איגרות החוב המוחזקות לפידיון בבנק יהב בשנת 2015 ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

ג. השקעותיו של הבנק בקרנות אחרות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה. דיבידנדים המתקבלים מהשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת ההשקעה.

ד. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזוהה בנפרד.

ה. לעניין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף 16 להלן.

ו. ירידת ערך:

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (או עלותם המופחתת כאשר מדובר על איגרות חוב מוחזקות לפדיון), היא בעלת אופי אחר מזמני.

לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:
- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
- איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה.
- נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), או שחל לגביו כשל בתשלום לאחר רכישתה, אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד, המתייחסים לניירות ערך המסווגים כזמינים למכירה, אשר נצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש. עליות ערך (בניירות ערך שסווגו לתיק הזמין למכירה) בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

6) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

א. בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

ב. תחולת ההוראות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור ואשראי לממשלה. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהן לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים ונכסים אחרים), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה.
יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה.
לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון איגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את כללי המדידה, כאמור בסעיף 5 לעיל.

ג. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.

בהתאם למדיניות הבנק, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים, מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור.

חובות מתחת ל-700 אלפי שקלים חדשים, שמצויים בפיגור של 90 יום, מוערכים על בסיס קבוצתי, ובמקרה זה מסווגים כחובות נחותים.

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחוייבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי באירגון מחדש - ככלל, במקרים בהם ניתן להגיע להסדר לסילוק החוב, מבלי לפגוע בבטוחות העומדות לטובת הבנק, ומבלי לנקוט הליכים משפטיים, נותן הבנק עדיפות לעריכת הסדר לסילוק החוב.

במטרה לשפר גביית האשראי ולמנוע, ככל שניתן, מצבי כשל בגביית חובות, עורך הבנק ניסיונות להגיע להסדרים לתשלום החוב, טרם נקיטת הליכים משפטיים ואף לאחר ובמהלך נקיטתם, אשר יכול ויכללו: דחיית מועדי תשלום, פריסה מחודשת של החוב, הפחתת שיעורי ריבית, שינוי לוח הסילוקין, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לווים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, הבנק מעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, הבנק עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישם או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, הבנק צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעורי ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר; אם הבנק אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב - חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן הבנק והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, הבנק אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון חדש של חוב בעייתי אם מתקיימים התנאים הבאים:

- החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג הפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).

אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום - חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

1. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
2. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר - חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

- קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, בהתאם להערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב על מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים.
- החייב עמד בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים בהלוואות הנפרעות (קרן+ריבית) בתשלומים חודשיים, או שפרע 20% מהחוב שאורגן מחדש בהלוואות עם פירעונות בטווחים ארוכים יותר.
- לא קיים בהלוואה לאחר הארגון מחדש פיגור של 90 יום או יותר.

ד. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים לקיום, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות מסוגים שונים).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הבחינה, כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף של 700 אלפי שקלים חדשים ובהתאם למדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה פרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - בהתאם למדיניות הבנק, מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית המקורית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) הינה 700 אלפי שקלים חדשים או יותר.

כמו כן, מיושמת הפרשה פרטנית לגבי כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, אלא אם מדובר בחוב שבגינו נערכת הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר החוב מותנה בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר זמינים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שערך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלפי שקלים חדשים, בהתאם למדיניות הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שנקבע שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהן חושבה ההפרשה לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים בהתחשב בעומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא הפרשה להפסדי אשראי לפיו יש להמשיך ולכלול ב"טווח השנים", המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי את שנת 2011 ואילך בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017.

הנחיה זו ניתנה לבנק קודם לפרסום החוזר והא התחיל ליישמה כבר בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2016.

בנוסף לממוצע לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים.

כמו כן, בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, הינו 0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית). זאת בהתאם להנחיה פרטנית של המפקח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת שעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק אינו נדרש להפרשה כללית ונוספת, אולם הוא ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת תוך בדיקה כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס. ראה סעיף ז' להלן.

הלוואות לדיור

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל ההלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

כמו כן, מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329, כמפורט במכתב המפקח על הבנקים מיום 21 במרץ 2013, "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".

בהתאם להוראות גיבש הבנק מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות ההוראה, וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואת לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות.

ה. הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור לעיל לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף 4 לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי, הבנק מפסיק צבירת הכנסות ריבית כאשר מתקיימים התנאים למחיקה חשבונאית של החוב, לרוב לאחר 150 ימי פיגור, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה.

ו. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גביה, ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי, נמחקים חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

ז. מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי וההפרשה להפסדי אשראי.

לפני 1 בינואר 2011, ההפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי, ובנוסף נכללה הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים התבססה על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת על פי שיעורים שנקבעו בגין כל אחד ממאפייני סיכון אלה. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, סכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991.

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק אינו נדרש להחזיק הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית הנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

7) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים, אם נקבע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח. בהתקיים כל התנאים להלן, נותרת שליטה אפקטיבית בנכס:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות), ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

השאלה ושאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי, ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחוייבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

8) בניינים וציוד ותוכנה

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חכר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

בניינים וציוד

הכרה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך במידה וקיימים. העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

לפרטים בדבר אומדן אורך החיים השימושיים של בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2016, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

תוכנה

הכרה

הבנק מיישם את תקן חשבונאות בינלאומי 38 "נכסים בלתי מוחשיים" (IAS38) וכן, הנחיות שנקבעו במסגרת "Accounting for the Cost of Computer Software Developed or Obtained for Internal Use"- SOP 98-1.

וכן, מיישם הבנק את הוראות בנק ישראל בנושא היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה, להלן:

- קביעת סף מהותיות להיוון לכל פרויקט פיתוח תוכנה; סף המהותיות שנקבע בבנק הינו 450 אלפי שקלים חדשים.
- עדכון אורך החיים של עלויות התוכנה שהוונו כך שלא יעלה על 5 שנים.
- בגין פרויקטים של פיתוח תוכנה, אשר סך העלות שניתן להוון בגינם אינה נמוכה מסף המהותיות שנקבע, יקבעו מקדמי היוון לשעות עבודה אשר יביאו בחשבון את הפוטנציאל לסטיה ברישום שעות העבודה ולחוסר יעילות כלכלי.

בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהוונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. לפרטים בדבר ירידת ערך, ראה סעיף ד. 11 להלן.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו בנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהוונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהוונים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס.

לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא 360 ו-360-10 בקודיפיקציה בדבר רכוש קבוע מיום 1 בינואר 2018 ראה סעיף ה. 5).

9) נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר נבחן בהתקיים סממנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד. תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרשה שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשוויו ההוגן.

נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר נבחן לירידת ערך לפחות אחת לשנה. יש לבחון האם הערך בספרים של הנכס עולה על שוויו ההוגן. במידה וכן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן

מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי. לפרטים בדבר אופן הטיפול במוניטין, ראה סעיף ד. 2) ב. לעיל. עלויות פיתוח תוכנה שנרכשו או עלויות שהוונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי מסווגות בסעיף "בניינים וציוד".

10) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, אשר הבנק נושא בהן באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משוויה ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, והנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה ודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

במקרה של מכירה וחכירה בחזרה, נדרש לזהות את סוג החכירה (מימונית או תפעולית). בחכירה תפעולית - נדחה ונפרס רווח ההון מהמכירה ככל שמחיר המכירה גבוה מהשווי ההוגן של הנכס. בחכירה מימונית - נדחה ונפרס רווח ההון.

11) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

קביעת יחידות מניבות מזומנים

למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנים ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

בכל תאריך מאזן נבחן האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של נכסים שונים שהינם בתחולת IAS 36. קיימים נכסים שהבחינה לגביהם לעניין ירידת ערך הינה אחת לשנה, גם אם לא קיימים סימנים לירידת ערך, והם:

א) נכס בלתי מוחשי שאינו זמין עדיין לשימוש;

ב) נכסים בעלי אורך חיים לא מוגדר; וכן

ג) מוניטין שנרכש בצירוף עסקים.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה (אשר הינו הגבוה מבין שווי השימוש והשווי ההוגן של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים, בניכוי הוצאות מכירה), ונזקפים לרווח והפסד.

לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים ראה סעיף ג. 3) לעיל.

הקצאת הפסד מירידת ערך לזכויות שאינן מקנות שליטה

הפסד מירידת ערך מוקצה בין הבעלים של הבנק לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה.

ביטול הפסד מירידת ערך

באשר לנכסים שאינם מוניטין, לגביהם הוכרו הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות, בכל מועד דיווח נבדק האם קיימים סימנים לכך שהפסדים אלו קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשוב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב-IAS 36 - "ירידת ערך נכסים", בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית:

Obtained for Internal Use (ASC 350-40) Accounting for the Costs of Computer Software Developed Or:SOP 98-1

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם ויעשה בה שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-IAS 36 - "ירידת ערך נכסים".

השקעות בחברות כלולות

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך, כל תקופה בהתבסס על השויי ההוגן של ההשקעה. כאשר אין באפשרות הקבוצה למדוד את השווי ההוגן, ירידת ערך נבחנת כאשר חל אירוע או שינוי בנסיבות אשר עלול להיות בעל השפעה שלילית מהותית על השווי ההוגן של ההשקעה.

בחינת ירידת הערך מתבצעת ביחס להשקעה בכללותה.

הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על השווי ההוגן, ובלבד שהפסד זה אינו זמני. בבחינת ההפסד מובאים בחשבון משך הזמן בו הערך בספרים של ההשקעה עולה על השווי ההוגן וכן מצבה הכספי של החברה הכלולה. ירידת ערך שאינה זמנית מוקצית תחילה למוניטין, המהווה חלק מההשקעה, עד לאיפוסו. הסכום הנותר מוקצה לנכסים הלא שוטפים של החברה הכלולה באופן יחסי, ולאר מכן ליתר נכסיה.

הפסד מירידת ערך שאינה זמנית שהוכר בעבר, לא יבוטל בתקופות עוקבות.

12) התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

א. סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.

ב. סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.

ג. סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג.11 ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ- 1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעתירות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

13) זכויות עובדים

הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. כללים אלה נקבעו בנושאים הבאים בקודיפיקציה (להלן: "ההוראות"):

- ASC 710 - Compensation - General - תגמול - כללי.
- ASC 712 - Compensation - Nonretirement postemployment benefits - תגמול - הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- ASC 715 - Compensation - Retirement benefits - תגמול - הטבות בגין פרישה.
- ASC 718 - Compensation - Stock Compensation - תגמול - עסקאות תגמול מבוסס מניות.
- ASC 420 - Exit or Disposal Cost Obligations - מחויבות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.

על פי ההוראות יש לסווג את ההטבות לעובדים לפי הקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, לרבות קביעת מדיניות ונהלים ברורים המפרטים כיצד יש להבחין בין הטבות מהסוגים השונים. ההטבות לעובדים מתחלקות לקבוצות הבאות:

- הטבות לפני סיום העסקה
- הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה
- הטבות לאחר פרישה

כמו כן, יש לשמר את העקרון שקבע הפיקוח על הבנקים ולכלול התחייבות בגין מחויבות במהות. מצופה שבמצבים בהם הבנק צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח.

להלן פירוט לגבי קבוצות ההטבות בבנק:

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תכניות להטבה מוגדרת

הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתכניות פנסיה ותכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בתגמול ותחלופה.

הבנק בוחן את הצורך בעדכון ההנחות האקטואריות במודל באופן שוטף.

שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שיפורטו להלן, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות, בהתאם ליתרת תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות.

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבויות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה:

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.

הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

לפרטים נוספים בדבר הטבות לעובדים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההוון:

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן -ההפסד), נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.

הפסדים אקטואריים, הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעות הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התכנית.

רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר, ויופחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת הפסד כולל אחר מצטבר וסכומים שנזקפו ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013, בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, לא מובאים בחשבון באופן מיידי לצורך חישוב דרישות הון אלא כפופים להוראות מעבר, כך שההשפעה נפרסת בשיעורים שווים של 20%. החל מיום 1 בינואר 2015, בשיעור של 40%, ו-20% נוספים בכל שנה עד ליישום מלא מיום 1 בינואר 2018.

עקרונות הטיפול החשבונאי בתכנית התייעלות:

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ- 300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

הנהלת הבנק מקיימת משא ומתן עם ועד העובדים בעניין תכנית הפרישה ובשלב ראשון החלה ביישום התכנית בחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ עד להגעה להסדר עם וועד העובדים בבנק.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בתקופות העוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות התכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים, העומדת כיום על כ-15 שנים.

במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק (בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים), אזי קצב הפחתת ה"רווחים והפסדים האקטואריים" יותאם לקצב הסילוק של ההתחייבות האקטוארית באותן תקופות בהתאמה.

בהתאם למכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית (קיטון של 0.14%) של ההתייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

14) עסקאות תשלום מבוסס מניות (אופציות לעובדים)

הבנק מיישם את הוראות ASC 718 (עסקאות תשלום מבוסס מניות) בנוגע לאופציות שהוענקו לעובדים. בהתאם להוראות, הבנק מכיר בהוצאות שכר הנובעות מהאופציות שהוענקו. ההוצאה מוכרת על בסיס השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה במקביל לגידול בהון לאורך תקופת השירות בגינה מוענקות האופציות.

בקביעת השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה מובאות מגבלות הבשלה הנובעות מתנאי שוק (למשל, הבשלה התלויה במחיר המניה). למגבלות איכותיות אחרות שאינן נוגעות לתנאי שוק (למשל, מרכיב של שיקול דעת בהענקת ההטבה), אין השפעה על קביעת השווי ההוגן במועד ההענקה והן באות לידי ביטוי ברישום השוטף כהוצאה של ההטבה שניתנה. בהתאם למתאפשר בתקן, הבנק מטפל בכל מנה שהוענקה כמענק נפרד.

כאשר מדובר במענק במסלול הפירותי, רשויות המס בישראל מכירות בהוצאה בעת מימוש האופציות כך שצפויה הטבת מס ויש להכיר במיסים נדחים. בהתאם להוראות התקן, הטבת המס תוכר בהתבסס על גובה ההוצאה המצטברת בספרים מוכפלת בשיעור המס. בעת מימוש האופציות, כאשר ההוצאה המוכרת למס הכנסה גבוהה יותר מההוצאה שהוכרה בספרים, ייזקף ההפרש להון העצמי. הטבת מס סופית הנמוכה מהטבת המס שנצברה תקוזז כנגד הטבות מס צבורות בקרן ההון עד לאיפוסה והיתרה תיזקף לדוח רווח והפסד במועד המימוש.

15) מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. הבנק מבצע עסקות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכוני השוק השונים, הכוללים סיכוני בסיס וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.

ב. מכשירים נגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שווים ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. שינויים בשווים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מידיית לרווח והפסד.

ד. במקרים מסויימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שוויו ההוגן, ורישום שינויים בשוויו ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

ה. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן או כגידורי תזרים מזומנים. הבנק מתעד בכתב באופן פורמאלי את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור. התיעוד כולל זיהוי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו. בהתאם לכך, נקבע האם הנגזר המגדר כשיר לגידור בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

ו. שינויים בשווי ההוגן של פריט שגודר בגידור שווי הוגן באמצעות נגזר העומד בתנאים לעיל, הנובעים משינויים בגורמי הסיכון המוגדרים, נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד, במקביל לשינויים בשווי ההוגן של הנגזר המגדר.

שינויים בשווי ההוגן של נגזר כשיר לגידור תזרים מזומנים, שנובעים משינויים בגורם הסיכון המגודר (המשפיע על תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר המגודר), המיוחס לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (Probable) שתתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, נזקפים לקרן הון מגידור תזרים מזומנים, ברווח כולל אחר, במסגרת ההון העצמי.

ז. הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

1) נקבע שנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים של פריט מגודר, בהתאם לעניין.
2) נגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש.
3) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר גידור שווי הוגן מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, המכשיר הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שוויו ההוגן אך השינויים בשוויו ההוגן של הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יזקפו עוד באופן שוטף לדוח רווח והפסד. כאשר גידור תזרים מזומנים מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור תזרים מזומנים אפקטיבי, נרשמים השינויים בשווי ההוגן של המכשיר הנגזר ממועד הפסקת הגידור בדוח רווח והפסד. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או הפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

16) שווי הוגן

א. החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר מהו שווי הוגן, וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכה וקביעת מדרג שווי הוגן. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-US GAAP וב-IFRS.

המדרג שנקבע מחלק את המכשירים הנמדדים בשווי הוגן ל-3 רמות:

רמה 1 -שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 -שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים שימוש בנתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 -שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי למדידות שווי הוגן. יישום התקן מאפשר הכרה ברווחים של 'היום הראשון' ומבטל את המחוייבות לקבוע את השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה.

לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, בתנאים מסוימים, נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהעדר נתוני רמה 1.

התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים.

בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרון של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

אופן קביעת השווי ההוגן:

1) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך ואין שוק עיקרי, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

2) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים, אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

3) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהוון בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

לפרטים בדבר השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ב. חלופת שווי הוגן

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, FAS 159 (ASC 825-10) קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקרות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים.

17) מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.
ביום 12 בפברואר 2017 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא הוראות מעבר לשנת 2016. על פי החוזר לעניין הטיפול החשבונאי במיסים על הכנסה, תאגיד בנקאי יתייחס לאישור תקציב המדינה וחוק ההסדרים לשנים 2017-2018 כחוקים שחוקקו ביום אישורם בקריאה שלישית במליאת הכנסת.
ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

א. מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להיות משולם (או להתקבל), על ההכנסה החייבות במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.
ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

ב. מיסים נדחים

ההכרה במיסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים.
המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.
המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.
נכסי מיסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם.
נכסי המיסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

ג. קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז של נכסים והתחייבויות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות מאוחדות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המיסים מיושבים בו זמנית.

ד. תוספת מס בגין חלוקת דיבדנד

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס בגין רווחי חברות מסוימות בקבוצה, וזאת במידה ואלה יחולקו על ידן כדיבידנד. ככל שהבנק שולט במועד החלוקה, וחלוקת דיבידנדים אינה צפויה בעתיד הנראה לעין, לא נרשמת הפרשה למס.
לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על הכנסה", בתחולה מיום 1 בינואר 2017 ראה סעיף ה. 2).

ה. פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת : FASB Interpretation NO. 48 - Accounting for Uncertainty In Income Taxes בהתאם לכך, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.
לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על הכנסה", בתחולה מיום 1 בניואר 2017 ראה סעיף ה. 2).

18) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר.

הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה" החלות מיום 1 בניואר 2017 ראה סעיף ה. 5).

19) מגזרי פעילות של הבנק

הבנק מיישם את הוראת המפקח על הבנקים בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים ראה סעיף ג.1) לעיל.

20) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין הבנק לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית.

בהתאם להוראות המעבר לשנת 2015 נדרש ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר בדבר אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" החל מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי ההשוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

הבנק בוחן את השפעת האימוץ על הדוחות הכספיים.

2) דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר ובו תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה.

על פי החוזר, תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על ההכנסה".

על פי החוזר, תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת בדוחות הכספיים בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו, שנדרש לפי סעיף 2-15-50-10-740 וסעיף 15A-50-10-740 לקודיפיקציה.

תחולת ההוראות שנקבעו בחוזר מיום 1 בינואר 2017.

ביום 13 באוקטובר 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לפיו ההוראות החדשות ייושמו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. הפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016.

בחוזר מיום 13 באוקטובר 2016 הובהר כי:

- הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
- קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
- חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".
- הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס.

ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

3) דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרץ 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית הנוגעים למדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לרבות נושא 250 בקודיפיקציה בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית הנוגעים לאירועים לאחר תאריך המאזן בהתאם לנושא 855-10 בקודיפיקציה בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה.

כמו כן, תקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות", כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, לא יישום החל ממועד תחילת החוזר. מובהר, כי אין שינוי במועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים לאינפלציה וכי הדוחות הכספיים ייערכו על בסיס סכומים מדווחים, אלא אם כן נאמר אחרת בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

4) תיקון מספר 2014-11 לקודיפיקציה של ה-FASB לגבי עסקאות רכש חוזר לפדיון ועסקאות רכש חוזר במימון

ביום 15 ביולי 2015 פרסם המפקח על הבנקים טיוטה בדבר "תיקון מספר 2014-11 לקודיפיקציה של ה-FASB לגבי עסקאות רכש חוזר לפדיון ועסקאות רכש חוזר במימון". בהתאם לטיוטה, בחודש יוני 2014 פרסם ה-FASB את תיקון מספר 2014-11 לקודיפיקציה לגבי עסקאות רכש חוזר לפדיון ועסקאות רכש חוזר במימון. בין היתר, התיקון מבהיר כי עסקאות רכש חוזר לפדיון יטופלו מבחינה חשבונאית כהלוואה מובטחת, בעקביות לטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר אחרות.

בנוסף, התיקון מבהיר את הטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר במימון, בהן צד אחד מעביר לצד נגדי נכס פיננסי, ובו זמנית מתקשר עם הצד הנגדי בהסכם לרכישה ומכירה חוזרת של הנכס הפיננסי, וכן כולל דרישות גילוי מסוימות. על פי הטיוטה, בנקים נדרשים ליישם את התיקונים החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארצות הברית, בשינויים המתחייבים. נכון למועד הדוחות הכספיים לא פורסם חוזר סופי בנושא.

ליישום הטיוטה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

5) דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהוספקו; רכוש קבוע וירידת ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי המזומנים; דיווח לתקופות ביניים; ונושאים נוספים

ביום 13 באוקטובר 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 205-20 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושאים 360 ו- 360-10 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 230-10 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי המזומנים".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו.

ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
א. הכנסות ריבית[1]			
מאשראי לציבור	5,157	4,691	5,129
מאשראי לממשלה	10	9	9
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים	46	29	108
מפיקדונות בבנקים	5	6	13
מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	-	-	1
מאיגרות חוב	93	171	87
סך כל הכנסות הריבית	5,311	4,906	5,347
ב. הוצאות ריבית			
על פיקדונות הציבור	1,045	962	1,393
על פיקדונות הממשלה	2	2	3
על פיקדונות מבנקים	12	12	18
על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	472	392	556
על התחייבויות אחרות	2	4	2
סך כל הוצאות הריבית	1,533	1,372	1,972
סך הכנסות ריבית, נטו	3,778	3,534	3,375
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות ריבית	(24)	44	(46)
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב			
מוחזקות לפדיון	40	75	33
זמינות למכירה	49	92	45
למסחר	4	4	9
סך הכל כלול בהכנסות ריבית	93	171	87

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור[1]	8	5	3
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM[2]	(244)	37	1,373
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	(236)	42	1,376
2. מהשקעה באיגרות חוב			
רווחים ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון[3]	-	67	-
רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה	58	118	110
הפסדים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה	-	-	-
סך הכל מהשקעה באיגרות חוב	58	185	110
3. הפרשי שער, נטו	364	136	(1,566)
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה	3	-	5
הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה	-	-	(2)
דיבידנד ממניות זמינות למכירה	3	7	8
סך הכל מהשקעה במניות	6	7	11
5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו	45	1	-
סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	237	371	(69)

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) רווחים ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק יהב. ראה גם ביאור 25 לדוחות הכספיים.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר[1]			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	44	(8)	238
רווחים (הפסדים) שמומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו	(1)	(9)	37
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו	15	4	(33)
סך הכל מפעילויות מסחר[2]	58	(13)	242
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון			
חשיפת ריבית	(3)	3	4
חשיפת מטבע חוץ	65	(23)	239
חשיפה למניות	1	-	-
חשיפה לסחורות ואחרים	(5)	7	(1)
סך הכל	58	(13)	242

(1) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(2) להכנסות ריבית מהשקעות באיגרות חוב למסחר ראה ביאור 2 ד לדוחות הכספיים.

ביאור 4 - עמלות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
ניהול חשבון[1]	313	303	298
כרטיסי אשראי	169	158	156
פעילות בניירות ערך	221	244	238
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים[2]	50	55	54
תפעול קופות גמל	23	20	19
טיפול באשראי	29	38	56
הפרשי המרה	188	169	137
פעילות סחר חוץ	43	41	43
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	42	55	62
עמלות הפצת ביטוח חיים	96	93	95
עמלות הפצת ביטוח דירות	14	15	21
עמלות אחרות	49	42	35
סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון	1,237	1,233	1,214
עמלות מעסקי מימון	196	193	181
סך כל העמלות	1,433	1,426	1,395

(1) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.
(2) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

ביאור 5 - הכנסות אחרות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
רווח הון ממכירת בניינים וציוד	92	36	10
שכר נאמנות	19	17	15
הכנסות משרותי אבטחה	7	6	7
הכנסות משכר דירה	8	8	5
אחרות	8	7	7
סך כל ההכנסות האחרות	134	74	44

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
משכורות (לרבות מענקים)	1,372	1,263	1,215
הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות[1]	8	16	37
הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה	57	63	50
הטבות לזמן ארוך	18	13	10
ביטוח לאומי ומס שכר	416	399	382
הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):			
הטבה מוגדרת[2]	62	57	45
הפקדה מוגדרת	114	112	105
הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה	7	5	6
הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים	17	16	16
סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות	2,071	1,944	1,866
מזה: משכורות והוצאות נלוות בחוץ לארץ	54	54	51

(1) ראה ביאור 23.
(2) ראה ביאור 22.

ביאור 7 - הוצאות אחרות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
שיווק ופרסום	52	57	58
תקשורת	42	45	40
מחשב	92	79	71
משרדיות	35	39	36
ביטוח	13	10	10
שירותים מקצועיים	132	195	91
שכר חברי דירקטוריון	10	10	9
הדרכה והשתלמויות	14	10	9
עמלות	28	34	32
רכב ונסיעות	34	40	40
אחרות	83	71	62
סך כל ההוצאות האחרות	535	590	458

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

	2016	2015	2014
מיסים שוטפים -			
בגין שנת החשבון	825	725	649
בגין שנים קודמות	11	9	8
סך כל המיסים השוטפים	836	734	657
שינויים במיסים נדחים -			
בגין שנת החשבון	(4)	28	1
בגין שנים קודמות	1	(1)	(1)
סך כל המיסים הנדחים	(3)	27	-
סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה	833	761	657
מזה - הפרשה למיסים בחוץ לארץ	33	25	24

ב. תנועה במיסים הנדחים:

	2016	2015	2014
יצירה והיפוך של הפרשים זמניים	(73)	15	-
שינוי בשיעור המס	70	12	-
סך כל התנועה במיסים נדחים	(3)	27	-

ג. התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

	2016	2015	2014
שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל	35.89%	37.58%	37.71%
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי	768	734	669
מס (חסכון מס) בגין:			
הכנסות חברות בנות בארץ[1]	(21)	(24)	(16)
הכנסות חברות בנות בחוץ לארץ	3	(1)	(7)
הכנסות פטורות	-	-	(2)
הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון	(10)	(1)	-
הוצאות אחרות לא מוכרות	11	34	8
הפרשי עיתוי והפסדים שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים	-	(2)	-
מיסים בגין שנים קודמות:			
סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים	3	2	4
אחרים	8	7	1
שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס	70	12	-
הפרשי תיאום נכסים כספיים והפרשים אחרים, נטו	1	-	-
סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה	833	761	657

(1) כולל הכנסות מתאגידי עזר.

ד. ביום 3 בספטמבר 2015 החליטה ועדת הכספים של הכנסת כי שיעור מס ערך מוסף בגין עסקה ויבוא טובין ירד מ-18% ל-17% וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015.

ביום 12 בנובמבר 2015 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכרי"ם ומוסדות כספיים), (תיקון) התשע"ו-2015, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח החל על מוסדות כספיים, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 באוקטובר 2015.

השפעת הירידה בשיעור מס ערך מוסף כאמור (בתוקף מיום 1 באוקטובר 2015), באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים לשנת 2015 והסתכמה ברישום הוצאה של כ-12 מיליוני שקלים חדשים. ההשפעה נבעה בעיקר מקיטון ביתרת המיסים הנדחים.

השפעת ירידת שיעור מס השכר השפיעה על יתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים ובמקביל על המיסים הנדחים ויתרת הרווח כולל אחר, כך שיתרת הרווח הכולל האחר גדלה בכ-4 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס החברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25% (השיעור הקודם - 26.5%). השפעת הירידה במס החברות כאמור באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016 והסתכמה בקיטון יתרת המיסים הנדחים בסך של כ-32 מיליוני שקלים חדשים כנגד רישום הוצאות הפרשה למיסים על הרווח בסך של כ-30 מיליוני שקלים חדשים וכנגד הרווח הכולל האחר בסך של כ-2 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן, ביום 22 בדצמבר אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות, הפעימה ראשונה לשיעור של 24% החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

השפעת הירידה בשיעור מס החברות כאמור, הסתכמה ברבעון הרביעי של שנת 2016 בקיטון יתרת המיסים הנדחים בסך של כ-43 מיליוני שקלים חדשים כנגד רישום הוצאות הפרשה למיסים על הרווח בסך של כ-40 מיליוני שקלים חדשים וכנגד הרווח הכולל האחר בסך של כ-3 מיליוני שקלים חדשים.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור המס הסטטוטורי
2015	37.58%
2016	35.89%
2017	35.04%
2018 ואילך	34.19%

ה. לבנק שומות סופיות או שנחשבות ככאלה עד וכולל שנת המס 2010.

לשנים 2011-2013 הוצאו שומות בהסכמה, למעט מספר סוגיות במחלוקת שלגביהן הוגשה השגה. לבנק הפרשות מתאימות באותן הסוגיות.

לבנק הוצאו שומות ניכויים בנושא חבות במס שכר בקשר עם שכר של עובדים מקומיים בסניפי הבנק בחוץ לארץ. בגין השנים 2009-2014. סכום השומות מגיע לכ-30 מיליוני שקלים חדשים כולל ריבית והצמדה. בגין השנים 2009-2011 הוצאו שומות בצו. הבנק חולק על השומות ולפיכך הגיש ערעור לשנים אלו והשגה לשנים 2012-2014. קיים סיכוי יותר סביר מאשר לא (more likely than not) שעמדת הבנק תתקבל כך שיבוטל הצו ויקבע כי אין לחייב במס שכר את השכר המשולם לעובדי הבנק בסניפים בחוץ לארץ.

לבנק יהב שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת המס 2012, בהתאם לאישור פקיד השומה.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

	31 בדצמבר			
	יתרות		שיעור מס ממוצע ב-%	
	2016	2015	2016	2015
מיסים נדחים בגין:				
הפרשה להפסדי אשראי[1]	479	477	34.3	37.2
הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים[1]	121	116	33.6	37.2
עודף עתודה לזכויות עובדים בעת פרישה, נטו[1]	380	287	34.5	37.2
ניירות ערך[1][3]	-	-	-	-
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת[2]	(1)	(1)	23.0	26.5
אחר - מפריטים כספיים[1][2][4]	34	30	34.9	37.2
אחר - מפריטים לא כספיים, נטו[1]	(9)	(6)	34.2	37.2
סך כל המיסים הנדחים	1,004	903	34.3	37.2
מיסים נדחים שנכללו -				
(1) במיסים נדחים לקבל במסגרת סעיף "נכסים אחרים"	1,030	929	34.3	37.2
(2) כעתודה למיסים נדחים במסגרת סעיף "התחייבויות אחרות"	(26)	(26)	23.0	26.5
מיסים נדחים, נטו	1,004	903	34.3	37.2

(3) שינויים בסעיף זה בגין הפסד בסך של 7 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת הפסד בסך של 10 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

(4) שינויים בסעיף זה בסך 3 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 2 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)		
	2016	2015	2014
הרווח הנקי בחישוב הרווח למניה:			
רווח בסיסי ומדולל			
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הבנק	1,266	1,134	1,092
ממוצע משוקלל של מספר המניות[1][2]			
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי	231,948,499	231,342,045	230,281,306
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל	232,016,679	232,118,646	231,613,393
הרווח למניה:			
סך רווח בסיסי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק	5.46	4.90	4.74
סך רווח מדולל המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק	5.46	4.89	4.71

(1) ללא 2,500,000 מניות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית. לפרטים, ראה ביאור 24 ד. לדוחות הכספיים.

(2) הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל למניה כולל את כמות האופציות הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות. לפרטים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. שינויים ברווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לאחר השפעת מס

	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום[1]	רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים	התאמות בגין הטבות לעובדים	סך הכל	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 1 בינואר 2014	12	(3)	3	(73)	(61)	(4)	(57)
שינוי נטו במהלך התקופה	(7)	4	15	(29)	(17)	(2)	(15)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	5	1	18	(102)	(78)	(6)	(72)
שינוי נטו במהלך התקופה	(17)	(1)	(4)	(2)	(24)	1	(25)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	(12)	-	14	(104)	(102)	(5)	(97)
שינוי נטו במהלך התקופה	(17)	1	(5)	(199)[2]	(220)	-	(220)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	(29)	1	9	(303)	(322)	(5)	(317)

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(2) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר – המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. השינויים במרכיבי הרווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר									
	2016			2015			2014			
	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:									
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן									
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מההתאמות לשווי הוגן	32	(11)	21	158	(60)	98	100	(38)	62
(רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד[1]	(58)	20	(38)	(185)	70	(115)	(110)	41	(69)
שינוי נטו במהלך התקופה	(26)	9	(17)	(27)	10	(17)	(10)	3	(7)
התאמות מתרגום									
התאמות מתרגום דוחות כספיים[2]	1	-	1	(1)	-	(1)	6	(2)	4
שינוי נטו במהלך התקופה	1	-	1	(1)	-	(1)	6	(2)	4
גידור תזרים מזומנים									
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים	(9)	4	(5)	(1)	1	-	30	(10)	20
(רווחים) הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד[3]	-	-	-	(5)	1	(4)	(7)	2	(5)
שינוי נטו במהלך התקופה	(9)	4	(5)	(6)	2	(4)	23	(8)	15
הטבות לעובדים									
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה[4]	(303)	98	(205)	(7)	3	(4)	(47)	17	(30)
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד	9	(3)	6	4	(2)	2	1	-	1
שינוי נטו במהלך התקופה	(294)	95	(199)	(3)	1	(2)	(46)	17	(29)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה	(328)	108	(220)	(37)	13	(24)	(27)	10	(17)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	(1)	-	(1)	3	(1)	2
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק	(328)	108	(220)	(38)	13	(25)	(24)	9	(15)

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.2. לדוחות הכספיים.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית. לפרטים ראה ביאור 2 ג. לדוחות הכספיים.

(4) כולל עליות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015
מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים	40,245	28,597
פיקדונות בבנקים מסחריים	1,480	1,892
סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים	41,725	30,489
מזה : מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים	41,495	30,309

ביאור 12 - ניירות ערך

ליום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[1]
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון					
של ממשלת ישראל	3,236	3,236	75	-	3,311
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפידיון	3,236	3,236	75	-	3,311

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן[1]
			רווחים	הפסדים	
(2) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל[2]	5,002	5,007	29	(34)	5,002
של ממשלות זרות[2][5]	1,538	1,578	1	(41)	1,538
של מוסדות פיננסיים זרים	19	19	-	-	19
של אחרים זרים	19	19	-	-	19
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה	6,578	6,623	30	(75)	6,578
מניות[3]	100	101	-	(1)	100
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	6,678	6,724	30[4]	(76)[4]	6,678

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[1]
(3) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	348	347	1	-	348
סך כל ניירות הערך למסחר	348	347	1	-	348
סך כל ניירות הערך	10,262	10,307	106	(76)	10,337

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 452 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-98 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(5) איגרות חוב בעיקר של ממשלת ארצות הברית.

הערות:

(1) לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2ד., 3 א.2. ו-3ב. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4 לדוחות הכספיים.

(2) ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל ובין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הרשות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[1]
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון					
של ממשלת ישראל	3,320	3,320	71	-	3,391
סך כל אגרות החוב המוזקות לפידיון	3,320	3,320	71	-	3,391

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן[1]
			רווחים	הפסדים	
(2) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב -					
של ממשלת ישראל[2]	6,246	6,254	20	(28)	6,246
של ממשלות זרות[2][5]	1,664	1,673	-	(9)	1,664
של מוסדות פיננסיים זרים	274	275	-	(1)	274
של אחרים זרים	21	21	-	-	21
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה	8,205	8,223	20	(38)	8,205
מניות[3]	98	100	-	(2)	98
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	8,303	8,323	20[4]	(40)[4]	8,303

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[1]
(3) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	222	222	-	-	222
סך כל ניירות הערך למסחר	222	222	-	-	222
סך כל ניירות הערך	11,845	11,865	91	(40)	11,916

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 588 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-96 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(5) איגרות חוב בעיקר של ממשלת ארצות הברית.

הערות:

(1) לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2ד., 3א.2. ו-3ב. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3א.4 לדוחות הכספיים.

(2) ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל ובין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הרשות שהנפיקה את נייר הערך.

(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות הערך הזמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש:

ליום 31 בדצמבר 2016						
	פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה		
	שווי[1]	הפסדים שטרם מומשו		שווי[1]	הפסדים שטרם מומשו	
	הוגן	0%-20%	20%-40%	הוגן	0%-20%	20%-40%
איגרות חוב -						
של ממשלת ישראל	3,971	34	-	184	1	-
של ממשלות זרות	1,245	40	40			
מניות	-	-	-	3	1	-
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	5,216	74	-	187	2	-

ליום 31 בדצמבר 2015						
	פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה		
	שווי[1]	הפסדים שטרם מומשו		שווי[1]	הפסדים שטרם מומשו	
	הוגן	0%-20%	20%-40%	הוגן	0%-20%	20%-40%
איגרות חוב -						
של ממשלת ישראל	1,048	14	-	114	12	2
של ממשלות זרות	1,435	9	-	9	-	-
של בנקים ומוסדקות פיננסיים זרים	78	1	-	1	-	-
מניות	-	-	-	2	2	-
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	2,561	24	-	24	14	2

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) לבנק אין ניירות ערך בפוזיציית הפסד שטרם הוכר.

(5) ניירות ערך מגובי נכסים ומגובי משכנתאות

לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 לא קיימת יתרת ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות[1] אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

	31 בדצמבר 2016					
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל לציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	29,972	27	725	30,724	2,839	33,563
שנבדקו על בסיס קבוצתי	9,634	114,959	17,462	142,055	-	142,055
מזה: לפי עומק הפיגור	1,243	114,373	-	115,616	-	115,616
סך הכל חובות	39,606	[2]114,986	18,187	172,779	2,839	175,618
מזה:						
חובות פגומים בארגון מחדש	102	-	46	148	-	148
חובות פגומים אחרים	482	27	24	533	-	533
סך הכל חובות פגומים	584	27	70	681	-	681
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	79	853	26	958	-	958
חובות בעייתיים אחרים	762	-	89	851	-	851
סך הכל חובות בעייתיים	1,425	880	185	2,490	-	2,490
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	518	2	7	527	2	529
שנבדקו על בסיס קבוצתי	108	613	190	911	-	911
מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור[3]	5	613	-	618	-	618
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	626	615	197	1,438	2	1,440
מזה: בגין חובות פגומים	132	2	12	146	-	146

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,731 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 401 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות[1] אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

	31 בדצמבר 2015					
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל לציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	29,656	24	758	30,438	3,412	33,850
שנבדקו על בסיס קבוצתי	[4]8,799	105,922	[4]15,445	130,166	-	130,166
מזה: לפי עומק הפיגור	1,046	105,419	-	106,465	-	106,465
סך הכל חובות	38,455	[2]105,946	16,203	160,604	3,412	164,016
מזה:						
חובות פגומים בארגון מחדש	175	-	54	229	-	229
חובות פגומים אחרים	537	24	27	588	-	588
סך הכל חובות פגומים	712	24	81	817	-	817
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	38	957	17	1,012	-	1,012
חובות בעייתיים אחרים	296	-	92	388	-	388
סך הכל חובות בעייתיים	1,046	981	190	2,217	-	2,217
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	516	1	22	539	3	542
שנבדקו על בסיס קבוצתי	[4]87	613	[4]161	861	-	861
מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור[3]	4	613	-	617	-	617
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	603	614	183	1,400	3	1,403
מזה: בגין חובות פגומים	118	1	10	129	-	129

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,421 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 368 מיליוני שקלים חדשים.

(4) סווג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל לציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
	31 בדצמבר 2016					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה	700	614	192	1,506	3	1,509
הוצאות בגין הפסדי אשראי	96	13	92	201	(1)	200
מחיקות חשבונאיות[1]	(191)	(12)	(133)	(336)	-	(336)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות[1]	119	-	57	176	-	176
מחיקות חשבונאיות, נטו	(72)	(12)	(76)	(160)	-	(160)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה	724	615	208	1,547	2	1,549
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	98	-	11	109	-	109
	31 בדצמבר 2015					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה	635[2]	624	186[2]	1,445	5	1,450
הוצאות בגין הפסדי אשראי	149	9	55	213	(2)	211
מחיקות חשבונאיות[1]	(211)	(20)	(114)	(345)	-	(345)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות[1]	127	1	65	193	-	193
מחיקות חשבונאיות, נטו	(84)	(19)	(49)	(152)	-	(152)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה	700	614	192	1,506	3	1,509
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	97	-	9	106	-	106
	31 בדצמבר 2014					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה	633[2]	640	145[2]	1,418	10	1,428
הוצאות בגין הפסדי אשראי	83	6	93	182	(9)	173
מחיקות חשבונאיות[1]	(220)	(22)	(123)	(365)	-	(365)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות[1]	139	-	71	210	4	214
מחיקות חשבונאיות, נטו	(81)	(22)	(52)	(155)	4	(151)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה	635	624	186	1,445	5	1,450
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	92	-	10	102	-	102

(1) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

(2) סווג מחדש.

ביאור 14 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015
אשראי לממשלת ישראל	-	-
אשראי לממשלות זרות	330	316
סך כל האשראי לממשלות	330	316

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב הסעיף:

	2016	2015
	חברות כלולות	חברות כלולות
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני	(1)	1
כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון	35	35
סך כל ההשקעות	34	36
מזה:		
הפסדים שנצברו ממועד הרכישה	(15)	(14)
סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:		
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(1)	(1)

ב. חלק התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות:

	2016	2015	2014
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים, נטו, של חברות כלולות[1][2]	-	-	5

(1) לא קיימים הפסדים ו/או ביטול הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.

(2) השפעת המס על רווחי החברות הכלולות נמוכה מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 15 - השקעות בחברות כלולות ופרטים על חברות אלו - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכויות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה	
		ליום 31 בדצמבר			
		2016	2015	2016	2015
ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות[2]:					
1) חברות מאוחדות					
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ[3]	בנק	50%	50%	50%	50%
טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ	סוכנות ביטוח	100%	100%	100%	100%
מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)[4]	חברה להחזקות בינלאומיות	100%	100%	100%	100%
אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ	ניהול תיקי ניירות ערך	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ	חברה להנפקות	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ	חברה לנאמנות	100%	100%	100%	100%
2) חברות כלולות					
פסגות ירושלים בע"מ (להלן- פסגות)	מקרקעין לבנייה	20%[8]	20%[8]	20%	20%
רוסאריו קפיטל בע"מ (להלן רוסאריו)	חברה לחיתום	19.99%	19.99%	19.99%	19.99%
קרן מוסטאנג מזנין שותפות מוגבלת	מתן אשראי	20%	20%	-	-
קרן פלנוס טכנולוגיות	מתן אשראי	20%	20%	-	-
3) חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)					
יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד[6]	בנק מסחרי	100%	100%	100%	100%

(1) כולל שטרי הון.

(2) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.

(3) יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין" ובמאזן הבנק בסעיף "השקעות בחברות מוחזקות".

(4) החברה הינה חברה הרשומה בהולנד, באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף ג.3.

(5) כולל הפסד עקב תיסוף של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-10 מיליון שקלים חדשים (ב-2015 רווח של כ-1 מיליון שקלים חדשים).

(6) יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד הינו בנק מסחרי הרשום בשוויץ. ההשקעה מוצגת בדוחות הבנק כשלוחה שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.

(7) כולל הפסד עקב תיסוף של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השוויצרי בסך של כ-9 מיליון שקלים חדשים (ב-2015 לא היתה השפעה על הרווח).

(8) שיעור ההשתתפות במקרה של הפסדים הוא 27%.

(9) לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

(10) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים, התאמות בגין הצגת ניירות ערך מסויימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן ושינויים ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים.

	השקעה במניות לפי שווי מאזני[9]		יתרת מוניטין[3]		השקעות הוניות אחרות[1]		תרומה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		דיבידנד שנרשם		סעיפים אחרים שנצברו בהון העצמי[10]	
	ליום 31 בדצמבר						לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
	679	637	69	69	573	550	42	60	-	-	-	-
	888	816	-	-	-	-	72	68	-	-	-	-
	323	329	-	-	-	-	(6)[5]	3[5]	-	-	-	-
	27	27	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	46	43	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-
	55	44	-	-	-	-	11	11	(1)	-	-	-
	(16)	(16)	-	-	35	35	-	-	-	-	-	-
	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	12	13	-	-	-	-	-	1	-	-	-	(2)
	2	2	-	-	-	-	-	(1)	-	-	-	-
	222	227	-		-		(5)[7]	3[7]	-		-	

ביאור 15 - השקעות בחברות כלולות ופרטים על חברות אלו - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מוחזקות:[1][2]

	31 בדצמבר 2016		
	עלות	הפחתה נצברת	יתרה מופחתת
המאוחד	140	53	87

(1) יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2016 מסתכמת בכ-14 מיליוני שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2015 וביום 31 בדצמבר 2014), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2016 מסתכמת בכ-4 מיליוני שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2015 וביום 31 בדצמבר 2014).

(2) יתרות מוניטין בגין חברות מאוחדות נכללות במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

ביאור 16 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	עלויות תוכנה	סך הכל
א. ההרכב				
עלות הנכסים				
31 בדצמבר 2014	1,561	1,064	1,429	4,054
תוספות	28	48	179	255
גריעות	(56)	-	-	(56)
עלות נכסים ל-31 בדצמבר 2015	1,533	1,112	1,608	4,253
תוספות	29	54	175	258
גריעות	(87)	(1)	-	(88)
עלות נכסים ל-31 בדצמבר 2016	1,475	1,165	1,783	4,423
פחת והפסדים מירידת ערך				
נצבר ל-31 בדצמבר 2014	617	789	1,078	2,484
פחת	38	65	118	221
ירידת ערך	-	-	2	2
גריעות	(37)	-	-	(37)
נצבר ל-31 בדצמבר 2015	618	854	1,198	2,670
פחת	39	67	116	222
ירידת ערך	-	-	1	1
גריעות	(54)	(1)	-	(55)
פחת נצבר ל-31 בדצמבר 2016	603	920	1,315	2,838
הערך בספרים:				
ל-31 בדצמבר 2016[1]	872	245	468	1,585
ל-31 בדצמבר 2015[1]	915	258	410	1,583
ל-31 בדצמבר 2014[1]	944	275	351	1,570
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2016	3.8%	13.4%	22.4%	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2015	3.7%	13.3%	22.0%	

(1) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהוונו, בסך של כ-320 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2015 - 273 מיליוני שקלים חדשים ול-31 בדצמבר 2014 - 233 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 16 - בניינים וציוד - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פרטים נוספים

להלן שיעורי הפחת:

בניינים	2%-4%
שיפורים במושכר	10%
ציוד משרדי וריהוט	6%-25%
כלי רכב	15%-20%
מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה	20%-33%

ג. נכסים שאינם בשימוש הקבוצה (יתרה להפחתה):

	מאוחד	
	31 בדצמבר	
	2016	2015
שאינם מיועדים למכירה	31	43
מזה - מושכרים לאחרים	27	43
מיועדים למכירה[1]	11	8

(1) בנוסף, קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2016 בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2015 - 31 מיליוני שקלים חדשים).

ד. זכויות חכירה בבניינים (יתרה להפחתה)

	מועדי סיום	מאוחד	
	תקופת החכירה	31 בדצמבר	
	(בשנים)	2016	2015
חכירה מהוונת	3-56	68	69
חכירה בלתי מהוונת	0-7	27	28

ה. סעיף זה כולל, בין היתר, התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון. חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ-295 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2015 כ-322 מיליוני שקלים חדשים) אשר טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו, בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד שטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.

ו. ליום 31 בדצמבר 2016 לקבוצת הבנק קיימת התחייבות לרכישת בניינים ושיפוצים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2015 - 3 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 17 - נכסים אחרים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	31 בדצמבר	
	2016	2015
מיסים נדחים לקבל, נטו[1]	1,030	929
עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות	50	112
הכנסות לקבל	112	111
חייבים אחרים ויתרות חובה	306	848
סך כל הנכסים האחרים	1,498	2,000

(1) ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

	2016	2015
בישראל		
לפי דרישה		
אינם נושאים ריבית	40,470	33,973
נושאים ריבית	18,935	18,142
סך הכל לפי דרישה	59,405	52,115
לזמן קצוב	113,598	106,224
סך הכל פיקדונות בישראל[1]	173,003	158,339
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
אינם נושאים ריבית	694	556
נושאים ריבית	7	7
סך הכל לפי דרישה	701	563
לזמן קצוב	4,548	3,478
סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל	5,249	4,041
סך כל פיקדונות הציבור	178,252	162,380
(1) מזה:		
פיקדונות של אנשים פרטיים	82,501	75,467
פיקדונות של גופים מוסדיים	35,964	36,127
פיקדונות של תאגידים ואחרים	54,538	46,745

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

	2016	2015[1]
תקרת הפיקדון		
עד 1	59,606	55,229
מעל 1 עד 10	38,805	35,229
מעל 10 עד 100	25,042	22,301
מעל 100 עד 500	24,120	25,616
מעל 500	30,679	24,005
סך הכל	178,252	162,380

(1) סווג מחדש. הסיווג מחדש הינו בגין התאמת חלוקת הפיקדונות לגודל כך שהחלוקה תהיה גם בהתחשב בישות המשפטית העצמאית של מפקידים. בעבר סווגו חלק מהפיקדונות כקבוצת מפקידים אחת, ללא הבחנה זו.

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	מאוחד	
	31 בדצמבר	
	2016	2015
בישראל		
בנקים מסחריים:		
פיקדונות לפי דרישה	92	117
פיקדונות לזמן קצוב	1,267	786
קיבולים	176	253
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים:		
פיקדונות לפי דרישה	2	9
פיקדונות לזמן קצוב	-	1
סך כל הפיקדונות מבנקים	1,537	1,166

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:

	משך חיים ממוצע בשנים[1]	שיעור תשואה פנימי[2]	מאוחד 2016	2015
במטבע ישראלי לא צמוד				
איגרות חוב	5.01	2.11%	5,465	4,883
כתבי התחייבות נדחים[3]	6.41	3.15%	192	100
במטבע ישראלי צמוד למדד				
איגרות חוב	3.48	0.82%	15,803	13,173
כתבי התחייבות נדחים[3]	4.77	4.46%	5,574	5,563
סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	4.50	2.00%	27,034	23,719

(1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.

(2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

(3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שהתקבל מהמפקח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקרות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי ההון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי ההון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבות נדחים, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי ההון הנדחים.

ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי ההון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, יימחק משטר ההון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי ההון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של שישה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).

ביום 4 בינואר 2017 קבעה מעלות כי דירוג שטרי ההון הנדחים, אשר מוכרים כהון רובד 2, בהתאם להוראות המעבר של באזל III הוא ilA+.

יתרת שטרי ההון הנדחים (סדרה א') ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב-1,958 מיליוני שקלים חדשים, ערך נקוב בסך 1,702 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים.

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 15,709 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 5,357 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2016, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו.

במהלך שנת 2016 הנפיקה החברה איגרות חוב נוספות מסדרה 42,40 בסך של 566 ו-125 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב בהתאמה, תמורת כ-590 ו- 119 מיליוני שקלים חדשים. וכן הנפיקה איגרות חוב חדשות מסדרות 43, ו-44 בסך של 2,071 ו-3,014 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה, תמורת כ-2,071 ו-3,014 מיליוני שקלים חדשים ובסך הכל הנפיקה החברה 5,776 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת 5,794 מיליוני שקלים חדשים.

ג. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

כתבי ההתחייבות כולל מנגנון לספיגת ההפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים.

במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתב ההתחייבות.

במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא -ilAA.

בחודש יולי 2016, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים.
כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

ד. פרסום תשקיף - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
ביום 4 ביולי 2016, פרסמה מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "מזרחי טפחות הנפקות"), תשקיף מדף לציבור (נושא תאריך 5 ביולי, 2016) במסגרתו תוכל החברה להנפיק לציבור סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין – איגרות חוב שאינן ניתנות להמרה, כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה וניירות ערך מסחריים – באמצעות דוחות הצעת מדף אשר בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, לרבות פרטי ותנאי ניירות הערך והרכב היחידות המוצעות, בהתאם להוראות כל דין ובהתאם לתקנון ולהנחיות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, כפי שיהיו באותו מועד.
תוקף התשקיף הינו שנתיים ממועד הפרסום, באפשרות החברה להאריך את תוקפו לתקופה של שניים עשר חודשים נוספים.

ה. פרסום תשקיף – בנק
ביום 25 בספטמבר 2016 פרסם הבנק תשקיף מדף לציבור (נושא תאריך 26 בספטמבר, 2016) במסגרתו יוכל הבנק להנפיק סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין ובהם מניות רגילות על שם, בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, וכן ניירות ערך אחרים של הבנק (ובכלל זה אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים (כולל כתבי התחייבות מסוג COCO), אופציות הניתנות למימוש למניות ואופציות הניתנות למימוש לאגרות חוב) - באמצעות דוחות הצעת מדף אשר בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, לרבות פרטי ותנאי ניירות הערך והרכב היחידות המוצעות, בהתאם להוראות כל דין ובהתאם לתקנון ולהנחיות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, כפי שיהיו באותו מועד.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	31 בדצמבר	
	2016	2015
עתודה למיסים נדחים, נטו[1]	26	26
עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה[2]	1,043	763
הכנסות מראש	110	164
הוצאות לשלם	443	293
הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות	154	156
ערבויות לפירעון	93	84
הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים ואחרים	109	106
זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי	3,714	3,530
שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר	205	122
זכאים אחרים ויתרות זכות	795	542
סך כל ההתחייבויות האחרות	6,692	5,786

(1) ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

(2) ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

ביאור 22 - זכויות עובדים

א. תיאור ההטבות

1. ביום 17 ביוני 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות את התקשרות הבנק באשר לתנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש דירקטוריון הבנק.

להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, מר משה וידמן, בהתאם להסכם ההעסקה שאושר (להלן "הסכם ההעסקה הקודם").

מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012. הסכם ההעסקה הינו לתקופה של 3 שנים מיום תחילת הכהונה בפועל והוא בא לידי סיום ביום 30 בנובמבר 2015. על אף האמור לעיל, היה רשאי כל צד להודיע על ניתוק יחסי עבודה במועד כלשהו, גם לפני תום התקופה הקצובה, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שלושה חודשים לצד האחר.

בגין עבודתו היה זכאי יושב ראש הדירקטוריון לשכר חודשי בסך של 180 אלפי שקלים חדשים, צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן, על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 1 בדצמבר 2012. כמו כן, היה זכאי יושב ראש הדירקטוריון למענק שנתי בגובה של עד תשע משכורות ולמענק נדחה נוסף עם סיום כהונתו בגובה של עד תשע משכורות נוספות. המענקים יחושבו בהתבסס על התשואה להון, התשואה השנתית של מניית הבנק, יחס היעילות התפעולית של הבנק והערכת הדירקטוריון למילוי תפקידיו המיוחדים של יושב הראש בתחומים שנקבעו.

הבנק העמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 15.83% מהמשכורת להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים. כמו כן, יושב ראש הדירקטוריון היה זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מהמשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.

בהתאם להסכם ההעסקה הקודם עם סיום עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, ישלם לו הבנק סכום השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו. כמו כן, ישלם הבנק מענק הסתגלות אשר יעמוד על סך של שש משכורות חודשיות בתוספת הפרשות לתנאים סוציאליים.

בנוסף לאמור, באם הסתיימה עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון לפני תום התקופה הקצובה, ישולמו ליושב הראש סכומים נוספים כמפורט בהסכם ההעסקה, וזאת בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם ההעסקה.

עם סיום עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון ייתן הבנק מכתב לשחרור כל התשלומים שהפריש לתגמולים, פנסיה ופיצויים וזאת במקום מלוא החבות בפיצויי פיטורין להם זכאי יושב ראש הדירקטוריון. כמו כן, הבנק ישחרר ליושב ראש הדירקטוריון את קרן ההשתלמות.

ביום 9 בספטמבר 2015 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, להעניק ליושב ראש הדירקטוריון סך של 246 אלפי שקלים חדשים (1.35 משכורות), המהווים את מלוא הסכום בגין רכיב שיקול הדעת במענק ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2014, כך שסך כל המענק השנתי אשר שולם ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2014 עמד על 764 אלפי שקלים חדשים.

ביום 4 באפריל 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, להעניק ליושב ראש הדירקטוריון סך של 246 אלפי שקלים חדשים (1.35 משכורות), המהווים את מלוא הסכום בגין רכיב שיקול הדעת במענק ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2015, כך שסך כל המענק השנתי אשר שולם ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2015 עמד על 764 אלפי שקלים חדשים.

בנוסף בהתאם להסכם ההעסקה הקודם, היה זכאי יושב ראש הדירקטוריון למענק נדחה בגין השנים 2013-2015, בסך של 711 אלפי שקלים חדשים (סכום השווה ל- 3.9 משכורות)

ביום 8 במרץ 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק בהתאם להסכם ההעסקה שאושר (להלן : "הסכם ההעסקה הנוסף"). תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה הנוסף, הינה החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה. בגין עבודתו היה זכאי יושב ראש הדירקטוריון לשכר חודשי בסך 220,000 שקלים חדשים השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 13.33% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.

בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה הנוסף, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות (להלן -"מענק ההסתגלות").

בהסכם ההעסקה הנוסף הובהר כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה הנוסף, וכי יושב ראש הדירקטוריון לא יהא זכאי למענק הסתגלות בגין תקופת העסקתו לפי הסכם ההעסקה הקודם.

הבנק ישלם ליושב ראש הדירקטוריון את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו לפי הסכם ההעסקה הקודם, בגין תקופת ההעסקה שהחלה ביום 1 בדצמבר 2012 והסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015, סכום השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים), על פי הסכם ההעסקה הקודם.

מובהר בזה, כי יושב ראש הדירקטוריון אינו זכאי למענק פרישה על פי הסכם ההעסקה הנוסף וכי תשלום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון עם סיום העסקתו, יהיה בהתאם לזכותו לקבלת מענק הפרישה על פי הסכם ההעסקה הקודם, כאמור לעיל.

אם יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 (להלן -"חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שיצטבר בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשאו, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"), אזי יבוא סכום מענק הפרישה האמור לעיל (על פי הסכם ההעסקה הקודם), במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטבר בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה לא יעלו, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלים הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

ביום 21 בספטמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר החלטת ועדת התגמול, כי כפועל יוצא מיישום הוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים"), יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי לא יהיו זכאים לתגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על סכום התקרה שנקבעה בסעיף 2 (א) בחוק- שני מיליון וחצי שקלים חדשים, זאת, לתקופת ביניים, החל מיום 12 באוקטובר 2016 (מועד תחילתו של חוק התגמול, לעניין ההתקשרויות האמורות) או ממועד אחר שייקבע לעניין זה בהתאם לפסיקת בג"צ (אם ייקבע), לפי המאוחר, ועד למועד שבו יאושרו למנהל הכללי וליושב ראש הדירקטוריון תנאי כהונה והעסקה התואמים את הוראות חוק התגמול, על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק. לגבי התקופה אשר מסתיימת ביום 11 באוקטובר 2016, יוותרו על כנם תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש דירקטוריון הבנק והמנהל הכללי, אשר היו בתוקף עד מועד תחילתו של חוק התגמול.

לפרטים נוספים בדבר חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) לדוחות שנתיים אלה.

בעקבות חקיקת חוק שכר בכירים נדרש לעדכן את תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק שכר בכירים וכן בשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").

לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 2017-01-003454), אשר פרטיו מוכללים בבאור זה על דרך ההפניה.

תקופת ההעסקה בהתאם להסכם ההעסקה שאושר ("הסכם ההעסקה המתוקן") הינה החל מיום 1 בדצמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה המתוקן ("תקופת ההעסקה הנוספת").

למרות האמור לעיל, יוכל כל אחד מהצדדים להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על יושב ראש הדירקטוריון חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת יושב ראש הדירקטוריון לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו ויתר על עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

יושב ראש הדירקטוריון, יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 189,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 14.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (6.5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.

ככל שיושב ראש הדירקטוריון יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את המשכורת החדשית של היושב ראש בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.

במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק רשאי לשלם ליושב ראש הדירקטוריון (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, הינו כ- 2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שההוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).

ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם ליושב ראש הדירקטוריון רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על שתי משכורות חדשיות (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד.

הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד יושב ראש הדירקטוריון, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם ליושב ראש הדירקטוריון לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.

בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות ("מענק ההסתגלות").

בהסכם ההעסקה המתוקן הובהר, כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה המתוקן.

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון, את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו בהתאם להסכם ההעסקה הקודם בגין תקופת ההעסקה שהחלה ביום 1.12.2012 והסתיימה ביום 30.11.2015, אשר הינו בסך השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם לשנים 2012-2015, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים), על פי הסכם ההעסקה הקודם לאותה תקופה ("מענק הפרישה").

יצויין, כי עלות מענק הפרישה ומענק ההסתגלות שישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים.

אם יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 ("חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שיצטבר בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשאו, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"), אזי יבוא סכום מענק הפרישה האמור לעיל (על פי הסכם ההעסקה הקודם), במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטבר בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה לא יעלו, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלים הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

לגבי התקופה שמתחילה בתום תקופת המעבר על פי חוק שכר בכירים (12.10.2016) ועד לתום שנת 2016 ("החלק היחסי של שנת 2016") הוחלט כי ימשיכו לחול תנאי ההעסקה הקודמים של היושב ראש כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית, ביום 8 במרץ 2016, אך זאת בכפוף לכך שסך התגמול של היושב ראש (לא כולל הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין) עבור החלק היחסי של שנת 2016, לא יעלה על התקרה (היחסית) שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים. ככל שעלה סך התגמול על התקרה היחסית האמורה, יופחת סכום החריגה מהתקרה מסך התגמול הקבוע של יושב ראש הדירקטוריון, עבור החלק היחסי של שנת 2016.

2. ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013.

ביום 4 במאי 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישורה של ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של המנהל הכללי. ביום 10 ביוני 2014 אושרו תנאי הכהונה וההעסקה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

תנאי העסקת המנהל הכללי נקבעו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק לנושאי משרה, כפי שהותאמה להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. מדיניות זו אושרה על ידי ועדת התגמול, דירקטוריון הבנק והאסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי, כפי שאלו פורטו בנספח ב' לדוח שפרסם הבנק מיום 4 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-056838 (להלן: "נספח ב' לדוח המיידי"):

הסכם ההעסקה הינו לתקופה בלתי קצובה, וכל צד רשאי לסיימה מכל סיבה שהיא, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שלושה חודשים, לצד האחר.

בגין עבודתו זכאי המנהל הכללי לשכר חודשי בסך של 185 אלפי שקלים חדשים, צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 16 באוגוסט 2013, וכן לתנאים נילווים.

הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.83% מהמשכורת להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים. כמו כן, הבנק מפריש עבור המנהל הכללי לקרן השתלמות סכום בשיעור של 7.5% מהמשכורת.

עם סיום עבודתו של המנהל הכללי, במועד כלשהו ומסיבה כלשהי, ישלם לו הבנק מענק פרישה בסכום השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו, וכן ייתן הבנק מכתב לשחרור כל התשלומים שביצע לפי הסכם העבודה האישי שנחתם בין הבנק למנהל הכללי, לגבי תקופת עבודתו בבנק לפני מינויו כמנהל כללי.

כמו כן, הבנק ישחרר למנהל הכללי את קרן ההשתלמות וכן, ישלם הבנק מענק הסתגלות כנגד אי תחרות אשר יעמוד על סך של שש משכורות חודשיות בתוספת הפרשות לתנאים סוציאליים. בנוסף לאמור, עם סיום עבודתו של המנהל הכללי, ישולמו לו סכומים נוספים כמפורט בהסכם ההעסקה, וזאת בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם ההעסקה.

המנהל הכללי התחייב כי במשך שישה חודשים מיום סיום כל תפקידיו ועבודתו בבנק מכל סיבה שהיא, לא יעסוק ולא יפעל במישרין או בעקיפין בתאגיד בנקאי אחר או למענו, ולא יעבוד כנושא משרה במסגרת או עבור גוף כלשהו המתחרה בפעילות הבנק.

תגמול משתנה תלוי יעדים וביצועים

לפי הסכם ההעסקה, המנהל הכללי יהיה זכאי למענק כספי ולתגמול הוני, וזאת בהתאם למדיניות התגמול החלה בבנק מעת לעת, בתמהיל ובתנאים שיאושרו.

מענק כספי - על פי הסכם ההעסקה, המנהל הכללי יהיה זכאי למענק כספי אשר יהיה מוגבל בסכום של 1,517 אלפי שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 16 באוגוסט 2013, עבור כל אחת מהשנים הקלנדריות 2014-2016. וזאת, בכפוף לכך שיתקיימו בשנת המענק תנאי סף, המתבססים על שיעור התשואה להון, יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק לשנות המענק. המענק הכספי הינו תלוי ביצועים והוא מהווה חלק מהתגמול המשתנה של המנהל הכללי. לפרטים בדבר תנאי הסף לעניין הזכאות למענק הכספי, תנאי הזכאות למענק הכספי, סמכות הדירקטוריון להפחתת המענק הכספי והוראות לעניין השבת המענק הכספי, ראו נספח ב' לדוח המיידי.

תגמול הוני - כחלק מהתגמול המשתנה של המנהל הכללי לשנים 2014-2016, זכאי המנהל הכללי לתגמול הוני, הכולל תכנית להקצאה של כתבי אופציה על פי הצעה פרטית, למנהל הכללי של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר תכנית האופציות ראה ביאור 23 א. לדוחות הכספיים.

ביום 21 בספטמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר החלטת ועדת התגמול, כי כפועל יוצא מיישום הוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים"), יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי לא יהיו זכאים לתגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על סכום התקרה שנקבעה בסעיף 2 (א) בחוק- שני מיליון וחצי שקלים חדשים, זאת, לתקופת ביניים, החל מיום 12 באוקטובר 2016 (מועד תחילתו של חוק התגמול, לעניין ההתקשרויות האמורות) או ממועד אחר שייקבע לעניין זה בהתאם לפסיקת בג"צ (אם ייקבע), לפי המאוחר, ועד למועד שבו יאושרו למנהל הכללי וליושב ראש הדירקטוריון תנאי כהונה והעסקה התואמים את הוראות חוק התגמול, על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק. לגבי התקופה אשר מסתיימת ביום 11 באוקטובר 2016, יוותרו על כנם תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש דירקטוריון הבנק והמנהל הכללי, אשר היו בתוקף עד מועד תחילתו של חוק התגמול.

לפרטים נוספים בדבר חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) לדוחות שנתיים אלה.

ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר פרשר, המנהל הכללי של הבנק, וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק שכר בכירים ובשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").

לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי ראה נספח ג' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 2017-01-003454), אשר פרטיו מוכללים בבאור זה על דרך ההפניה.

המנהל הכללי יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 190,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים וכן ירכוש הבנק עבור המנהל הכללי ביטוח מפני אובדן כושר עבודה על ידי תשלום של 2.5% או בשיעור שיקנה להמנהל הכללי קצבת נכות בשיעור 75% מהמשכורת, לפי הנמוך מבין השניים). בנוסף, המנהל הכללי זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת המנהל הכללי.

ככל שהמנהל הכללי יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את המשכורת החודשית של המנהל הכללי בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של המנהל הכללי ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.

במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של מנהל הכללי הבנק על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק רשאי לשלם למנהל הכללי (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, הינו כ- 2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שההוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).

ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם למנהל הכללי רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על משכורת אחת (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד.

הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד המנהל הכללי, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם למנהל הכללי לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.

בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה הנוסף, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שש משכורות ("מענק ההסתגלות").

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק פרישה, בסכום השווה למכפלת 150% מסכום המשכורת החדשית האחרונה של המנהל הכללי עובר לתום תקופת המעבר על פי חוק שכר בכירים (12.10.2016), במספר שנות עבודתו בבנק עד לתום תקופת המעבר, והכל בכפוף וכמפורט בסעיף 4.9.4 לנספח ב' לדוח המיידי שפרסם הבנק ביום 4.5.2014 (אסמכתא:2014-01-056838) ("מענק הפרישה").

יצויין, כי עלות מענק הפרישה ומענק ההסתגלות שישולם למנהל הכללי, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים. מענק הפרישה ומחצית ממענק ההסתגלות ייחשבו תגמול פרישה משתנה אשר ישולם ב-4 מנות, אשר שלוש מתוכן תהיינה נדחות ותשולמנה במשך שלוש השנים העוקבות למועד סיום יחסי עובד-מעביד. והכל בכפוף לכך שלא תהיה, בדוחות הכספיים שיתפרסמו סמוך לפני מועד תשלום מנה נדחית, חריגה בשיעור העולה על 10% מן היחסים המינימלים של הלימות ההון הכולל והלימות הון עצמי רובד 1.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים, לפי שיקול דעתם, להעניק למנהל הכללי מענק כספי עבור כל אחת מהשנים הקלנדריות 2017, 2018, 2019, בסכום שלא יעלה על שלוש משכורות. על אף האמור לעיל, אם ועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו כי המענק מותנה הביצועים שיוענק עבור שנה מסויימת לנושאי המשרה (שאינם המנהל הכללי או דירקטורים) יכלול גם תגמול הוני, כי אז הם יהיו רשאים לקבוע לפי שיקול דעתם, כי גם התגמול מותנה הביצועים שיוענק למנהל הכללי עבור שנת המענק, יכלול תגמול הוני.

זכאות המנהל הכללי לתגמול מותנה ביצועים, ככל שיוחלט להעניקו, תהיה מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ויחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימלים שנקבעו לכך בהוראות בנק ישראל.

התגמול המשתנה שיוענק למנהל הכללי יהיה כפוף להוראות השבה, כמפורט בסעיף 6.10 בנספח א' לדוח המיידי שפרסם הבנק ביום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 2017-01-003454).

לגבי התקופה שמתחילה בתום תקופת המעבר על פי חוק שכר בכירים (12.10.2016) ועד לתום שנת 2016 ("החלק היחסי של שנת 2016") הוחלט כי ימשיכו לחול תנאי ההעסקה הקודמים של המנהל הכללי כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית, ביום 10 ביוני 2014 ובכלל זה המענק הכספי והתגמול ההוני, אשר הוענקו למנהל הכללי על פי מדיניות התגמול הקודמת, אך זאת בכפוף לכך שסך התגמול של המנהל הכללי (לא כולל הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין) עבור החלק היחסי של שנת 2016, לא יעלה על התקרה (היחסית) שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים. ככל שעלה סך התגמול על התקרה היחסית האמורה, יופחת סכום החריגה מהתקרה מסכום המענק הכספי שהמנהל הכללי יהיה זכאי לו (ככל שיהיה זכאי) עבור החלק היחסי של שנת 2016, וככל שתיוותר יתרה, היא תופחת מן התגמול הקבוע של המנהל הכללי בגין החלק היחסי של שנת 2016.

כל אחד מהצדדים יוכל להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתיו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על המנהל הכללי חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת המנהל הכללי לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק למנהל הכללי פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו ויתר על עבודתו של המנהל הכללי, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

3. מדיניות תגמול לנושאי משרה

ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. בעקבות כניסת ההוראה לתוקף, ובהמשך לדיונים שקיים הבנק עם הפיקוח על הבנקים, פעל הבנק לעדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה אשר אושרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 27 באוגוסט 2013 (להלן - "מדיניות התגמול המקורית").

בהתאם לאמור, ביום 10 ביוני 2014 אושרה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון, אשר התקבלה על פי המלצת ועדת התגמול.

מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, עם העקרונות הרוחביים שדירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.

חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים אשר יכלול מענק כספי ותגמול הוני לטווח ארוך. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה.

התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומתו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

כנדרש בהוראות בנק ישראל בנושא תגמול, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 100 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 77 אחוזים מהתגמול הקבוע וכי נושאי משרה אלה יהיו זכאים למענק שימור בגובה שתי משכורות המהווה תגמול קבוע בהתאם למדיניות התגמול.

מדיניות התגמול החדשה, משלבת את העקרונות הרוחביים שדירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.

חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים (מבוסס על יעדי ביצוע של הבנק, על מדדי ביצוע אישיים וכן כולל תגמול בשיקול דעת), אשר יכלול מענק כספי, ויכול שיכלול גם תגמול הוני לטווח ארוך בשיעור שלא יעלה על מחצית מן התגמול המשתנה מותנה הביצועים. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה.

באשר למנהל הכללי, תבוסס מרבית חבילת התגמול שלו על תגמול קבוע, וכן היא תכלול תגמול משתנה בשיקול דעת, אשר עד מחציתו תוכל להיות בדמות תגמול הוני, באופן שסכומו הכולל של התגמול המשתנה שבשיקול דעת לא יעלה על שלוש משכורות.

התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומתו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

בהתאם למדיניות התגמול החדשה, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 85 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 55 אחוזים מהתגמול הקבוע וכי נושאי משרה אלה יהיו זכאים למענק שימור בגובה שתי משכורות המהווה תגמול קבוע בהתאם למדיניות התגמול.

בהתאם למדיניות התגמול החדשה, תקרת התגמול, כהגדרתו בחוק שכר בכירים (קרי: ללא תשלומים לתגמולים ופיצויי פיטורים על פי דין), של יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי תהיה קטנה ממכפלת השכר הנמוך ביותר של עובד הבנק, במשרה מלאה, לרבות עובד קבלן, ב-35. תקרת התגמול של נושאי המשרה האחרים (שאינם דירקטורים), תהיה 2.5 מיליוני שקלים חדשים.

במדיניות נקבע, כי התגמול המשתנה יהיה כפוף להשבה, כולו או חלקו, בנסיבות שפורטו במדיניות התגמול.

לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול המעודכנת, עקרונותיה ותחולתה ראה נספח א' לדיווח מיידי מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 2017-01-003454), אשר פרטיו נכללים בבאור זה על דרך ההפניה.

על רקע אי הבהירות הקיימת ביחס לפרשנותו של החוק בכל הקשור לזכויות העבר של העובדים ובמטרה לתת לנושאי המשרה בבנק שהות נוספת לצורך בחינת המצב המשפטי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 20 ביוני, 2016, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול והמלצת ועדת הביקורת לגבי המבקרת הפנימית הראשית, לוותר על חלק מתקופה ההודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, באופן שתקופה ההודעה המוקדמת תעמוד על 45 ימים, במקום 3 חודשים (ולגבי נושאת משרה אחת במקום 6 חדשים) על פי הסכמי ההעסקה, ובלבד שההודעה המוקדמת תימסר לבנק עד תום שנת 2016. עוד נקבע, כי החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת ההודעה המוקדמת תחזור להיות בת 3 או 6 חודשים, לפי העניין.

4. נושאי משרה בכירה זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של עד שישה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים. כמו כן זכאים נושאי המשרה למענק פרישה בשיעור של 150% לשנה עד ליום 31.12.2017 לגבי נושאי המשרה, או עד ליום 11 באוקטובר 2016 לגבי המנהל הכללי, והכל בכפוף לתנאים האמורים במדיניות התגמול המעודכנת.

5. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת עם נציגות העובדים - סקטור הפקידים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.

להלן עיקרי ההסכם:

- הארכת תוקף "חוקת העבודה" עד 31 בדצמבר 2015.
- שמירת שקט תעשייתי מוחלט בתקופת ההסכם. ההתחייבות לשקט תעשייתי לא תחול במצבים של סכסוך עבודה של כלל העובדים בישראל בענף הבנקים.
- קביעת מנגנונים ליישוב חילוקי דעות: משא ומתן, גישור, בוררות.
- התחייבות הבנק שלא לפטר בפיטורים כלכליים עובדים קבועים בתקופת ההסכם. ההתחייבות לא חלה על פיטורים אינדיבידואלים בשל עבירות משמעת, אי התאמה או שינויים רגולאטורים.
- הנהגת תכנית לפרישה מרצון של עד 200 עובדים בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. להנהלה זכות וטו על כל בקשה ספציפית לפרישה מרצון, ללא צורך בנימוק.
- מתן אפשרות להנהלה לפטר עד 50 עובדים קבועים בגין אי התאמה בתקופת ההסכם, החל משנת 2011.

לקראת סוף שנת 2015 החל הליך של בוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים, בו נידונות דרישות ארגון העובדים לשנים 2005-2015.

במהלך שנת 2016 ניסו הבוררים להעביר את הדיון בדרישות ארגון העובדים למסגרת של גישור. ניסיון זה לא צלח ולקראת סוף שנת 2016 הנושא חזר להידון במסגרת של בוררות.

כמו כן, במקביל לבוררות הכלכלית מתקיים הליך משא ומתן לחידוש הסכם השכר בין הנהלת הבנק לארגון העובדים לשנים 2016-2020.

עקב חילוקי דעות עם ארגון העובדים בנושא ערך שעה לעניין חישוב שעות נוספות, ומשהצדדים לא הגיעו להסכמה במסגרת הליך גישור, התנהלה במהלך שנת 2016 בוררות בעניין זה. בדצמבר 2016 ניתן פסק בוררות והבנק פועל ליישומו.

לבנק הפרשות מתאימות בנושאים האמורים.

6. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.

7. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ- 300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

יצויין, כי מבין העובדים הפורשים שיתאפשר להם לפרוש בפרישה מוקדמת כאמור, נמנים עובדי הבנק וכן כ-50 עובדי חברה בת בשליטה ובהחזקה מלאה של הבנק, חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ. יחד עם זאת, יתכן שיחול שינוי במספר העובדים הפורשים מכל קבוצה, ואולם בסך הכל מספרם לא יעלה על 300.

הנהלת הבנק מקיימת משא ומתן עם ועד העובדים בעניין תכנית הפרישה ובשלב ראשון החלה ביישום התכנית בחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ עד להגעה להסדר עם וועד העובדים בבנק.

בהתאם לתכנית ההתייעלות, יהיו העובדים הפורשים זכאים לפנסיה מוקדמת עד גיל פרישה או לפיצויים מוגדלים בשיעור של 150% (נוסף על העברת הבעלות בקופות הגמל על שמם), וזאת בהתאם לקריטריונים המפורטים בתכנית. אפשר ובמסגרת תנאי הפרישה, תינתנה לעובדים הטבות נוספות אשר אינן מהותיות.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב- 286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

8. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.

9. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. עובדים אלה זכאים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות וכן להודעה מוקדמת על סיום יחסי עובד מעביד לתקופה של שלושה עד שישה חודשים. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק.

התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.

10. עובד בכיר בבנק זכאי במידה ויעזוב את הבנק, לפנסיה מוקדמת בשיעור של 70% מסכום שנקבע בהסכם מיוחד בשנת 2010 וצמוד למדד המחירים לצרכן. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.

11. העתודות בגין מענקי יובלות והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח.

החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעורים של 3.5% -1.7%.

חישוב העתודה בגין פורשים מרצון בוצע בהתאם לזכאות הפורשים להצמדת הגימלה למדד המחירים לצרכן.

12. מענקי יובלות

עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.

13. עתודה בגין שכר לימוד

עובדי הבנק בהסכם קיבוצי זכאים להחזר בגין שכר לימוד תורני ובגין שכר לימוד גבוה על פי אחוזי החזר ותקרות הנהוגים בבנק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלו על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שהעובד יהיה עדיין מועסק בבנק.

14. מענקים לכלל עובדי הבנק

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, בהתאם להמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק, אשר אינם נושאי משרה. מדיניות התגמול מבוססת על הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן -"מדיניות התגמול").

מדיניות התגמול דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2016 - 2014.

תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.

15. לבנק יהב תוכנית מוגדרת ממומנת ולא ממומנת ביחס לכלל עובדיו, התוכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה.

התחייבות בנק יהב לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. בנק יהב נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. בנק יהב אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

לחלק מעובדיו התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

ב. סכומי ההתחייבות בגין ההטבות לפי סוגים:

	31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
הטבות לאחר פרישה[1]		
סכום ההתחייבות	149	141
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית	149	141
הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה[2]		
סכום ההתחייבות	[3]1,006	726
השווי ההוגן של נכסי התכנית	112	104
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית	894	622
הטבות לפני סיום העסקה[4]		
סכום ההתחייבות	76	64
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית	76	64
סך הכל		
עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"	1,119	827
מזה: בגין הטבות לעובדים בחוץ לארץ	11	10

(1) שי לחג והטבות נוספות לעובדים לאחר פרישה.
(2) פנסיה, פיצויים והטבות נוספות בתכנית להטבה מוגדרת ולרבות יתרת ההתחייבות בגין עובדים שפרשו.
(3) כולל השפעת תכנית התייעלות, לפרטים ראה סעיף 7 להלן.
(4) בעיקר מענקי יובלות ושכר לימוד לעובדים פעילים.

ג. תכניות להטבה מוגדרת (פנסיה פיצויים והטבות נוספות)[1]

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

	31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה	867	871
עלות שירות	26	26
עלות ריבית	31	31
הפסד אקטוארי[2]	303	7
הטבות ששולמו	(72)	(68)
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה	1,155	867
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה[3]	1,066	816

1.2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

	31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת תקופה	104	99
תשואה בפועל על נכסי התכנית	3	1
הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי	6	6
הטבות ששולמו	(1)	(2)
שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה	112	104
מצב המימון - נכס נטו שהוכר בסוף תקופה	112	104

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.
(2) ביום 27 בדצמבר 2016 אישור דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות. לפרטים ראה סעיף 7 להלן.
(3) לא כולל הנחות כלשהן בנוגע לרמת התגמול העתידית.

ג. תכניות להטבה מוגדרת (פנסיה פיצויים והטבות נוספות)[1]

1. מחויבויות ומצב המימון - המשך

1.3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

	31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות	1,043	763
התחייבות נטו שהוכרה במאזן בסוף התקופה	1,043	763

1.4. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

	31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
הפסד אקטוארי נטו	(452)	(150)
התחייבות נטו בגין המעבר	-	(8)
סך הכל הוכר ברווח כולל אחר	(452)	(158)

1.5. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית

	31 בדצמבר	
	2016	2015
	במיליוני שקלים חדשים	
מחויבות בגין הטבה חזויה	1,155	867
מחויבות בגין הטבה מצטברת	1,066	816
שווי הוגן של נכסי התכנית	112	104

ג. תכניות להטבה מוגדרת (פנסיה פיצויים והטבות נוספות)[1]

2. הוצאה בתקופת הדיווח

2.1.רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2016	2015	2014
	במיליוני שקלים חדשים		
עלות שירות	26	26	20
עלות ריבית	31	31	28
תשואה חזויה על נכסי התכנית	(4)	(4)	(4)
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:			
הפסד אקטוארי נטו	9	4	1
סך עלות ההטבה, נטו	62	57	45

2.2.שינויים במחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2016	2015	2014
	במיליוני שקלים חדשים		
הפסד אקטוארי נטו בתקופה	303	7	47
הפחתה של הפסד אקטוארי[2]	(9)	(4)	(1)
סך הכל הוכר ברווח כולל אחר	294	3	46
סך עלות ההטבה נטו	62	57	45
סך הכל הוכר בעלות ההטבה נטו לתקופה וברווח כולל אחר	356	60	91

2.3.אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2017 לפני השפעת המס:

	במיליוני שקלים חדשים
הפסד אקטוארי נטו	16
סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר	16

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) הפסדים אקטואריים הנובעים משנויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד ליום המעבר, יופחתו בקו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התכנית, או לחלופין על פני יתרת התקופה הממוצעת הנותרת של קבלת ההטבה על ידי העובדים. ראה גם ביאור 1 ד.13 לדוחות הכספיים.

ד. הנחות

1. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

1.1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה:

	31 בדצמבר	
	2016	2015
	באחוזים	
שיעור היוון	1.70	2.00
שיעור היוון המדד	2.00	2.00
שיעור עזיבה	3.40	4.20
שיעור גידול בתגמול	1.72	1.75

1.2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה לתקופה באחוזים:

	31 בדצמבר		
	2016	2015	2014
	באחוזים		
שיעור היוון	4.18	4.17	4.17
תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תכנית	4.07	4.08	4.68
שיעור גידול בתגמול	1.72	1.75	1.75

1.3. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס:

	גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2016	2015	2016	2015
שיעור היוון	(94)	(61)	113	74
שיעור עזיבה	54	82	(76)	(100)
שיעור גידול בתגמול	65	44	(55)	(36)

ה. נכסי תכנית

1.1. הרכב שווי ההוגן של נכסי תכנית

סוג נכס	31 בדצמבר	
	2016	2015
מניות	42	21
סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות	11	11
אחר	8	10
איגרות חוב: ממשלתיות	15	20
ממשלתיות מיועדות	12	23
קונצרניות	24	19
סך הכל	112	104

1.2 השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי הנכסים ויעד הקצאה לשנת 2017 (באחוזים)

	יעד הקצאה	אחוזי מנכסי התכנית	
סוג נכס	לשנת	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016	2015
מניות	36	38	21
סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות	11	10	10
אחר	8	7	9
איגרות חוב: ממשלתיות	14	14	20
ממשלתיות מיועדות	10	10	22
קונצרניות	21	21	18
סך הכל	100	100	100

1.3 הפקדות בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת

	יעד הקצאה	הפקדות בפועל	
סוג נכס	לשנת	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017[1]	2016	2015
הפקדות	6.0	6.2	6.0

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2017.

ו. תזרימי מזומנים - ההטבות שהתאגיד צופה לשלם בעתיד:

שנה	במיליוני שקלים חדשים
2017	93
2018	94
2019	94
2020	94
2021	94
2022-2026	315
2027 ואילך	606
סך הכל	1,390

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. תכנית אופציות למנהל הכללי

במסגרת תכנית האופציות ועל פי תנאיה, הבנק יקצה לנאמן, עבור המנהל הכללי של הבנק, כתבי אופציה בשלוש מנות שנתיות כמפורט להלן - 186,915 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 177,720 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-172,503 כתבי אופציה עבור שנת 2016. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת הכמות המירבית האפשרית של מניות המימוש, יקנו כל כתבי האופציה המוצעים למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות (בהתבסס על דוח "מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה", שפרסם הבנק ביום 10 באפריל 2014), כ-0.23% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-0.18% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

זכאותו של המנהל הכללי לכתבי האופציה שהוקצו בגין שנת מענק כלשהי מותנית בכך כי בשנת המענק יתקיימו תנאי הסף המפורטים להלן:

1. שיעור התשואה על ההון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
2. יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

זכאותו של המנהל הכללי לכתבי אופציה הכלולים במנה שנתית כלשהי, תחושב בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק שבגינה הוקצתה המנה השנתית, בהתאם לעמידה בתנאי הזכאות שהוגדרו.

כל אחת מהמנות השנתיות לשנים 2014-2016 תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים שווים החל מיום 1 באפריל בשנים 2016-2020.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו למנהל הכללי, על פי התכנית הינו 46.19 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי ועד למדד הידוע ביום המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספי וכמות מניות המימוש שתוקצה בפועל למנהל הכללי.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית בטווח 26.7%-32.1% המשקפת סטיית תקן לתקופות של כ-3.41-7.42 שנים. ריבית חסרת סיכון נעה בטווח 0.55%-(0.82%) עבור המנות השונות.

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי על פי תכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כדלקמן: כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.90 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.37 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.67 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-4.5 מיליוני שקלים חדשים (כ-5.3 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). שווי זה ייפרס על פני תקופת הזכאות באופן לא לינארי.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנהל הכללי במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנהל הכללי בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

בהתאם לתוצאות הכספיות של שנת 2015, במהלך שנת 2016 חולטו 58,141 אופציות (בשנת 2015- 72,843 אופציות) על פי מחיר מימוש 46.19 שקלים חדשים (זהה לשנת 2015). נכון לתאריך 31.12.2016 קיימות למנהל הכללי סך של 406,154 אופציות(שנת 2015- 464,295 אופציות) על פי מחיר מימוש 46.19 שקלים חדשים (זהה לשנת 2015).

ב. תכנית אופציות לסמנכ"לים

ביום 29 במרץ 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית שאינה הצעה פרטית מהותית (להלן "התכנית") לתשעה נושאי משרה בבנק (מתוכם ניצע אחד שכיהן כסמנכ"ל, יצא לחופשה ללא תשלום מעבודתו בבנק ומכהן כיום כמנהל הכללי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ) שהינם סמנכ"לים חברי הנהלת הבנק (להלן "הניצעים"). עוד החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של וועדת הביקורת, כי הקצאת כתבי האופציה על פי תכנית האופציות, מותנית בכך כי המפקח על הבנקים יתיר לבנק רכישה עצמית של מניות בכמות שלא תפחת מ- 1,400,000 מניות בנות 0.1 שקלים חדשים ע.נ., מהונו המונפק של הבנק. לפרטים בדבר הרכישה העצמית של 2,500,000 מניות הבנק בהתאם לאישור המפקח על הבנקים, ראה ביאור 24 ד להלן.

במסגרת תכנית האופציות, הקצה הבנק ביום 23 ביוני 2009 על שם הנאמן, עבור הניצעים, 5,850,000 כתבי אופציה, שלא יירשמו למסחר בבורסה. כתבי האופציה ניתנים למימוש, כל אחד, למניה רגילה בת 0.1 שקלים חדשים ע.נ. של הבנק, ללא תמורה, בכפוף לתנאי התכנית. הקצאת הכמות המרבית של מניות המימוש הינה תיאורטית בלבד. במועד המימוש של כתבי האופציה יוקצו לניצעים מניות הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם על פי תנאי התכנית, רק בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים, על פי התכנית, הינו 21.18 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 9 בנובמבר 2008, שעל פיו נקבע גם מחיר המימוש של כתבי האופציה שהוקצו עבור המנהל הכללי של הבנק כאמור לעיל. יצוין, כי מחיר המימוש גבוה משער הנעילה של מניה של הבנק, בבורסה, ביום 26 במרץ 2009, אשר היה יום המסחר האחרון שקדם ליום שבו אישר הדירקטוריון את תכנית האופציות.

כתבי האופציה שהוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, הוקצו בחמש מנות שוות. המנות תהיינה ניתנות למימוש, כל אחת, במועדי ההבשלה שיחולו מידי שנה, החל מחלוף שנה אחת (למנה הראשונה) ועד לחלוף 5 שנים (למנה החמישית) מיום ההקצאה.

כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם תיבחן מחדש בכל תאריך דיווח, בהתבסס על המידע שיהיה קיים באותו מועד. תוצאות בחינה זו עשויות להביא להקטנה בסכום ההוצאה שתירשם בדוחותיו הכספיים של הבנק בגין כתבי האופציה על פני שנות התכנית, אך לא לשינוי בשווי ההוגן של כל כתב אופציה הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה.

ביום 9 בנובמבר 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 1,104,999 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לשני סמנכ"לים שמונו לתפקידם לאחר מועד אישור תכנית האופציות לסמנכ"לים.

ביום 30 באפריל 2012 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 238,333 כתבי אופציה לנושאת משרה אשר החלה את עבודתה בבנק בחודש מרץ 2012. תוכנית האופציות, מושתתת על העקרונות של תכנית האופציות לסמנכ"לים בבנק, כאמור לעיל.

כתבי האופציה יוקצו ב-2 מנות, הניתנות למימוש ב- 2 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), ושנתיים (המנה השנייה) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו:

	מנה 1	מנה 2	מנה 3	מנה 4	מנה 5	סך הכל
הקצאה שאושרה ב-29 במרץ 2009						
כמות אופציות (באלפים)	910	910	910	650	650	4,030[1]
סטיית תקן שנתית	32.75%	32.04%	30.95%	30.11%	30.27%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	21.18	21.18	21.18	21.18	21.18	
ריבית חסרת סיכון	0.65%	0.77%	0.92%	1.09%	1.28%	
זמן למימוש בשנים	4.10	4.60	5.10	5.60	6.10	
שווי הוגן לאופציה בודדת	4.78	5.02	5.19	5.39	5.77	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	4,346	4,569	4,724	3,504	3,751	20,894
הקצאה שאושרה ב-9 בנובמבר 2009						
כמות אופציות (באלפים)	65	260	260	260	260	1,105
סטיית תקן שנתית	35.00%	34.00%	33.00%	33.00%	32.00%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	29.85	29.85	29.85	29.85	29.85	
ריבית חסרת סיכון	0.46%	0.65%	0.83%	1.02%	1.20%	
זמן למימוש בשנים	3.60	4.10	4.60	5.10	5.60	
שווי הוגן לאופציה בודדת	8.00	8.39	8.73	9.16	9.44	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	520	2,181	2,270	2,381	2,455	9,807
הקצאה שאושרה ב-30 באפריל 2012						
כמות אופציות (באלפים)	-	-	-	108	130	238
סטיית תקן שנתית	-	-	-	30.23%	32.27%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	-	-	-	33.79	33.79	
ריבית חסרת סיכון	-	-	-	0.20%	0.30%	
זמן למימוש בשנים	-	-	-	2.70	3.20	
שווי הוגן לאופציה בודדת	-	-	-	6.63	7.75	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	-	-	-	718	1,008	1,726

(1) לאחר פקיעה של 1,820 אלפי אופציות, בגין ארבעה סמנכ"לים שסיימו את עבודתם בבנק.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

	2016		2015		2014	
	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
קיימות במחזור לתחילת השנה	60,000	21.57	545,000	26.48	1,346,666	26.83
מומשו במהלך השנה[1]	60,000	21.27	485,000	26.74	801,666	26.96
קיימות במחזור לסוף שנה	-	-	60,000	21.57	545,000	26.48

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2016 היה - 44.75 שקלים חדשים (שנת 2015 - 47.94 שקלים חדשים, שנת 2014 - 44.51 שקלים חדשים).

ג. תכנית אופציות לעובדים

1. ביום 19 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק ולאחר קבלת המלצתן של ועדות התגמול וההנהלה של דירקטוריון הבנק לעניין העקרונות של תכנית האופציות, לאשר תכנית אופציות ("התכנית" או "תכנית האופציות") לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות ובמתאר שפורסם ביום 8 ביוני 2008 (להלן - "המתאר"). לא יוענקו כתבי אופציה על פי התכנית לדירקטורים בבנק, ובכללם ליושב ראש הדירקטוריון, ולא למנהל הכללי של הבנק.

תכנית האופציות הינה לתקופה של 5 שנים ו-90 ימים, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית. במסגרת אישור התכנית, החליט הדירקטוריון כי כמות כתבי האופציה אשר תשמש כמאגר להקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, תהיה 32,500,000 כתבי אופציה, רשומים על שם, לא רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, אשר יוצעו ללא תמורה לניצעים, והניתנים למימוש עד ל- 32,500,000 מניות רגילות של הבנק בנות 0.1 שקלים חדשים ע.נ. כל אחת, בכפוף להתאמות כמפורט בתכנית, ובכפוף לעמידה בתנאי הזכאות שנקבעו בה.

כתבי האופציה שיוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, יוקצו בחמש מנות שוות. מועד ההבשלה של כל מנה כאמור, יחול בתום כל אחת מן השנה הראשונה, השניה, השלישית, הרביעית והחמישית, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, בהתאמה. כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המקסימלית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להקצותם על פי התכנית. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי תנאי התכנית, תיגזר מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 18% (בתכנית המקורית), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

שיעור זכאותו האישית של כל ניצע, הנכלל בקבוצת מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות (כהגדרתה בתכנית), למימוש כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, תיקבע, בנוסף לאמור לעיל, גם בהתאם לדרגת האיכות שנקבעה לו, כמפורט בתכנית האופציות.

בנוסף, הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל, לא תוקצה לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי התכנית, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים, כמפורט בתכנית האופציות.

ביום 8 ביולי 2008 הוקצו 28,625,300 כתבי אופציה, על פי התכנית, ללא תמורה, ל-313 ניצעים, שהינם נושאי משרה בבנק, מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן עובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

כתבי האופציה על פי התכנית, הוקצו בהתאם לתנאי מסלול הכנסת עבודה, באמצעות נאמן, על פי הוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א - 1961, לרבות כל התקנות, הכללים, החוזרים וההוראות שהוצאו מכוחו.

ביום 24 בנובמבר 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, מיום 23 בנובמבר 2008, להאריך את תקופות המימוש של כל כתבי האופציה, שהוקצו על פי התכנית והמתאר ואשר יוקצו על פיהן בעתיד, בעשרים וארבעה חודשים.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 8 ביולי 2008, למועד ההענקה ולמועד עדכון התנאים:

	מנה 1	מנה 2	מנה 3	מנה 4	מנה 5
ליום 8 ביולי 2008 - מועד ההענקה					
סטיית תקן שנתית	26.05%	26.23%	25.44%	24.71%	24.98%
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	25.15	25.15	25.15	25.15	25.15
ריבית	2.03%	2.20%	2.34%	2.47%	2.58%
זמן למימוש בשנים	3.10	3.60	4.10	4.60	5.10
שווי הוגן לאופציה בודדת	5.25	5.79	6.13	6.45	6.95
ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המקורית (מחיר המימוש ללא שינוי)					
סטיית תקן שנתית	29.84%	29.22%	28.76%	28.35%	27.43%
מחיר מניה	15.70	15.70	15.70	15.70	15.70
מחיר מימוש	25.70	25.70	25.70	25.70	25.70
ריבית	4.08%	4.11%	4.13%	4.15%	4.16%
זמן למימוש בשנים	2.75	3.25	3.75	4.25	4.75
שווי הוגן לאופציה בודדת	1.17	1.43	1.69	1.94	2.12
ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המעודכנת (מחיר המימוש ללא שינוי)					
סטיית תקן שנתית	28.76%	28.35%	27.43%	26.77%	27.18%
מחיר מניה	15.70	15.70	15.70	15.70	15.70
מחיר מימוש	25.70	25.70	25.70	25.70	25.70
ריבית	4.13%	4.15%	4.16%	4.18%	4.19%
זמן למימוש בשנים	3.75	4.25	4.75	5.25	5.75
שווי הוגן לאופציה בודדת	1.69	1.94	2.12	2.32	2.66
שווי השינוי לאופציה בודדת	0.52	0.51	0.43	0.38	0.54
שווי מצרפי לאופציה בודדת	5.77	6.30	6.56	6.83	7.49

ביום 29 ביוני 2009 החליט דירקטוריון הבנק לאשר הקצאת 2,263,700 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים, למעט מחיר מימוש לשני נושאי משרה ול-37 עובדים נוספים.

ביום 9 בנובמבר 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 1,085,432 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לארבעה נושאי משרה בבנק.

ביום 26 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 1,652,500 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל- 41 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. כתבי האופציה יוקצו ב-3 מנות שוות, הניתנות למימוש ב-3 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), שנתיים (המנה השנייה) ו- 3 שנים (המנה השלישית) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל.

ביום 3 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 701,300 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל-31 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. כתבי האופציה יוקצו ב-2 מנות שוות, הניתנות למימוש ב-2 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), ושנתיים (המנה השנייה) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל.

ביום 17 בנובמבר 2011 הוקצו כתבי האופציה לעובדים.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 28 ביוני 2009, ביום 9 בנובמבר 2009, ביום 26 באוקטובר 2010 וביום 3 באוקטובר 2011:

	מנה 1	מנה 2	מנה 3	מנה 4	סך הכל
הקצאה שאושרה ב- 29 ביוני 2009					
כמות אופציות (באלפים)	566	566	566	566	2,264
סטיית תקן שנתית	34.27%	33.29%	32.65%	31.55%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	23.60	23.60	23.60	23.60	
ריבית חסרת סיכון	0.91%	1.20%	1.50%	1.71%	
זמן למימוש בשנים	3.70	4.20	4.70	5.20	
שווי הוגן לאופציה בודדת	6.40	8.75	7.15	7.45	
סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים	3,622	3,820	4,046	4,194	15,682
הקצאה שאושרה ב- 9 בנובמבר 2009					
כמות אופציות (באלפים)	248	279	279	279	1,085
סטיית תקן שנתית	34.88%	33.92%	33.15%	32.45%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	29.85	29.85	29.85	29.85	
ריבית חסרת סיכון	0.49%	0.68%	0.87%	1.05%	
זמן למימוש בשנים	3.70	4.20	4.70	5.20	
שווי הוגן לאופציה בודדת	8.05	8.43	8.82	9.21	
סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים	2,000	2,352	2,461	2,569	9,382
הקצאה שאושרה ב- 26 באוקטובר 2010					
כמות אופציות (באלפים)	-	551	551	551	1,653
סטיית תקן שנתית	-	36.73%	35.07%	33.88%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	-	35.40	35.40	35.40	
ריבית חסרת סיכון	-	0.22%	0.38%	0.53%	
זמן למימוש בשנים	-	3.20	3.70	4.20	
שווי הוגן לאופציה בודדת	-	9.23	9.55	9.92	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	-	5,084	5,260	5,464	15,808
הקצאה שאושרה ב- 3 באוקטובר 2011					
כמות אופציות (באלפים)	-	-	351	351	702
סטיית תקן שנתית	-	-	31.93%	36.90%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	-	-	31.62	31.62	
ריבית חסרת סיכון	-	-	1.07%	1.13%	
זמן למימוש בשנים	-	-	2.71	3.21	
שווי הוגן לאופציה בודדת	-	-	6.93	8.63	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	-	-	1,700	2,783	4,483

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

	2016		2015		2014	
	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
קיימות במחזור לתחילת שנה	222,441	34.72	1,549,740	29.93	2,163,977	30.11
הוענקו במהלך השנה	-	-	-	-	-	-
פקעו במהלך השנה	-	-	91,167	33.61	-	-
חולטו במהלך השנה	-	-	-	-	-	-
מומשו במהלך השנה[1]	222,441	34.58	1,236,132	28.38	614,237	30.42
קיימות במחזור לסוף שנה	-	-	222,441	34.72	1,549,740	29.93

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2016 היה 43.84 שקלים חדשים (שנת 2015 - 46.32 שקלים חדשים; שנת 2014 - 45.47 שקלים חדשים).

(2) ביום 29 באפריל 2013 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 5,921,340 כתבי אופציה ל- 330 ניצעים, עובדי הבנק ועובדים של חברות בת של הבנק שאינם נושאי משרה בבנק. תוכנית האופציות, מושתתת על העקרונות של תכנית האופציות לעובדים בבנק.

תכנית האופציות מבוססת על המתכונת והעקרונות של תכניות האופציות לעובדים שאושרו על ידי הבנק, בשנים 2008 ועד 2011 (כולל) ואשר על פיהן הבנק הקצה כתבי אופציה, ביום 8.7.2008, ביום 24.9.2009, ביום 5.12.2010 וביום 17.11.2011. התנאים של כתבי האופציה האמורים פורטו במתארים שפורסמו על ידי הבנק, על תיקוניהם. תכנית האופציות על פי מתאר זה, מיועדת לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה וכן לעובדים של חברות בת של הבנק. לפרטים ראה ביאור 23 ג.1. להלן.

כמות כתבי האופציה שהניצעים זכאים לממש, בפועל, על פי תנאי התכנית נגזרת מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש, הכל כמפורט בדומה לתכניות שאושרו בשנים 2008 עד 2011 (כולל).

כתבי האופציה הוקצו במנה אחת, הניתנת למימוש החל מתום שנה ממועד ההקצאה ועד תום שנתיים ותשעים יום ממועד ההקצאה. בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, כמפורט לעיל.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו:

כמות אופציות	5,901,340
סטיית תקן שנתית	31.36%
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	36.60
ריבית חסרת סיכון	(0.18%)
זמן למימוש בשנים	1.71
שווי הוגן לאופציה בודדת	5.894
סך שווי הוגן להענקה (אלפי שקלים חדשים)	34,899

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

	2016		2015		2014	
	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
קיימות במחזור לתחילת שנה	-	-	2,353,390	36.67	5,860,240	36.71
הוענקו במהלך השנה[1]	-	-	-	-	-	-
חולטו במהלך השנה	-	-	-	-	2,828,487	36.68
מומשו במהלך השנה[2]	-	-	2,353,390	36.44	678,363	36.71
קיימות במחזור לסוף שנה	-	-	-	-	2,353,390	36.67

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2013, במועד המדידה היה 5.54 שקלים חדשים.

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2015 היה 45.75 שקלים חדשים (שנת 2014- 44.49 שקלים חדשים).

3. ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק (לפרטים ראה סעיף ג' לעיל).

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 16 ביוני 2014, הצעת כתבי אופציה נושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 2014-01-091176. (להלן -"דוח המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 19 ביוני 2014, אושרו תכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- תכנית אופציות א' - עד 2,083,197 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שמונה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-2,083,197 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תכנית אופציות ב' - עד 873,066 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-873,066 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תכנית אופציות ג' - עד 2,708,060 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעים ושלושה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד עשרה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-2,708,060 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תכנית אופציות ד' - עד 1,183,110 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד עשרים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שמונה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-1,183,110 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תכנית אופציות ה' - עד 5,046,390 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים חמישים ושלושה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-5,046,390 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להנפיק על פי כל התכניות. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגזר מתנאי הזכאות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי כל אחת מן התכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 80 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד לשער הידוע במועד המימוש.

כמן כן, יובהר כי כמות מניות המימוש בכל אחת מהתכניות כפופה להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

כתבי האופציה שיונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תכניות אופציות א' או ב', יחולקו לשלוש מנות שנתיות עבור כל אחת משנות המענק, הכמות הכוללת של כתבי האופציה שיכללו במנה שנתית של כתבי אופציה א', שתוענק לכל נושאי המשרה שאינם שומרי סף הינה 728,451 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 689,523 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-665,223 כתבי אופציה עבור שנת 2016.

הכמות הכוללת של כתבי האופציה שיכללו במנה שנתית של כתבי אופציה ב', שתוענק לכל נושאי המשרה שהינם שומרי סף הינה 314,100 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 284,136 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-274,830 כתבי אופציה עבור שנת 2016.

כתבי האופציה שיונפקו על שם הנאמן עבור כל ניצע, על פי כל אחת מתכניות האופציות ג', ד' או ה' יחולקו לשלוש מנות שנתיות שוות, עבור כל אחת משנות המענק, אשר כל אחת מהן תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים, החל מיום 1 באפריל בשנים 2016-2020, כמפורט בדוח המתאר.

כל אחת מהמנות השנתיות של כתבי אופציה ד' ו-ה' תהיה ניתנת למימוש במועדים שלהלן:

- המנה השנתית המותאמת עבור שנת 2014, תהיה ניתנת למימוש, החל מתום שנה אחת מיום ההנפקה של כתבי האופציה ועד תום ארבע וחצי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה.
- המנה השנתית המותאמת עבור שנת 2015, תהיה ניתנת למימוש, החל מתום שנתיים מיום ההנפקה של כתבי האופציה ועד תום ארבע וחצי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה.
- המנה השנתית המותאמת עבור שנת 2016, תהיה ניתנת למימוש, החל מתום שלוש שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה ועד תום ארבע וחצי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה.

תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה ותנאי הזכאות לכתבי אופציה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שיונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה שנתית כלשהי, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן -"המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן -"היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים וכן, על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן -"שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן -"המדדים האיכותיים").

המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של שמונים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' או ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של עשרים אחוזים, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של עשרה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרה אחוזים.

זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיונפקו על פי כל אחת מהתכניות הינו 46.21 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום אישור דירקטוריון הבנק את הנפקת כתבי האופציה לניצעים ועד למדד הידוע ביום המימוש של כתב האופציה על ידי הניצע. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, ניצע לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספי וכמות מניות המימוש שתונפק בפועל לניצע.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של הדירקטוריון את הנפקת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון התנאים של תכניות האופציות וכן הנתונים וההנחות שפורטו בדוח המתאר.

על בסיס ההנחות, שפורטו בדוח המתאר, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק על פי כל אחת מתכניות האופציות, ליום האישור של הדירקטוריון את הנפקת כתבי האופציה, הינו כדלקמן:

- כתבי אופציה א' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.69 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.13 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.43 שקלים חדשים.
- כתבי אופציה ב' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.73 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.16 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.44 שקלים חדשים.
- כתבי אופציה ג' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.64 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה -כ-8.06 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.35 שקלים חדשים.
- כתבי אופציה ד' ו-ה' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-8.42 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.17 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-7.64 שקלים חדשים.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-96 מיליוני שקלים חדשים (כ-113 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מיידי מיום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 2014-01-091176. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המיידי הנזכר לעיל.

ביום 3 באוגוסט 2015 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר מתאר הצעה לעובדים על פיו יוקצו 229,990 כתבי אופציה ל-19 ניצעים, מנהלים בבנק.

תוכנית האופציות מבוססת על והעקרונות של תוכנית האופציות שאושרה על ידי הבנק בשנת 2014 ואשר על פיהן הבנק הקצה ביום 19 ביוני 2014 אופציות למנהלים. ראה להלן.

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 11,494 כתבי אופציה ד' שיוענק למנהל אחד בבנק המועסק על פי חוזה אישי והניתנים למימוש עד ל-11,494 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. בהתאם לתוכנית אופציות ד' מיום 19 ביוני 2014.
- עד 218,496 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד שמונה עשר מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-218,496 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. בהתאם לתוכנית אופציות ה' מיום 19 ביוני 2014.

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להנפיק על פי כל התכניות. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגזר מתנאי הזכאות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי כל אחת מן התכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 80 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד לשער הידוע במועד המימוש.

כמן כן, יובהר כי כמות מניות המימוש בכל אחת מהתכניות כפופה להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל ניצע, על פי כל אחת מתכניות האופציות ד' או ה' חולקו לשתי מנות שנתיות שוות, עבור כל אחת משנות המענק, אשר כל אחת מהן תהיה ניתנת למימוש החל מיום 1 באפריל בשנים 2016-2020, כמפורט בדוח המתאר.

כל אחת מהמנות השנתיות של כתבי אופציה ד' ו-ה' תהיה ניתנת למימוש במועדים שלהלן:

- המנה השנתית המותאמת עבור שנת 2015, תהיה ניתנת למימוש, החל מתום שנה מיום ההנפקה של כתבי האופציה ועד תום שלוש וחצי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה.
- המנה השנתית המותאמת עבור שנת 2016, תהיה ניתנת למימוש, החל מתום שתי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה ועד תום שלוש וחצי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.7 לדוח המתאר.

  המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיונפקו על פי כל אחת מהתכניות הינו 47.76 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום אישור דירקטוריון הבנק את הנפקת כתבי האופציה לניצעים ועד למדד הידוע ביום המימוש של כתב האופציה על ידי הניצע. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, ניצע לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספי וכמות מניות המימוש שתונפק בפועל לניצע.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של הדירקטוריון את הנפקת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון התנאים של תכניות האופציות וכן הנתונים וההנחות שפורטו בדוח המתאר.

על בסיס ההנחות, שפורטו בדוח המתאר, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שהוענק על פי כל אחת מתכניות האופציות, ליום האישור של הדירקטוריון את הנפקת כתבי האופציה, הינו כדלקמן:

כתבי אופציה ד' ו-ה' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.08 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השניה - כ-6.91 שקלים חדשים.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתכניות, כאמור, שחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית מסתכם בכ-1.6 מיליוני שקלים חדשים (כ-1.9 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מיידי מיום 3 באוגוסט 2015, אסמכתא מספר 2015-01-088305. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המיידי הנזכר לעיל.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 19 ביוני 2014:

	מנה 1	מנה 2	מנה 3	סך הכל
תכנית אופציות א				
כמות אופציות (באלפים)	728	690	665	2,083
סטיית תקן שנתית	20.07%-28.99%	22.00%-34.72%	25.94-35.64%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	46.21	46.21	46.21	
ריבית חסרת סיכון	(0.45%)-0.08%	(0.87%)-0.64%	(0.70%)-1.08%	
זמן לפקיעה בשנים	2.75-4.75	3.75-5.75	4.75-6.75	
שווי הוגן לאופציה בודדת	7.70	8.12	8.43	
סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים	5,605	5,605	5,605	16,815
תכנית אופציות ב				
כמות אופציות (באלפים)	314	284	275	873
סטיית תקן שנתית	20.07%-28.99%	22.00%-34.72%	25.94-35.64%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	46.21	46.21	46.21	
ריבית חסרת סיכון	(0.45%)-0.08%	(0.87%)-0.64%	(0.70%)-1.08%	
זמן לפקיעה בשנים	2.75-4.75	3.75-5.75	4.75-6.75	
שווי הוגן לאופציה בודדת	7.73	8.17	8.43	
סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים	2,428	2,319	2,319	7,066
תכנית אופציות ג				
כמות אופציות (באלפים)	917	896	896	
סטיית תקן שנתית	20.07%-28.99%	22.00%-34.72%	25.94-35.64%	2,709
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	46.21	46.21	46.21	
ריבית חסרת סיכון	(0.45%)-0.08%	(0.87%)-0.64%	(0.70%)-1.08%	
זמן לפקיעה בשנים	2.75-4.75	3.75-5.75	4.75-6.75	
שווי הוגן לאופציה בודדת	7.64	8.06	8.35	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	7,006	7,222	7,482	21,710
תכנית אופציות ד				
כמות אופציות (באלפים)	394	394	394	1,182
סטיית תקן שנתית	20.07%-27.06%	22.00%-28.31%	25.94-26.81%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	46.21	46.21	46.21	
ריבית חסרת סיכון	(0.16%)-(0.12%)	(0.87%)-0.26%	(0.70%)-0.61%	
זמן לפקיעה בשנים	4.5	4.5	4.5	
שווי הוגן לאופציה בודדת	8.42	8.17	7.64	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	3317	3219	3010	9,546
תכנית אופציות ה				
כמות אופציות (באלפים)	1,682	1,682	1,682	5,046
סטיית תקן שנתית	20.07%-27.06%	22.00%-28.31%	25.94-26.81%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	46.21	46.21	46.21	
ריבית חסרת סיכון	(0.16%)-(0.12%)	(0.87%)-0.26%	(0.70%)-0.61%	
זמן לפקיעה בשנים	4.5	4.5	4.5	
שווי הוגן לאופציה בודדת	8.42	8.17	7.64	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	14,162	13,742	12,850	40,754

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 3 באוגוסט 2015:

	מנה 1	מנה 2	מנה 3	סך הכול
תכנית אופציות ד				
כמות אופציות (באלפים)	-	6	6	12
סטיית תקן שנתית	-	17.48%-21.01%	17.48%-22.92%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	-	47.76	47.76	
ריבית חסרת סיכון	-	(0.86%)-(0.58%)	(0.86%)-(0.45%)	
זמן לפקיעה בשנים	-	3.5	3.5	
שווי הוגן לאופציה בודדת	-	7.08	6.91	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	-	40	40	80
תכנית אופציות ה				
כמות אופציות (באלפים)	-	109	109	218
סטיית תקן שנתית	-	17.48%-21.01%	17.48%-22.92%	
מחיר מימוש (בשקלים חדשים)	-	47.76	47.76	
ריבית חסרת סיכון	-	(0.86%)-(0.58%)	(0.86%)-(0.45%)	
זמן לפקיעה בשנים	-	3.5	3.5	
שווי הוגן לאופציה בודדת	-	7.08	6.91	
סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)	-	774	755	1,529

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התכניות:

	2016		2015	
	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
קיימות במחזור לתחילת שנה	10,420,496	46.24	11,893,823	46.21
הוענקו במהלך השנה[1]	-	-	229,990	47.76
חולטו במהלך השנה	1,599,747	46.26	1,699,397	46.21
מומשו במהלך השנה[2]	748,827	46.27	3,920	46.21
קיימות במחזור לסוף שנה	8,071,922	46.24	10,420,496	46.24

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2015 במועד המדידה היה 6.99 שקלים חדשים. (שנת 2014- 8.06 שקלים חדשים).

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2016 היה 53.09 שקלים חדשים (שנת 2015- 47.0 שקלים חדשים).

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

תחום מחירי מימוש	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015
(בשקלים חדשים)	40-50	40-50
מספר האופציות	8,071,922	10,420,496
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	46.24	46.24
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)	2.57	3.51
מזה ניתנות למימוש:		
מספר האופציות	2,136,379	1,157,176
ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)	46.25	46.21

ביאור 24 - הון מניות והון[1]

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

	רשום		מונפק ונפרע[3]	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2016	2015	2016	2015
מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש[2]	40,000,000	40,000,000	23,456,851	23,438,032

(1) לעניין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב .
(3) כולל 2,500,000 מניות רדומות, שנרכשו ומוחזקות על ידי הבנק. לפרטים, ראה להלן בסעיף ד.

ב. מדיניות חלוקת הדיבידנד:

2015-2016

ביום 23 בדצמבר 2014, החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד לשנים 2015-2016.

מדיניות הדיבידנד הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות דיבידנד זו, כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, ליחס הלימות הון רובד 1 על מנת שלא יפחת מן היחס הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון.

באותו מועד הוחלט כי בשנת 2017 מדיניות הדיבידנד תמשיך ותהא, חלוקה, בכל שנה של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מפעולות בלתי רגילות.

2017-2021

ביום 21 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017 עד 2021 ובמסגרתה החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת החל משנת 2017.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 30% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד המעודכנת.

דירקטוריון הבנק יעקוב אחר הביצוע של התכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לבחון את האפשרות להגדלה של שיעור הדיבידנד שצוין לעיל במדרגה נוספת, החל משנת 2018. זאת בכפוף לקבלת אישורה של המפקחת על הבנקים.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

להלן תמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד:

- ביום 3 באפריל 2006 נקבע, כי יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות.
- ביום 23 ביולי 2012 נקבע, כי בתקופת תכנית החומש לשנים 2013-2017 תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק.
- ביום 14 באוגוסט 2013 נקבע קו פעולה לפיו עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

ג. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:

– לפי הוראות המפקח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הונו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2014 עולה הונו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 7,371 מיליוני שקלים חדשים.
– בהיתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן לא יבצע הבנק חלוקת דיבידנד, אלא אם קיבל אישור מראש מהמפקח על הבנקים לחלוקה כאשר:

1. יתרת העודפים המצטברת של הבנק, בניכוי ההפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר אינה חיובית.
2. אחת או יותר משלוש השנים האחרונות הסתיימה בהפסד כולל.
3. התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד כולל.

ד. ביום 27 במאי 2009 קיבל הבנק את אישור המפקח, לפיו המפקח התיר לבנק, באופן חד פעמי, רכישה עצמית של 2,500,000 מניות בנות 0.1 ע.נ. מהונו המונפק של הבנק, וזאת בכפוף לכל דין ובכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח. ביום 20 ביולי 2009 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית על ידי הבנק של עד 2,500,000 מניות בנות 0.1 ע.נ. כל אחת, בכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח. ביום 24 בספטמבר 2009 השלים הבנק את הרכישה העצמית, ובסך הכל נרכשו 2,500,000 מניות, בעלות של כ-76 מיליון שקלים חדשים.

המניות שבידי הבנק מיועדות להימסר כתמורה למימוש האופציות במסגרת התכנית לסמנכ"לים, לפרטים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים. על פי התנאי שנקבע לעניין זה באישור המפקח, הבנק ימכור את כל המניות העודפות (אם יהיו כאלה) מיד לאחר תום תקופות המימוש של כל כתבי האופציה שהוקצו על פי תכנית האופציות, דהיינו מיד לאחר תום שבע שנים מיום הקצאת כתבי האופציה על פי תכנית האופציות.

לפי אישור מקדמי שהתקבל מרשות המיסים, ברכישת המניות כאמור לעיל, לא תיווצר לבנק חבות מס. הדירקטוריון הגיע לכלל מסקנה, כי רכישות עצמיות של מניות הבנק על פי תכנית הרכישה כמפורט לעיל, עומדות במבחני החלוקה הקבועים בחוק החברות, וכן מקיימות את התנאים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331. הדירקטוריון שב ובחן את עמידת הבנק במבחני החלוקה שנקבעו בחוק החברות וכן את התקיימותם של התנאים שנקבעו בהוראה 331, ערב הרכישות.

ביום 30 בינואר 2013, אישר בנק ישראל לבנק להשתמש במניות העודפות לצורך תכנית אופציות לשנת 2013 עבור מנהלים שאינם חברי הנהלה או נושאי משרה. על הבנק למכור את יתרת המניות העודפות (אם יהיו כאלה), מיד לאחר תום תקופת המימוש של כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות למנהלים שאינם חברי הנהלה או נושאי משרה, או התכנית המקורית, לפי המאוחר.

ביום 2 ביוני 2014, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות.

ביום 17 ביולי 2014 העביר הבנק לבקשת הפיקוח את פירוט תוכנית הרכישה לפי מועדים.

תכנית הרכישה שהוצגה מחולקת לחמישה חלקים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2015 ועד לרבעון הרביעי של שנת 2017 תוך מגבלה לכל מנה של רכישה עצמית ובסך הכל לא יותר מ-5 מיליון מניות. בהתאם לתכנית הבנק ימכור את כל המניות העודפות אם יהיו כאלו לאחר תום תקופת המימוש של כל כתבי האופציה על פי תכנית האופציות.

ביום 27 ביולי 2014 אישר הפיקוח על הבנקים את תכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו בין הבנק לבין הפיקוח על הבנקים.

ביום 13 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק את מתווה הרכישה העצמית כאמור. תכנית הרכישה, לרבות אופן ביצועה, תובא לאישור הדירקטוריון ככל שאכן תבוצע.

רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון"

	31 בדצמבר	31 בדצמבר
	2016	2015
	(מבוקר)	(מבוקר)
1. בנתוני המאוחד		
א. הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1	13,318	12,299
הון רובד 1	13,318	12,299
הון רובד 2	4,888	4,916
סך הכל הון כולל	18,206	17,215
ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	122,605	120,793
סיכוני שוק	1,184	950
סיכון תפעולי	8,113	7,743
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	131,902[1]	129,486
ג. יחס ההון לרכיבי סיכון		
נתוני הבנק:		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.10	9.50
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.10	9.50
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.80	13.29
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים[2]	9.76	9.30
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים[2]	13.26	12.80
2. חברות בת משמעותיות		
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.41	9.97
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	9.41	9.97
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.27	13.23
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00	9.00
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים[3]	12.50	13.00

(1) מסך היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון הופחתו סך של 245 מיליוני שקלים חדשים בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

(2) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח מיום 1 בינואר 2015. החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1.1.2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1.1.2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד דיווח זה, הינו 9.87% ו-13.37%, בהתאמה.

(3) בחודש מאי 2016 הפחית בנק ישראל את דרישת יחס ההון הכולל מבנק יהב מ-13.00% ל-12.50%.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" - המשך

	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
	2016	2015
3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)		
א. הון רובד 1		
הון עצמי	13,324	12,415
הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1	(91)	(18)
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	13,233	12,397
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
מוניטין	(87)	(87)
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון רובד 1	(16)	(11)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון רובד 1	(103)	(98)
סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון רובד 1	188	-
סך הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	13,318	12,299
ב. הון רובד 2		
הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים	3,491	3,544
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	1,397	1,372
סך הון רובד 2, לפני ניכויים	4,888	4,916
ניכויים:		
סך הכל ניכויים -הון רובד 2	-	-
סך הכל הון רובד 2	4,888	4,916

4. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1 (לפרטים ראה סעיף י' להלן):

	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
	2016	2015
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראת המעבר בהוראת 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות[1]	9.83%	9.32%
השפעת הוראות המעבר, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות	0.13%	0.18%
השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות	0.14%	-
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום הוראות מעבר	10.10%	9.50%

(1) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלת בארצות הברית בנושא זכויות עובדים.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות

	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
	2016	2015
	באחוזים	באחוזים
1. בנתוני המאוחד		
יחס כיסוי הנזילות	117	91
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים[1]	80	60
2. בנתוני הבנק		
יחס כיסוי הנזילות	117	90
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים[1]	80	60
3. חברות בת משמעותיות		
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
יחס כיסוי הנזילות	286	382
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים[2]	100	100

(1) יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי עד לשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017.

(2) על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 מצופה שתאגיד בנקאי שעומד ביחס כיסוי נזילות של 100% כבר במועד תחילת יישום ההוראה, לא יירד מיחס זה במשך תקופת המעבר.

ג. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף

	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
	2016	2015
1. בנתוני המאוחד		
הון רובד 1	13,318	12,299
סך החשיפות	252,489	231,291
יחס המינוף[1]	5.27	5.32
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.00	5.00
2. חברות בת משמעותיות		
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
יחס המינוף[2]	5.00	4.89[4]
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים[3]	4.70	4.85

(1) יחס המינוף (Leverage Ratio) -הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218.

(2) תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא יירד מהסף שנקבע בהוראה.

(3) בחודש מרץ 2016 קבע המפקח על הבנקים כי יחס המינוף המזערי הנדרש מבנק יהב הינו 4.70%.

(4) על מנת לחזק את עמידת בנק יהב במתווה יחס המינוף מימש בנק יהב את תיק איגרות החוב המוחזקות לפדיון.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

ד. ביום 30 ביוני 2010 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא מדיניות הון לתקופות ביניים, ובו הם נדרשים לאמץ יעד ליחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2010, בשיעור שלא יפחת מ- 7.5%. במקביל, נדרשים הבנקים להעביר לפיקוח תוכנית עבודה לעמידה ביעד. עוד קובע המכתב כי בהיעדר אישור מראש של המפקח על הבנקים, לא יחלק הבנק דיבידנד אם אינו עומד ביעד, או אם חלוקת הדיבידנד תגרום לכך שלא יעמוד ביעד. הנחיה זו נועדה להבהיר את ציפיות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בתקופת ביניים, עד להתאמת הוראות הפיקוח לשינויים המתגבשים בהמלצות ועדת באזל.

ה. ביום 25 באוקטובר 2010, החליט דירקטוריון הבנק כי היעד של יחס הון הליבה יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים על מנת להבטיח כי יחס הון הליבה לא יפחת מהאמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק כי יחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.

ו. ביום 28 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים הנחייה, בה נקבע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על פי ההנחייה, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. ההנחייה בדבר יחס הון ליבה מינימלי של 10% אינה חלה על הבנק.

ז. ביום 23 ביולי 2012 הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלת הבנק לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך.

ח. ביום 21 במרץ 2013 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא נדל"ן לדיור. בהתאם להוראות, חישוב הקצאת ההון להלוואות שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2013 מבוצע לפי שיעורי השקלול הבאים:

להלוואות בשיעור מימון עד 45%	- משקל סיכון של 35%
להלוואות בשיעור מימון מעל 45% ועד 60%	- משקל סיכון של 50%
להלוואות בשיעור מימון מעל 60%	- משקל סיכון של 75%
להלוואות ממונפות בשיעור מימון מעל 60% אשר מרכיב הריבית המשתנה בהן הוא 25% או יותר	- משקל סיכון של 75%
זאת לעומת שיעורי השקלול הקודמים:	
להלוואות בשיעור מימון עד 75%	- משקל סיכון של 35%
להלוואות בשיעור מימון מעל 75%	- משקל סיכון של 75%
להלוואות ממונפות בשיעור מימון מעל 60% אשר מרכיב הריבית המשתנה בהן הוא 25% או יותר	- משקל סיכון של 100%

בנוסף, הוקטן מקדם ההמרה לאשראי של ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות מ-20% ל-10% במקרה בו הדירה נמסרה למשתכן.

ט. ביום 30 באפריל 2013 שלח המפקח על הבנקים מכתב המאשר כי כתבי התחייבות אשר מתכוון הבנק להנפיק, יוכלו להיחשב כהון רובד 2 תחתון לעניין שמירת יחס הון מזערי.
שינויים בתנאי ההכרה כהון רובד 2 תחתון בעקבות יישום הוראות באזל III, יחולו רטרואקטיבית על כתבי התחייבות אלה.

י. ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים תיקון של הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211, העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי סיכון (להלן: "ההוראות").

התיקונים להוראות עוסקים בחיזוק איכות וגודל ההון ובחיזוק כיסוי הסיכון להפסדי שערוך לשווי שוק מנגזרים (CVA - Credit Value Adjustments).

תחולת ההוראות - 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות מעבר.

להלן התיקונים העיקריים שנכללו במסגרת ההוראות:

- **מבנה ההון**

ההון הפיקוחי יורכב משני רבדים בלבד - הון רובד 1 (כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

כמו כן בוטלה הדרישה להון רובד 3 לכיסוי סיכוני שוק.

- **מכשירי הון כשירים להון רובד 1 נוסף ולהון רובד 2**

נקבעו קריטריוני כשירות למכשירי הון המסווגים כהון רובד 1 נוסף וכהון רובד 2. מכשירים אלו יכללו מנגנון לספיגת הפסדי קרן, לפיו תתבצע המרה למניות או הפחתת קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מ- 7% למכשירי הון רובד 1 נוסף ויורד מ-5% למכשירי הון רובד 2.

- **זכויות מיעוט**

סכום זכויות המיעוט שיוכר כהון יוגבל ולא ניתן יהיה להכיר בעודף ההון בחברת הבת.

- **הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי**

סכום ההפרשה הקבוצתית יוכר כהון רובד 2 עד לתקרה של 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי.

מנגד, סכום ההפרשה יתווסף לנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי.

- **התאמות וניכויים מההון הפיקוחי**

  - מיסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי יטופלו כדלקמן:

    עד 10% מהון עצמי רובד 1 - ישוקלל במשקל סיכון של 250%.

    מעל 10% הון עצמי רובד 1 - ינוכו מההון.
  - השקעות ברכיבי הון של תאגידים פיננסיים - בנקים, חברות ביטוח וכל חברה שעיסוקה בתחום שוקי ההון, יטופלו כניכוי מההון או לפי שקלול לסיכון וזאת בכפוף למבחנים שנקבעו.
  - סכום הרווח המצטבר בגין גידור תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן - ינוכה מההון. כלומר, סכומים חיוביים ינוכו מההון וסכומים שליליים יתווספו להון.
  - התאמות חשבונאיות בגין התחייבות של מכשירים נגזרים הנובעים משינוי סיכון האשראי של הבנק (DVA) ינוכו מההון.

- **הקצאת הון בגין הפסדי CVA (הפסדי שערוך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, Credit Value Adjustments)**

בנוסף לדרישת הון בגין סיכון לכשל הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי לפי הגישה הסטנדרטית, נדרשת הקצאת הון לכיסוי הסיכון להפסדים פוטנציאליים שעלולים להיווצר משערוך לשווי שוק של נגזרים מעבר לדלפק (OTC).

על מנת לעמוד בדרישות החדשות במסגרת יישום הוראות באזל III, נקבעה תקופת מעבר מדורגת שתיפרס על פני מספר שנים עד ליישומן המלא.

  - התאמות פיקוחיות וניכויים מההון וזכויות מיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי - ניכוי של 20% בכל שנה החל מיום 1 בינואר 2014.
  - מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי - הכרה ב-80% מיתרת המכשירים החל ממועד התחולה והפחתה של 10% בכל שנה עד ליום 1 בינואר 2022.

במסגרת התיקון להוראה 202 נקבע כי תאריך היעד לעמידה ביחס הון רובד 1 מינימלי של 9% לתאגיד בנקאי שאינו גדול הוא ה-1 בינואר 2015, בדומה למכתב המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012.

הבנק ערוך ליישום ההוראות ובוחן את השפעת התיקונים על התכנית האסטרטגית של הבנק.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

י"א. בעקבות פרסום ההוראות, חזר הבנק ובחן את עמידתו בלוחות הזמנים להשגת יעד ליחס הון ליבה בשיעור שלא יפחת מ-9%.

בעקבות בחינה זו ועל יסוד הנחות במועד הבחינה ביחס לרווח הצפוי בשנים 2013-2014 ולשיעורי הצמיחה בנכסי הסיכון, הציג הבנק למפקח על הבנקים מתווה להתפתחות חזויה של יחס הון הליבה, הכולל חלוקת דיבידנד, תוך שמירה על שולי ביטחון נאותים.

לאחר בדיקה עם המפקח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 14 באוגוסט 2013, לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לחלק דיבידנד בסך של 75 מיליוני שקלים חדשים, ולאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, מיום 28 במרץ 2012 במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014, ולעניין מדיניות חלוקת דיבידנד – הכל כפי שפורט בסעיף 1 לדוח המיידי של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 2012-01-191649). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בסעיף 1 לדוח המיידי האמור.

י"ב. ביום 29 באוגוסט 2013 שלח המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיור. על פי ההנחיות, החל מ-1 בספטמבר 2013, תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע הלוואות לדיור בהן שיעור ההחזר החודשי מההכנסה עולה על 50%.

בנוסף, הלוואות ששיעור ההחזר החודשי מההכנסה עולה על 40%, תשוקללנה במשקל סיכון של 100% בחישוב הקצאת ההון.

י"ג. ביום 28 בספטמבר 2014 פירסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329, וכן, קובץ שאלות ותשובות באותו נושא. החוזר כולל שני תיקונים להוראה:

- הגדלת יעד ההון – יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל לרכיבי סיכון יכללו תוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיור. הגדלת יעדי ההון תתבצע בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד 1 בינואר 2017 (לאורך שמונה רבעונים).
- משקל סיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה – משקל הסיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה יפחת משיעור של 100% ל-75%.

בעקבות יישום ההוראה יעד יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון גדל בכ-0.1%, לפי נתוני מועד הדיווח, בכל אחד משבעת הרבעונים החל ממועד יישום ההוראה ובסך הכל בכ-0.87% עם השלמת היישום. יעד זה, יכול שישתנה בהתאם לנתונים בפועל של תיק האשראי לדיור ושל סך נכסי הסיכון.

י"ד. ביום 23 בדצמבר 2014, החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת לשנים 2015 ו-2016. מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון.

ט"ו. החל מיום 1 בינואר 2015 מאמץ הבנק את כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים.

בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת הפסד כולל אחר מצטבר וסכומים שנזקפו ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013, בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, לא מובאים בחשבון באופן מיידי לצורך חישוב דרישות הון אלא כפופים להוראות מעבר, כך שההשפעה נפרסת בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

ט"ז ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לפי כללי באזל לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

י"ז. ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (CCP). החוזר כולל עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא מדידה והלימות הון, בהתאם להנחיות ועדת באזל בנושא.

בהוראה נקבעו הכללים לטיפול בחשיפה למסלקות הנובעות ממסחר בנגזרי OTC, מעסקאות נגזרים סחירים ומעסקאות מימון ניירות ערך.

להלן עיקרי ההוראה המעודכנת:

- צד נגדי מרכזי הוגדר כמסלקה הפועלת כמתווך פיננסי בין צדדים נגדיים של חוזים הנסחרים בשוק פיננסי.
- חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי כשיר (QCCP), תשוקלל במשקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס כיום). חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה, אשר מבצע העברות לקרן הסיכונים של המסלקה, תשוקלל בהתאם לנוסחה שנקבעה בהוראה.
- חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה ללקוחות הפעילים בבורסה בישראל, תחושב בהתאם לשיטת החישוב של עסקאות דו צדדיות (לעומת חישוב לפי כללי הבורסה בישראל כיום).
- חשיפת מסחר של בנק הפועל באמצעות חבר מסלקה, תשוקלל במשקל סיכון של 2% או 4%, בכפוף לעמידה בתנאים עסקיים, תפעוליים ומשפטיים שנקבעו בהוראה.
- חשיפת מסחר של בנק לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר, תשוקלל במשקל הסיכון הרלוונטי של הצד הנגדי.

ביום 9 ביוני 2016 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לפיו הוראות החוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017.

יצויין כי בהתאם להוראה, ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר עד ליום 30 ביוני 2017.

ביום 28 בדצמבר 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המציין כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעוף ימשיך להיות על פי שיטת התרחישים.

להערכת הבנק ההשפעה הצפויה של יישום הוראות החוזר, נכון ליתרות הרלוונטיות במועד הדיווח, אינה מהותית.

י"ח. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

כתב ההתחייבות כולל מנגנון לספיגת ההפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים.

במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתב ההתחייבות.

במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA-.

בחודש יולי 2016, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

י"ט. ביום 21 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017 עד 2021 ובמסגרתה החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת החל משנת 2017.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 30% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד המעודכנת.

דירקטוריון הבנק יעקוב אחר הביצוע של התכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לבחון את האפשרות להגדלה של שיעור הדיבידנד שצוין לעיל במדרגה נוספת, החל משנת 2018. זאת בכפוף לקבלת אישורה של המפקחת על הבנקים.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

כ'. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ- 300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

הנהלת הבנק מקיימת משא ומתן עם ועד העובדים בעניין תכנית הפרישה ובשלב ראשון החלה ביישום התכנית בחטיבת הטכנולוגיה בע"מ עד להגעה להסדר עם וועד העובדים בבנק.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בהתאם למכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית (קיטון של 0.14%) של ההתייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

לפרטים נוספים בדבר תכנית ההתייעלות, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

כ"א. ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה- 1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור.

פוליסת הביטוח מכסה שיעור של 80% מתוך ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים והוא בתוקף מיום 31 בדצמבר 2016.

רכישת הביטוח הביאה להפחתה של כ-3.3 מיליארד שקלים בנכסי הסיכון של הבנק ולגידול ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בשיעור של 0.25%.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לסוף השנה[1]

1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה[2]

	ליום 31 בדצמבר	
	2016	2015
מטבע ישראלי צמוד למדד	4,148	4,965
מטבע ישראלי לא צמוד	3,538	3,242
מטבע חוץ	169	114
סך הכל	7,855	8,321

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה[2]

	ליום 31 בדצמבר							
	2016							2015
	עד שנה	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל 3 ועד 5 שנים	מעל 5 ועד 10 שנים	מעל 10 ועד 20 שנים	מעל 20 שנים	סך הכל	סך הכל
במגזר הצמוד למדד[3]								
תזרימים חוזיים עתידיים	37	70	54	66	19	2	248	308
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים	38	69	53	61	15	1	237	297
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים[4]	37	66	49	53	11	-	216	270
במגזר השקלי הלא צמוד								
תזרימים חוזיים עתידיים	3	1	-	-	-	-	4	4
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים	1	1	-	-	-	-	2	3
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים[4]	-	-	-	-	-	-	-	1

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

	2016	2015
הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה	98	65
הלוואות עומדות ומענקים	88	124

(1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
(2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 1,606 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2015 - 1,892 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.
(3) כולל מגזר מטבע חוץ.
(4) ההיוון בוצע לפי שיעור 2.10% (2015 - לפי שיעור 1.76%).

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התחייבויות אחרות והתקשרויות מיוחדות

	2016	2015
התחייבויות בגין:		
חוזי שכירות וחכירה לזמן ארוך[1][2]	2,401	730
חוזי מחשוב ושרותי תוכנה	233	203
רכישה ושיפוץ בניינים	6	3

(1) הבנק וחברות מאוחדות שכרו מבנים, ציוד ותוכנה לתקופות ארוכות אשר דמי השכירות לתשלום בגינם, הינם כדלקמן (בכפוף לתנאי הצמדה):

	2016	2015
שנה ראשונה	162	62
שנה שנייה	155	60
שנה שלישית	153	52
שנה רביעית	145	50
שנה חמישית	143	47
שנה שישית ואילך	1,643	459
סך הכל	2,401	730

(2) כולל שירותי מחשב ותפעול שבנק יהב מקבל מחברה בינלאומית מקונצרן TaTa החל מיום 1 בינואר 2017. החברה מתמחה במתן שירותים מיכוניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שרותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. כמו כן, מקבל בנק יהב שירותי תפעול מהחברה בקשר עם המערכות המיכוניות אותן היא מספקת וכן שירותים נוספים במיקור חוץ.

ההתקשרות בנק יהב עם החברה הינה לתקופה ארוכת טווח ובאפשרות בנק יהב להאריכה לתקופות נוספות של עד 30 שנה.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 532 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2016 נאמד בכ-45 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2015 - 57 מיליוני שקלים חדשים). הסכום של קרן הסיכונים מעודכן אחת לחצי שנה על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע ובכל מקרה לא יפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים.

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים.

ביום 31.10.16 החליט דירקטוריון הבורסה לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל בו יופקדו כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון.

לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ שליד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן - "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם.

סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-168 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2015 - כ-230 מיליוני שקלים חדשים).

כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 874 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2016 מוערך בכ-53 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2015 - 125 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים.

ביום 31.10.16 החליט דירקטוריון מסלקת המעו"ף לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל בו יופקדו כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון.

לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 ב. לדוחות הכספיים.

3) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן - "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

4) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:

- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
- השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

5) בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש, את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק. התחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה שלו הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זהה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זהה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלותו המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישלם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים ישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

ביום 23 בדצמבר 2015 החליטה האסיפה הכללית על צמצום הפטור מאחריות לנושאי המשרה, כך שהוא לא יחול בשל הפרת חובת זהירות שארעה אחרי מועד האישור על ידי האסיפה הכללית, בקבלת החלטה או באישור עסקה שלבעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור, יש בה עניין אישי.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת הבהרות, פירוטים והרחבות לרשימת האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי בהתאם לאירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות הבנק בפועל. עוד החליטה האסיפה על תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי בעניין קבלת שיפוי מאת מבטח או צד שלישי, כך שהגבלת השיפוי לסכום ההפרש בין החבות שהוטלה על נושא המשרה או העובד ו/או ההוצאות המשפטיות שהוציא או שחוייב בהן לבין הסכום שיתקבל מאת המבטח, תחול גם במקרה בו נושא המשרה או העובד יקבל שיפוי מאת מבטח של צד שלישי או מאת צד שלישי כלשהו שנתן שיפוי לנושא המשרה או לעובד, בשל אותו עניין. עוד הוחלט, שאם החבות או ההוצאות המשפטיות לא יכוסו בפועל במועדן על ידי המבטח או על ידי הצד השלישי, הבנק ישפה את נושא המשרה או העובד בגין החבות ו/או ההוצאות המשפטיות כאמור, ובלבד שנושא המשרה או העובד ימחה לבנק את זכותו כלפי המבטח או הצד השלישי, כך שהבנק יבוא במקומו כלפי המבטח או הצד השלישי.

6) בחודש מאי 1998 החליטו האסיפות הכלליות של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.

השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרם לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיוטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלווים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליוני שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998).

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן - "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וכל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגינן בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם.

בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נשואי השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון, לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו, במישרין או בעקיפין, בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נשוא השיפוי, יינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה ההפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל.

החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק:

א) בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק -האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שבגינו מתנהל תיק הוצאה לפועל. השנייה, אי סימון בטפסי הדיווח, את מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל חישוב הריבית החל על סכום התשלום המדווח. בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טפסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי ההוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגביה ולשכת ההוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש.

התובע מציין, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים.

ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012.

ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט.

בהסכמת הצדדים החל הליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה, וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל. החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן , בניסיון להגיע להסדר מוסכם. ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים בתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף ה' שלהלן, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישורו עד ליום 30 באוקטובר 2016. בהחלטה מיום 7 בנובמבר 2016, ניתנה לצדדים ארכה להגשת הסדר פשרה ובקשה לאישורו וזאת עד ליום 30 בנובמבר 2016 ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון בנושא הסדר הפשרה, בסופו סוכם כי הצדדים יגישו בתוך 45 ימים הסדר פשרה ובקשה לאישורו ונקבע דיון ליום 28 במרץ 2017.

ב) בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של "מאות מיליוני שקלים חדשים". בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונם חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונם חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו.

בפברואר 2012, הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור ובאוגוסט 2012 הוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק לבקשת האישור.

בחודש נובמבר 2012, החלו הצדדים הליך גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל. החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם.

בעקבות המשא ומתן הישיר שניהלו הצדדים כאמור, הגיעו הצדדים להסדר מוסכם, אשר הובא ביום 14 בנובמבר 2016 לאישורו של בית המשפט. ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון במסגרתו הוחלט כי על הבנק להתייחס לשאלות שהועלו בדיון בקשר עם הסכם הפשרה והבקשה לאישורו שהוגשו על ידי הצדדים. ביום 8 בפברואר 2017 הגיש הבנק לביהמ"ש את התייחסותו כאמור.

ג) בחודש ספטמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ, בגין גביה אסורה לכאורה של ריבית דריבית, בניגוד לדין ולהסכמים, בהלוואות לדיור, לרבות הלוואה מוכוונת, הלוואת זכאות והלוואה משלימה, אך למעט הלוואה עומדת. סכום התביעה הכולל כנגד הבנקים עמד על סך של כ- 927 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בתובענה בסך של כ-364 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש מאי 2012 הבנק הגיש תגובתו לבקשה, וטען, בין היתר, כי הבקשה משוללת יסוד, הבנק פועל בהתאם להוראות הדין ואין כל חיוב בריבית דריבית באופן שבו נוהגים הבנקים בכלל והבנק בפרט.

הוגשה בתיק גם עמדת המפקח על הבנקים, התומכת בעמדת הבנקים.

ביולי 2013 התקיים דיון הוכחות, במהלכו נחקרו המומחים מטעם הצדדים. המבקשים הגישו סיכומיהם, בחודש ספטמבר 2014 הוגשו סיכומי הבנק ובחודש דצמבר 2014, הוגשו סיכומי תשובה של המבקשים.

ביום 16 באוגוסט 2015, ניתן פסק דין אשר דחה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית.

ביום 7 בדצמבר 2015, הגישו המבקשים לבית משפט העליון ערעור על פסק הדין, ניתן צו להגשת סיכומים. נקבע דיון ליום 25 באוקטובר 2017.

ד) בחודש אוקטובר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, בגין חוסר התאמה בין גובה החוב של הלקוח כפי שהוא רשום בספרי הבנק, לבין סכום החוב כפי שהוא מופיע בתיקי ההוצאה לפועל, בשל פער בין המועד בו מתבצע תשלום בתיק הוצל"פ לבין המועד בו מזוכה התשלום בחשבון הבנק של החייב. לדברי התובעים סכום התביעה אינו ניתן להערכה בשלב זה.

בחודש מרץ 2014 הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור ובחודש אפריל 2014 הוגשה תגובת התובעת לתשובת הבנק. בהחלטה מיום 14 בספטמבר 2014, ביקש בית המשפט להעביר את השאלות המתעוררות בבקשת האישור, לעמדת המפקח על הבנקים והיועץ המשפטי לממשלה. ביום 1 בפברואר 2015 הוגשה תגובת היועץ המשפטי לממשלה (בשם רשות האכיפה והגביה ובשם בנק ישראל) וביום 26 במרץ 2015 הוגשה תגובת הבנקים לעמדת היועץ המשפטי. תגובת המבקשים לתגובת הבנקים הנ"ל הוגשה ביום 1 באפריל 2015.

ביום 19 באפריל 2015, התקיים דיון מקדמי ובהתאם להחלטת בית המשפט, התקיים דיון נוסף ביום 21 ביוני 2015, בהשתתפות נציגי רשות האכיפה והגביה, בו הורה בית המשפט, בין היתר, לרשות האכיפה והגביה, להגיש עמדה מתוקנת וזו הוגשה ביום 8 באוקטובר 2015. ביום 20 בדצמבר 2015 הוגשה תגובת הבנקים לעמדה המתוקנת מטעם היועמ"ש וכן הוגשה בקשה מטעם הבנקים להתיר להם להגיש הודעת צד ג' נגד רשות האכיפה והגביה, תשובת הרשות לבקשה הוגשה וביום 10 ביולי 2016 הוגשה תשובת הבנק. בדיון שהתקיים ביום 13 ביולי 2016 , הציע בית המשפט מתווה להסדר לסיום המחלוקות בתיק , המתווה המוצע נדון ובעקבות זאת, הוגשה מטעם הבנקים הודעה כי הם מסכימים להצעת בית המשפט ולעקרונותיה באשר לאופן בו יש לסיים את המחלוקות בתיק, כפי שהוצעו לצדדים בישיבה מיום 13 ביולי כאמור.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 5 באוקטובר, עמדת היועץ המשפטי לממשלה ביחס למתווה המוצע והודעת הבנקים שניתנה במסגרתו , הוגשה ביום 31 באוקטובר 2016. בהתאם להחלטת בית המשפט, תגובת הבנק לעמדת היועץ המשפטי לממשלה הוגשה ביום 10 בנובמבר 2016.

ביום 15 בנובמבר 2016, ניתן פסק דין המאשר הסתלקות המבקש מהתובענה ומחיקתה.

ה) בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העו"ש המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה.

סוכם כי בקשה זו תצורף להליך גישור המתנהל בבקשות אחרות שאף עניינן הוא בנושא הליכי גביה שמנהל הבנק נגד לקוחות חייבים, כמפורט בסעיפים א' ו-ב' לעיל וביום 4 בינואר 2016, ניתנה החלטה להעברת התובענה הנ"ל לדיון אצל אותו מותב הדן בתובענות הנ"ל.

כאמור לעיל, החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחרונה. בעקבות חידוש המשא ומתן בין הצדדים, הוגשה ביום 31 ביולי 2016, בקשה מוסכמת למתן ארכה לבנק להגשת תשובה עד ליום 30 בספטמבר 2016 . ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים בתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף א' לעיל, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישורו ובמקביל, אישר בית המשפט, ארכה נוספת להגשת תשובת הבנק לבקשת אישור זו, עד ליום 30 בנובמבר 2016.

ביום 16 בינואר 2017 התקיים דיון בנושא הסדר הפשרה וסוכם כי הצדדים יגישו, בתוך 45 ימים, הסדר פשרה ובקשה לאישורו. ונקבע דיון ליום 28 במרץ 2017.

ו) 1. בחודש אוגוסט 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-10.5 מיליארדי שקלים חדשים נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, וכן נגד המנהלים הכלליים של הבנקים ובכללם המנהל הכללי של הבנק באופן אישי, בגין גביית עמלות שלא כדין על ידי הבנקים, בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח, לטענת המבקשים ללא גילוי נאות. המבקשים גם טוענים, כי קיים הסדר כובל בין הבנקים.

בחודש ספטמבר 2013, הגישו התובעים לבית המשפט בקשה לאישור הסתלקות מהתביעה האישית נגד המנהלים הכלליים של הבנק, והתביעה האישית נגדם נמחקה.

בקשה לאישור ייצוגית מתוקנת שהוגשה ביום 3 בפברואר 2014, העמידה את הבקשה על סך של כ-11.15 מיליארד שקלים חדשים אשר נתבע מכלל הבנקים במצטבר.

2. בחודש מרץ 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של 2.07 מיליארדי שקלים חדשים כנגד הבנק וכנגד בנק אוצר החייל, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק אגוד ובנק יהב בגין גביית עמלות שלא כדין, לכאורה, על ידי הבנקים בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח מט"ח (מדובר בתביעה זהה לתביעה האמורה לעיל).

הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשה דנן ביחד עם הבקשה הראשונה לעיל, ובית המשפט קיבל את הבקשה ואיחד את שתי התובענות.

ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובת הבנק לכ"א מהבקשות לאישור התובענות כייצוגיות. המבקשים הגישו תשובה לתגובה במאוחד לשתי הבקשות לעיל ובמסגרתה ייחסו לכל אחד מהנתבעים חלק מסכום התביעה, כאשר חלקו הנטען של הבנק לשתי התביעות גם יחד, הועמד על סך קרן של 1.145 מיליארד שקלים חדשים.

ביום 8 במרץ 2015, התקיים דיון מקדמי בבקשה, בסופו, קבע בית המשפט מועדים להשלמת כתבי טענות על ידי הצדדים.

ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים, בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה מקוצרת לאישור תובענה ייצוגית, על בסיס הבקשות הקיימות, תגובת הבנק לבקשה המקוצרת הוגשה ביום 18 באוקטובר 2015.

ביום 25 באוקטובר 2015 התקיים קדם משפט נוסף. במסגרת הדיון, איחד בית המשפט את הדיון בבקשות לאישור שהוגשו כנגד חברות כרטיסי האשראי ובנק הדואר עם הבקשות כנגד הבנקים. דיוני הוכחות התקיימו במהלך חודש מרץ 2016, סיכומי המבקשים הוגשו בחודש אפריל 2016 ולאור בקשת הבנקים למחיקת סיכומי המבקשים, ניתנה ארכה להגשת סיכומי הבנקים, כך שאלה יוגשו בתוך 60 ימים לאחר ההחלטה בבקשת המחיקה. ביום 10 באוגוסט 2016, קיבל בית המשפט את בקשת הבנקים והורה על מחיקת סיכומי המבקשים בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 4 בספטמבר 2016, הגישו המבקשים סיכומים חדשים וביום 17 בינואר 2017, הוגשו סיכומים מטעם הבנק.

ז) בחודש מרץ 2014, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין חיוב בעמלת מכתב התראה שלא כדין לכאורה ובריבית חריגה בגין חריגה מהמסגרת המאושרת בחשבונות, תוך הפרה לכאורה של הוראת ניהול בנקאי תקין 325 בנושא "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב". לטענת המבקשת הפרת ההוראה נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מכבד בחשבונות לקוחותיו חיובים שיכול ואמור היה שלא לכבדם, שכן אינו רשאי לאפשר ללקוח לחרוג ממסגרת האשראי, ובכך גרם להם לחרוג ממסגרת האשראי.

המבקשת טוענת כי אין ביכולתה להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים, אולם להערכתה מדובר בסכום של מאות מיליוני שקלים חדשים.

תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה בחודש אוקטובר 2014 וביום 10 במרץ 2015 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשה לאישור. דיון מקדמי משותף לשלוש בקשות האישור שהוגשו נגד הבנק, בנק לאומי ובנק דיסקונט, שנגדם הוגשו תביעות בעילות דומות, התקיים ביום 26 במרץ 2015, ביום 2 בנובמבר הוגשה בקשת הבנק למחיקת חלקים מתשובת המבקשת לתגובת הבנק וטרם הוגשה תגובת המבקשת. ביום 18 באפריל 2016, התקיים דיון מקדמי נוסף ובהתאם להחלטת בית המשפט, ניתנה למבקשים ארכה להגשת תגובתם לבקשת הבנק למחיקת חלקים מתשובת המבקשת לתגובת הבנק . ביום 27 באוקטובר 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, במסגרתה נדונו בקשות הבנקים למחיקת סעיפים מתשובות המבקשים לתגובות הבנקים לבקשות האישור, ביום 18 באפריל 2016, התקיים דיון מקדמי נוסף. ביום 27 באוקטובר 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט, במסגרתה נדונו בקשות הבנקים למחיקת סעיפים מתשובות המבקשים לתגובות הבנקים לבקשות האישור ונקבעו דיוני הוכחות לחודש אפריל 2017.

ח) בחודש אוגוסט 2014, הוגשה לבית המשפט העליון בניו יורק תביעה שכנגד, על ידי תובע שנגקטים נגדו הליכים לגביית חוב ערבותו להבטחת אשראי שנטלה חברה שהיתה בשליטתו. התובע טוען כי נגרמו לו נזקים בסכום של לא פחות מ-57 מיליון דולר ארה"ב, עקב הפרת התחייבות בעל פה שנתן הבנק לתובע שלא לאכוף את ערבותו האישית. לטענת התובע, מעשי הבנק ומחדליו הביאו לאי עמידה בהתחייבויותיו השונות ולהרס עסקיו. בחודש מרץ 2015, הגיש הבנק בקשה לסילוק על הסף והתובע הגיש תגובתו בחודש מאי 2015. ביום 10 ביולי 2015 הגיש הבנק תשובה לתגובת התובע לבקשה לסילוק על הסף.

ביום 31 ביולי 2015 התקיים דיון בבקשה לסילוק על הסף וביום 14 בדצמבר נתן בית המשפט החלטה על פיה נדחתה טענת התובע ביחס למחדלי הבנק הנטענים ויחד עם זאת, הותיר את עילת התביעה ביחס לביטול ערבותו בעל פה.

תגובת הבנק לתביעה שהגיש התובע נגדו, הוגשה ביום 11 בפברואר 2016 והחל שלב גילוי מסמכים.

ביום 18 באוגוסט 2016, הגיש הבנק ערעור על החלטת בית המשפט לדחות חלקית את בקשת הסילוק שהגיש הבנק ביחס לטענת התובע כי הבנק אישר בעל פה את ביטול ערבותו , ביום 11 בנובמבר 2016 הגיש התובע את תשובתו לערעור.

ט) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין גביית עמלות ביתר, לכאורה, בחשבון "יחיד" ובחשבון "עסק קטן" תוך הפרה לכאורה של כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח- 2008. לטענת התובע הפרת הכללים נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מחייב בעלי חשבון "יחיד" או "עסק קטן" בעמלות בגין

שירותים מסוימים, בתעריפים גבוהים יותר מהתעריפים שנקבעו בתעריפון לתאגידים גדולים, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות כאמור.

התובע טוען כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים.

תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 30 ביוני 2015. כן הוגשה תשובת התובע לתגובת הבנק.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 10 בספטמבר 2015 , הגיש בנק ישראל את עמדתו ביום 15 בדצמבר 2015. ביום 16 בדצמבר 2015 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, בה הומלץ לצדדים להידבר ביניהם בניסיון לגבש הסכם פשרה, ביום 29 במרץ 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת. ביום 12 ביולי 2016, התקיים דיון הוכחות. ביום 8 בנובמבר 2016 הוגשו סיכומים מטעם המבקש וביום 22 בינואר 2017, הגיש הבנק סיכומים מטעמו.

י) בחודש מרץ 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, המנהל הכללי, חברי הדירקטוריון ובעלי שליטה בבנק, בגין נזקים שנגרמו לכאורה למבקש ולחברי הקבוצה כתוצאה מהפרה, כביכול, של חובת הגילוי של מידע מהותי לציבור המשקיעים.

לטענת המבקש, הנתבעים פעלו, כביכול, בניגוד לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 והתקנות שהותקנו מכוחו, בכך שנמנעו מלפרסם בדוחות הכספיים של הבנק כי הופרשו סכומים בגין חקירה המתנהלת נגד הבנק בארצות הברית, מהות ההפרשות ושיעורן, והעובדה שהמפקח על הבנקים דרש את ביצוען של ההפרשות בדוחות הכספיים של הבנק בגין החשיפה לחקירת הרשויות בארצות הברית.

לטענת התובע, כתוצאה מדרישת המפקח על הבנקים, ביצע הבנק הפרשות של עשרות מיליוני שקלים חדשים בדוחות הכספיים ברבעונים השני והשלישי לשנת 2014, תחת הסיווג של "הוצאה אחרת".

לטענת התובע, בהסתמך על המידע בדוחות הכספיים כאמור לעיל, רכשו עשרות אלפי משקיעים מניות של הבנק, וזאת מבלי שהיה בידיהם מידע מהותי כאמור. כמו כן לטענתם, המחיר שבו רכשו חברי הקבוצה את מניות הבנק היה מחיר גבוה מהמחיר בו היו רוכשים את המניות, אילו היה מבוצע דיווח כנדרש.

בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. יחד עם זאת, התובע התייחס למנגנון חישוב הנזק לפיו, ביום שבו פורסם דבר ההטעיה כביכול, סבלה מניית הבנק מתשואת חסר של 2.19% מול מדד מניות הבנקים (בניטרול בנק הפועלים ובנק מזרחי טפחות).

התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם "כל מי שרכש מניות בנק מזרחי טפחות בע"מ החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים של הרבעון השני לשנת 2014 (13 באוגוסט 2014) והחזיק במניות ביום 26 בפברואר 2015".

תגובת הבנק ויתר המשיבים הוגשה ביום 19 בנובמבר 2015, הליכים בקשר עם גילוי מסמכים הסתיימו. ביום 3 באוגוסט 2016, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים בדבר מחיקתם של בעלי השליטה בבנק מבקשת האישור. תשובת המבקש לתגובה של הבנק ויתר המשיבים לבקשה לאישור, הוגשה ביום 11 בספטמבר 2016 וביום 9 באוקטובר 2016, הגישו המשיבים בקשה למחיקת תשובת המבקשים, בין היתר, בשל הרחבת חזית. בנוסף, הגיש המבקש בקשה לזמן לעדות את מי שכיהן כמפקח על הבנקים בתקופה הרלונטית לבקשת האישור. תשובה מטעם הבנק לבקשה לזימון עד הוגשה ביום 2 בנובמבר 2016.

ביום 3 בינואר 2017 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט, לפיה הבנק והמשיבים האחרים יהיו רשאים להגיש תשובה לתגובת המבקש לתשובת המשיבים לבקשה לאישור. כן קבע בית המשפט כי למועד שייקבע לשמיעת הבקשה לאישור גופה, יוזמן מי שכיהן כמפקח על הבנקים במועדים הרלוונטיים.

ראה להלן גם סעיף 12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

י"א) בחודש אוקטובר 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-141.4 מיליוני שקלים חדשים, בגין חיוב בעמלת "העברת מט"ח חד-פעמית לחוץ לארץ ומחוץ לארץ". לטענת המבקש, הבנק גובה את העמלה הדולרית החלה בגין העברת מט"ח חד-פעמית לחוץ לארץ ומחוץ לארץ, בשקלים, בניגוד לאמור בתעריפון, לפי שער "מכירה/קניה" של הבנק, תוך הטעייה, לכאורה, ביחס לעלות השירות וסכום העמלה ותוך הפרת חובת הגילוי. תגובת הבנק הוגשה ביום 17 בפברואר ודיון קדם משפט נקבע ליום 19 במאי 2016.

ביום 19 במאי 2016 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקותו של המבקש מהבקשה לאישור תובענה ייצוגית.

י"ב) בחודש דצמבר 2015 הוגשה כנגד בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בה נטען כי בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ גבה מלקוחות פרטיים (ועוסקים קטנים) עמלות בסכום ושיעור גבוה מהמותר - על פי תקרה הקבועה בתעריפון לעוסקים שאינם קטנים. התביעה אינה כוללת סכום תביעה מוערך.

י"ג) בחודש פברואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי כל הבנקים המשיבים, ביחד ולחוד, על סך של 219 מיליוני שקלים חדשים. עניינה של הבקשה היא, בהפליה, לכאורה, במתן שירות לקבוצות סטודנטים על רקע גילם ובכך מפרים לכאורה, את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א- 2000 (להלן: "חוק איסור הפליה") וכן את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

לטענת המבקשת, מדובר במדיניות גורפת של כל המשיבים, בגדרה הוחלט להדיר את אוכלוסיית ה"לא צעירים" מתוכנית ההטבות לסטודנטים ו/או מהאפשרות לפתיחת חשבון בתנאי חשבון סטודנט, בקובעם תקרת גיל לקבלת הטבות סטודנט.

המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות (בעילות לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או החל מ-15 ביולי 2014 (בהתאם לתיקון לחוק איסור הפליה). תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 13 בספטמבר 2016 והתובעת הגישה תשובתה לתגובה. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשת האישור. ביום 25 בינואר 2017 התקיים דיון ונקבעו דיוני הוכחות לחודש ספטמבר 2017.

י"ד) בחודש ינואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של כ- 697.5 מיליוני שקלים חדשים נגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ובנק אגוד לישראל בע"מ (להלן- "המשיבים"). עניינה של התביעה, בהפליה, לכאורה, של האוכלוסייה הערבית בנגישות לשירותים בנקאיים, בכך שהמשיבים אינם מחזיקים סניפים בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו, ובכך מפרים לכאורה, את "חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א- 2000".

התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים מהפלייה בנגישות לשירותים בנקאיים של המשיבים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של המשיבים במקומות יישובם.

התובעים העמידו את תביעתם כלפי כל הבנקים המשיבים על סך של כ-697.5 מיליוני שקלים חדשים תוך שהם מציינים כי חלקו של כל משיב בנזק הנגרם לחברי הקבוצה נגזר גם מנתח השוק שלו ובהתאם גם חלקו בפיצוי חברי הקבוצה. תגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 4 באוגוסט 2016 וביום 13 בנובמבר 2016 הוגשה תשובה מטעם המבקשים לתגובת הבנקים הנתבעים.

דיון קד"מ התקיים ביום 19 בדצמבר 2016, במסגרתו המליץ בית המשפט לצדדים לסיים את התיק בפשרה. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים במשא ומתן וזה טרם הושלם.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 10 להלן, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-76 מיליוני שקלים חדשים.

11) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

א) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תובענה כתובענה נגזרת ("הבקשה לאישור") בשם הבנק ובשם חברה בת שלו, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שוויץ") נגד נושאי משרה בהווה ובעבר בבנק ובמזרחי שוויץ, בסכום מינימאלי של 95 מיליון שקלים חדשים, בגין נזקים שנגרמו כביכול, לקבוצת מזרחי, כתוצאה ממעשיהם ומחדליהם כביכול, של המשיבים, בקשר עם מתן סיוע ללקוחות אמריקאיים להתחמק מתשלומי מיסים בארצות הברית. המבקש טוען כי יש לחייב את המשיבים לשלם לבנק את שיעור הנזק אשר גרמו לקבוצת מזרחי בכלל ולבנק בפרט.

ביום 24 במרץ 2015 הגיש בעל מניות בבנק בקשה במסגרת ההליך דנן להצטרפות כצד להליך דנן ולעיכוב הדיון בו או לחילופין לסילוקו על הסף וזאת נוכח בקשה לגילוי מסמכים אשר הוגשה על ידי אותו בעל מניות בחודש דצמבר 2014 לבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד הבנק וכנגד נושאי משרה בבנק, מכח הוראות סעיף 198א' בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("הבקשה לגילוי"). במסגרת הבקשה לגילוי עתר אותו מבקש לבית המשפט על מנת שזה יורה לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכים המתנהלים בארצות הברית על מנת שיהיה בידו "לבחון" אפשרות להגשת בקשה לאישור "הגנה נגזרת" (בשם הבנק מול הרשויות בארצות הברית) או הגשת בקשה לאישור תובענה נגזרת (כנגד "בכירים" ועובדים בבנק). לטענת המבקש בבקשה לגילוי, הליך הבקשה לגילוי הינו הליך תלוי ועומד הקודם להליך הבקשה לאישור ועל כן יש לעכב את הדיון בהליך הבקשה לאישור ואף לסלקו על הסף.

ביום 10 במאי 2015 אישר בית המשפט במסגרת הליך הבקשה לאישור, הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק בדבר מועדי הגשת כתבי טענות, לפיו, בין היתר, בשלב זה יושהו מועדי הגשת תגובות המשיבים לבקשה לאישור וכי בסמוך לאחר מתן ההחלטות, בין היתר, בנוגע לבקשת ההצטרפות האמורה לעיל ובכפוף להן, ייקבע המועד להגשתן, בשים לב, בין היתר, להתקדמות ההליכים מול משרד המשפטים בארצות הברית.

יצויין ביחס להליך הבקשה לגילוי, כי ביום 3 במאי 2015 התקיים דיון מקדמי בבית המשפט בבקשה לגילוי במסגרתו, בין היתר, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים כי הדיון לגוף הבקשה לגילוי יושהה בשלב זה עד לסיום איסוף המסמכים לשם מסירתם לרשויות בארצות הברית. בחודש דצמבר 2015 קבע בית המשפט, כי הליך הבקשה לאישור ימחק ואולם המחיקה תעוכב כך שהיה ותתקבל הבקשה לגילוי והמבקש בבקשת הגילוי יגיש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים במועד עליו יורה בית המשפט במסגרת ההחלטה, כי אז תמחק בקשת האישור. היה ותדחה בקשת הגילוי או אם לא תוגש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים- יראו בבקשת האישור כבקשה מוקדמת לכל בקשה אחרת- אם תוגש.

ביום 18 באפריל 2016, החליט בית המשפט, לעכב את הדיון בתיק הבקשה לגילוי עד לסיום הליכי החקירה ודיווח על תוצאותיה.

ראה להלן גם סעיף 12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ב) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 220 מיליון שקלים חדשים עניינה של הבקשה הוא גבייה ביתר ושלא כדין, לכאורה, של עמלות מלקוחות הזכאים להיות מסווגים כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשת, הבנק לא גילה ללקוחותיו המנהלים עסקים קטנים כי הם זכאים להנות מתעריפון העמלות המוזל של "עסק קטן", מתוך מטרה לסכל את רפורמת העמלות ולגבות מעסקים קטנים עמלות שלא לפי תעריפון עסק קטן, תוך התעשרות פסולה, לכאורה, על חשבונם.

תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 1 בנובמבר 2016 ותשובת המבקשת לתגובת הבנק הוגשה ביום 30 בנובמבר 2016.

בקשת האישור נקבעה לישיבה מקדמית ליום 23 באפריל 2017.

ג) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובנק לאומי לישראל בע"מ ("המשיבים"). עניינה של הבקשה הוא, בגביה עמלה ביתר לכאורה, מלקוחות הנמנים על אוכלוסיות הזכאיות לתעריפי עמלות נמוכים (אזרחים ותיקים, עולים, סטודנטים וכו'), בגין פעולות המבוצעות על ידי פקיד בדלפק, בהן נגבתה עמלה במזומן וכן גבייה ביתר של עמלת השלמה למינימום, הנגבית אחת לחודש, מבלי להביא בחשבון עמלת פעולה על ידי פקיד ששולמה במזומן וזאת לכאורה, בניגוד לדין.

לטענת המבקשים, כאשר העמלה בגין פעולה על ידי פקיד נגבית בדלפק במזומן, המשיבים אינם מחילים על הלקוחות מקבוצות האוכלוסייה השונות, הזכאים לתעריפי עמלות נמוכים יותר, את התעריפים החלים על אותן קבוצות וגובים עמלה לפי התעריפון הרגיל. כמו כן, נטען כי המשיבים אינם לוקחים בחשבון עמלות שנגבו במזומן בדלפק, לצורך חישוב עמלת המינימום החודשית וכתוצאה מכך, המשיבים מבצעים השלמה לעמלת מינימום ביתר. המבקשים טוענים כי אינם יכולים להעריך את הסכום המדויק שנגבה שלא כדין, לכאורה, מכל חברי הקבוצה, אולם מעריכים כי "מדובר בסכום גבוה, בהיקף של מליוני שקלים חדשים, ואולי אף למעלה מכך". תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 22 בנובמבר 2016 ותשובת המבקשים לתגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 22 בדצמבר 2016.

ביום 5 בינואר 2017, התקיים דיון קדם משפט ובהתאם להחלטת בית משפט, ביום 16 בינואר 2017, הודיעו הצדדים על הסכמתם להצעת בית משפט, לפיה התיק יוכרע על בסיס כתבי הטענות הקיימים. בהחלטה מיום 18 בינואר 2017 ניתן תוקף להסכמת הצדדים ונקבע כי הצדדים יוזמנו לדיון נוסף, לצורך ליבון טיעוניהם. טרם נקבע מועד.

ד) בחודש אוגוסט 2016, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, נגד הבנק ונגד 9 בנקים נוספים, בגין גבייה ביתר ושלא כדין, לכאורה, של עמלות מלקוחות שאינם מסווגים כיחידים או כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשות, הבנקים המשיבים, גובים ממי שאינו מסווג כיחיד או עסק קטן עמלות שאינן מנויות בתעריפון הסטטוטורי המחייב, בהתאם לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, או בסכומים הגבוהים מהסכומים שנקבעו בו, וזאת, כביכול, בניגוד לדין. לטענת המבקשות, אין בידן בשלב הגשת הבקשה, להראות מהו ההיקף המדויק של הקבוצה או הנזק. יחד עם זאת, הן מעמידות את הנזק הכללי לקבוצה, על דרך האומדנה, בסכום של כמיליארד שקלים חדשים לכל הפחות, נגד כל הבנקים המשיבים יחדיו.

טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור.

ה) בחודש דצמבר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק הבינלאומי, בנק לאומי ובנק דיסקונט, בגין גביית עמלות הקשורות לטיפול במטבע חוץ, שלא בהתאם להוראות התעריפון המלא, המפורט בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, ותוך הפרת סעיף 9 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981. לטענת המבקש, הבנקים המשיבים גובים בגין מגוון פעולות הקשורות למטבע חוץ עמלת מינימום במדרוג, בהתאם לסכומי עסקה שונים וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות התעריפון המלא, על פיהם, הבנקים המשיבים חייבים לפרט את העמלה שהם גובים בגין מגוון פעולות כ- "אחוז (מינימום, מכסימום)". עוד טוען המבקש כי, הבנקים המשיבים מפרים את חוק ההגבלים העסקיים בכך שהם מקיימים הסדר כובל.

המבקש מציין כי, אין בידו את הנתונים הסופיים ואלה מצויים אצל המשיבים. יחד עם זאת, הוא מעריך את הנזק שנגרם ב כ-500 מיליון שקלים חדשים לפחות.

טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור.

ו) בחודש אוגוסט 2016 הוגשה כנגד בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ וכנגד בנקים נוספים, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בגין טענות לגביית עמלות מלקוחות אשר על פי הנטען אינן כלולות בתעריפון המלא שפורסם על ידי בנק ישראל. סכום התביעה מוערך על ידי התובע כמיליארד שקלים חדשים לכל הבנקים.

ז) בחודש פברואר 2017 הוגשה כנגד בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ("בנק יהב"), בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט מחוזי- מרכז כנגד בנק יהב. לטענת המבקש, כתוצאה ממעבר בנק יהב למערכת ליבה חדשה, נגרמו ללקוחותיו נזקים, זאת בשל פגיעה ברמת השירות באפיקי השירות השונים, אשר על פי הנטען, הותירה את הלקוחות ללא אפשרות לפעול בחשבונותיהם.

המבקש מעריך את הפיצוי לכל חבר בקבוצה בסך של לפחות 1,000 שקלים חדשים והעמיד את סכום התובענה על סך של 370 מיליוני שקלים חדשים (על בסיס 370 אלפי לקוחות בנק יהב) .

12) במהלך שנת 2011 התנהלו מגעים בין רשויות ארצות הברית ושוויץ בקשר לאמנת כפל מס בין שתי המדינות הללו. לבקשת רשויות שוויץ, מספר בנקים שוויצרים ובהם בנק מזרחי שוויץ, מסרו החל מחודש ספטמבר 2011 לרשויות שוויץ, נתונים כמותיים שהתבקשו אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים, על מנת שיעבירו אותם לרשויות בארצות הברית.

במכתב מחודש אוגוסט 2013 נמסר לבנק מזרחי שוויץ על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כי נפתחה חקירה הנוגעת לעסקיו. במכתב לא צוין מהו החשד שבגינו נפתחה החקירה. משמעות ההודעה היא שבנק מזרחי שוויץ אינו נמנה על קטגוריה 2, שכשירה ל-Non Prosecution Agreement בהתאם לתוכנית לבנקים שווייצרים של משרד המשפטים בארצות הברית ("התוכנית השווייצרית"). ההשלכות הכספיות של התוכנית השוויצרית על בנקים בקטגוריה 2 נקבעות בשים לב להיקף הנכסים של אזרחי ותושבי ארצות הברית ולמועדי החזקתם. אף שהתוכנית השווייצרית לא חלה על בנק מזרחי שוויץ על פי המכתב האמור, הוא הביע נכונות לסייע ולשתף פעולה עם משרד המשפטים בארצות הברית בהתאם לתוכנית השווייצרית ואף מסר כאמור, נתונים כמותיים שהתבקשו.

בנוסף לאמור לעיל, בחודש אוגוסט 2013 נמסר לבנק כי משרד המשפטים בארצות הברית מוסיף לבחון הלוואות שניתנו ללקוחות מסניף לוס אנג'לס כנגד בטוחה של פיקדונות כספיים בישראל. לאחר מכן, הבנק המציא למשרד המשפטים בארצות הברית נתונים כמותיים אודות עסקאות גב אל גב אלה.

ביום 14 באפריל 2014 קיבל סניף הבנק בלוס אנג'לס דרישה (subpoena) להמצאת מסמכים הקשורים לעובד הבנק ולעובד שפרש לגמלאות לפני כחמש שנים וכן לשירותים בנקאיים שניתנו בסניף בלוס אנג'לס, ככל שמסמכים אלו נמצאים בסניף הבנק בלוס אנג'לס. הסניף המציא את המסמכים הנדרשים.

ביום 30 באפריל 2014 הוגש בבית המשפט בלוס אנג'לס כתב אישום כנגד עובד הבנק לשעבר בלוס אנג'לס, שפרש לגמלאות כאמור, במסגרתו הואשם, בין היתר, בכך שכביכול סייע ללקוחות אמריקאים של הבנק להתחמק מתשלומי מס. הבנק לא נכלל בכתב האישום, לא יוחסה לו עבירה, ושמו נזכר כ"בנק A בתל אביב". ביום 19 בספטמבר 2014 נדרש הבנק על ידי משרד המשפטים בארצות הברית להמציא מסמכים ונתונים כמותיים הנוגעים לכתב האישום. ביום 31 באוקטובר 2014 זוכה עובד הבנק שפרש לגמלאות, על ידי חבר מושבעים, מכל האשמות שיוחסו לו.

בחודש יוני 2014 נמסר לבנק לראשונה על הרחבת היקף החקירה על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כך שתחול על כל הפעילות הבין-מדינתית של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות עסקאות הגב-אל-גב שנזכרו לעיל.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

במכתב מיום 25 ביולי 2014 דרש משרד המשפטים בארצות הברית מן הבנק לספק נתונים ומידע בקשר עם קשת ענפה של נושאים וסוגיות הנוגעים לפעילות הבין-מדינתית עם לקוחותיה האמריקאים של קבוצת הבנק, ובכללם, נתונים כמותיים המתייחסים לחשבונותיהם של לקוחותיה האמריקאים בתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2002 ומסתיימת במועד המכתב ("התקופה הקובעת"); תקשורת פנים וחוץ באמצעות שדרים אלקטרוניים; תפעול ושיווק, ציות, הדרכת עובדים, תגמולים; מסמכי מדיניות ונהלים; דוחות ביקורת פנים וביקורת של גורמי חוץ הנוגעים לפעילותה של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ועוד שורה ארוכה של מסמכים ונתונים שפורטו במכתב האמור.

לצורך איסוף המידע והנתונים שנדרשו כאמור על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, שכר הבנק בחודש אוגוסט 2014 את שירותיהם של מומחים חיצוניים לתיחקור ולתיקוף נתונים ושל יועצים משפטיים בארצות הברית, שהצטרפו לצוות היועצים המשפטיים (המקומיים והאמריקאים) של קבוצת הבנק, וברבעון הראשון של שנת 2015 אף תוגבר הצוות על ידי יועצים משפטיים נוספים.

במכתב מיום 25 בנובמבר 2014 מסרו היועצים המטפלים בעניין מטעם הבנק ביחד עם המומחים החיצוניים, למשרד המשפטים האמריקאי, תאור מקדמי מפורט של תהליך המיפוי של המידע הזמין באמצעים ממוכנים בקבוצת הבנק (בישראל, בשווייץ, בלונדון ובלוס אנג'לס), המתייחס לחשבונות של הלקוחות האמריקאים ולשדרים האלקטרוניים, וזאת לאחר שביקרו באתרים השונים של קבוצת הבנק, ונפגשו עם נושאי תפקידים בקבוצת הבנק, כדי להעריך את ההיקף והמורכבות של המידע והנתונים שנדרשו על ידי משרד המשפטים בארצות הברית.

במכתב האמור, העריכו המומחים החיצוניים את לוחות הזמנים הדרושים לבחינת מערך המידע הממוכן, הנוגע ללקוחות אמריקאים של קבוצת הבנק, לניתוחו בהתאם לתבחינים שהוגדרו ולתיקוף הממצאים. לפי אומדן ראשוני שנתנו המומחים החיצוניים, הנתונים הכמותיים הנדרשים היו אמורים להיות מוכנים למסירה למשרד המשפטים בארצות הברית עד 30 באפריל 2015, בכפוף לתנאים, להנחות ולסייגים שפורטו על ידם.

בחודש דצמבר 2014 פורסמו (בדיווח פומבי) הסכמים שנחתמו עם בנק ישראלי, אשר התקיימה לגביו חקירה, וביניהם Deferred Prosecution Agreement עם משרד המשפטים האמריקאי. כמו כן, פורסם באותו דיווח כי על חברה בת בנקאית בשוויץ של אותו בנק, הוחלה התוכנית השוויצרית. עמדת הבנק היא כי אין לגזור גזירה שווה מהתנהלותם של בנקים אחרים, ממבנה הפעילות הבין-מדינתית שלהם ומהסכמים פרטניים של אותם בנקים לגבי קבוצת הבנק, ובכלל זה לגבי הסדר אפשרי של קבוצת הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית.

אף על פי כן, המפקח על הבנקים, לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית הורה לבנק לצבור הפרשה בשל הנושאים הכרוכים באירועים האמורים ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי לשנת 2014. בהתאם לכך, ותוך שמירה על מלוא הזכויות והטענות של קבוצת הבנק נכללה בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2014 הפרשה בסכום של 95 מיליוני שקלים חדשים, שנאמד על בסיס חישוב הנסמך על הנחה תאורטית, שעליה הורה המפקח על הבנקים, ולפיה בנק מזרחי שוויץ ייכלל בתוכנית השוויצרית, הגם שכאמור נמסר לו שזו אינה חלה עליו, ובהתאם להבנת הבנק את משמעות התוכנית השוויצרית.

על פי דרישת רשות ניירות ערך נכללו בביאור לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2014 פירוט והסברים נוספים וכן פרטים אודות סכומי ההפרשות שבוצעו במהלך שנת 2014, אף שלדעת הבנק סכומי ההפרשות הללו אינם מהותיים.

במהלך שנת 2015 המשיך הבנק, לעסוק באופן אינטנסיבי בבניית מאגר המידע הממוכן, הכולל את המידע הכמותי הנוגע ללקוחות האמריקאים, כפי שנדרש על ידי משרד המשפטים בארצות הברית. בהתאמה, עודכן על ידי המומחים החיצוניים לוח הזמנים למסירת הנתונים הכמותיים למשרד המשפטים בארצות הברית כאמור לעיל, ליום 15 במרס 2016.

מעבר לאמור במכתב מיום 25 ביולי 2014, מסר משרד המשפטים בארצות הברית, במכתב נוסף מיום 4 בנובמבר 2015, הנחיות שנועדו להבהיר ולמקד את המסמכים והנתונים הנדרשים במסגרת שיתוף הפעולה של קבוצת הבנק בקשר עם החקירה הנוגעת לעסקיה עם לקוחותיה האמריקאיים.

תיקוף הנתונים הכמותיים במאגר, המתייחסים לעסקי לקוחות אמריקאים בכלל קבוצת הבנק הושלם במהלך הרבעון הראשון בשנת 2016.

ביום 8 בפברואר 2016 מסר הבנק למשרד המשפטים בארצות הברית את המידע הכמותי הנוגע לחשבונותיהם הסגורים של הלקוחות האמריקאים בסניפי הבנק בישראל וביום 14 במרץ 2016 מסר הבנק למשרד המשפטים בארצות הברית את הנתונים הכמותיים המתייחסים ליתרת לקוחותיו האמריקאים בישראל. כמו כן, נמסר למשרד המשפטים האמריקאי ביום 27 במאי 2016 מידע כמותי נוסף, אשר התבקש על ידי משרד המשפטים האמריקאי בדצמבר 2015.

תהליך איסוף השדרים האלקטרונים המתייחסים לפעילות לקוחות אמריקאים בכלל קבוצת הבנק הושלם, ובחינתם על ידי מומחי ויועצי הבנק עדין נמשכת. בתאום עם משרד המשפטים בארצות הברית, הומצאו לעיונו חלק מן השדרים האלקטרונים.

בהתאם למכתבים, צוים שיפוטיים ושיחות נוספות, היה על הבנק להמציא פרטי מידע ומסמכים נוספים וחלקם הארי של אלה, כבר הומצא, לרבות במסגרת פגישות אשר מתקיימות עם נציגי משרד המשפטים בארצות הברית, אשר אף ציינו פעולות שעל הבנק לבצע על מנת להביא את החקירה לכלל סיום, כל זאת במסגרת הקשר הרצוף שמקיימים הבנק ובנק מזרחי שוויץ עם משרד המשפטים בארצות הברית, על מנת להגיע למתווה כולל לקבוצת הבנק כולה ביחס לחקירה.יחד עם זאת, בשלב זה עדיין לא החל משא ומתן עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לחקירה או להשלכותיה, הן בהיבט של הסדר כלשהו, והן בהיבט של ההשלכות הכספיות, ככל שתהיינה, להסדר כזה לכשיגובש, על קבוצת הבנק.

הבנק מדווח לפיקוח על הבנקים באורח שוטף על האירועים ובנק מזרחי שוויץ מדווח לרשויות הפיקוח השוויצריות.

בהתאם לחוות דעתם של היועצים המשפטיים של הבנק, על בסיס נתונים שמצויים במאגר המידע הממוכן, אשר תיקופם הושלם, ובשים לב להסדרים שמשרד המשפטים בארצות הברית ערך עם בנקים אחרים בקשר לחקירות הנוגעות לחשבונות בלתי מוצהרים של נישומים אמריקאים, הרי שנתונים מסוימים במאגר עשויים להיות רלוונטים לחשיפה של קבוצת הבנק, וזאת אם עמדת הבנק ביחס אליהם לא תתקבל.

על יסוד חוות הדעת האמורה, עומד סכום ההפרשה בגין החקירה על 44.3 מיליון דולר ארה"ב (כ-170 מיליוני שקלים חדשים). סכום זה חושב ביחס לנתונים אשר לגביהם חיוו היועצים המשפטיים של הבנק את דעתם, כי הם עשויים להיות רלוונטים וכן בהתאם לרכיבים שהם חיוו דעתם כי יש לקחת אותם בחשבון לצורך החישוב, לפי העניין: אמדן של סכום המס שהיו אמורים הלקוחות האמריקאים הקשורים באותם נתונים ("הלקוחות הרלוונטים") לשלם לרשות המיסים בארצות הברית, ההכנסות שנצמחו לבנק מן הפעילות הבנקאית של הלקוחות הרלוונטים ושיעור מן הנכסים הכספיים של הלקוחות הרלוונטים. באשר לנתונים אשר קשורים לעסקי מזרחי שוויץ עם לקוחות אמריקאים, חושבה ההפרשה על בסיס חישוב הנסמך על הנחה תאורטית לפיה בנק מזרחי שוויץ נכלל בקטגוריה 2 בתוכנית השוויצרית.

יצויין, כי היועצים המשפטיים של הבנק חיוו את דעתם כי בשלב זה לא ניתן להעריך את ההפסד הפוטנציאלי שעלול להגרם לקבוצת הבנק בגין החקירה או את סכומי החשיפה של קבוצת הבנק המתייחסים לכך, או את טווח החשיפה. זאת, בין היתר, בשל כך שלפי ניסיונם המקצועי של עורכי הדין האמריקאים, לא ניתן להסיק מסקנות בנדון, אלא רק לאחר ניתוח מכלול המידע והנתונים שיימסרו, וכן בשל כך שכמפורט לעיל, הדיונים עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לגיבוש מתווה מתאים לקבוצת הבנק טרם החלו.

מאחר שכאמור לעיל, הדיונים עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לגיבוש מתווה מתאים לקבוצת הבנק טרם החלו, הרי שיתכן שבעתיד יתברר שסכום ההפסד שיתממש יהיה גבוה משמעותית מסכום ההפרשה שנזקפה עד כה.

13) ביום 18 בנובמבר 2008 חתם הבנק עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק (להלן "הכרטיסים"), אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו. במסגרת ההסכם נקבעו זכויות הצדדים וכן נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי קבוצת כאל לכרטיסים כמו גם כל יתר התנאים הנוגעים לכך.

במסגרת ההסכם ניתנה לבנק אופציה לרכוש מכאל, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל, אשר אילו הוקצו במועד חתימת ההסכם היו מהוות עד 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא.

ההסכם הסתיים ביום 18 בנובמבר 2013 ללא מימוש אופציות על ידי הבנק במהלך התקופה.

ביום 2 במרץ 2014 חתם הבנק עם קבוצת כאל, על הסכם עדכון להסכם ההנפקה המשותפת. ההסכם המעודכן הינו לתקופה של 5 שנים ממועד חתימתו.

במסגרת ההסכם עודכנו הסדרי התפעול והשיווק של הכרטיסים וכן מנגנוני התגמול של הצדדים.

ההסכם כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

14) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

15) במסגרת הסכם עבודה שנחתם ביום 30 בדצמבר 1993 עם נציגות העובדים, העמיד הבנק לעובדיו הלוואות לזמן ארוך, למימון רכישה רטרואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך, הנושאות הצמדה וריבית ששיעורה קבוע. הוסכם, כי אם יתברר במועד הפירעון של כל הלוואה מההלוואות האמורות, כי הפרשי ההצמדה והריבית שנצברו כאמור, עולים על התשואה המצטברת בקופת גמל מוסכמת, הן תופחתנה בהתאם. השלכות מס, באם תהיינה, בגין הפחתה זו יחולו על הבנק. כאשר נוצר פער, כאמור לעיל, נערכת הפרשה בהתאם.

יתרת ההלוואות לתאריך המאזן מסתכמת בסך של כ-11 מיליוני שקלים חדשים.

16) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבות הנדחים, שהונפקו על ידי מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים.

17) הבנק התחייב כלפי חוסכים בתכניות חסכון מסויימות, שיילוו מהבנק, לתנאים קבועים כדלקמן[1]:

	31 בדצמבר	
	2016	2015
0.25% פחות מהריבית המקובלת בזמן מתן האשראי	632	766

(1) ההתחייבות ניתנת לניצול רק בקיום תנאים מסויימים בהתאם למפורט בתכניות החסכון. העמדת האשראי מסורה בכל עת לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק, על פי הנהלים הקיימים בבנק, בהתחשב במאפייני הלקוח, ולאחר שתיבחן לגופה בקשת הלקוח לקבל מהבנק אשראי.

18) החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו, בגין הלוואות סיוע לזכאים שניתנו מכספי האוצר החל מיום זה, חל שיעור עמלת גבייה שנקבע על פי מכרז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות. תוקף הסכם זה הוארך מידי שנה, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2015.

בחודש מאי 2008 נכנס לתוקף הסכם נוסף בין משרד האוצר לבין הבנקים (ההסכם צפוי להתחדש מידי שנה, אלא בהודעת אחד הצדדים על רצונו לסיים את ההסכם), לפיו ההלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה ניתנות מכספי הבנק ועל אחריותו. ריבית ההלוואה נקבעת בהתאם לריבית הסיוע מכספי האוצר.

תקופות ההלוואה נקבעו ל- 25 שנים, 20 שנים, 15 שנים או עד 10 שנים, לפי בחירת הלקוח, ולא יותר מתקופת הסיוע מכספי אוצר. יתר התנאים הם בהתאם למקובל בסיוע מכספי האוצר, לרבות פטור מעמלת פירעון מוקדם.

בגין ההלוואות לזכאים מסויימים, משלים משרד האוצר לבנקים המבצעים סיוע מכספי בנק, הפרשי ריבית בין הריבית בה תבוצענה ההלוואות בפועל לבין הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל, בתוספת מרווח. במקביל לביצוע הלוואות כאמור לעיל, רשאים הבנקים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הניקוד הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004), ובכפוף לכך שהיקף ההלוואות לקבוצת הזכאים מדירוג הניקוד לא יעלה על 8% מהיקף סך ההלוואות שבוצעו על ידי הבנק לקבוצה זו (מכספי בנק ומכספי תקציב).

תוקף הסכם מתן הסיוע מכספי בנק לזכאים שנחתם ב- 2008 הוארך עד ליום 30 באפריל 2015 .

הכנסות הקבוצה בגין כלל פעילות ההלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2016 לכ-41 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ-54 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

ביום 1 בינואר 2015 הצטרף הבנק למהלך "מחזור הלוואות מוכוונות במסלול מהיר" שיזמו בנק ישראל ומשרד השיכון והבינוי. בהתאם לחוזר שפירסם בנק ישראל (אגף בנק-לקוח), המהלך החל ביום 1 בינואר 2015 ומטרתו לאפשר ללווים זכאי משרד השיכון והבינוי, שנטלו הלוואה מכספי המדינה, לשפר את תנאי הלוואותיהם, במגזר מטבע ישראלי צמוד מדד. שינוי התנאים בוצע בהליך מזורז ובעלות נמוכה וההלוואות הועמדו מכספי הבנק ובאחריותו, במסלול צמוד מדד בריבית קבועה ולמשך תקופת ההלוואה הנותרת. בהתאם לחוזר, הלוואות שהועמדו על ידי הבנק במסגרת המהלך הינן פטורות מהפרשה קבוצתית בשיעור של 0.35% כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין 329. משקל הסיכון להלוואות אלו הינו משקל סיכון מופחת לענין הלימות הון. בנוסף, כלל החוזר, הקלות נוספות על מנת לעודד לווים להצטרף למהלך. המהלך הסתיים ביום 31 בדצמבר 2015.

19) הבנק מתקשר עם מספר גופים מוסדיים בעסקאות סינדיקציית אשראי. חלק מהעסקאות מאורגן, מנוהל ומתופעל על ידי הבנק.

ביאור 27 - שיעבודים

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטחונות נזילים, כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה, המנוהל במסלקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2016 הופקדו 38 מיליוני שקלים חדשים. (נכון ליום 31 בדצמבר 2015 - 53 מיליוני שקלים חדשים).
2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה בבנק אחר עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2016 הופקדו בחשבון זה 19 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2015 - 15 מיליוני שקלים חדשים).
3) בהתאם להחלטת דירקטוריון מסלקת הבורסה, תפתח מסלקת הבורסה חשבון על שמה בבנק ישראל אשר ישמש להפקדת כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות, ואשר הופקדו בבנק אחר עד למועד פתיחת החשבון (כמפורט בסעיף 2 לעיל). נכון ליום 31 בדצמבר 2016 לא הופקדו בחשבון זה כספים.

4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-2 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלקת הבורסה. החשבון האמור בסעיף 3 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת הבורסה.

ב. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערובה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.2).

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטחונות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

1) בחשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2016 ב-331 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2015 -440 מיליוני שקלים חדשים).
2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק אחר, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2016 הופקדו בחשבון זה 20 מיליוני שקלים חדשים (בדומה ליום 31 בדצמבר 2015 - 48 מיליוני שקלים חדשים).
3) בהתאם להחלטת דירקטוריון מסלקת המעו"ף, תפתח מסלקת המעו"ף חשבון על שמה בבנק ישראל אשר ישמש להפקדת כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות, ואשר הופקדו בבנק אחר עד למועד פתיחת החשבון (כמפורט בסעיף 2 לעיל). נכון ליום 31 בדצמבר 2016 לא הופקדו בחשבון זה כספים.
4) החשבונות האמורים בסעיפים 1-2 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלקת מעו"ף. החשבון האמור בסעיף 3 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת המעו"ף.

ג. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.

בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2016 וליום 31 בדצמבר 2015 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.

ד. הבנק פועל בניירות ערך באמצעות מסלקת יורוקליר, שהינה מערכת לסליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים בינלאומיים. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2016 הינה 10 מיליוני דולר (בדומה ליום 31 בדצמבר 2015).

ה. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק שם ניירות ערך בסכום של כ-20 מיליוני דולר של ארצות הברית (בדומה ליום 31 בדצמבר 2015 - 14 מיליוני דולר של ארה"ב) המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2016 לסך של 18 מיליוני דולר של ארה"ב (נכון ליום 31 בדצמבר 2015 - 11 מיליוני דולר של ארה"ב), מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארצות הברית בדבר הבטחת 7.5% מההתחייבויות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.

ו. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. נכון לימים 31 בדצמבר 2016 ו-31 בדצמבר 2015 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים.

ז.

	31 בדצמבר	
	2016	2015
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:		
ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן	9	71

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכוני שוק.

הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כמגדרי שווי הוגן או כמגדרי תזרים מזומנים. לפרטים ראה ביאור 1 ד.15. לדוחות הכספיים.

2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures):
חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן - נכסי בסיס), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap):
חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options):
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקאות למסירה מיידית (Spot):
עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.
- נגזרי אשראי:
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.

3) סיכונים הגלומים בפעילות במכשירים נגזרים

במסגרת פעילותו במכשירים פיננסיים נגזרים נחשף הבנק לסיכוני אשראי, לסיכוני שוק הכוללים סיכוני ריבית וסיכוני בסיס, לסיכוני נזילות ולסיכונים תפעוליים, כמפורט להלן:

א. חשיפת האשראי במכשירים נגזרים, המוגדרת בהוראות המפקח על הבנקים כ-"חשיפת אשראי נוכחית", מתבטאת בסכום ההפסד האפשרי המירבי שיהיה לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העיסקה, וזאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה ומבלי להתחשב בבטחונות. לצורך ניהול חשיפות האשראי הגלומות במכשירים הפיננסיים הנגזרים במהלך חיי העיסקה, נאמד גודל החשיפה במחיר התקשרות בעיסקה הפוכה לתקופה שנותרה לחיי העיסקה.

דרישת הבטחונות נקבעת על פי סוג הלקוח, ולעיתים בשיעור קבוע מסכום מסגרת האשראי שנקבעה לאותו לקוח. במקרים אחרים נקבעת החשיפה על פי שיטת התרחישים המבוססת על מודל בלק ושולס. הבטחונות הנדרשים על ידי הבנק כוללים בדרך כלל בטחונות נזילים, כגון ניירות ערך, פיקדונות וכד', המוערכים לבטחון בהתאם למקדמי הבטחון השונים הנהוגים בבנק.

בנגזרי אשראי שכותב הבנק, חשיפת האשראי מתבטאת בסכום אותו יתחייב הבנק לשלם בקרות האירוע שנקבע בחוזה.

ב. סיכון השוק - הסיכון לתנודות בשווי ההוגן של המכשירים הנגזרים בשל שינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה, בשערי החליפין ובמדדים פיננסיים אחרים. הבנק מנהל את סיכוני השוק הגלומים במכשירים נגזרים על ידי שילובם של מכשירים אלה במסגרת ניהול החשיפה לסיכוני שוק של כלל פעילויות הבנק.

ג. סיכון נזילות - הסיכון להיעדר יכולת לסגור במהירות חשיפה על ידי סילוק במזומן או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. המכשירים הנגזרים והשפעתם על צורכי הנזילות, הם חלק אינטגרלי מניהול סיכוני הנזילות של הבנק לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342.

ד. סיכון תפעולי - הסיכון לתפעול שגוי של העסקאות, החל ממועד קשירתן ועד לסליקתן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני. הבנק ממזער את הסיכון התפעולי בפעילות במכשירים הנגזרים באמצעות מיכון תהליכים ומערך בקרות משלים.

לפרטים נוספים, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

	ליום 31 בדצמבר 2016					
	חוזי ריבית					
	שקל - מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים[1]						
חוזי forward	2,196	-	-	-	-	2,196
חוזי אופציה אחרים:						
אופציות שנכתבו	-	19	-	-	-	19
Swaps	-	1,218	-	-	-	1,218
סך הכל	2,196	1,237	-	-	-	3,433
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	-	1,218	-	-	-	1,218
ב. נגזרים ALM[1][2]						
חוזי Forward	6,756	200	103,041	-	53	110,050
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
אופציות שנכתבו	-	-	4	-	-	4
אופציות שנקנו	-	-	21	-	-	21
חוזי אופציה אחרים:						
אופציות שנכתבו	-	-	11,058	-	-	11,058
אופציות שנקנו	-	-	10,251	-	-	10,251
Swaps	1,810	31,906	8,256	-	-	41,972
סך הכל	8,566	32,106	132,631	-	53	173,356
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	1,647	17,889				19,536
ג. נגזרים אחרים[1]						
חוזי Forward	-	-	1,148	-	-	1,148
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
אופציות שנכתבו	-	-	6,590	14,194	2	20,786
אופציות שנקנו	-	-	6,590	14,194	2	20,786
חוזי אופציה אחרים:						
אופציות שנכתבו	-	-	-	41	-	41
אופציות שנקנו	-	200	-	27	-	227
Swaps	-	4	14	9,200	-	9,218
סך הכל	-	204	14,342	37,656	4	52,206
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית	-	4	-	-	-	4

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

	ליום 31 בדצמבר 2016					
	חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
	שקל - מדד	אחר				
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב	-	-	-	-	882	882
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט	-	-	4,024	-	-	4,024
סך הכל	-	-	4,024	-	882	4,906
סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים	10,762	33,547	150,997	37,656	939	233,901
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים[1]						
שווי הוגן ברוטו חיובי	34	8	-	-	-	42
שווי הוגן ברוטו שלילי	3	89	-	-	-	92
ב. נגזרים ALM[1][2]						
שווי הוגן ברוטו חיובי	349	1,016	1,486	-	3	2,854
שווי הוגן ברוטו שלילי	198	1,298	1,310	-	3	2,809
ג. נגזרים אחרים[1]						
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	86	606	-	692
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	2	83	579	-	664
ד. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב						
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	-	-	4	4
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	-	-	-	1	1
סך הכל						
שווי הוגן ברוטו חיובי[3]	383	1,024	1,572	606	7	3,592
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	383	1,024	1,572	606	7	3,592
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	123	154	769	294	6	1,346
סך הכל						
שווי הוגן ברוטו שלילי	201	1,389	1,393	579	4	3,566
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	201	1,389	1,393	579	4	3,566
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	13	231	894	564	3	1,705

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 8 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

	ליום 31 בדצמבר 2015					
	חוזי ריבית					
	שקל - מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים[1]						
חוזי forward	1,990	-	-	-	-	1,990
חוזי אופציה אחרים:						
אופציות שנכתבו	-	59	-	-	-	59
Swaps	-	1,347	-	-	-	1,347
סך הכל	1,990	1,406	-	-	-	3,396
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	-	1,347	-	-	-	1,347
ב. נגזרים ALM[1][2]						
חוזי Forward	6,447	200	87,248	-	21	93,916
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
אופציות שנכתבו	-	-	1,934	564	-	2,498
אופציות שנקנו	-	-	1,390	592	-	1,982
חוזי אופציה אחרים:						
אופציות שנכתבו	-	-	8,848	-	-	8,848
אופציות שנקנו	-	-	8,519	-	-	8,519
Swaps	1,814	35,685	8,095	-	-	45,594
סך הכל	8,261	35,885	116,034	1,156	21	161,357
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	1,543	20,369	-	-	-	21,912
ג. נגזרים אחרים[1]						
חוזי Forward	-	-	1,244	-	-	1,244
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
אופציות שנכתבו	-	-	5,485	22,343	-	27,828
אופציות שנקנו	-	-	5,485	22,343	-	27,828
חוזי אופציה אחרים:						
אופציות שנכתבו	-	24	-	51	-	75
אופציות שנקנו	-	27	-	45	-	72
Swaps	-	4	133	9,759	-	9,896
סך הכל	-	55	12,347	54,541	-	66,943
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית	-	4	-	-	-	4

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

	ליום 31 בדצמבר 2015					
	חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
	שקל - מדד	אחר				
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב	-	-	-	-	709	709
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט	-	-	4,742	-	-	4,742
סך הכל	-	-	4,742	-	709	5,451
סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים	10,251	37,346	133,123	55,697	730	237,147
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים[1]						
שווי הוגן ברוטו חיובי	47	1	-	-	-	48
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	135	-	-	-	135
ב. נגזרים ALM[1][2]						
שווי הוגן ברוטו חיובי	375	1,210	1,300	98	1	2,984
שווי הוגן ברוטו שלילי	220	1,526	1,148	-	1	2,895
ג. נגזרים אחרים[1]						
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	86	412	-	498
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	-	86	518	-	604
סך הכל						
שווי הוגן ברוטו חיובי[3]	422	1,211	1,386	510	1	3,530
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	422	1,211	1,386	510	1	3,530
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	96	113	582	492	1	1,284
סך הכל						
שווי הוגן ברוטו שלילי	220	1,661	1,234	518	1	3,634
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	220	1,661	1,234	518	1	3,634
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	5	96	604	362	-	1,067

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד - המשך

	ליום 31 בדצמבר 2016					
	בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[1]	**215**	**2,264**	**14**	**-**	**1,099**	**3,592**
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסים	-	(1,634)	-	-	(44)	(1,678)
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	-	(500)	-	-	(38)	(538)
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	215	130	14	-	1,017	1,376
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים[2]	145	1,353	152	-	965	2,615
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני	-	(547)	-	-	(134)	(681)
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים	145	806	152	-	831	1,934
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	360	936	166	-	1,848	3,310
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**215**	**2,115**	**14**	**29**	**1,193**	**3,566**
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
מכשירים פיננסים	-	(1,634)	-	-	(44)	(1,678)
בטחון במזומן ששועבד	-	(295)	-	(23)	-	(318)
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	215	186	14	6	1,149	1,570

(1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 8 מיליוני שקלים חדשים.

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

בשנת 2016 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 14 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2015 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 11 מיליוני שקלים חדשים, בשנת 2014 הוכרו הפסדי אשראי בסך 10 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

	ליום 31 בדצמבר 2015					
	בורסות[3]	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים[3]	סך הכל
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[1]	**151**	**1,955**	**28**	**-**	**1,396**	**3,530**
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסים	-	(1,778)	-	-	(41)	(1,819)
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	-	(82)	-	-	(2)	(84)
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	151	95	28	-	1,353	1,627
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים[2]	-	1,275	116	-	1,201	2,592
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני	-	(678)	-	-	(29)	(707)
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים	-	597	116	-	1,172	1,885
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	151	692	144	-	2,525	3,512
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**42**	**2,600**	**-**	**33**	**959**	**3,634**
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
מכשירים פיננסים	-	(1,778)	-	-	(41)	(1,819)
בטחון במזומן ששועבד	-	(653)	-	-	-	(653)
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	42	169	-	33	918	1,162

(1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 3 מיליוני שקלים חדשים.

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(3) סווג מחדש.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

	ליום 31 בדצמבר 2016				
	עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
חוזי ריבית:					
שקל - מדד	2,052	1,386	6,458	866	10,762
אחר	2,808	5,055	17,150	8,534	33,547
חוזי מטבע חוץ	92,907	46,200	9,704	2,186	150,997
חוזים בגין מניות	28,755	8,757	144	-	37,656
חוזי סחורות ואחרים	45	229	243	422	939
סך הכל	126,567	61,627	33,699	12,008	233,901

	ליום 31 בדצמבר 2015				
	עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
חוזי ריבית:					
שקל - מדד	730	2,016	6,943	562	10,251
אחר	3,221	6,593	17,143	10,389	37,346
חוזי מטבע חוץ	87,832	35,464	7,601	2,226	133,123
חוזים בגין מניות	47,693	7,806	198	-	55,697
חוזי סחורות ואחרים	9	12	490	219	730
סך הכל	139,485	51,891	32,375	13,396	237,147

ביאור 29 - מגזרי פעילות

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השיוך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוח.

המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכללים בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור זה, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיוך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת ההחלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחים בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפידיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ ובחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות וממשלות.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת -שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:

- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי וחבות הלקוח קטנה מ-300 אלפי שקלים חדשים, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק.
סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכפלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.

- כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.
עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.
עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ .
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בנייה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרים" חשיפות אשראי חוץ מאזני לשווה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.

- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבונו. בהמשך, מבוצעת התחשבנות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מההוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים.
ההתחשבנות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבנות זו מוצגת במסגרת ההוצאות/ההכנסות הבינמגזריות בביאור.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של ההוצאה למגזר.
- לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ועיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.
- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות

	משקי בית- אחר	משקי בית- הלוואות לדיור	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	**סך פעילות ישראל**	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	**סך הכל פעילות חו"ל**	**סך הכל**
הכנסות ריבית מחיצוניים	806	2,676	1	817	200	499	53	64	5,116	20	175	195	5,311
הוצאות ריבית מחיצוניים	378	-	101	45	25	133	308	507	1,497	3	33	36	1,533
הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים	428	2,676	(100)	772	175	366	(255)	(443)	3,619	17	142	159	3,778
הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי	656	(1,576)	147	9	12	78	362	317	5	1	(6)	(5)	-
סך הכנסות ריבית, נטו	1,084	1,100	47	781	187	444	107	(126)	3,624	18	136	154	3,778
סך הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	-	-	291	291	-	4	4	295
סך עמלות והכנסות אחרות	523	154	10	313	68	147	82	239[3]	1,536	25	6	31	1,567
סך הכנסות שאינן מריבית	523	154	10	313	68	147	82	530	1,827	25	10	35	1,862
סך הכנסות	1,607	1,254	57	1,094	255	591	189	404	5,451	43	146	189	5,640
הוצאות בגין הפסדי אשראי	91	13	1	109	11	(24)	(1)	(1)	199	-	1	1	200
הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים	1,492	465	40	611	57	92	114	354	3,225	25	49	74	3,299
הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי	(77)	-	5	(44)	39	50	25	2	-	-	-	-	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	1,415	465	45	567	96	142	139	356	3,225	25	49	74	3,299
רווח לפני מיסים	101	776	11	418	148	473	51	49	2,027	18	96	114	2,141
הפרשה למיסים על הרווח	39	302	4	163	58	184	20	19	789	7	37	44	833
רווח לאחר מיסים	62	474	7	255	90	289	31	30	1,238	11	59	70	1,308
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	62	474	7	255	90	289	31	30	1,238	11	59	70	1,308
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(42)	-	-	-	-	-	-	-	(42)	-	-	-	(42)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	20	474	7	255	90	289	31	30	1,196	11	59	70	1,266
יתרה ממוצעת של נכסים	32,665	110,612	113	14,772	4,862	13,527	2,872	27,231	206,654	1,141	9,040	10,181	216,835
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	-	35
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	17,961	110,612	73	14,772	4,862	13,071	2,858	-	164,209	564	2,631	3,195	167,404
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	19,140	114,691	82	15,387	4,869	12,731	2,629	-	169,529	503	2,747	3,250	172,779
יתרת חובות פגומים	70	27	-	312	66	206	-	-	680	-	1	1	681
יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה	26	853	-	52	21	6	-	-	958	-	-	-	958
יתרה ממוצעת של התחייבויות	71,294	-	10,637	14,955	6,549	28,061	35,340	28,226	195,062	972	7,852	8,824	203,886
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	69,137	-	10,637	14,955	6,549	28,061	35,337	-	164,676	924	3,846	4,770	169,446
יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	71,334	-	11,167	15,738	7,378	31,422	35,964	-	173,003	973	4,276	5,249	178,252
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[1]	15,935	60,850	27	13,345	6,306	22,731	2,964	5,414	127,572	388	3,206	3,594	131,166
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[1]	16,892	63,247	24	13,963	5,920	20,346	2,842	5,277	128,510	344	3,047	3,391	131,902
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[2]	39,164	6,104	2,074	13,224	3,687	22,572	141,469	248	228,542	-	-	-	228,542
פיצול הכנסות ריבית נטו:													
מרווח מפעילות מתן אשראי	760	1,073	1	709	161	378	46	-	3,128	11	81	92	3,220
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	322	-	46	54	23	55	61	-	561	5	6	11	572
אחר	2	27	-	18	3	11	-	(126)	(65)	2	49	51	(14)
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,084	1,100	47	781	187	444	107	(126)	3,624	18	136	154	3,778

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
(3) כולל רווחי הון במסגרת ההכנסות האחרות של 92 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 36 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות

	משקי בית-אחר	משקי בית-הלוואות לדיור	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	**סך פעילות ישראל**	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	**סך הכל פעילות חו"ל**	**סך הכל**
הכנסות ריבית מחיצוניים	748	2,267	1	759	189	551	63	194	4,772	14	120	134	4,906
הוצאות ריבית מחיצוניים	292	-	70	31	13	114	588	238	1,346	1	25	26	1,372
הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים	456	2,267	(69)	728	176	437	(525)	(44)	3,426	13	95	108	3,534
הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי	506	(1,275)	104	(2)	(7)	(3)	637	37	(3)	-	3	3	-
סך הכנסות ריבית, נטו	962	992	35	726	169	434	112	(7)	3,423	13	98	111	3,534
סך הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	-	-	353	353	-	5	5	358
סך עמלות והכנסות אחרות	527	170	12	301	64	150	77	167	1,468	27	5	32	1,500
סך הכנסות שאינן מריבית	527	170	12	301	64	150	77	520	1,821	27	10	37	1,858
סך הכנסות	1,489	1,162	47	1,027	233	584	189	513	5,244	40	108	148	5,392
הוצאות בגין הפסדי אשראי	55	9	-	88	13	45	(7)	(2)	201	-	10	10	211
הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים	1,445	442	33	610	46	76	88	406	3,146	29	51	80	3,226
הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי	(107)	(1)	6	(57)	44	66	43	6	-	-	-	-	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	1,338	441	39	553	90	142	131	412	3,146	29	51	80	3,226
רווח לפני מיסים	96	712	8	386	130	397	65	103	1,897	11	47	58	1,955
הפרשה למיסים על הרווח	36	268	3	145	49	149	24	65	739	4	18	22	761
רווח לאחר מיסים	60	444	5	241	81	248	41	38	1,158	7	29	36	1,194
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	60	444	5	241	81	248	41	38	1,158	7	29	36	1,194
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(39)	-	-	-	-	-	-	(21)	(60)	-	-	-	(60)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	21	444	5	241	81	248	41	17	1,098	7	29	36	1,134
יתרה ממוצעת של נכסים	27,000	102,194	74	14,360	4,849	14,324	2,176	24,858	189,835	1,182	8,114	9,296	199,131
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	43	43	-	-	-	43
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	16,034	102,194	74	14,360	4,849	14,189	2,176	-	153,876	505	2,160	2,665	156,541
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	16,994	105,719	68	14,452	4,857	13,359	2,063	-	157,512	536	2,556	3,092	160,604
יתרת חובות פגומים	81	24	-	235	41	402	27	-	810	2	5	7	817
יתרת חוב בפיגור90 יום ומעלה	17	956	-	38	-	-	1	-	1,012	-	-	-	1,012
יתרה ממוצעת של התחייבויות	63,179	79	9,828	13,661	5,985	21,489	37,447	29,517	181,185	830	6,556	7,386	188,571
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	63,108	-	9,828	13,661	5,927	21,286	37,447	-	151,257	793	2,181	2,974	154,231
יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	65,225	-	10,242	13,959	6,098	26,688	36,127	-	158,339	896	3,145	4,041	162,380
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[1]	14,964	55,922	34	12,098	6,077	26,726	3,437	5,224	124,482	377	2,641	3,018	127,500
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[1]	15,094	58,761	31	12,166	6,084	25,267	3,184	5,377	125,964	405	3,117	3,522	129,486
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[2]	40,245	6,546	1,889	15,085	3,305	19,473	146,343	153	233,039	-	-	-	233,039
פיצול הכנסות ריבית נטו:													
מרווח מפעילות מתן אשראי	699	946	1	677	158	404	47	-	2,932	9	69	78	3,010
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	258	-	34	36	8	24	60	-	420	4	3	7	427
אחר	5	46	-	13	3	6	5	(7)	71	-	26	26	97
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	962	992	35	726	169	434	112	(7)	3,423	13	98	111	3,534

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים - המשך
אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	מגזר משקי בית				מגזר בנקאות פרטית			
	הלוואות לדיור	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל בנקאות פרטית	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	2,676	23	783	3,482	-	1	1	3,483
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	-	378	378	-	101	101	479
הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים	2,676	23	405	3,104	-	(100)	(100)	3,004
הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי	(1,576)	(5)	661	(920)	-	147	147	(773)
סך הכנסות ריבית, נטו	1,100	18	1,066	2,184	-	47	47	2,231
סך הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	-	-	-
סך עמלות והכנסות אחרות	154	143	380	677	1	9	10	687
סך הכנסות שאינן מריבית	154	143	380	677	1	9	10	687
סך הכנסות	1,254	161	1,446	2,861	1	56	57	2,918
הוצאות בגין הפסדי אשראי	13	1	90	104	-	1	1	105
הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים	465	28	1,464	1,957	1	39	40	1,997
הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי	-	(8)	(69)	(77)	-	5	5	(72)
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	465	20	1,395	1,880	1	44	45	1,925
רווח לפני מיסים	776	140	(39)	877	-	11	11	888
הפרשה למיסים על הרווח	302	54	(15)	341	-	4	4	345
רווח לאחר מיסים	474	86	(24)	536	-	7	7	543
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	474	86	(24)	536	-	7	7	543
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	(42)	(42)	-	-	-	(42)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	474	86	(66)	494	-	7	7	501
יתרה ממוצעת של נכסים	110,612	3,537	29,128	143,277	10	103	113	143,390
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	110,612	3,537	14,424	128,573	10	63	73	128,646
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	114,691	3,731	15,409	133,831	10	72	82	133,913
יתרת חובות פגומים	27	-	70	97	-	-	-	97
יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה	853	-	26	879	-	-	-	879
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	3,537	67,757	71,294	10	10,627	10,637	81,931
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	-	-	69,137	69,137	-	10,637	10,637	79,774
יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	-	71,334	71,334	-	11,167	11,167	82,501
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	60,850	-	15,935	76,785	-	27	27	76,812
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	63,247	-	16,892	80,139	-	24	24	80,163
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	6,104	-	39,164	45,268	-	2,074	2,074	47,342
פיצול הכנסות ריבית נטו:								
מרווח מפעילות מתן אשראי	1,073	18	742	1,833	-	1	1	1,834
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	-	322	322	-	46	46	368
אחר	27	-	2	29	-	-	-	29
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,100	18	1,066	2,184	-	47	47	2,231

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים - המשך
אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	מגזר משקי בית				מגזר בנקאות פרטית			
	הלוואות לדיור	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל בנקאות פרטית	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	2,267	22	726	3,015	-	1	1	3,016
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	-	292	292	-	70	70	362
הכנסות ריבית, טו מחיצוניים	2,267	22	434	2,723	-	(69)	(69)	2,654
הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי	(1,275)	(4)	510	(769)	-	104	104	(665)
סך הכנסות ריבית, נטו	992	18	944	1,954	-	35	35	1,989
סך הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	-	-	-
סך עמלות והכנסות אחרות	170	134	393	697	1	11	12	709
סך הכנסות שאינן מריבית	170	134	393	697	1	11	12	709
סך הכנסות	1,162	152	1,337	2,651	1	46	47	2,698
הוצאות בגין הפסדי אשראי	9	-	55	64	-	-	-	64
הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים	442	20	1,425	1,887	-	33	33	1,920
הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי	(1)	(2)	(105)	(108)	-	6	6	(102)
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	441	18	1,320	1,779	-	39	39	1,818
רווח לפני מיסים	712	134	(38)	808	1	7	8	816
הפרשה למיסים על הרווח	268	50	(14)	304	-	3	3	307
רווח לאחר מיסים	444	84	(24)	504	1	4	5	509
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	444	84	(24)	504	1	4	5	509
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	(39)	(39)	-	-	-	(39)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	444	84	(63)	465	1	4	5	470
יתרה ממוצעת של נכסים	102,194	2,827	24,173	129,194	9	65	74	129,268
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	102,194	2,827	13,207	118,228	9	65	74	118,302
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	105,719	3,211	13,783	122,713	8	60	68	122,781
יתרת חובות פגומים	24	-	81	105	-	-	-	105
יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה	956	-	17	973	-	-	-	973
יתרה ממוצעת של התחייבויות	79	2,827	60,352	63,258	-	9,828	9,828	73,086
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	-	-	63,108	63,108	-	9,828	9,828	72,936
יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	-	65,225	65,225	-	10,242	10,242	75,467
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	55,922	-	14,964	70,886	-	34	34	70,920
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	58,761	-	15,094	73,855	-	31	31	73,886
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	6,546	-	40,245	46,791	-	1,889	1,889	48,680
פיצול הכנסות ריבית נטו:								
מרווח מפעילות מתן אשראי	946	18	681	1,645	-	1	1	1,646
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	-	258	258	-	34	34	292
אחר	46	-	5	51	-	-	-	51
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	992	18	944	1,954	-	35	35	1,989

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים- פעילות בישראל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים		
	בינוי ונדלן	אחר	סך הכל	בינוי ונדלן	אחר	סך הכל	בינוי ונדלן	אחר	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	153	664	817	60	140	200	225	274	499
הוצאות ריבית מחיצוניים	6	39	45	2	23	25	7	126	133
הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים	147	625	772	58	117	175	218	148	366
הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי	(4)	13	9	(7)	19	12	(30)	108	78
סך הכנסות ריבית, נטו	143	638	781	51	136	187	188	256	444
סך הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך עמלות והכנסות אחרות	47	266	313	28	40	68	125	22	147
סך הכנסות שאינן מריבית	47	266	313	28	40	68	125	22	147
סך הכנסות	190	904	1,094	79	176	255	313	278	591
הוצאות בגין הפסדי אשראי	6	103	109	(1)	12	11	(17)	(7)	(24)
הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים	45	566	611	8	49	57	30	62	92
הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי	(3)	(41)	(44)	4	35	39	10	40	50
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	42	525	567	12	84	96	40	102	142
רווח לפני מיסים	142	276	418	68	80	148	290	183	473
הפרשה למיסים על הרווח	56	107	163	27	31	58	113	71	184
רווח לאחר מיסים	86	169	255	41	49	90	177	112	289
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	86	169	255	41	49	90	177	112	289
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	86	169	255	41	49	90	177	112	289
יתרה ממוצעת של נכסים	2,905	11,867	14,772	1,399	3,463	4,862	5,768	7,759	13,527
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	2,905	11,867	14,772	1,399	3,463	4,862	5,768	7,303	13,071
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	3,121	12,266	15,387	1,388	3,481	4,869	6,035	6,696	12,731
יתרת חובות פגומים	76	236	312	20	46	66	89	116	206
יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה	8	44	52	-	21	21	-	6	6
יתרה ממוצעת של התחייבויות	2,298	12,657	14,955	1,206	5,343	6,549	4,388	23,673	28,061
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	2,298	12,657	14,955	1,206	5,343	6,549	4,388	23,673	28,061
יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	2,385	13,353	15,738	1,244	6,134	7,378	4,900	26,522	31,422
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	4,175	9,170	13,345	2,479	3,827	6,306	14,888	7,843	22,731
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	4,222	9,741	13,963	2,208	3,712	5,919	13,203	7,143	20,346
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	876	12,348	13,224	556	3,131	3,687	2,594	19,978	22,572
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
מרווח מפעילות מתן אשראי	129	580	709	47	114	161	179	199	378
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	8	46	54	3	20	23	6	49	55
אחר	6	12	18	1	2	3	3	8	11
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	143	638	781	51	136	187	188	256	444

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים- פעילות בישראל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים		
	בינוי ונדלן	אחר	סך הכל	בינוי ונדלן	אחר	סך הכל	בינוי ונדלן	אחר	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	144	615	759	46	143	189	240	311	551
הוצאות ריבית מחיצוניים	4	27	31	1	12	13	4	110	114
הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים	140	588	728	45	131	176	236	201	437
הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי	(7)	5	(2)	(4)	(2)	(7)	(27)	24	(3)
סך הכנסות ריבית, נטו	133	593	726	41	129	169	209	225	434
סך הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך עמלות והכנסות אחרות	40	261	301	25	39	64	120	30	150
סך הכנסות שאינן מריבית	40	261	301	25	39	64	120	30	150
סך הכנסות	173	854	1,027	66	168	233	329	255	584
הוצאות בגין הפסדי אשראי	20	68	88	(3)	16	13	19	26	45
הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים	42	568	610	6	40	46	23	53	76
הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי	(4)	(53)	(57)	4	40	44	13	53	66
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	38	515	553	10	80	90	36	106	142
רווח לפני מיסים	115	271	386	59	72	130	274	123	397
הפרשה למיסים על הרווח	43	102	145	22	27	49	103	46	149
רווח לאחר מיסים	72	169	241	37	45	81	171	77	248
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	72	169	241	37	45	81	171	77	248
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	72	169	241	37	45	81	171	77	248
	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים	2,710	11,650	14,360	1,207	3,642	4,849	5,941	8,383	14,324
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	2,764	11,596	14,360	1,217	3,632	4,849	6,022	8,167	14,189
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	2,930	11,522	14,452	1,208	3,649	4,857	5,606	7,753	13,359
יתרת חובות פגומים	55	180	235	14	27	41	131	271	402
יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה	3	35	38	-	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות	2,230	11,431	13,661	1,109	4,876	5,985	2,927	18,562	21,489
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	2,230	11,431	13,661	1,143	4,784	5,927	2,974	18,312	21,286
יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	2,172	11,787	13,959	1,122	4,976	6,098	4,557	22,131	26,688
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	3,790	8,308	12,098	2,312	3,765	6,077	16,072	10,654	26,726
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	3,788	8,378	12,166	2,313	3,771	6,084	15,911	9,356	25,267
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	1,443	13,642	15,085	544	2,761	3,305	2,933	16,540	19,473
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
מרווח מפעילות מתן אשראי	122	555	677	37	121	158	189	215	404
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	7	29	36	2	6	8	5	19	24
אחר	4	7	13	1	2	3	15	(9)	6
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	133	591	726	40	129	169	209	225	434

ב. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לפרטים בדבר מדידת תוצאות הפעילות של הבנק, בהתאם לגישת המגזרים הפיקוחיים כפי שהגדיר המפקח על הבנקים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן וביאור 1 ב.1 לדוחות הכספיים.

להלן מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידים גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשיוך לקוח לסקטור תאגידים כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכוני שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים והעקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת במסגרת מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, דומים למוצרים ולעקרונות לפי גישת מגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביאור 29 - מגזרי פעילות - המשך

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	משקי בית אחרים	משקי בית משכנתאות	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד
הכנסות ריבית נטו:								
מחיצוניים	709	2,461	(5)	544	158	580	(669)	3,778
בינמגזרי	582	(1,518)	78	61	6	186	605	-
סך הכל הכנסות ריבית נטו	1,291	943	73	605	164	766	(64)	3,778
הכנסות מימון שאינן מריבית	3	-	1	2	5	21	263	295
עמלות והכנסות אחרות	543	149	60	259	49	257	250	1,567
סך הכנסות	1,837	1,092	134	866	218	1,044	449	5,640
הוצאות בגין הפסדי אשראי	81	11	(2)	120	5	(14)	(1)	200
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,422	384	95	516	118	321	443	3,299
רווח לפני מס	334	697	41	230	95	737	7	2,141
הפרשה למסים על הרווח	130	271	16	89	37	287	3	833
רווח לאחר מיסים	204	426	25	141	58	450	4	1,308
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי:	-	-	-	-	-	-	-	-
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	204	426	25	141	58	450	4	1,308
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(42)	-	-	-	-	-	-	(42)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	162	426	25	141	58	450	4	1,266
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)[1]	10.4%	7.2%	30.2%	17.1%	11.6%	12.9%	0.0%	10.2%
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו	21,918	106,108	1,002	10,345	4,550	22,379	-	166,302
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	75,583	-	8,429	15,138	5,665	54,370	10,284	169,469
יתרה ממוצעת של נכסים	22,793	106,421	1,765	10,446	4,613	27,569	43,229	216,836
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[2]	18,642	58,656	820	8,181	4,964	34,446	5,457	131,166

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון -כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 29 - מגזרי פעילות -המשך

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	משקי בית אחרים	משקי בית משכנתאות	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד
הכנסות ריבית נטו:								
מחיצוניים	728	2,066	9	531	166	617	(583)	3,534
בינמגזרי	428	(1,229)	55	24	1	135	586	-
סך הכל הכנסות ריבית נטו	1,156	837	64	555	167	752	3	3,534
הכנסות מימון שאינן מריבית	2	-	1	2	-	32	321	358
עמלות והכנסות אחרות	544	164	66	244	50	241	191	1,500
סך הכנסות	1,702	1,001	131	801	217	1,025	515	5,392
הוצאות בגין הפסדי אשראי	42	10	3	104	16	38	(2)	211
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,362	350	90	508	113	305	498	3,226
רווח לפני מס	298	641	38	189	88	682	19	1,955
הפרשה למסים על הרווח	112	241	14	71	33	257	33	761
רווח לאחר מיסים	186	400	24	118	55	425	(14)	1,194
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי:	-	-	-	-	-	-	-	-
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	186	400	24	118	55	425	(14)	1,194
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(39)	-	-	-	-	-	(21)	(60)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	147	400	24	118	55	425	(35)	1,134
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)[1]	7.8%	8.2%	33.3%	19.6%	12.1%	11.4%	0.0%	10.0%
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו	20,764	96,373	1,018	9,340	4,376	21,972	-	153,843
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	68,519	-	8,356	12,819	5,126	46,344	13,067	154,231
יתרה ממוצעת של נכסים	20,784	96,752	1,871	9,568	4,531	26,522	39,103	199,131
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[2]	17,252	54,120	916	6,700	4,783	38,057	5,352	127,180

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 29 - מגזרי פעילות - המשך

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	משקי בית אחרים	משקי בית משכנתאות	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד
הכנסות ריבית נטו:								
מחיצוניים	525	2,444	1	495	173	509	(772)	3,375
בינמגזרי	612	(1,709)	62	22	(12)	235	790	-
סך הכל הכנסות ריבית נטו	1,137	735	63	517	161	744	18	3,375
הכנסות מימון שאינן מריבית	6	-	1	-	1	18	147	173
עמלות והכנסות אחרות	534	185	62	233	45	241	139	1,439
סך הכנסות	1,677	920	126	750	207	1,003	304	4,987
הוצאות בגין הפסדי אשראי	88	6	3	98	(10)	(3)	(9)	173
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,429	285	84	474	114	309	344	3,039
רווח לפני מס	160	629	39	178	103	697	(31)	1,775
הפרשה למסים על הרווח	59	233	14	66	38	258	(11)	657
רווח לאחר מיסים	101	396	25	112	65	439	(20)	1,118
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס	-	-	-	-	-	-	5	5
רווח נקי:								
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	101	396	25	112	65	439	(15)	1,123
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(31)	-	-	-	-	-	-	(31)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	70	396	25	112	65	439	(15)	1,092
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)[1]	5.8%	8.5%	33.1%	21.7%	15.4%	12.8%	0.0%	10.6%
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו	19,322	88,032	955	8,266	4,365	23,470	-	144,410
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	62,518	-	7,973	10,233	4,046	45,861	16,241	146,872
יתרה ממוצעת של נכסים	19,330	88,037	2,143	8,287	4,396	25,666	39,959	187,818
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[2]	16,178	49,192	840	5,734	4,700	38,162	5,245	120,051

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון -כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ג. השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזרי הפעילות

אילו היו מיוחסות ההוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי למגזר בנקאות פרטית ולפעילות חוץ לארץ (ולא למגזר ניהול פיננסי, כפי שייחס הבנק), על פי הגישה הפיקוחית, תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית לשנת 2016 היו מסתכמות בהפסד של 52 מיליוני שקלים חדשים, ובהפסד של 106 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי על פי הגישה הפיקוחית לשנת 2016 היו מסתכמות ברווח של 89 מיליוני שקלים חדשים וברווח של 144 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

תוצאות פעילות חוץ לארץ על פי הגישה הפיקוחית לשנת 2016 היו ללא שינוי, ובשנת 2015 היו מסתכמות ברווח 20 מיליוני שקלים חדשים.

בהתאם לגישת ההנהלה, תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית לשנת 2016 היו מסתכמות בהפסד של 34 מיליוני שקלים חדשים, ובהפסד של 103 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי בהתאם לגישת ההנהלה לשנת ר 2016 היו מסתכמות ברווח של 63 מיליוני שקלים חדשים, וברווח של 92 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

	31 בדצמבר 2016				
	הפרשה להפסדי אשראי				
	אשראי לציבור				
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה	700	614	192	1,506	3	1,509
הוצאות בגין הפסדי אשראי	96	13	92	201	(1)	200
מחיקות חשבונאיות[2]	(191)	(12)	(133)	(336)	-	(336)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות[2]	119	-	57	176	-	176
מחיקות חשבונאיות, נטו	(72)	(12)	(76)	(160)	-	(160)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה	724	615	208	1,547	2	1,549
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	98	-	11	109	-	109

	31 בדצמבר 2015					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה	635[3]	624	186[3]	1,445	5	1,450
הוצאות בגין הפסדי אשראי	149	9	55	213	(2)	211
מחיקות חשבונאיות[2]	(211)	(20)	(114)	(345)	-	(345)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות[2]	127	1	65	193	-	193
מחיקות חשבונאיות, נטו	(84)	(19)	(49)	(152)	-	(152)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה	700	614	192	1,506	3	1,509
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	97	-	9	106	-	106

	31 בדצמבר 2014					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה	633[3]	640	145[3]	1,418	10	1,428
הוצאות בגין הפסדי אשראי	83	6	93	182	(9)	173
מחיקות חשבונאיות[2]	(220)	(22)	(123)	(365)	-	(365)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות[2]	139	-	71	210	4	214
מחיקות חשבונאיות, נטו	(81)	(22)	(52)	(155)	4	(151)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה	635	624	186	1,445	5	1,450
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	92	-	10	102	-	102

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

(3) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

	31 בדצמבר 2016					
	הפרשה להפסדי אשראי					
	אשראי לציבור					
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	29,972	27	725	30,724	2,839	33,563
שנבדקו על בסיס קבוצתי	9,634	114,959	17,462	142,055	-	142,055
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור	1,243	114,373	-	115,616	-	115,616
סך הכל חובות	39,606	[2]114,986	18,187	172,779	2,839	175,618
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	518	2	7	527	2	529
שנבדקו על בסיס קבוצתי	108	613	190	911	-	911
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור[3]	5	613	-	618	-	618
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	626	615	197	1,438	2	1,440

	31 בדצמבר 2015					
יתרת חוב רשומה של חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	29,656	24	758	30,438	3,412	33,850
שנבדקו על בסיס קבוצתי	[4]8,799	105,922	[4]15,445	130,166	-	130,166
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור	1,046	105,419	-	106,465	-	106,465
סך הכל חובות	38,455	[2]105,946	16,203	160,604	3,412	164,016
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	516	1	22	539	3	542
שנבדקו על בסיס קבוצתי	[4]87	613	[4]161	861	-	861
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור[3]	4	613	-	617	-	617
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	603	614	183	1,400	3	1,403

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,731 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2015 - 5,421 מיליוני שקלים חדשים).

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 401 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2015 - 368 מיליוני שקלים חדשים).

(4) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

1.א. איכות אשראי ופיגורים

	ליום 31 בדצמבר 2016					
		בעייתיים[2]			חובות לא פגומים מידע נוסף	
	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים[3]	סך הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[4]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[5]
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן -בינוי[8]	10,006	38	106	10,150	10	18
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2,016	2	78	2,096	-	4
שרותים פיננסיים	3,156	311	17	3,484	1	6
מסחרי - אחר	19,727	490	379	20,596	68	74
סך הכל מסחרי	34,905	841	580	36,326	79	102
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	113,811	853[7]	27	114,691	853[7]	407[6]
אנשים פרטיים - אחר	17,728	115	70	17,913	26	64
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	166,444	1,809	677	168,930	958	573
בנקים בישראל	275	-	-	275	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	166,719	1,809	672	169,205	958	573
פעילות לווים בחוץ לארץ						
בינוי ונדל"ן	1,653	-	1	1,654	-	-
מסחרי אחר	1,623	-	3	1,626	-	-
סך הכל מסחרי	3,276	-	4	3,280	-	-
אנשים פרטיים	569	-	-	569	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	3,845	-	4	3,849	-	-
בנקים בחוץ לארץ	2,234	-	-	2,234	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	330	-	-	330	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	6,409	-	4	6,413	-	-
סך הכל ציבור	170,289	1,809	681	172,779	958	573
סך הכל בנקים	2,509	-	-	2,509	-	-
סך הכל ממשלות	330	-	-	330	-	-
סך הכל	173,128	1,809	681	175,618	958	573

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואת לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30 ב.2.ג. לדוחות הכספיים.
(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 31 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
(6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
(7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 125 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
(8) כולל חובות בסך של 1,544 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסויימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

1.א. איכות אשראי ופיגורים - המשך

	ליום 31 בדצמבר 2015					
	בעייתיים[2]			חובות לא פגומים מידע נוסף		
	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים[3]	סך הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[4]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[5]
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי[8]	8,719	64	83	8,866	10	14
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2,023	2	124	2,149	1	2
שרותים פיננסיים	3,380	3	15	3,398	1	4
מסחרי - אחר	19,975[9]	265	476	20,716	26	136
סך הכל מסחרי	34,097	334	698	35,129	38	156
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	104,655	956[7]	24	105,635	956[7]	347[6]
אנשים פרטיים - אחר	15,687[9]	109	81	15,877	17	81
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	154,439	1,399	803	156,641	1,011	584
בנקים בישראל	758	-	-	758	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	155,197	1,399	803	157,399	1,011	584
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן	1,942	-	5	1,947	-	-
מסחרי אחר	1,370	-	9	1,379	-	-
סך הכל מסחרי	3,312	-	14	3,326	-	-
אנשים פרטיים	636	1	-	637	1	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	3,948	1	14	3,963	1	-
בנקים בחוץ לארץ	2,338	-	-	2,338	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	316	-	-	316	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	6,602	1	14	6,617	1	-
סך הכל ציבור	158,387	1,400	817	160,604	1,012	584
סך הכל בנקים	3,096	-	-	3,096	-	-
סך הכל ממשלות	316	-	-	316	-	-
סך הכל	161,799	1,400	817	164,016	1,012	584

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואת לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30.ב.2.ג. לדוחות הכספיים.
(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 20 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
(6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
(7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 161 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
(8) כולל חובות בסך 1,285 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסויימות הנמצאות בהליכי בנייה.
(9) סווג מחדש.

1. ב. איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן ממוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים, בין היתר, לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב.

חובות לא מבצעים

חוב הנמדד על בסיס פרטני, מוגדר כלא מבצע (אינו צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. גם חוב שאורגן מחדש בעבר כחוב בעייתי וחזר לפגר בשנית ביחס לתנאיו החדשים, יוגדר כלא מבצע. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי החוב יוגדר כלא מבצע (נחות) לאחר 150 ימי פיגור. במועד זה מבוצעת גם מחיקה חשבונאית של החוב.

חובות נחותים

חוב במסלול פרטני מסווג כחוב נחות צובר הכנסה לאחר 60 ימי פיגור. חוב במסלול קבוצתי מסווג כנחות לאחר 90 ימי פיגור פיגור.

הלוואות לדיור

מצב הפיגור של הלוואות לדיור מנוטר על פי עומק הפיגור של ההלוואה, למעט בהלוואות ללא תשלום חודשי או רבעוני.
מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיור נכללים בדוח דירקטוריון וההנהלה במסגרת פרק סקירת הסיכונים.

להלן יתרת החוב הרשומה לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

	31 בדצמבר 2016					
	מגזר האשראי					
איכות החובות	מסחרי	לדיור	פרטיים	ממשלות	בנקים	סך הכל
חובות תקינים	38,181	114,106	18,002	330	2,509	173,128
חובות בעייתיים שאינם פגומים[1]	841	853	115	-	-	1,809
חובות פגומים	584	27	70	-	-	681
סך הכל	39,606	114,986	18,187	330	2,509	175,618

	31 בדצמבר 2015					
חובות תקינים	[2]37,409	104,965	[2]16,013	316	3,096	161,799
חובות בעייתיים שאינם פגומים[1]	334	957	109	-	-	1,400
חובות פגומים	712	24	81	-	-	817
סך הכל	38,455	105,946	16,203	316	3,096	164,016

(1) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

	31 בדצמבר 2016				
	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית[2][3]	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית[2]	סך הכל יתרת חובות פגומים[2]	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	61	14	45	106	185
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	55	1	23	78	242
שרותים פיננסיים	9	5	8	17	28
מסחרי - אחר	299	112	80	379	485
סך הכל מסחרי	424	132	156	580	940
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	16	2	11	27	27
אנשים פרטיים - אחר	23	12	47	70	75
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	463	146	214	677	1,042
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	463	146	214	677	1,042
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	1	-	-	1	1
מסחרי אחר	3	-	-	3	3
סך הכל מסחרי	4	-	-	4	4
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	4	-	-	4	4
בנקים בחוץ לארץ	-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	4	-	-	4	4
סך הכל ציבור	467	146	214	681	1,046
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-
סך הכל	467	146	214	681	1,046
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	407	144	195	602	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	90	7	58	148	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך

	31 בדצמבר 2015				
	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית[2][3]	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית[2]	סך הכל יתרת חובות פגומים[2]	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	59	13	24	83	191
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	108	12	16	124	275
שרותים פיננסיים	9	7	6	15	25
מסחרי - אחר	393	86	83	476	573
סך הכל מסחרי	569	118	129	698	1,064
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	7	1	17	24	24
אנשים פרטיים - אחר	24	10	57	81	89
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	600	129	203	803	1,177
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	600	129	203	803	1,177
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	5	-	-	5	6
מסחרי אחר	9	-	-	9	9
סך הכל מסחרי	14	-	-	14	15
אנשים פרטיים	-	-	-	-	3
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	14	-	-	14	18
בנקים בחוץ לארץ	-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	14	-	-	14	18
סך הכל ציבור	614	129	203	817	1,195
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-
סך הכל	614	129	203	817	1,195
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	508	118	127	635	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	155	17	74	229	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית[4]

	31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2014		
	יתרה ממוצעת של חובות פגומים[2]	הכנסות ריבית שנרשמו[3]	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים[2]	הכנסות ריבית שנרשמו[3]	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים[2]	הכנסות ריבית שנרשמו[3]	מזה: נרשמו על בסיס מזומן
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
בינוי ונדל"ן - בינוי	95	3	3	95	4	4	149	20	20
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	106	-	-	184	-	-	337	5	5
שרותים פיננסיים	17	1	1	68	4	4	110	1	1
מסחרי - אחר	453	8	8	360	13	13	330	16	15
סך הכל מסחרי	671	12	12	707	21	21	926	42	41
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	27	-	-	8	-	-	2	-	-
אנשים פרטיים - אחר	75	2	2	80	3	2	78	4	3
סך הכל ציבור- פעילות בישראל	773	14	14	795	24	23	1,006	46	44
בנקים בישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	773	14	14	795	24	23	1,006	46	44
פעילות לווים בחוץ לארץ									
ציבור - מסחרי									
בינוי ונדל"ן	4	-	-	5	-	-	16	-	-
מסחרי אחר	6	-	-	5	-	-	3	-	-
סך הכל מסחרי	10	-	-	10	-	-	19	-	-
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-	-	1	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	10	-	-	10	-	-	20	-	-
בנקים בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	10	-	-	10	-	-	20	-	-
סך הכל ציבור	783	14	14	805	24	23	1,026	46	44
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל[4]	783	14	14	805	24	23	1,026	46	44

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות בפיגורים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 53 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2015 - 71 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2014 - 91 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

	31 בדצמבר 2016				
	יתרת חוב רשומה				
	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר[2] בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר[2] בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים	צובר[2] לא בפיגור	סך הכל[3]
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	13	-	-	-	13
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	50	-	-	1	51
שרותים פיננסיים	3	-	-	-	3
מסחרי - אחר	32	-	-	2	34
סך הכל מסחרי	98	-	-	3	101
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	22	-	-	24	46
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	120	-	-	27	147
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	120	-	-	27	147
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	-	-	-	1	1
מסחרי אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	1	1
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	-	-	-	1	1
בנקים בחוץ לארץ	-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	-	-	-	1	1
סך הכל ציבור	120	-	-	28	148
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-
סך הכל	120	-	-	28	148

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

	31 בדצמבר 2015				
	יתרת חוב רשומה				
	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר[2] בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר[2] בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים	צובר[2] לא בפיגור	סך הכל[3]
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	21	-	-	-	21
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	102	-	-	-	102
שרותים פיננסיים	3	-	-	-	3
מסחרי - אחר	35	-	-	12	47
סך הכל מסחרי	161	-	-	12	173
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	24	-	1	29	54
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	185	-	1	41	227
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	185	-	1	41	227
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	1	-	-	1	2
מסחרי אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	1	-	-	1	2
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	1	-	-	1	2
בנקים בחוץ לארץ	-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	1	-	-	1	2
סך הכל ציבור	186	-	1	42	229
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-
סך הכל	186	-	1	42	229

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ליום 31 בדצמבר 2016, לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

	31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016		
	ארגונים חדשים שבוצעו[2]								
	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
בינוי ונדל"ן - בינוי	22	4	3	22	4	2	12	2	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	5	1	1	-	-	-	4	-	-
שרותים פיננסיים	7	1	-	8	-	-	5	-	-
מסחרי -אחר	127	17	16	149	17	13	109	58	56
סך הכל מסחרי	161	23	20	179	21	15	130	60	57
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	730	29	28	792	28	26	882	39	33
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	891	52	48	971	49	41	1,012	99	90
בנקים בישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	891	52	48	971	49	41	1,012	99	90
פעילות לווים בחוץ לארץ									
ציבור - מסחרי									
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מסחרי אחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור- פעילות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
בנקים בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור	891	52	48	971	49	41	1,012	99	90
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	891	52	48	971	49	41	1,012	99	90

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) נכלל בחובות פגומים.

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות[1]

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו[2]					
	31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2014	
	יתרת חוב רשומה					
	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	5	-	2	-	3	-
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	-	-	-	-	-	-
שרותים פיננסיים	-	-	-	-	1	-
מסחרי - אחר	36	3	43	2	32	3
סך הכל מסחרי	41	3	45	2	36	3
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	96	2	126	3	117	5
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	137	5	171	5	153	8
בנקים בישראל	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	137	5	171	5	153	8
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	-	-
מסחרי אחר	-	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-
בנקים בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ	-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור	137	5	171	5	153	8
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-	-
סך הכל	137	5	171	5	153	8

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)[1], סוג החזר וסוג הריבית:

		31 בדצמבר 2016			
		יתרת הלוואות לדיור			סיכון אשראי חוץ מאזני
		סך הכל	מזה: בולט / בלון	מזה: ריבית משתנה	סך הכל
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	72,138	2,499	46,751	3,621
	מעל 60%	42,672	470	28,299	1,446
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		176	2	133	1,083
סך הכל		114,986	2,971	75,183	6,150

		31 בדצמבר 2015			
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	65,486	2,136	43,710	3,887
	מעל 60%	40,347	457	27,978	2,064
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		113	2	88	1,649
סך הכל		105,946	2,595	71,776	7,600

(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2016				
תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)		מספר לווים[1]	אשראי[2]	סיכון אשראי חוץ מאזני[3]
	עד 10	210,521	274	288
מעל 10	עד 20	84,139	538	684
מעל 20	עד 40	121,913	1,657	1,872
מעל 40	עד 80	128,142	4,214	3,153
מעל 80	עד 150	95,825	8,004	2,633
מעל 150	עד 300	82,049	15,532	2,126
מעל 300	עד 600	77,306	31,831	2,701
מעל 600	עד 1,200	66,719	51,186	4,960
מעל 1,200	עד 2,000	14,836	19,581	2,235
מעל 2,000	עד 4,000	4,106	9,354	1,413
מעל 4,000	עד 8,000	1,124	4,780	1,216
מעל 8,000	עד 20,000	623	5,535	1,921
מעל 20,000	עד 40,000	239	3,900	2,414
מעל 40,000	עד 200,000	268	10,065	10,846
מעל 200,000	עד 400,000	46	4,206	5,684
מעל 400,000	עד 772,000	19	2,122	8,638
סך הכל		887,875	172,779	52,784

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה - המשך

		31 בדצמבר 2015		
תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)		מספר לווים[1]	אשראי[2]	סיכון אשראי חוץ מאזני[3]
	עד 10	191,122	247	297
מעל 10	עד 20	76,835	498	649
מעל 20	עד 40	114,518	1,552	1,833
מעל 40	עד 80	132,678	4,151	3,540
מעל 80	עד 150	97,221	7,732	3,055
מעל 150	עד 300	79,926	14,933	2,225
מעל 300	עד 600	74,897	30,586	2,830
מעל 600	עד 1,200	61,750	45,719	5,768
מעל 1,200	עד 2,000	13,414	17,275	2,533
מעל 2,000	עד 4,000	3,637	8,186	1,484
מעל 4,000	עד 8,000	1,076	4,544	1,238
מעל 8,000	עד 20,000	594	5,063	2,237
מעל 20,000	עד 40,000	217	3,639	2,274
מעל 40,000	עד 200,000	254	11,027	10,136
מעל 200,000	עד 400,000	37	3,990	6,384
מעל 400,000	עד 677,000	16	1,462	8,789
סך הכל		848,192	160,604	55,272

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ד. מכירות ורכישות של חובות

	2016			2015				
	מסחרי	לדיור	אחר	סך הכל	מסחרי	לדיור	אחר	סך הכל
הלוואות שנרכשו	-	-	265	265	-	-	312	312
הלוואות שנמכרו	1,168	1,431	-	2,599	410	607	-	1,017

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

	ליום 31 בדצמבר			
	2016	2015	2016	2015
	יתרה[1]	יתרה[1]	הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות				
לפי דרישה שלא נוצלו	16,688	16,588	26	25
- ערבויות לרוכשי דירות	12,461	11,597	7	7
- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן	10,651	12,901	13	13
- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	7,559	7,848	7	5
- התחייבויות להוצאת ערבויות	5,797	5,629	4	4
- ערבויות והתחייבויות אחרות	4,869	4,546	22	23
- ערבויות להבטחת אשראי	2,606	2,245	29	26
- אשראי תעודות	384	472	1	3

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 38 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2015 - 53 מיליוני שקלים חדשים) ראה ביאור 26 ג. 2. וביאור 27 א.1. לדוחות הכספיים.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	מטבע ישראלי		במטבע חוץ[1]			פריטים	
	לא צמוד	צמוד מדד	דולרים של ארה"ב	אירו	מטבעות אחרים	שאינם כספיים[2]	סך הכל
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	39,128	121	1,865	331	280	-	41,725
ניירות ערך	5,981	146	3,516	499	20	100	10,262
ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	9	-	-	-	-	-	9
אשראי לציבור, נטו[3]	111,144	49,369	7,394	1,862	1,572	-	171,341
אשראי לממשלות	-	-	139	191	-	-	330
השקעות בחברות כלולות	35	-	-	-	-	(1)	34
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	1,585	1,585
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	-	-	87	87
נכסים בגין מכשירים נגזרים	2,031	333	1,051	146	23	-	3,584
נכסים אחרים	989	383	68	1	13	44	1,498
סך כל הנכסים	159,317	50,352	14,033	3,030	1,908	1,815	230,455
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	122,611	17,039	28,804	7,180	2,618	-	178,252
פיקדונות מבנקים	160	265	899	195	18	-	1,537
פיקדונות הממשלה	20	3	27	-	-	-	50
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	5,656	21,378	-	-	-	-	27,034
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2,113	168	1,105	160	20	-	3,566
התחייבויות אחרות	5,207	1,030	255	9	36	155	6,692
סך כל ההתחייבויות	135,767	39,883	31,090	7,544	2,692	155	217,131
הפרש	23,550	10,469	(17,057)	(4,514)	(784)	1,660	13,324
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	2,159	(2,159)	-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(19,238)	(3,431)	17,656	4,405	608	-	-
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	152	-	(388)	208	28	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	115	-	(47)	(87)	19	-	-
סך הכל כללי	6,738	4,879	164	12	(129)	1,660	13,324
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	(1,212)	-	608	518	86	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	1,323	-	(638)	(615)	(70)	-	-

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	מטבע ישראלי		במטבע חוץ[1]				פריטים	
	לא צמוד	צמוד מדד	דולרים של ארה"ב	אירו	מטבעות אחרים	שאינם כספיים[2]	סך הכל
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	27,705	121	2,053	290	320	-	30,489
ניירות ערך	7,002	66	3,755	914	10	98	11,845
ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	-	71	-	-	-	-	71
אשראי לציבור, נטו[3]	95,814	51,836	7,660	2,142	1,752	-	159,204
אשראי לממשלות	-	-	160	156	-	-	316
השקעות בחברות כלולות	35	-	-	-	-	1	36
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	1,583	1,583
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	-	-	87	87
נכסים בגין מכשירים נגזרים	2,291	356	757	84	39	-	3,527
נכסים אחרים	1,576	283	59	1	22	59	2,000
סך כל הנכסים	134,423	52,733	14,444	3,587	2,143	1,828	209,158
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	109,091	16,764	27,751	6,030	2,744	-	162,380
פיקדונות מבנקים	259	287	539	70	11	-	1,166
פיקדונות הממשלה	20	9	29	-	-	-	58
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	4,982	18,737	-	-	-	-	23,719
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2,311	181	873	243	26	-	3,634
התחייבויות אחרות	4,478	822	245	17	46	178	5,786
סך כל ההתחייבויות	121,141	36,800	29,437	6,360	2,827	178	196,743
הפרש	13,282	15,933	(14,993)	(2,773)	(684)	1,650	12,415
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	1,939	(1,939)	-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(13,382)	(3,972)	14,132	2,816	406	-	
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	(845)	-	649	84	108	4	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	(270)	-	246	(11)	38	(3)	-
סך הכל כללי	724	10,022	34	116	(132)	1,651	12,415
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	(760)	-	1,010	(110)	(140)	-	
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	595	-	(500)	(262)	167	-	-

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון[1]

ליום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל משלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)						
נכסים	53,247[3]	7,531	21,647	18,765	15,046	13,975
התחייבויות	86,983	13,816	31,378	6,448	8,228	8,891
הפרש	(33,736)	(6,285)	(9,731)	12,317	6,818	5,084
עסקאות עתידיות	(16,454)	(10,883)	5,275	193	138	(487)
אופציות	129	230	(192)	(3)	(4)	(4)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(50,061)	(16,938)	(4,648)	12,507	6,952	4,593
מטבע חוץ						
נכסים	3,651	1,175	3,143	1,468	1,818	1,053
התחייבויות	21,333	9,926	8,540	299	291	369
הפרש	(17,682)	(8,751)	(5,397)	1,169	1,527	684
מזה: הפרש בדולר	(11,846)	(7,472)	(4,563)	551	669	546
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	(493)	(1,269)	(446)	545	804	297
עסקאות עתידיות	16,454	10,883	(5,275)	(193)	(138)	487
אופציות	(129)	(230)	192	3	4	4
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(1,357)	1,902	(10,480)	979	1,393	1,175
סך הכל						
נכסים	56,898	8,706	24,790	20,233	16,864	15,028
התחייבויות	108,316	23,742	39,918	6,747	8,519	9,260
הפרש	(51,418)	(15,036)	(15,128)	13,486	8,345	5,768
מזה: אשראי לציבור	14,386	7,852	22,387	18,498	14,326	13,249
מזה: פיקדונות הציבור	102,725	22,729	33,454	5,382	3,376	2,792

(1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.

(2) כולל נכסים בסך 425 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.

(3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,773 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 327 מיליוני שקלים חדשים.

(4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

		יתרה מאזנית					
שיעור תשואה חוזי[4]	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
3.27%	213,110	[2]1,503	241,659	15,545	45,132	41,454	9,317
1.76%	175,974	167	182,042	3,081	9,075	8,215	5,927
	37,136	1,336	59,617	12,464	36,057	33,239	3,390
	(22,861)	-	(22,861)	-	-	(471)	(172)
	237	-	237	-	-	50	31
	14,512	1,336	36,993	12,464	36,057	32,818	3,249
2.26%	15,530	[2]32	16,050	461	1,350	1,229	702
0.89%	41,002	6	41,170	26	71	69	246
	(25,472)	26	(25,120)	435	1,279	1,160	456
	(21,025)	-	(19,522)	334	1,003	892	364
	510	-	501	149	196	429	289
	22,861	-	22,861	-	-	471	172
	(237)	-	(237)	-	-	(50)	(31)
	(2,848)	26	(2,496)	435	1,279	1,581	597
3.19%	228,640	1,535	257,709	16,006	46,482	42,683	10,019
1.73%	216,976	173	223,212	3,107	9,146	8,284	6,173
	11,664	1,362	34,497	12,899	37,336	34,399	3,846
3.50%	171,341	-	201,219	15,253	45,760	40,675	8,833
1.66%	178,252	-	181,966	1,447	4,341	3,859	1,861

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון[1] - המשך

ליום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל משלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
נכסים	43,463[2]	7,355	23,794	19,146	14,451	16,181
התחייבויות	97,121	29,441	29,193	11,158	3,683	10,228
הפרש	(53,658)	(22,086)	(5,399)	7,988	10,768	5,953

(1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
(2) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 6,953 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 315 מיליוני שקלים חדשים.
(3) כולל, נכסים בסך 399 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
(4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

			יתרה במאזן				
מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל עשרים שנה	סך הכל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פירעון	סך הכל	שיעור תשואה חוזי[4]
10,368	40,481	44,571	14,744	234,554	[3]2,054	207,345	3.06%
1,918	13,261	4,937	262	201,202	98	196,566	2.07%
8,450	27,220	39,634	14,482	33,352	1,956	10,779	

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

א. חישוב השווי ההוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי.

הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית, בנפרד תוך הבחנה בין תקופות ההלוואה המקוריות (תקופות קצרות ותקופות ארוכות).

הנחות הפירעון המוקדם בפיקדונות וחסכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.

הנחות הפירעון המוקדם הביאו לעליה של 55 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של הנכסים, ולירידה של 167 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של ההתחייבויות.

ב. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - שיטת הערך הנוכחי של תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת הנהלת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות בתאריך המאזן. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. לגבי איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

ג. ניירות ערך סחירים, ראה ביאור 1. ד.16 בדוחות הכספיים.

ד. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בביאור זה לפי שוויין ההוגן, אלא לפי העלות (בניכוי הפרשות לירידת ערך), שלפי הערכת ההנהלה אינה נמוכה משוויה ההוגן של ההשקעה.

ה. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות לתאריך המאזן, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). יתרת האשראי לדיור פולחה לפי קטגוריות סיכון הומוגניות.

תקבולים אלה הוונו בשיעורי ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח דומה (באשראי לדיור - שיעור המשקף את רמת הסיכון בקטגוריה).

בהלוואות מסויימות שניתנו בבנק ובחברה בת בריבית משתנה בתדירות של עד שלושה חודשים, בעיקר בהלוואות לדיור, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.

ו חובות פגומים - השווי ההוגן חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות.

ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיעה על עלייה בשווי ההוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-24 מיליוני שקלים חדשים.

ז. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן.

ח. מכשירים נגזרים - ראה ביאור 1. ד.16 בדוחות הכספיים.

ט. מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים (למעט מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן כפוף לשינויים בסיכוני אשראי ובמרווח הבנק.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

31 בדצמבר 2016					
		שווי הוגן			
	יתרה במאזן	רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סך הכל
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	41,725	6,704	33,804	1,203	41,711
ניירות ערך[3]	10,262	7,805	2,434	98	10,337
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	9	9	-	-	9
אשראי לציבור, נטו	171,341	331	10,432	[5]160,002	170,765
אשראי לממשלות	330	-	-	330	330
השקעות בחברות כלולות	35	-	-	35	35
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,584	343	1,524	[2]1,717	3,584
נכסים פיננסיים אחרים	380	-	-	380	380
סך כל הנכסים הפיננסיים	[4]227,666	15,192	48,194	163,765	227,151
		-			
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	178,252	331	44,708	135,246	180,285
פיקדונות מבנקים	1,537	-	322	1,284	1,606
פיקדונות הממשלה	50	-	-	55	55
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	27,034	26,043	-	1,617	27,660
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,566	343	1,385	[2]1,838	3,566
התחייבויות פיננסיות אחרות	5,019	205	3,715	1,097	5,018
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	[4]215,458	26,947	50,130	141,138	218,190

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.

(3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

(4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 60,183 מיליון שקלים חדשים ו- 50,468 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'-ד' להלן.

(5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 8 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

31 בדצמבר 2015					
		שווי הוגן			
	יתרה במאזן	רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סך הכל
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	30,489	4,623	23,962	1,898	30,483
ניירות ערך[3]	11,845	8,809	2,815	292	11,916
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	71	71	-	-	71
אשראי לציבור, נטו	159,204	312	11,041	[5]148,178	159,531
אשראי לממשלות	316	-	-	316	316
השקעות בחברות כלולות	35	-	-	35	35
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,527	565	2,237	[2]725	3,527
נכסים פיננסיים אחרים	987	580	-	407	987
סך כל הנכסים הפיננסיים	[4]206,474	14,960	40,055	151,851	206,866
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	162,380	312	43,565	120,507	164,384
פיקדונות מבנקים	1,166	-	313	863	1,176
פיקדונות הממשלה	58	-	-	65	65
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	23,719	23,132	-	1,262	24,394
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,634	429	2,387	[2]818	3,634
התחייבויות פיננסיות אחרות	[6]4,431	121	3,530	[6]780	4,431
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	[4]195,388	23,994	49,795	124,295	198,084

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל ; רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים; רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.

(3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

(4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 50,442 מיליון שקלים חדשים ו-47,044 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'-ד' להלן.

(5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 3 מיליון שקלים חדשים.

(6) סווג מחדש.

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

	31 בדצמבר 2016			
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב				
של ממשלת ישראל	2,606	2,396	-	5,002
של ממשלות זרות	1,538	-	-	1,538
של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל	-	-	-	-
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים		19	-	19
של אחרים זרים	-	19	-	19
מניות	2	-	-	2
ניירות ערך למסחר:				-
איגרות חוב של ממשלת ישראל	348	-	-	348
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	-	-	-	-
אשראי בגין השאלות ללקוחות	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים[1]				
חוזי ריבית:				
שקל מדד	-	178	205	383
אחר	-	507	517	1,024
חוזי מטבע חוץ	75	837	660	1,572
חוזים בגין מניות	268	2	328	598
חוזי סחורות ואחרים	-	-	7	7
נכסים פיננסיים אחרים	-	-	-	-
אחר	-	-	8	8
סך כל הנכסים	4,837	3,958	1,725	10,520
התחייבויות				
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות	-	-	-	-
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	-	-	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[1]				
חוזי ריבית:				
שקל מדד	-	137	64	201
אחר	-	720	669	1,389
חוזי מטבע חוץ	75	528	790	1,393
חוזים בגין מניות	268	-	311	579
חוזי סחורות ואחרים	-	-	4	4
התחייבויות פיננסיות אחרות	-	-	-	-
אחר	-	-	-	-
סך כל ההתחייבויות	343	1,385	1,838	3,566

(1) מדידת השווי ההוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

	31 בדצמבר 2015			
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב				
של ממשלת ישראל	3,530	2,716	-	6,246
של ממשלות זרות	1,664	-	-	1,664
של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל	-	-	-	-
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים	-	78	196	274
של אחרים זרים	2	21	-	23
מניות	-	-		- -
ניירות ערך למסחר:				
איגרות חוב של ממשלת ישראל	222	-	-	222
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	71			71
אשראי בגין השאלות ללקוחות	312	-	-	312
נכסים בגין מכשירים נגזרים[1]				
חוזי ריבית:				
שקל מדד	-	297	125	422
אחר	-	1,143	68	1,211
חוזי מטבע חוץ	127	797	462	1,386
חוזים בגין מניות	438	-	69	507
חוזי סחורות ואחרים	-	-	1	1
נכסים פיננסיים אחרים	580	-	-	580
אחר	-	-	3	3
סך כל הנכסים	6,946	5,052	924	12,922
התחייבויות				
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות	312	-	-	312
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[1]				
חוזי ריבית:				
שקל מדד	-	202	18	220
אחר	-	1,541	120	1,661
חוזי מטבע חוץ	89	643	502	1,234
חוזים בגין מניות	340	-	178	518
חוזי סחורות ואחרים	-	1	-	1
התחייבויות פיננסיות אחרות	121	-	-	121
אחר	-	-	-	-
סך כל ההתחייבויות	862	2,387	818	4,067

(1) מדידת השווי ההוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ונשנה

	31 בדצמבר 2016				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
	שווי הוגן				
	רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סך הכל	הפסדים
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	-	-	79	79	19

	31 בדצמבר 2015 [2]				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
	שווי הוגן				
	רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סך הכל	הפסדים
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	-	27	[2]144	171	(28)

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) סווג מחדש.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016								
		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו[1]						
	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	בדוח רווח והפסד	ברווח כולל אחר בהון	רכישות	מכירות	סילוקים	העברות אל רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016
נכסים									
ניירות ערך זמינים למכירה									
איגרות חוב:									
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים	196	(196)	-	-	-	-	-	-	(196)
נכסים בגין מכשירים נגזרים[2][3]	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חוזי ריבית:									
שקל מדד	125	15	-	-	-	(76)	141	205	235
אחר	68	461	-	2	-	(14)	-	517	559
חוזי מטבע חוץ	462	87	-	1,472	-	(1,361)	-	660	416
חוזים בגין מניות	69	161	-	185	-	(87)	-	328	-
חוזי סחורות ואחרים	1	5	-	3	-	(2)	-	7	1
אחר	3	5	-	-	-	-	-	8	-
סך כל הנכסים	924	538	-	1,662	-	(1,540)	141	1,725	1,015
התחייבויות									
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[2][3]									
חוזי ריבית:									
שקל מדד	18	1	-	4	-	(7)	48	64	68
אחר	120	560	-	4	-	(15)	-	669	799
חוזי מטבע חוץ	502	141	-	1,930	-	(1,783)	-	790	802
חוזים בגין מניות	178	205	-	198	-	(270)	-	311	-
חוזי סחורות ואחרים	-	2	-	4	-	(2)	-	4	1
אחר	-	3	-	1	-	(4)	-	-	-
סך כל ההתחייבויות	818	912	-	2,141	-	(2,081)	48	1,838	1,670

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו[1]						
	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	בדוח רווח והפסד	ברווח כולל אחר בהון	רכישות	מכירות	סילוקים	העברות אל רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2015
נכסים									
ניירות ערך זמינים למכירה									
איגרות חוב:									
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים	199	(3)	-	-	-	-	-	196	(3)
של אחרים זרים	16	(16)	-	-	-	-	-	-	(16)
נכסים בגין מכשירים נגזרים[2][3]									
חוזי ריבית:									
שקל מדד	119	49	-	13	-	(103)	47	125	108
אחר	58	(2)	-	13	-	(1)	-	68	35
חוזי מטבע חוץ	680	131	-	1,298	-	(1,647)	-	462	200
חוזים בגין מניות	120	90	-	148	-	(289)	-	69	-
חוזי סחורות ואחרים	-	1	-	1	-	(1)	-	1	
אחר	10	(7)	-	-	-	-	-	3	-
סך כל הנכסים	1,202	243	-	1,473	-	(2,041)	47	924	324
התחייבויות									
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[2][3]									
חוזי ריבית:									
שקל מדד	10	2	-	5	-	(4)	5	18	(16)
אחר	173	(51)	-	22	-	(24)	-	120	17
חוזי מטבע חוץ	736	305	-	1,200	-	(1,739)	-	502	(248)
חוזים בגין מניות	117	50	-	169	-	(158)	-	178	-
אחר	6	(6)	-	-	-	-	-	-	-
סך כל ההתחייבויות	1,042	300	-	1,396	-	(1,925)	5	818	(247)

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:-

	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע משוקלל
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית - שקל מדד	85	היוון תזרמי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.29% - 1.16%	0.53%
חוזים בגין מניות	2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן למניה	71.84% - 71.84%	71.8%
אחר	1,638	היוון תזרמי מזומנים	איכות אשראי צד נגדי	0.30% - 3.30%	2.04%
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית - שקל מדד	20	היוון תזרמי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.29% - 1.16%	0.47%
אחר	1,818	היוון תזרמי מזומנים	איכות אשראי צד נגדי	0.30% - 3.30%	2.08%

	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע משוקלל
ניירות ערך זמינים למכירה:					
CLN	196	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	0.83%-1.16%	0.92%
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית - שקל מדד	73	היוון תזרמי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.14%) - (0.16%)	0.02%
חוזים בגין מניות	2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן למניה	29.46% - 95.52%	78.02%
אחר	653	היוון תזרמי מזומנים	איכות אשראי צד נגדי	0.30% - 3.10%	1.59%
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית - שקל מדד	7	היוון תזרמי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.13%) - (0.16%)	1.35%
אחר	811	היוון תזרמי מזומנים	איכות אשראי צד נגדי	0.30% - 3.10%	1.85%

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

לא היו העברות מרמה 2 ורמה 3 לרמה 1 במהלך תקופת הדיווח.

ו. בחירה בחלופת השווי ההוגן

כתוצאה מבחירה בחלופת השווי ההוגן, הבנק מטפל בהשקעות באיגרות חוב מסוימות לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים לרווח והפסד ומסווג אותן לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי ההוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי ההוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הטבלה שלהלן מציגה את השווי ההוגן של פריטים שנמדדים לפי שווי הוגן בעקבות הבחירה בחלופת השווי ההוגן:

	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
ניירות ערך זמינים למכירה	-	-

	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
ניירות ערך זמינים למכירה	-	6

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

	ליום 31 בדצמבר 2016									
	בעלי עניין						צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי			
	מחזיקי מניות בעלי שליטה		נושאי משרה[4]		אחרים[5]		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	
	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]
נכסים										
אשראי לציבור	60	67	34	36	82	184	-	-	-	3
הפרשה להפסדי אשראי	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	60	67	34	36	80	182	-	-	-	3
השקעה בחברות כלולות	-	-	-	-	-	-	-	-	34	36
התחייבויות										
פיקדונות הציבור	76	178	53	82	1,367	1,793	-	-	4	17
מניות (כלול בהון עצמי)[2]	5,641	5,648	-	-	-	-	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים[3]	5	9	36	37	160	232	-	-	-	-

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.
(2) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.
(3) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.
(4) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.
(5) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2015											
בעלי עניין										צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי	
מחזיקי מניות בעלי שליטה		נושאי משרה[4]		אחרים[5]		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	
יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה[1]
1	1	15	15	163	1,212	-	-	-	5
-	-	-	-	2	3	-	-	-	-
1	1	15	15	161	1,209	-	-	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	36	52
7	32	65	79	382	852	-	-	3	20
5,261	5,261	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	18	19	184	269	-	-	-	-

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016			
	בעלי עניין			צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי
	מחזיקי מניות בעלי שליטה	נושאי משרה[1]	אחרים[2]	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת
הכנסות ריבית מאשראי לציבור	-	1	9	-
הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור	-	(1)	(6)	-
סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	-	-	3	-
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	-	(42)	(3)	-
סך הכל	-	(42)	-	-

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016			
	נושאי משרה[1]		אחרים[2]	
	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות
בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו	35	14	-	-
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו	7	13	-	-
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו	-	-	3	4

(1) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(2) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

2015				2014			
בעלי עניין				בעלי עניין			צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי
מחזיקי מניות בעלי שליטה	נושאי משרה[1]	אחרים[2]	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	מחזיקי מניות בעלי שליטה	נושאי משרה[1]	אחרים[2]	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת
-	-	12	-	-	-	8	-
-	-	(4)	-	-	(1)	(9)	-
-	-	8	-	-	(1)	(1)	-
-	-	-	-	-	-	1	1
-	(50)	(3)	-	-	(58)	(3)	-
-	(50)	5	-	-	(59)	(3)	1

2015				2014			
נושאי משרה[1]		אחרים[2]		נושאי משרה[1]		אחרים[2]	
סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות
42	14	-	-	51	14	-	-
8	13	-	-	7	13	-	-
-	-	3	5	-	-	3	5

ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 20 במרץ 2017, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 39.8 מיליוני שקלים חדשים, 15% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2016.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 171.2% מההון המונפק, דהיינו 17.12 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 9 באפריל 2017 ויום התשלום הינו 26 באפריל 2017. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק. בהתאם לכללים החשבונאיים, יגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הראשון של שנת 2017.

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק[1]

א. דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014
הכנסות ריבית	4,942	4,555	4,962
הוצאות ריבית	1,697	1,487	2,022
הכנסות ריבית, נטו	3,245	3,068	2,940
הוצאות בגין הפסדי אשראי	184	200	150
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	3,061	2,868	2,790
הכנסות שאינן מריבית			
הכנסות מימון שאינן מריבית	306	290	157
עמלות	1,174	1,175	1,144
הכנסות אחרות	121	62	33
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	1,601	1,527	1,334
הוצאות תפעוליות ואחרות			
משכורות והוצאות נלוות	1,805	1,697	1,626
אחזקה ופחת בניינים וציוד	599	602	626
הוצאות אחרות	379	455	338
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,783	2,754	2,590
רווח לפני מיסים	1,879	1,641	1,534
הפרשה למיסים על הרווח	745	656	586
רווח לאחר מיסים	1,134	985	948
חלק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת מס	132	149	144
רווח נקי	1,266	1,134	1,092

(1) נתונים מלאים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק:
www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק << קשרי משקיעים << מידע כספי

ב. מאזן

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015
נכסים		
מזומנים ופיקדונות בבנקים	36,660	24,265
ניירות ערך[1]	10,233	11,804
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	9	71
אשראי לציבור	163,529	152,326
הפרשה להפסדי אשראי	(1,380)	(1,348)
אשראי לציבור, נטו	162,149	150,978
אשראי לממשלות	330	316
השקעות בחברות מוחזקות	2,786	2,659
בניינים וציוד	1,292	1,344
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,584	3,526
נכסים אחרים	1,331	1,800
סך כל הנכסים	218,374	196,763
התחייבויות והון		
פיקדונות הציבור	182,241	164,208
פיקדונות מבנקים	11,398	9,602
פיקדונות הממשלה	30	38
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	3,270	3,127
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,565	3,631
התחייבויות אחרות[2]	5,156	4,310
סך כל ההתחייבויות	205,660	184,916
הון	12,714	11,847
סך כל ההתחייבויות וההון	218,374	196,763

(1) מזה: 6,899 מיליוני שקלים חדשים בשווי הוגן (ביום 31 בדצמבר 2015 - 8,388 מיליוני שקלים חדשים).
(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 108 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2015 - 105 מיליוני שקלים חדשים).

ג. דוח על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2016	2015	2014
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח נקי	1,266	1,134	1,092
התאמות			
חלקו של הבנק (ברווחים) הפסדים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות	(132)	(149)	(144)
פחת על בניינים וציוד	194	196	220
הוצאות בגין הפסדי אשראי	184	200	150
הפסד (רווח) ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	(58)	(117)	(110)
הפסד (רווח) ממכירת ניירות ערך מוחזקים לפדיון		-	-
ירידת ערך של ניירות ערך המוחזקים למכירה		-	2
הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	(14)	5	(4)
רווח ממימוש בניינים וציוד	(92)	(36)	(10)
הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות	8	20	40
מיסים נדחים, נטו	(2)	27	26
שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים	306	(12)	(15)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים	182	179	(515)
רווח ממכירת תיקי אשראי	(45)	(1)	-
שינוי נטו בנכסים שוטפים			
פיקדונות בבנקים	71	2,134	(10)
אשראי לציבור	(13,953)	(11,813)	(8,515)
אשראי לממשלות	(14)	(9)	(2)
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	62	36	(37)
נכסים בגין מכשירים נגזרים	(67)	2,068	(1,975)
ניירות ערך למסחר	(112)	807	522
נכסים אחרים, נטו	579	193	138
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות			
פיקדונות מבנקים	1,796	1,269	418
פיקדונות הציבור	18,033	12,374	14,078
פיקדונות הממשלה	(8)	(8)	(5)
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	(223)	223
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	(66)	(2,865)	2,959
התחייבויות אחרות	214	(538)	90
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון	(13)	(268)	(142)
מזומנים נטו מפעילות שוטפת	8,319	4,603	8,474

ג. דוח על תזרימי המזומנים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2016	2015	2014
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון	-	-	(3,400)
תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון	-	-	-
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה	(6,902)	(10,318)	(12,715)
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	7,536	9,470	8,647
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	1,083	401	124
תמורה ממכירת תיקי אשראי	2,662	590	-
רכישת בניינים וציוד	(162)	(153)	(232)
תמורה ממימוש בניינים וציוד	125	55	21
תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות	28	19	29
מזומנים נטו מפעילות השקעה	4,370	64	(7,526)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	183	417	-
פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	(38)	(845)	(169)
דיבידנד ששולם לבעלי מניות	(186)	(86)	-
מזומנים נטו מפעילות מימון	(41)	(514)	(169)
גידול (קיטון) במזומנים	12,648	4,153	779
יתרת מזומנים לתחילת השנה	24,141	20,167	20,947
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים	(182)	(179)	515
יתרת מזומנים לסוף השנה	36,607	24,141	22,241
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו			
ריבית שהתקבלה	4,847	5,149	5,086
ריבית ששולמה	2,121	2,387	2,509
דיבידנדים שהתקבלו	9	10	8
מסים על הכנסה שהתקבלו	76	68	79
מסים על הכנסה ששולמו	745	627	705
נספח א' - פעולות שלא במזומן			
רכישות בניינים וציוד	13	22	10

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

תוכן עניינים

ממשל תאגידי וביקורת	333
הדירקטוריון וההנהלה	333
המבקרת הפנימית	348
שכר רואי החשבון המבקרים	351
פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה	352
עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים	356
פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו	360
תמצית נתונים עיקריים לפי מבנה הקבוצה	361
בעלי השליטה	362
רכוש קבוע ומתקנים	365
נכסים לא מוחשיים	365
הון אנושי	366
הסכמים מהותיים	372
חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק	372
דירוג האשראי של הבנק	378
מגזרי פעילות	379

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

להלן שמות חברי הדירקטוריון של הבנק, עיסוקם העיקרי וחברותם בדירקטוריונים אחרים נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

משה וידמן, יושב ראש[1][2]	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי- יושב ראש , ניהול סיכונים-יושב ראש .
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[3]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	2.8.2010
השכלה	בוגר-כלכלה מדע המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים. מוסמך-מנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית ירושלים.
עיסוק נוכחי	יושב ראש הדירקטוריון, משה וידמן בע"מ (בעלים). מכהן בהתנדבות: חבר בוועד המנהל של הקרן לירושלים (החל משנת 2000), חבר בועד המנהל של הוצאת ספרים ע"ש "מגנס", חבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית בירושלים (החל משנת 1995), יושב ראש נכסי האוניברסיטה העברית בע"מ (החל משנת 2001 ועד ליום 31.1.2016).
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטור: בנק לאומי לישראל בע"מ, כימיקלים לישראל בע"מ, מפעלי ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, מליסרון בע"מ, אלרוב נדלן ומלונאות בע"מ, רוזבאד בע"מ, יפאורה תבורי בע"מ, עופר השקעות בע"מ, ד"ש איפקס הולדינגס בע"מ, כאבמ בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר סחף בע"מ, אחים עופר השקעות בע"מ, אחים עופר תעשיות אשקלון בע"מ, אחים עופר חיפה תשל"ד בע"מ, אחים עופר ירושלים בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, עופר מרכזי סחר בע"מ, חוף אלמוג אילת בע"מ, עאבמ בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, עופר נכסי תעשיה נצרת בע"מ, מבני עופרים בע"מ, מליסה בע"מ, סי.אי.די. חברה ישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, מיסלטו הולדינד בי.וי. בע"מ, עופר השקעת יזמות אנרגיה וניהול בע"מ, עופר השקעת מקורות אנרגיה בע"מ, הרברט סמואל 10 (ניהול) בע"מ, עופר קיט ונופש בע"מ, אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, מליפר קניונים בע"מ (בפירוק מרצון), אחים עופר רעננה בע"מ (בפירוק מרצון), עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ (בפירוק מרצון), נאות חוף האלמוג 1990בע"מ, רזידנס טאוורס בע"מ, כרמלי-יוליעד בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.
(2) מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק החל מיום 1 בדצמבר 2012.
(3) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

צבי אפרת[1]	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[2]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	24.1.1995
השכלה	אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - האוניברסיטה העברית בירושלים
עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות	שותף ויעץ בכיר במשרד עורכי דין - י. גורניצקי ושות', דירקטור באפרת סמית חברה לנאמנות, דירקטור באפרת שירותים משפטיים.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

סבינה בירן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת, ניהול סיכונים, תגמול.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[2]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	27.2.2012
השכלה	בוגרת מדעי המדינה וכלכלה - אוניברסיטת חיפה, מוסמכת במנהל עסקים - אוניברסיטת האריט-ואט, לימודי מ.א. במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים - אוניברסיטת תל אביב.
עיסוק נוכחי	בעלים ומנהל כללי משותף בחברת MVP-B.LTD, דירקטורית בנובה מדיקל בע"מ חברה פרטית.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטורית: חברת שופרסל בע"מ (חדלה לכהן ב-8.12.2015).
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

(2) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

רון גזית	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	14.12.2003
השכלה	אקדמאית, בוגר (.LL.B) במשפטים ועו"ד - אוניברסיטת תל-אביב.
עיסוק נוכחי	מייסד משרד עו"ד רון גזית רוטנברג ושות', דירקטור - גזית רוטנברג נאמנות, ר. גזית עו"ד (2002).
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	מייסד וראש משרד עו"ד רון גזית רוטנברג ושות', דירקטור - גובר רדיו בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

אברהם זלדמן[1]	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ועדה לניהול סיכונים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[2]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	26.2.2015
השכלה	לימודי סטטיסטיקה וכלכלה, מנהל עסקים - אוניברסיטת חיפה (ללא השלמת חובות התואר)
עיסוק נוכחי	מכהן כיום כיושב ראש דירקטוריון פוקס ויזל בע"מ (משנת 2012), דירקטור בחברות: א. זלדמן ניהול בע"מ, ליליות בע"מ, ליליות בייקרי בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	יושב ראש דירקטוריון: בנק לאומי למשכנתאות בע"מ, לאומי פרטנרס חתמים בע"מ, לאומי פרטנרס מחקרים בע"מ, לאומי סטארט בע"מ, לאומי סטארט ניהול (2000) בע"מ. דירקטור: פז נפט בע"מ, פרטנר תקשורת בע"מ, אלקטרה מוצרי צריכה 1970 בע"מ, פוקס ויזל בע"מ (2011-2008) סופר פארם בע"מ, אבגול תעשיות בע"מ, טכנורוב בע"מ, ארכימדס גלובל קפריסין, APAX LEUMI INC, אייפקס לאומי שותפים, שידורי קשת בע"מ, מנהל כללי לאומי פרטנרס בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.
(2) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

נחשון יואב-אשר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה(1)	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	כן
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	27.2.2012
השכלה	אקדמאית, בוגר כלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת תל אביב, מוסמך מנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה - האוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוק נוכחי	סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ. דירקטור: חברת נביעות טבע הגליל בע"מ, איגוד יצרני חלב ומוצריו בישראל בע"מ (בפירוק מרצון), יקב תבור (2005) בע"מ, שידורי קשת בע"מ, מירה טרידינג בע"מ, TURK TUBORG BIRA VE MALT SANAYII A.S(טורקיה), TUBORG PAZARLAMA A.S (טורקיה), INTERNATONAL DAIRIES CORPORATION B.V. (הולנד), AL BREWERIES B.V (הולנד), UNITED ALBANIAN BREWERIES SH.P.K (אלבניה).
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	יושב ראש דירקטוריון חברת נביעות טבע הגליל בע"מ, דירקטור: מחלבת משק צוריאל בע"מ, מי גליל בע"מ, החברה המרכזית להפצת משקאות קלים בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

מרדכי מאיר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	24.12.2008
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך.
עיסוק נוכחי	מנהל כללי מירב מנהלים בע"מ, דירקטור: עופר השקעות בע"מ, מליסה בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, אחים עופר השקעות חוץ בע"מ, אחים עופר (תעשיות אשקלון) בע"מ, אחים עופר (חיפה תשל"ד) בע"מ, אחים עופר (ירושלים) בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, מיסטלטו בי.וי., אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטור: בריטיש השקעות בע"מ, עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ (בפירוק מרצון), חוטי חשמל (נכסים) בע"מ- בפירוק מרצון, נכסי מי דל בע"מ, מליסרון בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

אברהם נוימן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת, יושב ראש ועדת תגמול החל מיום 19.9.16, ניהול סיכונים.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	11.4.2013
השכלה	דוקטור לפילוסופיה (מתמטיקה) - האוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוק נוכחי	פרופסור למתמטיקה - האוניברסיטה העברית בירושלים. דירקטור: א. נוימן השקעות בע"מ, א. נוימן בע"מ, NAE HOLDINGS LTD. יושב ראש דירקטוריון: BIDORBUY.COM, LTD HOLDINGS LTDT.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	-
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

גדעון סיטרמן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	תגמול, ביקורת, אשראי.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	07.07.2009
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת ת"א, רואה חשבון.
עיסוק נוכחי	יושב ראש ובעלים של חברת פנינוש בע"מ, דירקטור באקסיום אס.אל בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	מנהל כללי קל בניין בע"מ, מנהל כללי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, דירקטור בקמור בע"מ, יושב ראש נמל אשדוד.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

ליאורה עופר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	דירקטורית בחברות מקבוצת עופר השקעות בע"מ, כמפורט להלן, לרבות חברות קבוצת עופר השקעות המחזיקות (במישרין ובעקיפין) במניות הבנק.
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	23.1.2006
השכלה	תיכונית - בית הספר הריאלי העברי בחיפה.
עיסוק נוכחי	יושבת ראש מליסרון בע"מ, יושבת ראש עופר השקעות בע"מ. חברות בדירקטוריונים: אורו השקעות בע"מ, אורו יעוץ וניהול בע"מ, הלידור יזמים בע"מ, קניון רמת אביב בע"מ, אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, עופר סחף בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, חוף האלמוג אילת בע"מ, ע.א.ב.מ. בע"מ, מבני עופרים בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר נכסי תעשיה (נצרת) בע"מ, עופר מרכזי מסחר בע"מ, סי.אי.די. החברה הישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, נאות חוף האלמוג (1990) בע"מ, כרמלי יוליעד בע"מ, הרברט סמואל 10 (ניהול) בע"מ, עופר השקעות מקורות אנרגיה בע"מ, עופר השקעות יזמות אנרגיה (ניהול) בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	ניהול עסקים וחברות בתחום המקרקעין, ההשקעות ובתחומים אחרים, ובכלל זה חברות בדירקטוריונים כמפורט לעיל.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בתו של מר יולי עופר ז"ל, אחותו של מר דורון עופר ובת דודו של מר אייל עופר
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

יהונתן קפלן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	12.5.2011
השכלה	בוגר כלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון מוסמך, מוסמך במדעי המדינה ובטחון לאומי - אוניברסיטת חיפה, המכללה לביטחון לאומי תל אביב.
עיסוק נוכחי	יועץ כלכלי. דירקטור: עמיר שיווק והשקעות בחקלאות בע"מ, החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ, מבשלות בירה בינלאומית בע"מ, נובולוג פארם-אפ שיווק (1966) בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטור: סולבר תעשיות בע"מ, וילאר אינטרנשיונל בע"מ, כלל תעשיות ביוטכנולוגיה בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

אסנת רונן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי, יושבת ראש ועדת ביקורת החל מיום 19.9.16, תגמול.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	23.10.2013
השכלה	בוגר מתמטיקה ומדעי המחשב - אוניברסיטת תל אביב. מוסמך מנהל עסקים בהתמחות מימון - אוניברסיטת תל אביב.
עיסוק נוכחי	דירקטורית: פרטנר תקשורת בע"מ, פוקס ויזל בע"מ, המסלול האקדמי של המכללה למנהל - דירקטורית בהתנדבות, יישום החברה למחקר ופיתוח של האוניברסיטה העברית - דירקטורית בהתנדבות, פריון נטוורק בע"מ - דירקטורית החל מיום 31.12.2015. מייסדת שותפה ב - FIREWIND PE.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	שותפה בויולה פרייבט אקויטי, דירקטורית: עמיעד מערכות מים בע"מ, אירונאוטיקס בע"מ, אורעד מערכות הייטק בע"מ, מטומי מדיה גרופ בע"מ, דגניה סיליקון בע"מ, אודיוקודס בע"מ, די פארם בע"מ, יועצת לחברת LIQUIDNET בישראל.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

יוסף שחק	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי, ביקורת, תגמול, ניהול סיכונים החל מיום 2.1.17.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	26.4.2010
השכלה	אקדמאית, בוגר חשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון מוסמך.
עיסוק נוכחי	יועץ חשבונאי פיננסי לחברות ולדירקטוריונים.
	דירקטור: תפרון בע"מ, יוגי ייעוץ והשקעות בע"מ-בעל שליטה, שחק ושות' נכסים בע"מ - בעל מניות, חבר המועצה הציבורית של המוסד לתקינה חשבונאית, התיאטרון הלאומי הבימה (דח"צ), נווה הון נדלן בע"מ, דח"צ בחברת סאות'רן פרופרטיס קפיטל בע"מ (החל מיום 11.11.16).
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	חבר ועדת ביקורת של בנק ישראל, דירקטור: ד"ש ניהול קופות גמל בע"מ, אלול תמארינד בע"מ, פסגות בית השקעות בע"מ, פלג ניא בע"מ, המסלול האקדמי של המכללה למינהל.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

במהלך שנת 2016 קיים דירקטוריון הבנק 28 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 66 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-5 השתלמויות דירקטורים.

הועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ועדת ביקורת, ועדת ניהול סיכונים, ועדת אשראי וועדת תגמול.

להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2016 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

ביום 8 במרץ 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את תנאי כהונתו והעסקתו של מר משה וידמן כיושב ראש דירקטוריון הבנק, לתקופת הכהונה שהחלה ביום 1 בדצמבר 2015, כמפורט בדיווח מיידי מיום 8 במרץ 2016, אסמכתא 2016-01-002319. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המיידי האמור. לפרטים נוספים בדבר אישור תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה ביאור 22 א.1 לדוחות הכספיים.

באותו היום, החליטה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק לתקן את תקנון הבנק באופן שהרשאת החברה לפטור נושא משרה בה מאחריות בשל נזק עקב הפרת חובת הזהירות כלפיה תצומצם, כך שפטור כאמור לא יחול בשל הפרת חובת זהירות שארעה אחרי יום 23 בדצמבר 2015, בקבלת החלטה או באישור עסקה של בעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור) יש בה עניין אישי.

ביום 4 באפריל 2016, אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, להעניק ליושב ראש הדירקטוריון סך של 246 אלפי שקלים חדשים (1.35 משכורות), המהווים את מלוא הסכום בגין רכיב שיקול הדעת המוענק ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2015, כך שסך כל המענק השנתי אשר שולם ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2015 עמד על 764 אלפי שקלים חדשים.

באותו היום אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מינויים של מר אברהם נוימן ומר יוסי שחק כדירקטורים חיצוניים בבנק לתקופת כהונה נוספת של 3 שנים.

ביום 19 בספטמבר 2016, חדל מר אבי זיגלמן לכהן בתפקידו כדירקטור חיצוני בבנק. בעקבות זאת, מספר הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית עומד על 10 דירקטורים.

ביום 19 בספטמבר 2016 מונתה גברת אסנת רונן ליושבת ראש ועדת הביקורת במקום מר אבי זיגלמן.

ביום 19 בספטמבר 2016 מונה מר אברהם נוימן ליושב ראש ועדת התגמול במקום מר אבי זיגלמן.

ביום 28 בספטמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מינוייה של גברת אסנת רונן כדירקטורית חיצונית בבנק לתקופת כהונה נוספת של 3 שנים.

ביום 2 בינואר 2017 הוחלט למנות את מר יוסף שחק כחבר בועדת ניהול סיכונים.

דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. נכון למועד פרסום דוחות אלו מכהנים בדירקטוריון 10 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה וידמן, סבינה בירן, אברהם זלדמן, נחשון יואב-אשר, מרדכי מאיר, אברהם נוימן, גדעון סיטרמן, יהונתן קפלן, אסנת רונן, ויוסף שחק. בועדת הביקורת מכהנים 7 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

להלן העובדות ביחס לכל אחד מהדירקטורים בבנק, ששמותיהם צוינו לעיל, ואשר מכוחן יש לראותם כבעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

משה וידמן

בוגר כלכלה, בעל תואר שני במינהל עסקים, התמחות במימון, שימש כמנהל כללי בשתי חברות תעשייתיות, למעלה מ-25 שנים דירקטור בחברות מובילות, חבר בועדות כספים וביקורת, שימש כיושב ראש דירקטוריון במספר חברות. מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק.

סבינה בירן

בוגרת מדעי המדינה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה, בעלת תואר שני במנהל עסקים, שימשה כמנהלת כללית בשתי חברות תעופה, דירקטורית בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר שימשה כיושבת ראש דירקטוריון בחברה תעשייתית.

הדירקטוריון - המשך

אברהם זלדמן

לימודי סטטיסטיקה וכלכלה ומנהל עסקים ללא השלמת חובות התואר, אוניברסיטת חיפה. משמש כיושב ראש הדירקטוריון בחברה ציבורית. כיהן כחבר הנהלה בבנק לאומי, כיושב ראש הדירקטוריון בבנק לאומי למשכנתאות וכמנהל כללי בלאומי פרטנרס בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות פרטיות וציבוריות.

נחשון יואב-אשר

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, בעל תואר שני במנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה, סמנכ"ל כספים, סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות.

מרדכי מאיר

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון. כתשע שנות עבודה במשרד סומך חייקין כרואה חשבון בכיר, דירקטור בחברות ציבוריות, יועץ לבעלי עניין בחברות ציבוריות. במהלך השנים האחרונות מנהל כללי של חברת הייעוץ מירב מנהלים בע"מ - התמחות בייעוץ ובייצוג לענפי נדל"ן וכספים, לגופים וחברות גדולות.

אברהם נוימן

פרופסור באוניברסיטה העברית, במכון למתמטיקה (משנת 1982), במחלקה לכלכלה (1982-1989) ובמרכז לחקר הרציונליות (משנת 1990). כיהן כדירקטור בחברות ציבוריות ומכהן כיושב ראש דירקטוריון בחברה BIDORBUY.COM.

גדעון סיטרמן

רואה חשבון, לשעבר חבר רשות ניירות הערך, לשעבר מנהל כללי של משרד התחבורה ויושב ראש נמל אשדוד, בעל ידע רחב בחשבונאות וכלכלה ובפיננסים.

יהונתן קפלן

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון, בעל תואר שני במדעי המדינה, וביטחון לאומי, יועץ כלכלי, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר נציב מס הכנסה.

אסנת רונן

בוגרת תואר ראשון במתמטיקה ומדעי המחשב, אוניברסיטת תל-אביב. בעלת תואר שני במנהל עסקים עם התמחות במימון, אוניברסיטת תל-אביב. שימשה כמשנה למנהל הכללי בבית השקעות, דירקטורית בחברות פרטיות וציבוריות.

יוסף שחק

בוגר חשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון, יועץ חשבונאי פיננסי בחברות פרטיות וציבוריות, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר נשיא לשכת רואי חשבון בישראל.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, פרי שקידתם לקיום שירותי הבנק באחריות הראויה. הדירקטוריון מעריך את המאמצים המתמידים של המנהל הכללי, הנהלת הבנק ועובדיו להרחבת העסקים וחוג הלקוחות.

חברי הנהלת הבנק

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2016, תוארם ותפקידיהם:

אלדד פרשר	מנהל כללי	
מנחם אביב	סגן מנהל כללי	מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי, חשבונאי ראשי
ישראל אנגל	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה הקמעונאית
אילה חכים		מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומנהלת טכנולוגיית המידע
משה לארי	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)
ניסן לוי	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות
אופיר מורד	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית
דינה נבות	סגן מנהל כללי	מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים
רחלי פרידמן	סגן מנהל כללי	מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית
דורון קלאוזנר	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)
ריטה רובינשטיין	סגן מנהל כללי	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל

גלית ויזר	מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית
מאיה פלר	מזכיר הבנק
בני שוקרון	דובר הבנק

נושאי משרה בכירה

להלן פרטים לגבי נושאי משרה בכירה שאינם דירקטורים של הבנק:

אלדד פרשר	
תאריך תחילת כהונה	3.11.2004 (מיום 16.8.2013 בתפקיד המנהל הכללי של הבנק)
תואר	מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי	מנהל כללי
התפקיד שממלא בחברה בת	יושב ראש בנק המזרחי שוויץ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במינהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה הפיננסית, CFO - בנק מזרחי טפחות בע"מ

מנחם אביב	
תאריך תחילת כהונה	13.4.2005
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי, חשבונאי ראשי דירקטור בחברת מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במינהל עסקים (M.B.A) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי וחשבונאי ראשי - בנק מזרחי טפחות בע"מ

ישראל אנגל	
תאריך תחילת כהונה	1.1.2005
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה הקמעונאית דירקטור בבנק יהב, דירקטור ב"טפחות ביטוח"[1]
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני במנהל עסקים (מימון) - אוניברסיטת בר אילן, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה הקמעונאית - בנק מזרחי טפחות בע"מ

(1) טפחות ביטוח - טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ

נושאי משרה בכירה - המשך

גלית ויזר[1]	
תאריך תחילת כהונה	7.7.2011
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מבקרת פנימית ראשית; מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית מבקרת פנימית ראשית של בנק יהב; והחברות: "אתגר", "נאמנות", "מזרחי טפחות הנפקות", "נציבים", "טפחות ביטוח"[2].
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה - האוניברסיטה העברית, תואר שני במנהל עסקים -האוניברסיטה העברית, רואת חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מבקרת פנימית ראשית; מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית

אילה חכים	
תאריך תחילת כהונה	1.7.2013
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, ומנהלת טכנולוגיית המידע של הבנק
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון כלכלה ומדעי המדינה - אוניברסיטת בר אילן תואר שני - מנהל עסקים - אוניברסיטת בר אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	תת - אלוף, מפקדת יחידת לוט"ם בחיל התקשוב

משה לארי	
תאריך תחילת כהונה	8.11.2009 (מיום 16.8.2013 בתפקידו הנוכחי)
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה הפיננסית, CFO יושב ראש מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, דירקטור בבנק יהב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה לתכנון תפעול ונכסי לקוחות - בנק מזרחי טפחות בע"מ

(1) בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות- התשנ"ט-1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

(2) אתגר - אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ.
נאמנות - מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.
מזרחי טפחות הנפקות - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ.
נציבים - נציבים נכסים וציוד בע"מ.
טפחות ביטוח - טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ.

.

נושאי משרה בכירה - המשך

ניסן לוי	
תאריך תחילת כהונה	2.2.2014
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות יושב ראש "טפחות ביטוח"[1], יושב ראש מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה הפיננסית - בנק ירושלים בע"מ

אופיר מורד	
תאריך תחילת כהונה	1.1.2014
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים, תואר שני בהנדסת תעשיה וניהול.
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	סגן מנהל החטיבה לבנקאות עסקית בבנק מזרחי טפחות בע"מ

דינה נבות	
תאריך תחילת כהונה	1.4.2012
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בעבודה סוציאלית - אוניברסיטת תל אביב, תואר שני בעיתונאות ותקשורת - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני בפסיכולוגיה חברתית וסוציולוגיה - אוניברסיטת בר אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	ייעוץ אסטרטגי-עסקי לארגונים, סמנכ"ל שיווק ב-HOT מערכות תקשורת

(1) טפחות ביטוח - טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ

נושאי משרה בכירה - המשך

רחלי פרידמן	
תאריך תחילת כהונה	1.1.2015
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון במשפטים (LL. B) - אוניברסיטת תל אביב, תואר שני במשפטים (LL. M) - אוניברסיטת תל אביב
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהלת הייעוץ המשפטי בבנק

מאיה פלר	
תאריך תחילת כהונה	20.4.1997
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מזכיר הבנק
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון (.B.A) במדעי הרוח - אוניברסיטת תל אביב
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מזכיר בנק מזרחי טפחות בע"מ

דורון קלאוזנר	
תאריך תחילת כהונה	8.11.2009 (מיום 1.1.2014 בתפקידו הנוכחי)
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים - CRO
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - אוניברסיטת בר-אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית - בנק מזרחי טפחות בע"מ

ריטה רובינשטיין	
תאריך תחילת כהונה	1.1.2007
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל יושבת ראש מזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ, יושבת ראש נציבים נכסים וציוד בע"מ.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון (B.A) במדעי החברה והרוח - האוניברסיטה העברית ירושלים, תואר שני (M.A) במדעי החברה והרוח - אוניברסיטת בר אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל - בנק מזרחי טפחות בע"מ

המבקרת הפנימית

להלן פרטים באשר למבקרת הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם	גלית ויזר
תאריך תחילת כהונתה	יולי 2011
השכלה	רואת חשבון; תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית), תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית).
ניסיון	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק מזרחי טפחות וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות.

בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות- התשנ"ט-1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, לא משמשת המבקרת הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקרת פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור, מבקרת פנימית של בנק יהב ומבקרת בחברות בנות של בנק מזרחי טפחות. המבקרת הפנימית של הבנק אינה משמשת בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנימית. למעט האמור, אין למבקרת קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף הקשור אליו.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקרת הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקרת לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקרת הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות לקוחות. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקרת הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2016 זכאית המבקרת הפנימית למסגרת של 179,711 כתבי אופציה לרכישת מניות הבנק. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקרת הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה.

המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המינוי סמכויות וחובות

בחודש יוני 2011 אושר מינויה של המבקרת הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקרת.

סמכויות וחובות פונקציית הביקורת הפנימית מפורטות בכתב המינוי שנדון ואושר בדירקטוריון הבנק, ובכלל זה:

- הסמכות והיכולת ליזום ביקורות בכל היחידות ובכל הפעילויות הקיימות בבנק בארץ ובחוץ לארץ וכן לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע הדרוש לביצוע תפקידה.
- לעובדי פונקצית הביקורת הפנימית תהיה גישה ישירה, לצורך ביצוע תפקידם, לכל הרשומות, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים וקבצי עבודה ולכל תוכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי, ובכלל זה גם מידע ניהולי ופרוטוקולים של הגופים מקבלי ההחלטות, הקשורים לנשוא הביקורת.
- עובדי פונקצית הביקורת רשאים להיכנס לכל נכס שבבעלות או בשימוש הבנק ולבדוק אותו.
- לגבי מידע החסוי על פי דין, יחולו על המבקר הפנימי, עובדיו ועל כל אדם הפועל מטעמו, המגבלות הקבועות בדין. המבקר הפנימי, עובדיו או כל אדם אחר מטעמו, חייב לשמור בסוד כל מסמך ומידע שהגיעו אליו עקב מילוי תפקידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק, או אם הגילוי נדרש על פי כל דין.

זהות הממונה על המבקרת הפנימית

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הוא יושב ראש דירקטוריון הבנק.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתבסס על תכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים, ממנה נגזרת תכנית עבודה שנתית. יצויין כי בדיקת פעילויות ועסקאות מהותיות, ובכלל זה, בדיקת נושא עסקאות עם אנשים קשורים, משולבות בתוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת הרב שנתית

- מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:
- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל ותהליך ה-ICAAP.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויושב ראש הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקרת הפנימית, מובאת לדיון בועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי המנהל הכללי. לאחר דיון בועדת הביקורת והמלצה לאישור מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 1 בפברואר 2016 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנים 2016-2019.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תכנית הביקורת השנתית, נוספות בתכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים וועדת הביקורת. בנוסף, מתייחסת הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי הנהלת הבנק.

שינויים מהותיים, מובאים לאישור ועדת הביקורת. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לועדת הביקורת דיווח בדיעבד.

בדומה לתכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תכנית הביקורת השנתית על ידי המבקרת הפנימית, ומובאת לדיון בועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התכנית, מועברת התכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 1 בפברואר 2016 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2016.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חוץ לארץ

המבקרת הפנימית של הבנק, כוללת בתכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקרת פנימית שלהם, למעט בנק מזרחי שוויץ, שבתקופת הדיווח היה לו מבקר פנימי משלו. ביחס לחברה זו, המבקרת הפנימית מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה.

בבנק יהב מוגשת תכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריונים של בנק יהב.

היקף העסקת המבקרת הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

מספר המשרות הממוצע של עובדים הכפופים למבקרת הפנימית נגזר מצרכי הביקורת הפנימית כפי שעולים מתוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית של הביקורת. מספר המשרות הממוצע במהלך שנת 2016, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

בישראל		מחוץ לישראל
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית
48[1]	6	2.5[2]

(1) כולל 7 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק יהב לרבות מיקור חוץ ביהב. כמו כן, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי טפחות, מיקור חוץ בהיקף של כשתי משרות שכלול אף הוא.

(2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחוץ לארץ.

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, כולל הוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקצית ביקורת פנימית.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרות הביקורת הפנימית. זאת, בין היתר בהתבסס על הדיווח השנתי, הדיווח החצי שנתי ותוכניות העבודה של הביקורת הפנימית הכוללות התייחסות לנושאים אלו. כמו כן, בהתאם לנדרש נערך אחת ל-5 שנים סקר חיצוני בלתי תלוי על איכות עבודת הביקורת הפנימית המדווח לועדת הביקורת.

גישה למידע

המבקרת הפנימית מקבלת באופן שוטף גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורות בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנת לביקורת - גישה מלאה כאמור בין אם באמצעות ביקורים במוקדי הפעילות מחוץ לישראל ובין אם באמצעות קבלת חומרים על פי דרישה.

הגשת דין וחשבון על ממצאי הביקורת

הביקורת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. כמו כן, עותק של כל דוח מועבר ל-CRO, לקצין הציות והממונה על אסור הלבנת הון, למנהלת אגף בקרת סיכונים ולחשבונאי הראשי. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. אחת למחצית שנה מגישה המבקרת לחברי ועדת ביקורת, את רשימת כל הדוחות שהופצו במהלך מחצית השנה החולפת. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי. יושבת ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקרת הפנימית, קובעת מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בועדת הביקורת.

ביום 7 באוגוסט 2016, הופץ הדיווח על ביצוע תכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2016. הדיווח נדון בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 10 באוגוסט 2016. דוח סיכום עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2016 הופץ ביום 16 בפברואר 2017 ונדון בועדת הביקורת ביום 6 במרץ 2017. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפות של ועדת הביקורת.

הערכת פעילות המבקרת הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית, יש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקרת הפנימית

להלן פרטים על השכר, ההפרשות הסוציאליות, ההטבות וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקרת הפנימית הראשית, בשנת 2016: שכר בסך של 1,133 אלפי שקלים חדשים, מענקים בסך של 630 אלפי שקלים חדשים, כולל מענק שימור בסך של 172 אלפי שקלים חדשים, הפרשות סוציאליות בסך של 400 אלפי שקלים חדשים, הטבה בשל תשלום מבוסס מניות בסך של 194 אלפי שקלים חדשים ושווי הטבות נוספות בסך של 81 אלפי שקלים חדשים. סך כל התגמולים ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקרת הפנימית בשנת 2016 עמד על 2,438 אלפי שקלים חדשים. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים לסוף שנת 2016 הסתכמה בסך של 21 אלפי שקלים חדשים. לפרטים בעניין מדיניות התגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקרת הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקרת בקשר עם עבודתה.

שכר רואי החשבון המבקרים[1][2][3]

באלפי שקלים חדשים

	מאוחד		הבנק	
	2016	2015	2016	2015
עבור פעולות הביקורת[4]:				
רואי החשבון המבקרים[5]	7,027	7,134	6,347	6,444
רואי החשבון המבקרים האחרים	1,236	1,276	396	434
סך הכל	8,263	8,410	6,743	6,878
עבור שירותי מס[6]:				
רואי החשבון המבקרים	-	-	-	-
רואי החשבון המבקרים האחרים	122	128	122	128
עבור שירותים אחרים:				
רואי החשבון המבקרים[5][7]	1,886	1,860	1,814	1,801
רואי החשבון המבקרים האחרים	740	367	-	-
סך הכל	2,748	2,355	1,936	1,929
סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים	11,011	10,765	8,679	8,807

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים וביקורת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה.

(5) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חוץ לארץ.

(6) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.

(7) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

פירוט תגמולים[1] לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2016										
פרטי מקבל התגמולים [2]		תגמולים בעבור שירותים [3]						הלוואות שניתנו בתנאי הטבה[4]		הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
שם	תפקיד	שכר	מענקים[14]	הפרשות סוציאליות[5]	תשלום מבוסס מניות[6]	שווי הטבות נוספות[7]	**סך הכל**	יתרה ליום 31.12.2016	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	
משה וידמן [8]	יושב ראש הדירקטוריון	2,651	-	612	-	133	**3,396**	386	3.3	10
אלדד פרשר[9]	מנהל כללי	2,385	678	758	449	145	**4,415**	-	-	48
דורון קלאוזנר[10]	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, CRO	1,136	624	412	191	87	**2,450**	-	-	51
ישראל אנגל[11]	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה הקמעונאית	1,132	585	406	246	80	**2,449**	-	-	56
משה לארי[12]	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	1,135	585	389	246	87	**2,442**	962	11.3	23

שנת 2015										
פרטי מקבל התגמולים[2]		תגמולים בעבור שירותים[3]						הלוואות שניתנו בתנאי הטבה[4]		הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
שם	תפקיד	שכר	מענקים[14]	הפרשות סוציאליות[5]	תשלום מבוסס מניות[6]	שווי הטבות נוספות[7]	סך הכל	יתרה ליום 31.12.2015	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	
משה וידמן[8]	יושב ראש הדירקטוריון	2,378	1,475	373	-	123	**4,349**	-	-	27
אלדד פרשר[9]	מנהל כללי	2,384	1,021	901	1,108	145	**5,559**	-	-	32
רחלי פרידמן[13]	יועצת משפטית ראשית, מנהלת החטיבה המשפטית	1,124	526	1,611	418	74	**3,753**	628	3.7	35
דינה נבות[14]	סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	1,136	552	461	610	81	**2,840**	341	4.1	56
משה לארי[12]	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	1,133	560	411	611	82	**2,797**	993	12.8	22

הערות:

(1) התגמולים במונחי עלות לבנק ואינם כוללים מס שכר.

(2) מקבלי התגמולים מועסקים בהיקף משרה של 100%, ואינם מחזיקים בהון הבנק.

(3) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.

(4) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.

(5) כולל פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.

(6) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 23. לדוחות הכספיים.

(7) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.

(8) מר משה וידמן - ביום 8 במרץ 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק בהתאם להסכם ההעסקה שאושר. תקופת ההעסקה, הינה החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה.

בעקבות חקיקת חוק שכר בכירים נדרש לעדכן את תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק שכר בכירים וכן בשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").

לפרטים נוספים בדבר תגמול ליושב ראש הדירקטוריון, ראה ביאור 22 א.1 לדוחות הכספיים. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 15 להלן.

(9) מר אלדד פרשר - ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013.

ביום 4 במאי 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישורה של ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של המנהל הכללי. ביום 10 ביוני 2014 אושרו תנאי הכהונה וההעסקה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

תנאי העסקת המנהל הכללי נקבעו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק לנושאי משרה, כפי שהותאמה להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. מדיניות זו אושרה על ידי ועדת התגמול, דירקטוריון הבנק והאסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר פרשר, המנהל הכללי של הבנק, וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק שכר בכירים ובשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").

לפרטים נוספים בדבר תגמול למנהל הכללי, ראה ביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 15 להלן.

(10) מר דורון קלאוזנר - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 8 בנובמבר 2009 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר קלאוזנר צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר קלאוזנר למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר קלאוזנר לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר קלאוזנר למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לעניין מדיניות תגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3 לדוחות הכספיים. לעניין המענקים, ראה פירוט בסעיף 15 להלן.

(11) מר ישראל אנגל - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 15 ביוני 1999 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר אנגל צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר אנגל למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר אנגל לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר אנגל למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לעניין מדיניות תגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3 לדוחות הכספיים. לעניין המענקים, ראה פירוט בסעיף 15 להלן.

(12)מר משה לארי - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 8 בנובמבר 2009 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר לארי צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר לארי למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר לארי לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר לארי למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לעניין מדיניות תגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3 לדוחות הכספיים. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 15 להלן.

(13) גברת רחלי פרידמן - מועסקת בבנק על פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 1 בינואר 2015 לתקופה בלתי קצובה. משכורתה החודשית של גברת פרידמן צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתה בבנק זכאית גברת פרידמן למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווה כלשהם כנושאת משרה. כמו כן תהיה גברת פרידמן זכאית לכך שעם סיום העסקתה ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא תהיה זכאית גברת פרידמן למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות עם מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. לענין מדיניות תגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3 לדוחות הכספיים. לעניין המענקים, ראה פירוט בסעיף 15 להלן.

(14) גברת דינה נבות - מועסקת בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 5 במרץ 2012 לתקופה בלתי קצובה. משכורתה החודשית של גברת נבות צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתה בבנק זכאית גברת נבות למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, תהיה זכאית גברת נבות לכך שעם סיום העסקתה ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא תהיה זכאית גברת נבות למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לעניין מדיניות תגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3 לדוחות הכספיים. לעניין המענקים, ראה פירוט בסעיף 15 להלן.

(15)מענקים

1.1. מענק ליושב ראש הדירקטוריון

בהתאם לתנאי כהונתו והעסקתו והחל משנת 2016 יושב ראש הדירקטוריון אינו זכאי לתגמול משתנה. בשנת 2015, זכאי יושב ראש הדירקטוריון, בין היתר, למענק כספי שנתי בהיקף של עד 9 משכורות, וזאת על פי נוסחת זכאות שאושרה ובכפוף לתנאי סף המתבססים על שיעור התשואה להון, יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק לשנת המענק. כמו כן, יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי למענק נוסף נדחה, בסמוך לאחר אישור הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2015, בהיקף של עד 9 משכורות, בכפוף לתנאי סף המתבסס על שיעור התשואה להון ועל פי נוסחת זכאות למענק הנדחה, והכל כמפורט בנספח ב' לדוח המיידי בעניין אישור תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון.

נוסחת הזכאות למענק השנתי, כפי שאושרה כאמור לעיל, מבוססת על שלושה (3) יעדים כמותיים, כלל חברתיים, המהווים עד 85% מתקרת המענק האפשרית: שיעור התשואה להון (שמשקלו מתקרת המענק האפשרית 55%), יחס תשואת מניית הבנק לתשואת מדד מניות הבנקים ויחס יעילות תפעולית (שמשקל כל אחד מהם 15% מתקרת המענק האפשרית). כמו כן, כוללת נוסחת המענק השנתי רכיב של מענק בשיקול דעת, המהווה עד 15% מתקרת המענק האפשרית.

בשנת 2015 זכאי יושב ראש הדירקטוריון, בהתאם למדדים הכמותיים בנוסחת הזכאות למענק השנתי, כמפורט בנספח ב' לדו"ח המיידי בעניין אישור תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, למענק בסך של 518 אלפי שקלים חדשים . כמו כן, אישרה ועדת התגמול וכן אישר הדירקטוריון, הענקת מלוא רכיב שיקול הדעת (15% מתקרת המענק האפשרית) ובסך הכל - 246 אלפי שקלים חדשים בגין שנת 2015. אישור רכיב זה של שיקול הדעת מתוך המענק השנתי, טעון אישור האסיפה הכללית של בעלי המניות.

לעניין המענק הנדחה כמצויין לעיל, זכאי יושב ראש הדירקטוריון למענק בהיקף של 3.9 משכורות בגין השנים 2013-2015 המסתכם ב-711 אלפי שקלים חדשים.

1.2. מענק למנהל הכללי

על פי תכנית התגמול של המנהל הכללי, כמפורט בדוח המיידי בעניין תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי, הוא יהיה זכאי, בנוסף לתגמול הוני שהוענק לו ואשר הזכאות לגביו כפופה אף היא לתנאים, למענק כספי אשר יהא מוגבל בסכום של 1,517 אלפי שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 16 באוגוסט 2013 ("תקרת המענק הכספי"), עבור כל אחת מהשנים הקלנדריות 2014-2016. וזאת, בכפוף לכך שיתקיימו בשנת המענק תנאי סף, המתבססים על שיעור התשואה להון, יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק לשנות המענק.

זכאות המנהל הכללי למענק הכספי מותנית, כאמור, בתנאי סף וכן מושתתת על ארבעה (4) מדדים כמותיים, כלל חברתיים: שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס יעילות תפעולית והיחס הממוצע של פקדונות לאשראי, אשר משקלם המצטבר הינו 85% מתוך תקרת המענק הכספי וכן מדד איכותי בשיעור של 15% מתוך תקרת המענק הכספי. לפרטים בדבר תנאי הסף לעניין הזכאות למענק הכספי, תנאי הזכאות למענק הכספי, סמכות הדירקטוריון להפחתת המענק הכספי והוראות לעניין השבת המענק הכספי, ראו נספח ב' לדוח המיידי בעניין תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי. סכום המענק השנתי, אשר המנהל הכללי זכאי לו בגין המדדים

הכמותיים עבור שנת 2016 הינו 842 אלפי שקלים חדשים (בשנת 2015 – 793 אלפי שקלים חדשים). כמו כן, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, סך של 228 אלפי שקלים חדשים בגין המדד האיכותי עבור שנת 2016 (בשנת 2015 – זהה) ובסך הכל 1,070 אלפי שקלים חדשים (בשנת 2015 – 1,021 אלפי שקלים חדשים). בשנת 2016, בעקבות כניסתו לתוקף של חוק שכר הבכירים, הוגבל סך המענק לו זכאי המנהל הכללי לסכום של 678 אלפי שקלים חדשים.

1.3. מענק לנושאי משרה ולמבקרת הפנימית

ביום 19 ביוני 2014, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, ובהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה, אשר אושרה ביום 10 ביוני 2014 על ידי האסיפה הכללית, תכנית תגמול לנושאי המשרה, אשר עניינה, בין היתר, הענקת תגמול הוני ותגמול כספי ("התגמול המשתנה"). הזכאות לתגמול המשתנה מותנית בתנאי סף זהים לתנאי הסף המפורטים בדוח המיידי בעניין תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי וכן מושתתת על ארבעה (4) מדדים כמותיים, כלל חברתיים זהים לאלו שבתכנית התגמול של המנהל הכללי, אשר משקלם המצטבר הינו 80% מתוך תקרת המענק הכספי וכן שני מדדים איכותיים במשקל של 10% כל אחד. המדדים האיכותיים מתייחסים לעמידת כל אחד מנושאי המשרה ביעדים האישיים שנקבעו לו בראשית השנה וכן להערכת תפקודו הכולל של נושא המשרה, בהתאם לשיקול דעת המנהל הכללי, אשר יובאו לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון. באשר למבקרת הפנימית הראשית, הערכת עמידתה ביעדים האישיים והערכת תפקודה ייעשו על ידי ועדת הביקורת, לאחר קבלת המלצת יושב ראש הדירקטוריון ויובאו לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון. דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ולאחר שהובאו בפניו הערכות המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון, לפי העניין, כאמור לעיל, אישר את שיעור הזכאות של נושאי המשרה והמבקרת הפנימית הראשית בגין המדדים האיכותיים (אשר רלוונטי גם לעניין שיעור הזכאות בגין רכיב זה בתגמול ההוני).

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"), לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מיידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה - למעט בקשר לעסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות.

הבנקים קיבלו פטור מדיווח מיידי לגבי עסקאות בנקאיות, שאינן חריגות, ובלבד שיקבעו על ידיהם קריטריונים לעסקאות חריגות וזניחות.

ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה בעבר קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, ואלה אושרו מחדש על ידה ביום 6 בפברואר 2017 כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים, הינה עסקה זניחה:

לעניין סעיף זה - "עסקה" - עסקה עם בעל שליטה או עסקה שלבעל שליטה עניין אישי בה.

א. עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק בהיקף שלא יעלה על 1.5 מיליוני שקלים חדשים לעסקה או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי, לאחר התאמות וניכויים, כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 (להלן - "ההון הפיקוחי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

ב. עסקה לרכישת שירותים, לרבות בתחום הפרסום בטלוויזיה, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שהיקפה לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

ג. עסקאות לשכירת שטחים, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

ד. כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגיל ובתנאי שוק שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים המפורטים להלן תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

א. **עסקת חבות** - עסקת חבות (לאחר ניכויים, כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 312) אשר בעקבותיה סך החבות של כל אחת מקבוצות בעלי השליטה יעלה על 5% מההון הפיקוחי או עסקה אשר בעקבותיה הגידול בחבות של לווה בודד מתוך בעלי השליטה יעלה על 2% מההון הפיקוחי. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, ימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית. המדידה של סך החבות לעניין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.

"קבוצת בעלי שליטה" - בעל שליטה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ביחד עם התאגידים הקשורים אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה.

ב. **פיקדונות** - קבלת פיקדון מבעל שליטה תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה במאוחד יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. סך הפיקדונות בבנק יחושב לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ג. **עסקה בניירות ערך או במטבע חוץ (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל)** - עסקה בניירות ערך או עסקה במטבע חוץ שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ד. **עסקאות אחרות** - כל עסקה אחרת של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים שההכנסות בגינה לבנק עולות על 0.1% מסך ההון הפיקוחי של הבנק.

חריגה זמנית זניחה ולתקופה שאינה עולה על 30 יום לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כעסקה שאינה מהותית, ויינתן גילוי על חריגות אלו בדוח השנתי.

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות דומות עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שייוודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2016					
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות [1]
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	60	5	-	-	65
קרובי קבוצת ורטהיים	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	60	5	-	-	65
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	14	15	-	-	29
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	82	16	-	13	111
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר					
בתי זיקוק לנפט בע"מ	-	85	-	-	85
כימיקלים לישראל בע"מ	-	3	14	-	17
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	-	27	-	-	27
רותם אמפרט נגב בע"מ	-	1	-	-	1
סך הכל קבוצת עופר	96	147	14	13	270

31 בדצמבר 2015					
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות [1]
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-
קרובי קבוצת ורטהיים	10	8	-	-	18
סך הכל קבוצת ורטהיים	10	8	-	-	18
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה					
קרובי קבוצת עופר	77	72	12	14	175
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר					
בתי זיקוק לנפט בע"מ	77	78	-	-	155
כימיקלים לישראל בע"מ	-	-	-	-	-
כרמל אולפינים בע"מ	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת עופר	154	150	12	14	330

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.

ב. פיקדונות

קבוצת בעלי השליטה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	היתרה הגבוהה בשנת 2016
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	61	156
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם	-	-
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	61	156
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	15	22
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	100	206
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר		
בתי זיקוק לנפט בע"מ	195	380
החברה לישראל בע"מ	1,071	1,203
כימיקלים לישראל בע"מ	1	2
גדיש תעשיות פטרוכימיה בע"מ	2	4
סך הכל קבוצת עופר	1,384	1,819

קבוצת בעלי השליטה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	היתרה הגבוהה בשנת 2015
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם	3	19
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים		
אמות השקעות בע"מ	3	5
סך הכל קבוצת ורטהיים	6	24
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	6	30
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	103	241
תאגידים מדווחים בשליטת קבוצת עופר		
מליסרון בע"מ	-	-
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר		
בתי זיקוק לנפט בע"מ	78	78
החברה לישראל בע"מ	195	501
כימיקלים לישראל בע"מ	-	-
כרמל אולפינים בע"מ	1	10
סך הכל קבוצת עופר	383	860

למיטב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

מבנה החזקות - חברות עיקריות [1]:

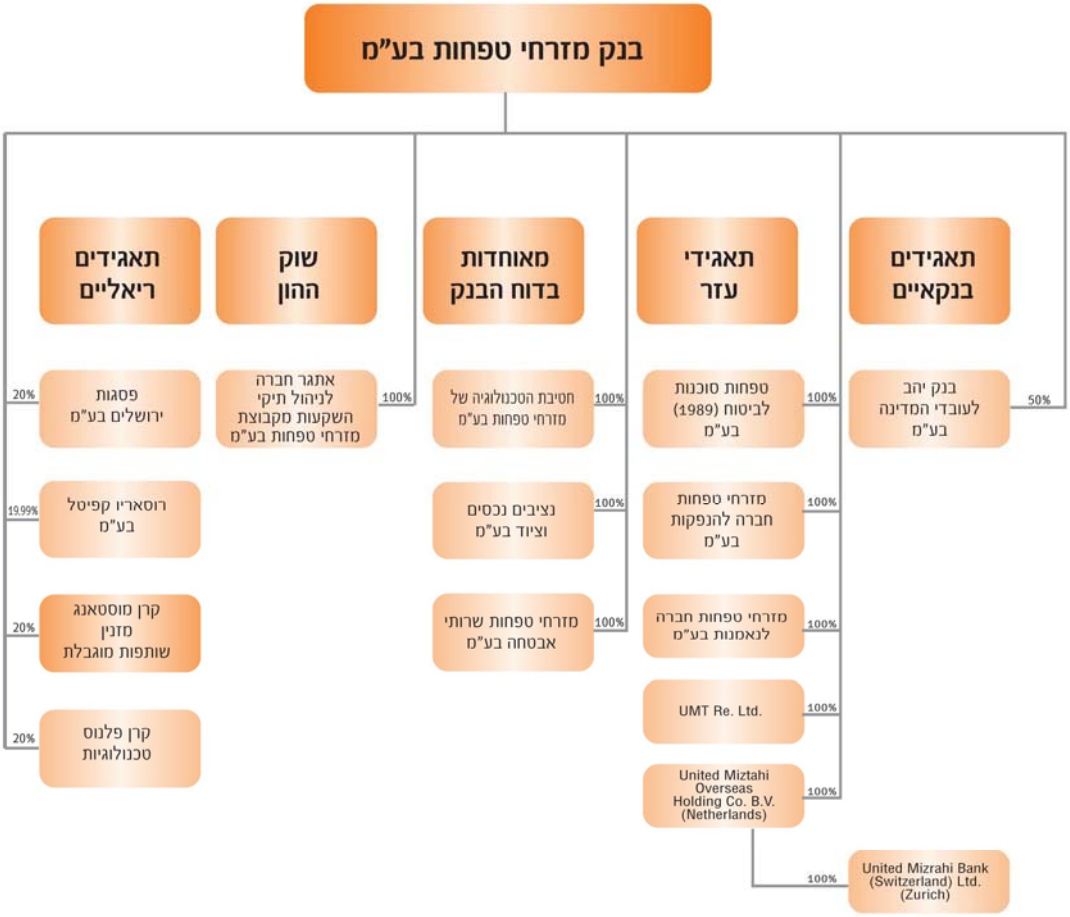

לפרטים נוספים, ראה בביאור 15 לדוחות הכספיים.

[1] לבנק החזקות בחברות נוספות אשר אינן מהותיות לפעילות הבנק

תמצית נתונים עיקריים לפי מבנה הקבוצה

	ליום 31 בדצמבר 2016						
	פעילות בישראל			פעילות בחוץ לארץ			בין חברתי	סך הכל מאוחד
	בנקאות רגילה		אחרות	בנקאות רגילה		אחרות		
	הבנק	חברות בת		הבנק	חברות בת			
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד								
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,051	85	95	83	(6)	-	(42)	1,266
הכנסות ריבית, נטו	3,100	493	31	145	8	-	1	3,778
הוצאות בגין הפסדי אשראי	181	16	-	3	-	-	-	200
הכנסות שאינן מריבית	2,243	137	129	1	8	-	(656)	1,862
מזה: עמלות	1,167	135	108	13	16	-	(6)	1,433
הוצאות תפעוליות אחרות	3,371	476	32	55	20	-	(655)	3,299
מזה: משכורות והוצאות נלוות	1,768	232	20	37	12	-	2	2,071
נתונים עיקריים מהמאזן								
מזומנים ופקדונות בבנקים	220,643	14,502	24,607	2,709	582	-	(221,318)	41,725
ניירות ערך	9,099	29	-	1,134	-	-	-	10,262
אשראי לציבור, נטו	159,179	8,931	-	2,970	261	-	-	171,341
פקדונות מבנקים	195,723	33	-	1,911	1	-	(196,131)	1,537
פקדונות הציבור	177,705	20,273	-	4,779	493	-	(24,998)	178,252
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	3,270	793	23,544	-	-	-	(573)	27,034

	ליום 31 בדצמבר 2015						
	פעילות בישראל			פעילות בחוץ לארץ[1]			בין חברתי	סך הכל מאוחד
	בנקאות רגילה		אחרות	בנקאות רגילה		אחרות		
	הבנק	חברות בת		הבנק	חברות בת			
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד								
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	927	120	84	59	4	-	(60)	1,134
הכנסות ריבית, נטו	2,963	431	28	105	6	-	1	3,534
הוצאות בגין הפסדי אשראי	200	11	-	-	-	-	-	211
הכנסות שאינן מריבית	2,165	205	118	15	20	-	(665)	1,858
מזה: עמלות	1,168	135	100	12	17	-	(6)	1,426
הוצאות תפעוליות אחרות	3,349	433	30	58	21	-	(665)	3,226
מזה: משכורות והוצאות נלוות	1,658	212	22	39	12	-	1	1,944
נתונים עיקריים מהמאזן								
מזומנים ופקדונות בבנקים	185,326	14,299	21,579	2,297	592	-	(193,604)	30,489
ניירות ערך	10,727	31	-	1,077	10	-	-	11,845
אשראי לציבור, נטו	148,183	7,943	-	2,795	283	-	-	159,204
פקדונות מבנקים	169,971	74	-	2,633	41	-	(171,553)	1,166
פקדונות הציבור	160,970	19,415	-	3,553	488	-	(22,046)	162,380
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	3,127	550	20,592	-	-	-	(550)	23,719

(1) כולל השפעת הפרשי שער חליפין.

בעלי השליטה

למיטב ידיעתם של הבנק והדירקטורים, החזקות בעלי השליטה במניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2016, הינן כדלקמן:

	המחזיק	מספר המניות	שיעור מההון ומכוח ההצבעה
קבוצת ורטהיים	M.W.Z. (Holdings) Ltd.[1]	20,585,785	8.87
	F & W (שותפות רשומה)[2]	30,172,844	13.00
	סך הכל קבוצת ורטהיים	50,758,629	21.87
קבוצת עופר	כ.א.ב.מ. בע"מ[3]	7,193,594	3.10
	ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ[4]	7,814,717	3.37
	ע.א.ב.מ. בע"מ[5]	15,428,435	6.65
	עופר השקעות בע"מ[6]	14,291,819	6.16
	עופר סחף בע"מ[7]	7,477,642	3.22
	סך הכל קבוצת עופר	52,206,207	22.50
	סך הכל אחזקות בעלי שליטה	102,964,836	44.37
סך הכל מניות מונפקות של הבנק		232,068,508[8]	100.00

(1) חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי דוד ורטהיים (63%) ודרורית ורטהיים (37%).

(2) שותפות רשומה, אשר מוחזקת על ידי מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים בשיעור של 1% (לפי יחס חלוקה של 63% ו-37%, בהתאמה) ועל ידי אם דבליו זד (99%).

(3) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ, שהינה חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי עופר אחזקות נכסים בע"מ (89.1%) ועל ידי נכסי תעשיה נצרת בע"מ (10.9%). נכסי תעשיה נצרת בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ. עופר אחזקות נכסים בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר אחזקות (1989) בע"מ ("עופר אחזקות"). עופר אחזקות הינה חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי עיזבון יולי עופר ז"ל (כ-36.67%), ליאורה עופר (15%), דורון עופר (15%) ול.י.ן (אחזקות) בע"מ (כ-33.33%) (ראה גם הערת שוליים 4 ו-6 להלן).

(4) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ ("ל.י.ן."), שהינה חברה פרטית המוחזקת על ידי נאמנות זרה שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר אייל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%). הנאמנות הזרה העניקה למר אייל עופר יפוי כח בהצבעות באסיפות הכלליות של ל.י.ן. בכל הנוגע לנושאים הקשורים להיתר השליטה בבנק, למניות הבנק המוחזקות במישרין ובעקיפין על ידי ל.י.ן., למינוי דירקטורים בבנק ובכל ענין הקשור לבנק. יפוי הכח מעניק לאייל עופר סמכות מלאה לפעול בעניינים האמורים על פי שיקול דעתו.

(5) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר אחזקות נכסים בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר אחזקות (ראה גם הערת שוליים 3 לעיל).

(6) חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי ליאורה עופר (51.67%), דורון עופר (15%) ול.י.ן. (33.33%) (ראה גם הערת שוליים 4 לעיל).
עד לפטירתו של מר יולי עופר ז"ל, היה יולי עופר ז"ל ביחד עם החזקותיהם של ילדיו, ליאורה עופר ודורון עופר, בעל השליטה בעופר השקעות ובעופר אחזקות. בעקבות פטירתו של מר יולי עופר ז"ל, ביום 11 בספטמבר 2011, היוו מניות עופר השקעות ועופר אחזקות שהוחזקו על ידו חלק מעיזבונו.
ביום 18 בדצמבר 2013 ניתן צו קיום צוואה על ידי בית המשפט לענייני משפחה בעניין צוואתו של מר יולי עופר ז"ל. ביום 30 בינואר 2014 הוגשה הודעת ערעור על פסק הדין האמור לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים. ביום 16 בנובמבר 2015, דחה בית המשפט המחוזי, פה אחד, את הערעור האמור וצו קיום הצוואה הפך לחלוט.
כפי שנמסר לבנק מעופר השקעות, בהתאם להודעת מנהלי העיזבון של יולי עופר ז"ל (להלן: "מנהלי העיזבון") לעופר השקעות ובעקבות החלטות של בית המשפט לענייני משפחה בקשר עם חלוקת נכסי עיזבון יולי עופר ז"ל, ביום 28 בספטמבר 2016, תוקן מרשם בעלי המניות של עופר השקעות, כך שהגברת ליאורה עופר נרשמה כבעלים של המניות שהחזיק יולי עופר ז"ל בעופר השקעות (המהוות כ-36.67% מהון מניות של עופר השקעות).
לפיכך, שיעור ההחזקות בעופר השקעות נכון למועד זה הינו: ליאורה עופר: כ-51.67%; דורון עופר 15%; ל.י.ן (אחזקות) בע"מ: כ-33.33%.
עוד צוין כי בהתאם לאמור בהודעת מנהלי העיזבון, מנהלי העיזבון ימשיכו להחזיק בשלב זה במניות שהוחזקו על ידי יולי עופר ז"ל בעופר אחזקות (המהוות כ-36.67% מהון המניות של עופר אחזקות). עם קבלת אישור בנק ישראל יתוקן מרשם בעלי המניות של עופר אחזקות כך שהגברת ליאורה עופר תירשם כבעלים של המניות שהחזיק יולי עופר ז"ל בעופר אחזקות.

(7) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.

(8) לא כולל 2,500,000 מניות רדומות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית במהלך שנת 2009.

הסכמים בין בעלי המניות

בין ע.א.ב.מ. בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ ול.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מצד אחד (להלן: "קבוצת עופר") לבין פיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה), מצד שני (להלן: "קבוצת ורטהיים"), נחתם ביום 6 באוקטובר 1994 הסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

קבוצת עופר

ביום 17 בינואר 2013, התקבלה בבנק הודעה, מטעם עופר השקעות בע"מ (להלן: "עופר השקעות"), בעניין היתר מיום 15 בינואר 2013 שנתן נגיד בנק ישראל, לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבנק, על ידי "קבוצת עופר" (כמשמעותה בהיתר השליטה - דהיינו, ה"ה אייל עופר, דורון עופר, ליאורה עופר ועיזבון המנוח יולי עופר ז"ל המנוהל על-ידי מנהלי עיזבון זמניים, עורכי הדין צבי אפרת וראובן בכר) וקבוצת ורטהיים (דהיינו, מר משה ורטהיים), לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "ההיתר החדש"). לענין זה, ראה דוח שפרסם הבנק ביום 17 בינואר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-016320). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוח האמור.

עד מועד קבלת ההיתר החדש החזיקה קבוצת עופר במניות הבנק (מניות גרעין השליטה ומניות שאינן מהוות גרעין שליטה), באמצעות עופר השקעות וחברות בבעלותה וכן באמצעות ל.י.ן (אחזקות) בע"מ (להלן: "ל.י.ן") וחברה בת שלה. עם קבלת ההיתר החדש, נכנס לתוקף מתווה שינוי מבנה ההחזקות בבנק, אשר מתייחס רק להחזקות מניות הבנק על ידי עופר השקעות, להפרדת ההחזקה במניות גרעין השליטה בבנק משאר פעילותה של עופר השקעות לרבות החזקת נכסי הנדל"ן (להלן: "שינוי המבנה החדש"). שינוי המבנה החדש כולל העברה של מניות גרעין השליטה בבנק (שהוחזקו בעקיפין על ידי עופר השקעות) להחזקה עקיפה של חברה אחות של עופר השקעות, עופר אחזקות (1989) בע"מ (להלן: "עופר אחזקות"). כתוצאה משינוי המבנה החדש, עופר השקעות, במישרין ובאמצעות חברה בת, תמשיך להחזיק במניות רגילות של הבנק (שאינן מהוות גרעין שליטה). לפרטים נוספים, ראה גם הערת שוליים מספר 6 בטבלת השליטה בקבוצת הבנק לעיל.

הסכם שיתוף פעולה חדש בין יחידי קבוצת עופר והתאגידים בשליטתם

כפי שנמסר לבנק מעופר השקעות, עם קבלת ההיתר החדש ויישום שינוי המבנה החדש, נכנס לתוקפו הסכם שיתוף פעולה חדש בין יחידי קבוצת עופר והתאגידים בשליטתם, המחזיקים במישרין ובעקיפין במניות הבנק. הסכם שיתוף הפעולה החדש בא במקום ההסכמים הקודמים בין הצדדים. בהסכם האמור הוסכם, כי היחסים הנוגעים להחזקות בבנק, לשליטה בבנק ולזכויות הניהול בין "קבוצת יולי" (מקבלי היתר השליטה ממשפחת יולי עופר ז"ל, לרבות מנהלי עזבונו, בין זמני/ים ובין קבוע/ים, וזאת עד לחלוקת מניות יולי עופר ז"ל) (להלן:"קבוצת יולי") לבין ל.י.ן (אשר בה לאייל עופר יפוי כוח לפעול בענייני הבנק), יהיו על בסיס 50/50, ולפיכך מכסת הדירקטורים של קבוצת עופר תתחלק שווה בשווה בין ל.י.ן לבין קבוצת יולי, וכן לא יתקבלו החלטות בקבוצת עופר בכל נושא ועניין הנוגעים לבנק, אלא בהסכמה משותפת של ל.י.ן וקבוצת יולי. לפרטים נוספים ראה סעיף 3 לדיווח מיידי של הבנק, מיום 17 בינואר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-016320). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוח האמור.

עוד צויין בהודעה של עופר השקעות לבנק, כי עופר השקעות ועופר סחף בע"מ (שימשיכו להחזיק במניות הבנק שאינן מניות גרעין שליטה), התחייבו במסגרת הסכם שיתוף הפעולה החדש, כי הן תפעלנה בהתאם להוראות היתר השליטה, כפי שיהיה מעת לעת, ככל שרלבנטיות עבורן, ובכלל זה, כי הפעלת זכויות ההצבעה בגין מניות הבנק המוחזקות על ידן, תיעשה אך ורק בהתאם למה שהוחלט ביחס להפעלת זכויות ההצבעה בגין מניות גרעין השליטה. כמו כן, החברות הנ"ל התחייבו כי ככל שמניותיהן תוצענה בעתיד לציבור, התחייבותן האמורה תקבל ביטוי בתשקיף שיפורסם לציבור. לפרטים נוספים, ראה גם הערת שוליים מספר 6 בטבלת השליטה בקבוצת הבנק לעיל.

קבוצת ורטהיים

ביום 17 בפברואר 2013 הודיע מר משה (מוזי) ורטהיים לבנק כי העניק לילדיו במתנה את מניותיו והחזקותיו בתאגידים המחזיקים במניות הבנק והשותפים לגרעין השליטה בו, אם.דבליו.זד (אחזקות) בע"מ ואף אנד דבליו (שותפות רשומה), כדלקמן: למר דוד ורטהיים 63% מהחזקותיו ולגברת דרורית ורטהיים 37% מהחזקותיו.

על פי הודעת מר משה ורטהיים לבנק, כפופה העברת המניות, בין היתר, לקבלת היתר שליטה מאת נגיד בנק ישראל לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

ביום 18 בינואר 2015 התקבלה בבנק הודעה מטעם מר ורטהיים, על פיה ממכתב שהתקבל ביום 15 בינואר 2015 מהפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, עולה כי על רקע טעמים משפטיים ופרוצדורליים, הפיקוח על הבנקים אינו יכול להמליץ לנגידת בנק ישראל ליתן את ההיתר המבוקש. יחד עם זאת, מאז קבלת המכתב כאמור, מתקיימים מגעים עם בנק ישראל לשם הסדרת הנושא.

ביום 31 באוגוסט 2016 הלך מר משה (מוזי) ורטהיים ז"ל לעולמו.

ביום 27 בדצמבר, 2016, הודיעה נגידת בנק ישראל, ד"ר קרנית פלוג, למר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים כי היתר השליטה בבנק שניתן למר משה ורטהיים ז"ל בטל וכי הוראות היתר שליטה זה תחולנה על מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים ממועד הודעת הנגידה, כאילו החזיקו באמצעי השליטה בבנק על פי היתר שליטה והחזקה כדין. על פי הודעת הנגידה יראו במר דוד ורטהיים ובגברת דרורית ורטהיים, בשינוים המחוייבים, כמי שבאים במקומו של מר משה ורטהיים ז"ל בכל הקשור להסכם ההצבעה. לפרטים נוספים בדבר הודעת הנגידה שהתקבלה בבנק, ראו דוח שפרסם הבנק ביום 28 בדצמבר 2016 (מס' אסמכתא 2016-01-092391).

הסכם בעלי מניות אשר נחתם בין מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים והתאגידים בבעלותם המחזיקים במניות הבנק ושותפים לגרעין השליטה בו, אם דבליו זד ואף אנד דבליו, ביום 26 ביוני 2015, מסדיר את יחסיהם של מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים בתאגידי ההחזקה ובעקיפין את אופן הפעלת אמצעי השליטה שלהם בבנק. במסגרת הסכם בעלי המניות, נקבעו הסדרים ועקרונות שונים. אשר להסכם השליטה עם "קבוצת עופר", נקבע בהסכם בעלי המניות כי זהות נציג "קבוצת ורטהיים" בבנק תיקבע על ידי דירקטוריון אם דבליו זד ברוב רגיל. כן הוסכם על ידי הצדדים האופן בו יחליטו על מומלצים לכהונה כדירקטורים בבנק (שאינם דירקטורים חיצוניים), כאשר בהתאם למצבת ההחזקות הנוכחית של הצדדים בתאגידי ההחזקה, דוד ורטהיים זכאי להחליט על זהות מרבית מומלצי קבוצת ורטהיים לכהונה כדירקטורים בבנק, ודרורית ורטהיים זכאית להמליץ על היתרה. לפרטים נוספים ראה דוח שפרסם הבנק ביום 5 בינואר 2017 (מס' אסמכתא: 2017-01-002452).

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2016 הינה 872 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 915 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2015.

בשנת 2017 לא צפויות השקעות חריגות ברכוש קבוע ומתקנים (בניינים, מקרקעין, ציוד, ריהוט וכלי רכב).

לפרטים נוספים על הרכוש הקבוע בקבוצה ראה ביאור 16 - "בנינים וציוד" בדוחות הכספיים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שייקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה דוח הדירקטוריון וההנהלה, בפרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון.

לפרטים בדבר החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. כמו כן, הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשוויץ ובאיחוד האירופי.

הבנק פועל רבות לפיתוח יכולותיו הטכנולוגיות וזרת כמענה להתפתחות בפעילותו העסקית ולצורך עמידה בתכנית האסטרטגית.

יתרת ההיוון של עלויות פיתוח תוכנה נכללת בדוחות הכספיים במסגרת סעיף בניינים וציוד.

לפרטים בדבר הטיפול בעלויות פיתוח תוכנה דוחות הכספיים לרבות אורך החיים שלהן ראה ביאור 1 ד. 8 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

לפרטים בדבר החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הון אנושי

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי (פרט לחטיבת הביקורת הפנימית הכפופה ליושב ראש הדירקטוריון), כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס', ווידאו צ'ט).

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים גיאוגרפית. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור מימון וסחר בינלאומי ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגביה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר בשוקי הכספים וההון, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים וזרים, וכן סקטור תפעול מידע ושרות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "משרד אחורי" (Back Office). כן אחראית החטיבה על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה ועל תחום הבנקאות הפרטית, בין היתר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ, והשלוחות והחברות הבנות בחוץ לארץ.

חטיבת טכנולוגיית המידע - אחראית לתחום טכנולוגיות המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות - החטיבה כוללת את אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, אגף תכנון וכלכלה, שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות. עוד באחריות החטיבה תחום ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה. כמו כן, כוללת החטיבה את היחידות המטפלות בייעוץ הפנסיוני ובייעוץ הפיננסי המוצעים ללקוחות. במסגרת פעילותה, אחראית החטיבה גם על החברות הבנות הפועלות בשוק ההון, בין היתר: אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, וכן על סקטור קופות הגמל.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את יחידות בקרת הסיכונים השונים של הבנק, (ביניהם: שוק, ריבית, נזילות, אשראי ונגזרים), ובמסגרתה מנוהלים גם הסיכונים התפעוליים של הבנק. החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. במסגרת החטיבה פועלים קצין הציות הראשי של הבנק ומחלקת האנליזה שתפקידה לגבש המלצה בלתי תלויה למתן אשראי וחוות דעת לגבי הסיכונים הכרוכים בו.

חטיבת משאבי אנוש ומינהל - במסגרת חטיבה זו נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה מינהל והתייעלות (כולל נכסים, בינוי ורכש) ותחום הביטחון והאבטחה (כולל מרכז המזומנים והבלדרות).

חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושירותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי של הבנק, על הנהלת החשבונות, הגזברות וחשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה לסיווג אשראי ולקביעת הפרשה להפסדי אשראי.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

תרשים המבנה הארגוני של הבנק

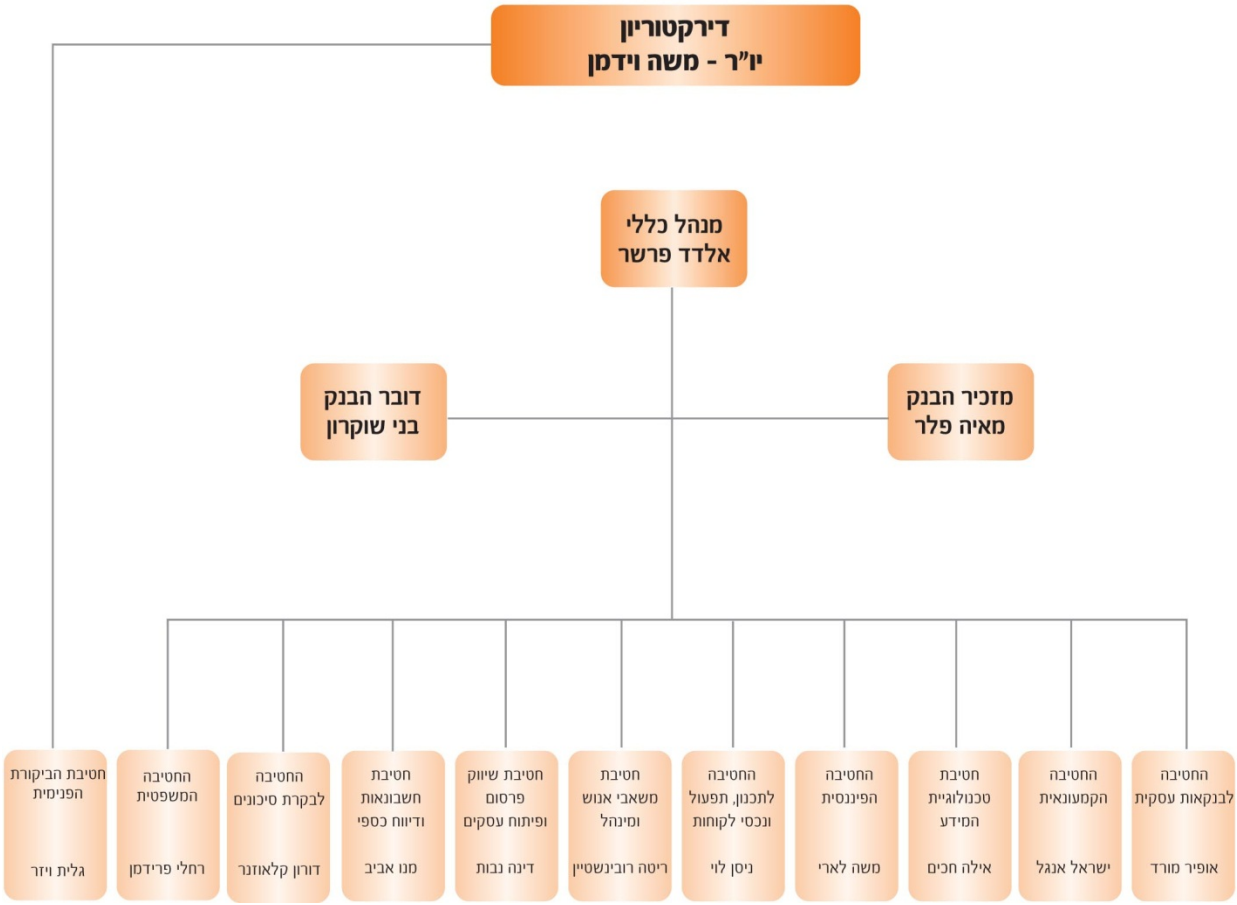

מדיניות אגף משאבי אנוש

הנהלת הבנק רואה בעובדי ומנהלי הבנק נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות. מחויבות זו באה לידי ביטוי ביישום שלושה עקרונות מרכזיים בפעילות הבנק:

- יצירת סביבת עבודה מכבדת – הבנק רואה בעובדיו ומנהליו שותפים להצלחתו ועל כן פועל לקידומם תוך יצירת סביבת עבודה תומכת.
- דאגה לזכויות העובדים - הבנק מקפיד לשמור על זכויות כלל עובדיו, לצד שמירה על זכותם להתאגד. הבנק מעניק לעובדיו תנאי עבודה טובים יותר מהנדרש על פי חוקי העבודה.
- דאגה לרווחת העובדים - רווחת העובדים מנוהלת בדרכים הבאות: יצירת מעטפת רווחה לעובדי הבנק ובני משפחותיהם, תכנית נרחבת לשמירה על בריאות העובדים, הנהגת תרבות ארגונית מוקירה ונתינת אפשרויות לפעילות בשעות הפנאי, מתוך הבנה כי איזון זה יוצר ערך עבור העובד והבנק כאחד.

הבנק פועל באופן שוטף לקידום שוויון בסביבת העבודה. זאת, מתוך ההכרה בחשיבותו העליונה של ערך השוויון. הבנק אינו מפלה אף עובד או עובדת על בסיס השתייכות לדת, לאום, גזע, מוצא, מין או כל מאפיין אחר.

התפתחויות משמעותיות

- לפרטים בדבר תכנית ההתייעלות ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון וההנהלה וכן, ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.
- כחלק מהאסטרטגיה של הבנק להתרחבות במגזרי אוכלוסייה שונים, במיקוד במגזר הערבי והחרדי, פעל הבנק לגיוס עובדים ממגזרים אלו.
- כחלק לשיוון הזדמנויות וכחלק מההיערכות להטמעת החוק להעסקת אנשים עם מוגבלויות, אושרה מדיניות בנושא והבנק פועל לפיה.
- כחלק מדאגה לבריאות העובדים הבנק הרחיב את מעגל הזכאים לבדיקות סקר רפואיות ומימן בדיקות אלו לכלל העובדים מעל גיל 40.

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות נלוות, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאוחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, המספקות את שירותי המחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

	2016					
				חברות	חברות	
		סניפים	סך הכל	מאוחדות	מאוחדות	סך הכל
	בבנק	בחו"ל	הבנק	בארץ	בחו"ל	הקבוצה
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2015	5,072	64	5,136	982	23	6,141
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי	5,078	64	5,142	938	23	6,103

	2015					
				חברות	חברות	
		סניפים	סך הכל	מאוחדות	מאוחדות	סך הכל
	בבנק	בחו"ל	הבנק	בארץ	בחו"ל	הקבוצה
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2015	5,040	61	5,101	923	23	6,047
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי	4,982	60	5,042	895	24	5,961

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות[1][2]:

	ליום 31 בדצמבר	
מגזר פעילות	2016	2015
משקי בית	3,718	3,675
בנקאות פרטית	129	130
עסקים קטנים	1,156	1,108
בנקאות מסחרית	254	263
בנקאות עסקית	551	526
ניהול פיננסי	333	345
סך הכל	6,141	6,047

(1) ההתפלגות הינה לפי מגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה". לפרטים ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.
(2) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים:

- הטיפול בפרט, כולל: גיוס, ליווי בכניסה לתפקיד ובמהלך חיי העובד, ועד שלב הפרישה.
- פיתוח המשאב האנושי במהלך העבודה השוטפת באמצעות הכשרות ותהליכי פיתוח אישי וקבוצתי.

הבנק משקיע בפיתוח המשאב האנושי הן באמצעות הקניית מיומנויות בנקאיות, רגולטוריות, התנהגותיות וניהוליות חדשות, והן באמצעות שימור ידע ומיומנויות קיימים. זאת באמצעות פעילויות הדרכתיות במהלך חיי העובד בארגון, החל מכניסה לתפקיד, דרך מסלולי קידום, השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

בשנת 2016 מרכז ההדרכה המשיך להטמיע את תפיסת "ארגון לומד" - במסגרתו המנהלים והעובדים מתייחסים ללמידה כאל פעילות מתמשכת המתקיימת גם בעמדת העבודה. מנהלי היחידות מובילי שינויים ארגוניים ואחראיים על מקצועיות העובדים שלהם באמצעות חניכה אישית. שיטות הלימוד בבנק הינן מגוונות, כגון: הדרכות פרונטליות במרכז ההדרכה, הדרכות אישיות / הטמעות ביחידות, למידה פרונטלית ביחידה (במהלך ישיבות צוות), לומדות, חניכה מקצועית וניהולית, סרטונים, משחקים ועוד.

האגף לפיתוח ארגוני והדרכה בבנק פועל באמצעים מגוונים לפיתוח ערוצי תקשורת פנים ארגוניים ברמת הכלל, ובנוסף - קיום תהליכי הערכה ומשוב, כשכל עובד מקבל משוב אישי על ביצועיו בשנה החולפת.

הוצאות ההדרכה בשנת 2016 הסתכמו ב-14 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 10 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015.

במהלך שנת 2016 השתתפו כלל עובדי הבנק בהדרכות (פרונטליות ומתוקשבות) בהיקף כולל של 35,275 ימי הדרכה, לעומת 31,191 ימי הדרכה בשנת 2015.

לפרטים נוספים בדבר ניהול המשאב האנושי ראה גם דוח אחריות תאגידית לשנת 2015 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

א. **ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").

ב. **ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). האירגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.

ג. **ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף הסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, על ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).

ד. **נציגות עובדי בנק יהב** - המוסמכת לחתום בשם עובדי בנק יהב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יהב.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שכר.

הסכמי שכר

לפרטים בדבר הסכמי שכר ראה פרק התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה פרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד. כמו כן, מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר. תוספת הותק, מגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-26 שנות עבודה בבנק.
- רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.
- רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכונו של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן. במציאות של אינפלציה חד ספרתית נמוכה, מביאים גורמים אלה לעלייה בשכר הריאלי, וזאת אף בהעדר עדכון להסכם השכר.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות וכן ברכיב הבונוס (המענק), ביחס אליהם מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק, המאושרות בדירקטוריון, מדי שנה. החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

הסכם קיבוצי מיוחד

ביום 11 באפריל 2006 חתמו ארגון העובדים והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד שהיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2010. ביום 16 בספטמבר 2009 הוארך הסכם קיבוצי זה עד ליום 31 בדצמבר 2015.

עיקרי ההסכם הינם הארכת תוקף חוקת העבודה, שקט תעשייתי ותוכנית פרישה מרצון.

בין הבנק לארגון העובדים מתקיים הליך משא ומתן לחידוש הסכם השכר לשנים 2016-2020.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

ביום 16 ביוני 2014 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2013-2017. ההסכם כולל בעיקרו הרחבה הדרגתית של דמי הניהול ב-2% לשנה עבור השנים 2014-2017, הצמדת תעריף ההבראה למדד המחירים לצרכן, הכללת דמי ההבראה כבסיס להפרשות לקרן השתלמות, הארכת תוקף ההסכמים בנושאים אחרים ושקט תעשייתי עד ליום 31 בדצמבר 2017.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003 ו-2006 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזי עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה" או "החברה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.

לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

הסכמים מהותיים

א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה סעיף ההון האנושי לעיל.

ב. כתבי התחייבויות לשיפוי. לפרטים, ראה ביאור 26 ג. (9-4) לדוחות הכספיים.

ג. הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל, להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג.13 לדוחות הכספיים.

ד. התקשרות בנק יהב עם חברה בינלאומית, להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ של מערכת זו. לפרטים ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ה. הלוואות מוכוונות ללווים זכאי משרד הבינוי והשיכון. לפרטים ראה פרק מגזר משקי הבית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ו. מכרז עסקים קטנים. לפרטים ראה פרק מגזר עסקים קטנים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ז. מכרז לניהול כספי הפיקדון לעובדים זרים. לפרטים ראה פרק מגזר משקי הבית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ח. מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות - לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוקים ותקנות

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016. בהתאם לחוק, אשר הוראותיו לגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו החל מתום שישה חדשים מיום פרסומו, התקשרות עם נושא משרה בכירה או עובד בתאגיד פיננסי באשר לתנאי כהונתו או העסקתו, הכוללת מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו, כפי שחושבה למועד האישור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, צפויה לעלות על שני מיליון וחצי שקלים חדשים בשנה, טעונה הליכי אישור מיוחדים (לרבות אישור האסיפה הכללית ברוב מיוחד). כמו כן נקבע, כי תנאי לאישור התקשרות עם עובד כאמור, הוא שהיחס בין ההוצאה החזויה הנ"ל לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששילם התאגיד הפיננסי, במישרין או בעקיפין, לעובד בתאגיד, קטן מ- 35.

בנוסף, קבע החוק תיקון לפקודת מס הכנסה, על פיו עלות השכר לנושא משרה או עובד אחר בתאגיד פיננסי, מעבר לתקרה מתואמת של שני מיליון וחצי שקלים חדשים בשנה, לא תותר בניכוי מהכנסתו החייבת במס של התאגיד הפיננסי, באופן שרף התקרה המותאמת, כאמור לעיל, יופחת בהתאמה בסכום ההוצאה מעבר לתקרה זו. עוד נקבע, כי לעניין חישוב עלות השכר כאמור, יראו את ההוצאה בשל מענקי פרישה, כאילו הוצאה בחלקים שנתיים שווים בשנות העבודה שבשלהן משולמת ההוצאה.

במסגרת החוק נקבעה חובת דיווח של התאגידים הפיננסים לרשות המיסים, בגין כל נושא משרה או עובד, אשר עלות השכר המשולמת לו כאמור, עולה על שני מיליון וחצי שקלים חדשים.

על רקע אי הבהירות הקיימת ביחס לפרשנותו של החוק בכל הקשור לזכויות העבר של העובדים ובמטרה לתת לנושאי המשרה בבנק שהות נוספת לצורך בחינת המצב המשפטי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 20 ביוני 2016, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול והמלצת ועדת הביקורת לגבי המבקרת הפנימית הראשית, לוותר על חלק מתקופה ההודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, באופן שתקופת ההודעה המוקדמת תעמוד על 45 ימים, במקום 3 חדשים (ולגבי נושאת משרה אחת במקום 6 חדשים) על פי הסכמי ההעסקה, ובלבד שההודעה המוקדמת תימסר לבנק עד תום שנת 2016. עוד נקבע, כי החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת ההודעה המוקדמת תחזור להיות בת 3 או 6 חדשים, לפי העניין.

ביום 21 בספטמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר החלטת ועדת התגמול, כי כפועל יוצא מיישום הוראות החוק, יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי לא יהיו זכאים לתגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על סכום התקרה שנקבעה בסעיף 2 (א) בחוק- שני מיליון וחצי שקלים חדשים. זאת, לתקופת ביניים, החל מיום 12 באוקטובר 2016 (מועד תחילתו של חוק התגמול, לעניין ההתקשרויות האמורות) או ממועד אחר שייקבע לעניין זה בהתאם לפסיקת בג"צ (אם ייקבע), לפי המאוחר, ועד למועד שבו יאושרו למנהל הכללי וליושב ראש הדירקטוריון תנאי כהונה והעסקה התואמים את הוראות חוק התגמול, על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק. לגבי התקופה אשר הסתיימה ביום 11 באוקטובר 2016, נותרו על כנם תנאי ההעסקה של יושב ראש דירקטוריון הבנק והמנהל הכללי, אשר היו בתוקף עד מועד תחילתו של חוק התגמול.

בגין תקפן של הוראות החוק האמור הוגשו על ידי איגוד הבנקים ואיגוד חברות הביטוח, עתירות לבג"צ כנגד כנסת ישראל, שר האוצר ואחרים. ביום 27 ביולי 2016, ניתן על ידי בית המשפט העליון צו על תנאי, המופנה כנגד המשיבים, אשר מורה להם לבוא וליתן טעם עד ליום 29 באוגוסט 2016 בקשר עם הוראות החוק השונות. כמו כן נקבע, כי יוותר על כנו צו ביניים שניתן ביום 11 ביולי 2016, ואשר על פיו עובדים בתאגידים הבנקאיים שיודיעו על התפטרותם בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכויותיהם בגין סיום יחסי עובד מעביד.

ביום 29 בספטמבר 2016, ניתן פסק דין בעתירות, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי הסעדים המבוקשים בעניין חוקתיות הוראות סעיפים 2(ב), 4(1) ו- 6(א) לחוק נדחים וכן נקבע כי מגבלת היחס תחול רק על הוצאות חזויות בשל תגמולים בעד עבודה בעתיד. תקפו של צו הביניים שניתן ביום 11 ביולי 2016 הוארך עד ליום 1 בינואר 2017.

תנאי כהונה והעסקה של יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי של הבנק, אשר הותאמו למגבלות חוק התגמול (קרי: היחס בין ההוצאה החזויה בשל התגמול שלהם, כהגדרתו בחוק, לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר ששילם הבנק, לפי עלות משרה מלאה, במישרין או בעקיפין, קטן מ- 35), אושרו על ידי האסיפה הכללית ביום 14 בפברואר 2017.

ליישום החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק לתיקון פקודת הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016 ותקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016

ביום 14 ביולי 2016, פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו- 2016 ("החוק"). חוק זה נועד לאפשר למדינת ישראל ליישם את הסכם ה-FATCA ו"הסכמי יישום" אחרים כהגדרתם בחוק (הסכמים לצורך יישום חילופי מידע מכוח הסכם בין לאומי, המבוסס על הנוהל לחילופי מידע אוטומטיים של חשבונות פיננסיים שפרסם ארגון ה-OECD). עיקרי החוק:

החוק קובע, כי על מוסדות פיננסים לדרוש מידע מבעלי חשבונות, או ממי שמבקש להיות בעל חשבון, לרבות ישויות ובעלי שליטה ולבצע בדיקות לשם בירור זהותם ומדינת תושבותם לצרכי מס, או אזרחותם לצרכי יישום הסכם ה-FATCA או הסכם יישום אחר, הכל בהתאם להוראות שתקבענה על ידי שר באוצר.

בהתאם לחוק, על מוסד פיננסי להעביר למנהל ברשות המיסים ("המנהל") מידע בדבר לקוחות וחשבונות, אשר על המנהל להעביר לרשות מס במדינה זרה, כפי שיקבע שר האוצר בתקנות.

החוק מעניק סמכות לשר האוצר לקבוע הוראות בדבר מתן הודעה, שעל מוסד פיננסי ישראלי להעביר ללקוחות, שמידע עליהם ועל חשבונות שבבעלותם צפוי להיות מועבר למנהל לצורך העברתו לרשות מס זרה. כן מעניק החוק סמכות לשר האוצר לקבוע מצבים ותנאים, שבהתקיימם יסגור המוסד הפיננסי חשבון שנפתח מיום 30 ביוני 2014, אשר לגביו לא עלה בידי המוסד הפיננסי לקבל הצהרות או מסמכים.

החוק קובע, כי המנהל רשאי להטיל עיצום כספי על מוסד פיננסי או על אדם, אשר לא ערכו הליכי זיהוי כנדרש בהתאם לחוק, או לא העבירו מידע, או העבירו מידע חלקי למנהל אודות חשבונות המנוהלים אצל המוסד הפיננסי.

במסגרת החוק לתיקון פקודת הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, נקבעו גם תיקונים לחוק איסור הלבנת הון.

תחילתו של החוק ביום פרסומן של התקנות מכוחו. תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו- 2016 פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016. התקנות מתייחסת, בין היתר, לנושאים המפורטים בחוק: בדיקות נאותות שעל המוסד הפיננסי לבצע, סיווג החשבונות ואופן הדיווח על ידי המוסד הפיננסי למנהל, וכן קובעות הוראות מעבר לעניין הכרה בישות כמוסד ציבורי על ידי מוסד פיננסי ישראלי מדווח לצורך יישום התקנות. כתוספת ראשונה לתקנות צורף ההסכם ה-FATCA בעברית.

ביום 12 בספטמבר 2016 נקבע בהחלטת בג"ץ 8886/15 רפובליקנים מחו"ל בישראל ואח' נ' ממשלת ישראל, כי לא יימסר מידע לידי הרשויות האמריקאיות לגבי מי שחשבונו סווג כ"בר-דיווח" וטרם עברו 30 ימים מעת שהודע לו על כך, או לגבי מי שנמסרה לו הודעה כאמור, אך העלה השגות לגביה, כל עוד לא ניתנה לו תשובה על השגתו.

הבנק מיישם את הוראות החוק, התקנות והפסיקה בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בהסכם ה- FATCA, בהוראות המפקח על הבנקים ובחוק.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 14) - הוספת עבירות מס כעבירות מקור

התיקון פורסם ב-7 לאפריל 2016 ונכנס לתוקף ב-7 לאוקטובר 2016. במסגרת המאבק בהעלמות מס, הצטרפה ישראל למדינות שהגדירו בחקיקה עבירות מס חמורות כ"עבירות מקור" לעניין חוק איסור הלבנת הון ("החוק"). ברשימה נכללו עבירות לפי פקודת מס הכנסה, חוק מס ערך מוסף וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) שנעברו בנסיבות חמורות (מעל סף מסוים, או שנעברו בתחכום, או בזיקה לאירגוני פשיעה או ארגון טרור, או כשנעברו בידי מי שאינו האדם החייב במס. תנאים אלו אינם צריכים להשפיע על היערכות הבנק).

עם התיקון, כל פעולה ברכוש ובכספים הקשורים או נובעים מעבירות המס שפורטו, מהווה פעולה ברכוש אסור והלבנת הון.

התיקון יצר תשתית חוקית להגשת כתבי אישום והרשעת מעלימי מס והמסייעים להם ביודעין (כגון עורכי דין, מנהלי חשבונות ובנקאים) בעבירות הלבנת הון, וסמכות להפעלת מנגנוני האכיפה מכח החוק ומנגנוני הפיקוח הרגולטורי והטלת עיצומים כספיים - גם בקשר לפעילות הקשורה בעבירות מס. הבנק נערך לנקוט צעדים מול כלל הלקוחות, כדי לוודא שכספים המופקדים או מועברים באמצעות הבנק מדווחים לרשויות המס.

European Market Infrastructure -ו The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act (EMIR) Regulation

בשנת 2012 פורסמו בארצות הברית כללים לצורך הסדרת יישום החוק "The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act" שחוקק בארצות הברית בשנת 2010 (להלן-"הרפורמה").

מטרת הרפורמה היא, בין היתר, הפחתת סיכון האשראי במסחר בשוק הנגזרים הנסחרים OTC והסיכונים המערכתיים הנובעים מהם והגברת השקיפות בשוק זה.

במסגרת הרפורמה נקבע, בין היתר, כי העסקאות תסלקנה על ידי סולק מרכזי בו יסלקו בנקים גדולים ומרכזיים, אשר יערבו לעמידה בהתחייבויות של כל צד לעסקה, יקבעו נהלי בטחונות מחייבים, וכל עסקאות ה-Swap שבוצעו ידווחו למאגרי מידע מרכזיים, אשר ישמרו מידע זה ויאפשרו נגישות אליו לכל משתתפי השוק.

הרפורמה מגדירה גופים פיננסיים בהתאם להיקפי המסחר שלהם ומטילה חובות בהתאם לכך (MSP- Major Swap Dealer, Swap Participants וכדומה).

הכללים הקבועים ברפורמה חלים על גופים אמריקאים ועל גופים שאינם אמריקאים המבצעים עסקאות בהיקפים משמעותיים (כהגדרתם ברפורמה) עם הגופים האמריקאים. לאור הרפורמה, גופים אלו לא יוכלו לבצע עסקאות בסוגי הנגזרים הנכללים בחוק, מול גופים פיננסיים אחרים (גם שאינם כפופים לחקיקה, כמו הבנק), אם לא ימלאו אחר הוראות החוק.

הוראות החוק נכנסו לתוקף באופן מדורג, וכיום חלק ניכר מהעסקאות בנגזרי OTC מול בנקים אמריקאים ובנקים שהם Swap Dealers או MSP מחייבות עמידה בהוראות החוק, לרבות סליקה.

הבנק נערך ליישום הכללים הרלוונטיים מתוך הרפורמה, על מנת שיוכל לפעול בנגזרי OTC מול גופים הכפופים לחוק.

במקביל לרפורמת "Dodd Frank" שפורסמה בארצות הברית, פורסמה באירופה רפורמה בעלת עקרונות דומים European Market Infrastructure Regulation - (להלן-"EMIR").

רפורמת EMIR, בדומה לרפורמת Dodd Frank כוללת, בין היתר, דרישה של סליקה מרכזית מנדטורית, דרישות בטחונות מוגברות ודיווח על עסקאות שבוצעו למאגרי מידע ייעודיים.

רפורמת EMIR חלה על גופים פיננסיים באיחוד האירופאי ולכן, צפויה להשפיע על אופן פעילות הבנק בנגזרים, שכן, לבנק היקף פעילות משמעותי מול בנקים אירופאים. חלק מהוראות הרפורמה בתוקף (כגון: חובות הדיווח וחובת הסליקה שנכנסה לתוקף, באופן מדורג, לגבי ישויות כדוגמת הבנק החל מיום 21 בדצמבר 2016, עם חובה של סליקת עסקאות שנעשו מיום 31 במאי 2016 ועד למועד הסליקה (21 בדצמבר 2016) – הוראת ה-Frontloading). הבנק מיישם את הוראות הרפורמות הרלוונטיות לבנק, בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בחקיקה ופועל, לסליקת עסקאות כאשר הצד השני לעסקה כפוף לרגולציה. הבנק התקשר עם חברי מסלקה בהסכמי סליקה אשר באמצעותם באפשרותו לסלוק עסקאות המחייבות סליקה במסלקות המרכזיות.

במקביל לכללים החלים על עסקאות שחייבות סליקה מרכזית, הרגולציה גם קובעת כללים חדשים ומחייבים בתחום הביטחונות (Margins – Variation Margin and Initial Margins) לעסקאות שלא תסלקנה. גם בתחום זה קיימות מקבילות בארצות הברית ובאירופה, אשר אמורות להביא את כללי ההתנהלות של שוק הנגזרים (הן בעסקאות שתסלקנה והן בעסקאות שלא) לכדי אחידות ופיקוח על ידי הרגולטור הרלוונטי. הוראות בדבר Variation Margin צפויות להיכנס לתוקף לגבי גופים כדוגמת הבנק אשר כפופים לרגולציה החל מיום 1 במרץ 2017. הבנק נערך בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים ברגולציה.

הוראת ה-Volcker Rule

חקיקה אמריקאית החלה על תאגידים פיננסיים רלוונטיים כדוגמת הבנק וכוללת, בין היתר, הגבלות מסוימות בנוגע למסחר נוסטרו ("proprietarytrading") במכשירים פיננסיים ("financial instruments") והשקעות בקרנות "מכוסות" ("covered funds"), כהגדרתם בחקיקה. החקיקה היא חלק מרפורמת Dodd Frank ונועדה לשמור על יציבות המערכת הפיננסית האמריקאית ולמנוע ביצוע עסקאות ספקולטיביות, כדוגמת אלו שתרמו למשבר הפיננסי בשנת 2008.

הבנק בחן את החקיקה, את הפעילות הרלוונטית פועל ליישומה ומעדכן את מדיניותו בהתאם.

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם החוק שייכנס לתוקף ביום 12 באוקטובר 2018, ככל שהמועד לא יידחה (עד ליום 12 באפריל 2020 לכל המאוחר).

החוק שבנדון מבצע רפורמה בתחום שירות נתוני אשראי. במועד כניסתו לתוקף יתבטל חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002.

החוק רלבנטי לבנק הן בהיותו "מקור מידע" החייב להעביר נתוני אשראי על לקוחותיו למאגר מידע מרכזי ייעודי שיוקם בבנק ישראל והן בהיותו "משתמש בנתוני אשראי" הרשאי לקבל נתוני אשראי מלשכות האשראי.

הוראות מרכזיות מתוך החוק:

לקוח רשאי לבקש מבנק ישראל שנתוני האשראי לגביו לא ייכללו במאגר. הלקוח לא יהיה רשאי להגיש בקשה כאמור אם הועברו למאגר, בידי מקור מידע, נתוני אשראי המעידים באופן מובהק על כך שהלקוח אינו עומד בפירעון תשלומים שבהם התחייב.

לא יועברו נתוני אשראי לגבי לקוח לנותן אשראי (כגון: הבנק), אלא אם כן מתקיימים בין היתר:

- נתוני האשראי דרושים לנותן האשראי לשם התקשרות בעסקת אשראי עם אותו לקוח או לשם הבטחת קיום תנאי העסקה;
- הלקוח נתן את הסכמתו המפורשת לכך שנתוני האשראי לגביו הכלולים במאגר יימסרו ללשכת אשראי לשם עריכת דוח אשראי שיימסר לנותן האשראי.

נותן אשראי רשאי לבקש מלשכת אשראי לקבל חיווי בשאלה אם לתת אשראי ללקוח לשם התקשרות בעסקת אשראי עם אותו לקוח, אם יידע את הלקוח על כך מראש.

במסגרת היערכות הבנק ליישום החוק מבוצעות בימים אלה פעולות לאיסוף מידע והעברתו למאגר הייעודי בבנק ישראל.

חוק סליקה אלקטרונית של שיקים, התשע"ו-2016 (ספר החוקים 2528)

החוק פורסם ביום 10 בפברואר 2016 והיה אמור להיכנס לתוקף ביום 10 באוגוסט 2016. מאחר ולבנקים נדרש זמן כדי להיערך ליישום החוק, נקבעו שני שלבים עיקריים ליישומו: השלב הראשון שהחל ביום 8 בנובמבר 2016 מאפשר סליקה בין בנקאית של שיקים שהופקדו באמצעות הסלולר. השלב השני, המתייחס לסליקת כל השיקים בשקלים חדשים, מתוכנן לביצוע ברבעון השלישי של שנת 2017.

מטרת החוק היא מעבר מסליקה פיזית של שיקים לסליקה אלקטרונית. מטרת הסליקה האלקטרונית היא לייעל את תהליך סליקת השיקים, להביא לחסכון בעלויות השינוע של השיקים ולייתר את הצורך בשמירת השיקים לתקופה של שבע שנים באחסון פיזי. יודגש כי הסליקה האלקטרונית מתייחסת אך ורק לשיקים שהופקדו לגביה בבנק הגובה או שהועברו לגביה בבנק הגובה בקובץ ממוחשב ולא בצורה פיזית. בשיקים ממוחשבים (לרבות במכשיר סלולרי) שהועברו לגביה מדובר רק על שיקים משורטטים ומודפסות או רשומות עליהם מילים האוסרות את העברתם.

מאחר וסליקת השיקים היא אלקטרונית והבנק הנמשך לא "רואה" את השיק פיזית, מוטלת על הבנק הגובה האחריות לבדוק היטב את השיקים ולוודא שלא בוצעו בהם שינויים אסורים, לרבות בדיקת הסבים, נכונותם ותקפותם.
הפלט הממוחשב של הסריקה יהווה ראיה קבילה להוכחת אמיתות תוכנו בכל הליך משפטי, הנגיד יקבע בכללים הוראות לעניין סריקה ממוחשבת של שיק, הליך הפקת הפלט של השיק הממוחשב וכללים לעניין חובת שמירת שיקים ממוחשבים.
הנגיד בהסכמת השר לביטחון הפנים יקבע את משך הזמן שעל הבנק לשמור את השיקים עצמם.
הבנק אחראי כלפי לקוחו בגין כל נזק שייגרם כתוצאה מאי שמירת השיק עצמו.

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות דוחות סטנדרטים לבקשת לקוח), התשע"ו-2016

הצו פורסם ביום 19 ביולי 2016 ונכס לתוקף ביום 1 באוגוסט 2016. על פי הצו נחשב "שירות דוחות סטנדרטים לבקשת לקוח" (סעיף 2(א)(4)(א) לתעריפון ליחידים/עסקים קטנים) לשירות בר-פיקוח, ושיעור העמלה לא יעלה על 15 שקלים חדשים (במקום 36 שקלים חדשים בבנק, לפני כניסת הצו לתוקף). ליישום הצו אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ו-2016

התיקון לכללים פורסם ביום 19 ביולי 2016 ונכנס לתוקף ביום 2 באוגוסט 2016. על פי התיקון על הבנק לצרף, מיוזמתו, לקוח שהוא אזרח ותיק או אדם בעל מוגבלות, למסלול העמלות הבסיסי, אם נגבה ממנו בגין עמלות בסיסיות (פעולות על ידי פקיד ופעולות בערוץ ישיר), סכום העולה על מחיר המסלול הבסיסי, בכל חודש במהלך תקופה של שנת כספים.

מלקוח שסגר חשבונו, אין לגבות עוד עמלה במהלך שישה חודשים מיום סגירת החשבון, בעד מסירת העתק אחד של הודעה שנשלחה בתקשורת ללקוח מכוח דין במהלך ששת החודשים שקדמו לסגירת החשבון. ליישום התיקון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017

החוק אושר ביום 27 בינואר 2017 ונכנס לתוקף בהדרגתיות. החוק מנסה להגביר את התחרות במערכת הפיננסית באמצעים שונים: הבנק עשוי להתחייב, מתאריך 31 ביולי 2018, למכור לגופים פיננסיים שירותי מחשוב המשמשים אותו בעיקרם. בנוסף, לתקופה של שנתיים שתחילתן בתום 4 שנים מיום תחילת החוק, עשוי להיאסר על הבנק עיסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב. מיום 31 במרץ 2017 לא יסרב בנק סירוב בלתי סביר לבקשת לווה למתן הסכמתו לשעבוד נוסף של נכס, נחות בדרגתו, לטובת נושה אחר. השעבוד השני ניתן למימוש רק בהסכמת הבנק, שלא יסרב סירוב בלתי סביר. מיום 31 ביולי 2018 יכול לקוח לבקש מהבנק כי מידע בדבר היתרה בעובר-ושב יימסר לגוף פיננסי לשם מתן אשראי, מדי יום או מדי תקופה ארוכה יותר. מיום 31 בינואר 2019 - לפני התקשרות של הבנק עם לקוח בחוזה כרטיס אשראי על הבנק להציג ללקוח פרטים לעניין כל המנפיקים הקשורים עם הבנק בהסכם הפצה ולעניין כרטיסי האשראי שלהם.

הבנק יאפשר ללקוח או למי שרשום במרשם המתנהל על פי החוק כנותן שירות להשוואת עלויות ושקיבל ייפוי כוח מאת הלקוח, לצפות באופן מקוון במידע פיננסי הנוגע ללקוח, באמצעות סיסמה ייעודית, שתאפשר צפייה למידע בלבד, והכל מכניסתן לתוקף של התקנות שיסדירו את העברת המידע, שאינה מאוחר משישה חדשים מיום תחילתו של החוק.

הערכת ההשפעות של החוק על הבנק:

- כרטיסי אשראי
- הפרדת השליטה והבעלות של הבנקים הגדולים (בנקים אשר סך הנכסים המאזניים שלהם על בסיס מאוחד גדול מ-20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל) - מחברות כרטיסי האשראי, עשויה להוביל להגדלת היצע האשראי הצרכני. עם זאת, ייתכן שגם הביקוש לאשראי הצרכני יגדל במקביל, ולכן ההשפעה על מחיר האשראי אינה ברורה בשלב זה.
- השינויים המבניים בשוק כרטיסי האשראי צפויים להגביר את המאמצים השיווקיים שינקטו חברות כרטיסי האשראי בהנפקה ובהפצה של כרטיסי אשראי. מנגד, המגבלות שהוטלו על הבנקים הגדולים בנושאים אלה עשויות לתרום לצמיחת פעילות מזרחי טפחות במגזר משקי הבית.
- שיעבוד נוסף על נכס - תאגיד בנקאי לא יוכל לסרב לבקשת לווה לשעבד שעבוד נוסף של נכס, נחות בדרגתו לטובת נושה אחר. בעקבות זאת, יתכן גידול בסיכון האשראי של לווים אלה.
- אספקת שירותי מחשוב ותפעולם – גופים פיננסים יוכלו לפנות לבנקים המתפעלים שירותי מחשוב לטובת רכישת שירותי מחשוב. קבוצת מזרחי טפחות תבחן אפשרות למנף את תשתית מערכת הליבה בבנק יהב למתן שירותי מחשוב לבנקים ולגופים פיננסיים אחרים.
- סליקת כרטיסי אשראי - שוק הסליקה מצוי כיום בשליטתן הבלעדית של חברות כרטיסי האשראי. המלצות הוועדה והוראות בנק ישראל צפויות לתרום להגברת התחרות בתחום סליקת כרטיסי האשראי בזכות הסרת חסמי ההון, חסמי הטכנולוגיה וחסמי הרגולציה. בעקבות שינויים אלו, העשויים להביא לכניסה של סולקים חדשים, הבנק יבחן אפשרות ליצירת שיתופי פעולה בתחום הסליקה.
- שירותי מידע וייזום פעולות - צד הצרכן - הוראת החוק עשויה להוביל לצמצום פערי המידע ולהגברת יכולת הצרכנים בבחירה בין חלופות פיננסיות שונות. חיזוק יכולת הצרכן מגבירה את חשיבות הערך המוסף הניתן ללקוחות בהיבטי שירות מקצועי ויחס אישי. קבוצת מזרחי טפחות פועלת לבסס את מעמדה כמובילה בתחום הקמעונאי, בין היתר, באמצעות חיזוק הסינרגיה עם בנק יהב ליצירת אסטרטגיה דו-ראשית: מוטת שירות ומוטת מחיר.

יודגש כי, בשלב מוקדם זה, לא ניתן לאמוד את השפעת החוק על התוצאות העסקיות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

שינוי בשיעור מס ערך מוסף ומס חברות

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שניה ושלישית את הצעת החוק להפחתת שיעור מס החברות לשיעור של 25% החל מיום 1 בינואר 2016.

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שניה ושלישית את הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית התשע"ז-2016. החוק קבע כי יופחת שיעור מס החברות בשנת 2017 ב-1% והחל משנת 2018 ואילך ב-2%, כך שהוא יעמוד בשנת 2017 על 24% והחל משנת 2018 על 23%.

הצעות חוק

מעת לעת מובאות בפני הכנסת הצעות לתיקוני חקיקה בנושאים שונים אשר לחלקן עשויה להיות השפעה על עסקיהם של התאגידים הבנקאיים ובכללם הבנק. למועד הדוחות הכספיים הצעות אלה נמצאות בשלבי חקיקה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל ודאות מתי יושלמו או אם יהפכו בסופו של דבר להוראות חקיקה מחייבות.

חוזרים והוראות דיווח לציבור

שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנת 2016

ביום 12 בפברואר 2017 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנת 2016. לפרטים נוספים בדבר הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנת 2016 ראה ביאור 1 ג. 6) בדוחות הכספיים.

התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התווית תוכנית רב שנתית להתייעלות בכפוף להקלות בהלימות הון

ביום 12 בינואר 2016 התקבל מכתב המפקחת על הבנקים בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. על פי המכתב על דירקטוריון בנק להתוות תכנית רב-שנתית להתייעלות (להלן-"תכנית התייעלות").

תכנית ההתייעלות תקבע פעולות ספציפיות בטווח של חמש השנים הבאות וכן, עקרונות התייעלות לטווח הארוך יותר. התכנית תשקף מחויבות ארוכת טווח להתייעלות ולניהול הוצאות אקטיבי ושוטף, המתאימים לסביבה הכלכלית והטכנולוגית הנוכחית.

תכנית ההתייעלות תכלול יעדי ביניים מוגדרים היטב, בתדירות לפחות שנתית, ואמצעי מעקב ופיקוח של הדירקטוריון אחר העמידה בתכנית וביעדי הביניים.

בנק העומד בראש קבוצה בנקאית יתווה תכנית התייעלות המביאה בחשבון התייעלות ברמת הקבוצה.

על מנת לעודד יישום תכנית התייעלות, הפיקוח יאשר לתאגיד בנקאי הקלות בנושא הלימות ההון, כמפורט להלן, בכפוף לעמידה בתנאים הבאים:

- לבנק תכנית התייעלות הכרוכה בעלויות מוגדרות (עלויות שהתאגיד הבנקאי יישא בהן לצורך ביצוע התכנית הרב-שנתית, למשל, עבור תכנית פרישה מרצון רב-שנתית או שינוי בקווי פעילות);
- הבנק הראה, באופן שהניח את דעת הפיקוח, כי ההקלות ישמשו לצורך ביצוע תכנית ההתייעלות ולא ישמשו מטרות אחרות; וגם
- הבנק עומד ביעדי הביניים להתייעלות. בנק אשר לא יעמוד ביעדי ההתייעלות לא ימשיך ליהנות מההקלות.

בהתאם לאמור לעיל, בנק אשר יעמוד בתנאים שפורטו, יקבל דחיה במועד העמידה ביעדי הלימות ההון שהמפקחת על הבנקים קבעה לו. ההקלה תהיה בגובה השפעת הקיטון הצפוי במועד אישור התכנית בהון הרגולטורי בגין העלויות המוגדרות כאמור לעיל. הדחיה תהיה לתקופת זמן של חמש שנים ותיפרס בקו ישר.

הטיפול החשבונאי בהתייעלות ארוכת טווח הכוללת תכנית פרישה מרצון

כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, אשר אומצו להוראות הדיווח לציבור, מגדירים באיזה מצבים ההשפעה של עדכון ההתחייבות לזכויות עובדים נזקפת לרווח כולל אחר ובאיזה מצבים היא נזקפת לדוח רווח והפסד.

בהתאם לכך, במצבים רבים על בנק לרשום את ההשפעה של עדכון ההתחייבויות לפנסיה ופיצויים של העובדים, כתוצאה מהפעולות הספציפיות שנקבעו בתוכנית ההתייעלות לטווח של חמש השנים הבאות ועקרונות ההתייעלות לטווח הארוך יותר, כ"רווחים והפסדים אקטואריים" הנזקפים לרווח כולל אחר. רווחים והפסדים אלה יזקפו לדוח רווח והפסד על פני תקופת השירות הממוצעת של העובדים.

בנק נדרש לשמור התחייבות לזכויות עובדים שתשקף את אומדן המענקים העודפים שצפוי שיולמו לעובדיו בתוכנית ההתייעלות לחמש השנים הקרובות ובטווח הארוך יותר בעתיד. לעתים קרובות אומדן זה מבוסס על נתונים בדבר מענקים עודפים ששולמו בפועל בעבר, כשהם מותאמים לנסיבות במועד הדיווח. למרות שאומדן הפרישות לטווח הארוך יותר מתבסס על ניסיון העבר בפועל, כשהוא מותאם לעקרונות ההתייעלות נקבעו לטווח הארוך יותר, בנק אינו נדרש להניח כי המענקים העודפים שצפויים בחמש השנים הקרובות מייצגים בהכרח את המענקים העודפים שצפויים בטווח הארוך יותר.

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ- 300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

הנהלת הבנק מקיימת משא ומתן עם ועד העובדים בעניין תכנית הפרישה ובשלב ראשון החלה ביישום התוכנית בחטיבת הטכנולוגיה בע"מ עד להגעה להסדר עם וועד העובדים בבנק.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בהתאם למכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית (קיטון של 0.14%) של ההתייעלות תיפרס בקו ישר משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

דירוג האשראי של הבנק

ביום 4 בינואר 2017 אישררה Standard & poors Maalot (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilAAA, תחזית דירוג "יציבה".

דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, משקף רמה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק, קרי בדירוג של ilAA+. כתבי התחייבות נדחים אלו כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III.

דירוג שטרי ההון הנדחים, אשר מוכרים כהון רובד 2 בהתאם להוראת המעבר של באזל III הוא ilA+.

דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III הוא ilAA-.

ביום 30 ביוני 2015 אישררה חברת הדירוג Moody's את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2 והעלתה את אופק הדירוג ל"יציב" מ"שלילי".

מגזרי פעילות

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השיוך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים:

אנשים פרטיים, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי. פעילות הבנק בחוץ לארץ תוצג בנפרד.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות ללקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, בהתאם להגדרות המפקח על הבנקים.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות חוץ לארץ - מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכלל בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 12, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה". יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיוך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת ההחלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

להלן תמצית ההבדלים:

- מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.
- קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.
- יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השיוך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשיוך הלקוח לחטיבה ספציפית או השתייכות לאותה קבוצת לווים.
- הבדלים נוספים באים לידי ביטוי בהגדרת הבנק לבנקאות הפרטית, אופן טיפולו בגופים מוסדיים, פעילות עסקית המשויכת למגזר הניהול הפיננסי והבדלים נוספים הנובעים מההגדרות המפורטות לעיל.
- השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר במגזרים הבאים:
  - לקוחות פרטיים עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני שקלים שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
  - עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזרים העסקיים הפיקוחיים בהתאם להגדרות לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- גופים מוסדיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר ניהול פיננסי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:

- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי וחבות הלקוח קטנה מ-300 אלפי שקלים חדשים, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק. סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכפלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
- כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:

עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרים" חשיפות אשראי חוץ מאזני לשווה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבונו. בהמשך, מבוצעת התחשבנות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מההוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים.

ההתחשבנות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבנות זו מוצגת במסגרת ההוצאות/ההכנסות הבינמגזריות בביאור.

- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של ההוצאה למגזר.

לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ולעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.

- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

מגזר משקי הבית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב**: מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות**: מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות**: הלוואות למטרות שונות ובהן הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **מימון רכישת כלי רכב**: פעילות בתחום ההלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב.

משכנתאות

שירותים עיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות לרכישה/בניה/הרחבה/שיפוץ של נכס מקרקעין, וכן הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים. ההלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה, בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת ההחזר של הלווה.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין מגזרי הצמדה וסוגי ריבית שונים. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק לנהל סיכונים תוך שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון.

בשנת 2016 חל גידול בהיקף ההלוואות במגזר הלא צמוד. בנוסף, על רקע מגמת הירידה בריבית בנק ישראל ושיעורה הנמוך, חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד והצמוד למדד.

לפרטים בדבר הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור, ראה להלן במסגרת התפתחויות מהותיות בחקיקה במגזר.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד הבינוי והשיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים. במסגרת תחום זה, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות. ההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. הריבית בהלוואות הניתנות במסגרת תוכניות הסיוע נקבעת בחוק הלוואות לדיור.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תכניות הסיוע, קיים הסדר של מתן אשראי, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באכלוסם ("הלוואת מקום") וכן סיוע מיוחד הניתן לרוכשי דירות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן".

ההתקשרות בין הבנק והמדינה למתן הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע לרבות התמורה לבנק, מוסדרת בשני הסכמים, משנת 2004 ומשנת 2008. תוקף הסכמים אלו מוארך מידי שנה.

הכנסות הבנק בגין כלל פעילות ההלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2016 בכ-41 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לכ-54 מיליוני שקלים בשנת 2015 וכ-56 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2014.

לפרטים בדבר ההסכם בין משרד האוצר לבין הבנקים למתן ההלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה מכספי הבנק ועל אחריותו, ראה ביאור 26 ג.18.

שיווק ביטוחים (ביטוח אגב משכנתא)

הרוב המכריע של הלווים מבוטחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, והנכסים המשמשים כבטוחה מבוטחים בביטוח נכס.

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיור משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

הלווים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים.

כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, לצורך רכישת הביטוחים מסוכנות הביטוח של הבנק, הלקוחות נדרשים ליצור קשר ישיר עם הסוכנות לרבות באמצעות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח אשר הוצבו בסניפי הבנק.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

	2016	2015	2014
ביטוח חיים	96	93	96
ביטוח נכסים	15	15	21
סך הכנסות ממכירת ביטוח	111	108	117

ביטוח חיים - הגידול בשנת 2016 בהכנסות ביטוח חיים נובע בעיקר מגידול בתיק.

ביטוח נכסים - בשנת 2016 חל גידול בתיק אשר הביא לגידול בהכנסות. מנגד, הקטנת העמלה המשולמת לסוכנות הביטוח והקטנת תעריף הפרמיה לביטוח מבנים ללקוחות על פי קביעת משרד האוצר הובילה לקיטון בהכנסות כך שבסך הכל ההכנסות בשנת 2016 הסתכמו לסך של כ-15 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לשנת 2015.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, וכן מתן שרותים בגין מלאי ניירות הערך המוחזקים על ידי הלקוחות (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, הבנק נותן שרותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. הבנק מציע ללקוחותיו את כל סוגי כרטיסי האשראי הקיימים במשק הישראלי ופועל בתחום מול חברות כרטיסי האשראי ישראכרט, כאל ולאומי קארד. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה, בעת פתיחת חשבון פרטי בבנק, ובהתאם לבקשת הלקוח. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס": כרטיס אשראי של מזרחי טפחות המשמש מועדון לקוחות ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 26 ג.13 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות": מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכד') או בכל פעולה אחרת.

כרטיס אשראי "שוטף" ללקוחות טפחות: במסגרת פעילות הסינרגיה בבנק, מוצע כרטיס אשראי המבוסס על פלטפורמת "הכרטיס" ומיועד ללקוחות אשר נטלו משכנתא בבנק ואינם מנהלים חשבון עובר ושב פעיל בבנק. הלקוחות נהנים מההטבות השונות של מועדון "הכרטיס", כאשר החיובים החודשיים מועברים לבנק באמצעות הוראה לחיוב חשבונו הפעיל של הלקוח בבנק אחר.

כרטיס אשראי "סטודנט חופשי": הכרטיס מעניק לסטודנט אשראי הניתן לשימוש לצרכים שונים. האשראי במסגרת הכרטיס ניתן לניצול במשך 3 שנים, והוא נושא ריבית אטרקטיבית על הסכום שנוצל בפועל; מאפשר גמישות בהחזרי האשראי; וכולל אפשרות לפירעון מוקדם ללא עלות ללקוח.

שירותים ייחודיים הניתנים בבנק ללקוחות המגזר

השירות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת "הבנקאות ההיברידית", המאפשרת ללקוח גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגים זמינים. כחלק ממהלך הבנקאות ההיברידית, המוקד הטלפוני הפך למרכז בנקאות המורכב מ-13 אשכולות. בהמשך לכך, גובשו צוותים ("צוותי סניף"), אשר כל אחד מהם משויך ל-9-8 סניפים במרחבים השונים. צוותים אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסניפים אליהם הם משויכים. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות ערוצי התקשורת השונים, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו

שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. הבנק מציע הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נוטלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלוונטיות הוחלו גם על לקוחות בנק יהב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

"חשבון פריוריטי": ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

חשבון מנהלים: המותג הייחודי "חשבון מנהלים", שהושק בשנת 2007, מציע לאוכלוסייה פרטית שירות מועדף בניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אוברדרפט בלי ריבית": קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא: הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה ההחזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התכנית.

יעוץ פנסיוני: הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים.

בבנק פועלים משווקי משכנתאות בפריסה ארצית, על בסיס גיאוגרפי. תפקיד המשווקים, לאתר קהלי יעד במרחב הגיאוגרפי שלהם, להגדיל חשיפה של קהלים אלה למוצרים ושירותים של הבנק, וכן להביא למיצוי מירבי את הפוטנציאל השיווקי של קהלים אלה. המשווקים מעניקים לבנק יתרון יחסי בשוק תוך שימת הלקוח במרכז, בהתאם לאסטרטגיה אותה מוביל הבנק בשנים האחרונות.

המשווקים פועלים בארבעה מעגלים מרכזיים:

- פעילות ישירה מול גורמי נדל"ן - לצורך קבלת לקוחות פוטנציאליים.
- פעילות מול לקוחות קצה - קשר פרואקטיבי מול לקוחות משכנתא ועובר-ושב פוטנציאליים.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות פרטיים - מימוש פוטנציאל הסינרגיה של לקוחות המשכנתא.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות עסקיים ולקוחות MM - עסקים, מפעלים, וועדי עובדים וכדומה.

סניפי הבנק במסגרת הקבוצה פועלים 184 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובתוכם 45 סניפי יהב. בהתאם לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק, נמשכת הרחבת הפריסה הסניפית בדגש על סביבות עתירות עסקים וכן לערים וליישובים של שני מגזרי אוכלוסייה מובחנים שבהם הבנק שואף לצמוח - המגזר הערבי והמגזר החרדי.

הערוצים הישירים: בהתאם לתפיסת הבנקאות ההיברידית הייחודית לבנק המקשרת בין הערוצים הישירים לבין הבנקאי האישי של הלקוח, להלן הערוצים הישירים המרכזיים שמפעיל הבנק:

- מרכז הבנקאות: צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידי המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן מסביב לשעון - 24 שעות ביממה (למעט שבתות וחגים).

  במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של "הלוואות ברגע", הוראות קבע, וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים.
- מרכז המשכנתאות: נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיור, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור.

  שירות הבנקאות ההיברידית בתחום המשכנתאות הורחב במהלך שנת 2015 לכל סניפי הבנק.
- מרכז המכירות: נועד לתמוך ביכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה. בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיסי אשראי, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, מכירת הלוואות רכב ומניעת נטישה.

  בשנת 2017 צפוי הבנק להעמיק את פעילות מחזור המשכנתא ללקוחות מסחריים, הטיפול במניעת נטישה, ולהפעיל מחדש חשבונות שנפתחו ואינם פעילים, וכן לשפר את שעורי המיצוי בכל תחומי הפעילות באמצעות חיזוק הממשק עם סניפי הבנק.
- מרכז ההשקעות: מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יועצי השקעות לשיבוץ בסניפים. בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, תוך תמיכה במיצוי קמפיינים של השקעות. המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שרותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים.

- שירות האינטרנט: מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.

בשנת 2016 השיק הבנק אתר חדש בתחום המשכנתאות ושדרג את האפליקציה ללקוחות קיימים. הצגת נתוני תחום משכנתאות נעשית בממשק משתמש מתקדם ונוח ללקוחות. כיום יכולים לקוחות המצטרפים לשרות לקבל מידע רב ערך לרבות: מידע מפורט על הלוואת המשכנתא (כולל תצוגה גרפית),פרטי הנכסים המשועבדים לטובת ההלוואות המשכנתא, היסטוריית התשלומים של ההלוואות המשכנתא ,פרטי ביטוח חיים ונכס כפי שרשומים במערכת הבנק, מידע סביבתי מקיף ,מחירוני דירות ניתוחי שוק מאתר "מדלן". בנוסף הלקוחות יכולים להפיק באופן עצמאי מסמכים וטפסים שימושים ישירות מהאתר.

האתר החדש מאפשר "שירות התכתבות מאובטחת ללקוחות הנמצאים בתהליך קבלת משכנתא. שרות זה משדרג את חווית השרות ומחזק את הקשר האישי בין נוטלי המשכנתאות והבנקאי האישי שמטפל בבקשתם. השרות מאפשר ליווי צמוד של הלקוח לכל אורך שלבי התהליך עד לביצוע המשכנתא, הרחבת ערוצי התקשרות, לרבות אמצעי להעברת מסמכים קלה ונוחה ביו הלקוח והבנקאי בסניף.

בשנת 2017 צפוי הבנק להרחיב את השירותים הדיגטיליים המוצעים ללקוחות עסקיים.

- אפליקציה בסלולר: מאפשרת קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות באמצעות גלישה סלולארית במכשירי טלפון חכמים.

בשנת 2016 הרחיב הבנק את האפשרות להפקדת שיקים בסלולר גם לשיקים של בנקים אחרים.

- אפליקציית" טפחות עד הבית": בשנת 2016 השיק הבנק אפליקציה מתקדמת מסוגה ללקוחות המתעניינים בקבלת משכנתא. האפליקציה כוללת בין היתר: סיוע בבניית תכנית למימון קניית הדירה - מידע מקיף ועדכני על השכונות השונות, כולל עסקאות שבוצעו לאחרונה, מחירי דירות, תשואה משכירות, מדדים חברתיים, רמת החינוך ועוד, אפשרות לצילום ותיעוד דירות על ידי הלקוח מחשבון משכנתאות ידידותי, ושרות התכתבות עם בנקאי משכנתאות.
- שירות תיבת ההודעות: קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
- השירות הסלולרי: הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולרי.
- השירות הטלפוני הממוחשב: השירות, הפעיל 24 שעות ביממה, ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סיסמא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאילתות הנפוצות.

אסטרטגיה עסקית

אסטרטגיית השירות בבנק מזרחי טפחות נשענת על ההבנה כי קשר אישי ואנושי עם בנקאי בעל רמת מקצועיות ושירותיות גבוהה נמצא בליבת הצרכים של הלקוח. הפריסה הסניפית של הבנק מהווה עוגן מרכזי ליצירת הקשר האישי עם הבנקאי, שחייב להיות מלווה בסביבה טכנולוגית-דיגיטלית עדכנית ויעילה.

הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית ומתכוון לשמור ולבסס את מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית והאסטרטגיה העסקים הנגזרת מיעדים אלו:

- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות המשכנתאות כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על הובלה בשוק המשכנתאות תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסייה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבניה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימאלי של שווק משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.
- הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, במגזר החרדי ובלקוחות הגיל השלישי.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד- הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות.

במהלך שנת 2016 נמשכה תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. כתוצאה מכך, חוקקה הכנסת באוגוסט 2016 את הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22) התשע"ו-2016 ולפיה תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע יידרש לקבל אישור מהמפקח על הבנקים וזאת לאחר שיגיש בקשה מנומקת בכתב על כך.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק. פירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים.

בחודש ינואר 2017 אישרה הכנסת את החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. החקיקה כוללים, בין היתר, הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של שני הבנקים הגדולים כולל הוראות והגנות ינוקא לחברות כרטיסי האשראי שיופרדו; הוראות לעניין הקמת תשתית מחשוב וחובת מכירה של שירותי מחשוב ותפעולם, וכן השכרת מקרקעין המשמשים לצורכי שירותי המחשוב ותפעולם המשמשים בעיקרם את הבנק; הוראות לפיהן סולק יחויב לאפשר סליקה של סולק מתארח באמצעותו לפי הכללים שיקבעו על ידי הנגיד ובהסכמת שר האוצר; וכן הוראות לעניין סולק מתארח וסולק מאגד. בנוסף נקבעו הוראות לעניין שירות להשוואת עלויות פיננסיות.

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות עשרה בנקים הפועלים בתחום. הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי. בהתבסס על נתוני בנק ישראל, חלקה של הקבוצה במתן אשראי לדיור (למטרת מגורים), מכספי הבנק וכן, הלוואות באחריות המדינה, עמד בשנת 2015 על כ-35%, בהשוואה לכ-34% בסוף שנת 2014. המתחרים העיקריים של הבנק הינם בנק לאומי ובנק הפועלים.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות בדגש על קשר אישי ורב ערוציות.

מגזר בנקאות פרטית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה"), הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, שווקים ודרכי הפצה, ואסטרטגיה עסקית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:

- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע, בנוסף לשירותי הבנקאות הרגילים, מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים.
- **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות.
- **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

תפיסת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה"), הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ושווקים ודרכי הפצה ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר העסקים הקטנים והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

הלוואות למטרות שונות: הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, שוברי אשראי וכדומה.

פעילות יבוא ויצוא: פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI (Electronic Data Intercharge) באינטרנט.

השקעות: מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.

ניהול מסגרות חח"ד: המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, נכללים שרותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

הלוואות לעסקים קטנים בערבות המדינה

בחודש מאי 2016, החלה השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לבין הפניקס ואלטשולר שחם, שנבחרה כאחת ההצעות הזוכות במכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, בהעמדת הלוואות במגוון מסלולים במסגרת זו.

אסטרטגיה עסקית

הגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים, ובהם מגזר העסקים הזעירים והקטנים, עומדת במרכז האסטרטגיה העסקית של הבנק. זאת תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ובקרות ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק.

להלן היעדים העיקריים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מהם:

הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.

מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבסס על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.

הרחבת פעילות בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים.

הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

עיקר התחרות במגזר העסקים הזעירים והקטנים מרוכזת בתוך המערכת הבנקאית. עם זאת, בשנים האחרונות נעשו מספר פעולות ציבוריות לחיזוק חלקם של גורמי אשראי חוץ בנקאיים (כדוגמת גופים מוסדיים, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות) בתחום, בין השאר דרך שילוב הגופים המוסדיים במכרז החדש של קרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שרות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח.

מגזר עסקים בינוניים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף חבות מעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים.

מגזר זה פועל בכל ענפי המשק כאשר העיקריים שבהם הינם תעשייה, מסחר ושירותים ובנייה ונדל"ן.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ ושירות משלים באמצעות הפריסה הסניפית הרחבה של הבנק.

בכל מוקד מערך מקצועי לטיפול בכל צורכי הלקוח. המוקדים פועלים בתיאום עם מערך הסינוף של הבנק המטפל בהיבטים התפעוליים של פעילות הלקוח. בדרך זו, נהנים הלקוחות משירות מקצועי ואישי העונה על מכלול צרכיהם הבנקאיים ומהפריסה הסניפית הרחבה.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. גם לקוחות אלו נהנים משירות בסניף הנוח להם בכל הקשור להיבטים התפעוליים ומשירות מקצועי מתמחה של סקטור בנייה ונדל"ן.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הלקוחות פעילים בשוק המקומי בעיקר. יחד עם זאת, מבצעים הלקוחות פעילות סחר חוץ (יבוא וייצוא) בהיקפים משמעותיים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עסקיים הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. ניהול קשרי הלקוח וגיוס לקוחות חדשים מבוצעים באמצעות פונקציות מקצועיות ייעודיות במוקדים העסקיים, אשר אמונים על הנושא ומצויים עם הלקוחות בקשר שוטף.

הפעילות במגזר זה כוללת פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות.

לרשות הלקוחות עומדים גם ערוצי הבנקאות הישירה וערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר העסקים הבינוניים.

בכוונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק משני.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

פעילותם הפיננסית של לקוחות המגזר מתבצעת בעיקר במערכת הבנקאית ולפיכך, התחרות על פלח לקוחות זה גדולה שכן הבנקים כולם מתחרים על אוכלוסייה זו. פעילותם של גורמי מימון חוץ בנקאיים בפלח זה שולית, ובאה לידי ביטוי בעיקר בתחום הפקטורינג, ובחברות כרטיסי האשראי.

הבנק רואה בהרחבת פעילותו במגזר זה יעד חשוב ומרכזי, ולפיכך משקיע משאבים שונים בהתמודדות עם החברות, בין היתר באמצעות מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי ושירות מהיר ויעיל.

מגזר עסקים גדולים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים בהיקפי חבות של מעל 25 מיליוני שקלים חדשים ללקוח.

ענפי הפעילות העיקריים הם תעשייה, מסחר, בנייה ונדל"ן.

למגזר זה משתייכים לקוחות מובילי שוק, בעלי היקפי פעילות גדולים, חלקן חברות רב לאומיות או חברות בעלות פעילות מקומית עם פניה לשווקים זרים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידים גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

כלל הלקוחות מקבלים שירות משלים (תפעול) במערך הסינוף הנרחב של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, דוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן; פעילות בתחום הסחר הבינלאומי (מימון בביטוח אשראי, יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי) ופקטורינג. שירותים אלו מבוצעים בתמיכת סקטור מתמחה בבנק היודע להתאים לכל לקוח את המוצר הרלבנטי לעסקיו ולמאפייני פעילותו, מימון באמצעות ארגון סינדיקציות או השתתפות בהן, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; וכן, פעילות במכשירים נגזרים.

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר הבנקאות העסקית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

אשראי לתאגידים גדולים בישראל ובחוץ לארץ

הבנק נותן שירותים בנקאיים ללקוחות רב לאומיים אשר בסיס פעילותם בישראל.

במסגרת זו ניתנים שירותי מטבע חוץ, סחר חוץ ופקטורינג ואף שירות בסניפי חוץ לארץ של הבנק.

מוצרים בתחום הנדל"ן

במסגרת זו, נותן הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בניה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי בטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

- **אשראי לבנייה** - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע לליווי ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.
- **מימון פרויקטי בנייה** - מימון פרויקטי בנייה הוא שרות ייחודי ללקוחות בענף הבניה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מורכבת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי הסגור, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.
- **קבוצות רכישה** - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה.

הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

ארגון והובלת סינדיקציות - הבנק רואה כיעד את הרחבת פעילותו בתחום ייזום, הובלה, ארגון וניהול עסקאות סינדיקציה כחלק מהפיכתו לשחקן מרכזי בשוק האשראי העסקי. לפיכך, הוקמה מחלקה שתחום התמחותה הינו הובלה והשתתפות בסינדיקציות. באמצעות הובלה וארגון של סינדיקציות נותן הבנק מענה לעסקאות בהיקפי אשראי משמעותיים, תוך שמירה על רמת הסיכון במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, בתמיכת הסניפים ומרכזי העסקים של הבנק.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידים המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

הפעילות במגזר זה כוללת מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים ופתרונות פיננסיים מגוונים וחדשניים.

פעילות זו מגובה ביכולת גבוהה של ניתוח צרכי הלקוחות ומצבם הפיננסי ובמקביל זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר העסקים הגדולים מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן. זאת, בין היתר, באמצעות הפעולות הבאות:

יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.

פילוח הלקוחות העסקיים לפי גודלם, לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.

על רקע המורכבות המשפטית בעסקאות בשנים האחרונות, בין היתר בפרויקטים מסוג קומבינציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינוי-בינוי ותמ"א 38), נדרשת התמחות ייעודית.

שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשויה הרווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

יש לציין, כי התמורות המקרו כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישרין או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית ענפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

התחרות במתן שרותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הינה מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ ולעיתים אף מול בנקים בחוץ לארץ, ולגבי שירותים מסוימים - מול שוק ההון בכללותו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת הרחבת פעילות הגופים המוסדיים וחברות הביטוח בקרב הלקוחות הללו תוך התמקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולתקופות ארוכות.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הינו התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח, לעיתים תוך שיתוף פעולה במסגרת קונסורציומים גם עם גופים אחרים.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שרות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. וכן תפירת פתרונות פיננסיים מורכבים כדי לתת מענה לצרכי לקוחותיו.

במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

בדומה לתחרות על מימון האשראי התאגידי, התחרות במתן השירותים לבניה ונדל"ן במערכת הבנקאית מאופיינת במגמת חדירה של גופים חוץ בנקאיים גם לתחום זה, גופים אלה אף החלו בליווי פרויקטים באופן עצמאי, ללא שיתוף פעולה עם הבנקים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבניה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים ותפירת חבילה בנקאית במקרים של עסקאות מורכבות תוך מתן מענה כולל לצרכי הלקוח, שרות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבניה והנדל"ן.

מגזר גופים מוסדיים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה"), הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, מוצרים ושירותים, שווקים ודרכי הפצה ואסטרטגיה עסקית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מבחינת מתן שירותי ביצוע בבורסה בתל אביב לגופים המוסדיים קיימת תחרות עזה בין הבנקים המקומיים וחברי הבורסה.
בפעילות בתחום הנגזרים קיימת תחרות גם עם בנקים זרים בהם חלק מהגופים פתחו חשבונות באופן ישיר.

מגזר ניהול פיננסי

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה"), הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, מוצרים ושירותים ושווקים עיקריים ודרכי הפצה ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אסטרטגיה עסקית

בפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות היעד המרכזי הינו ניהול אקטיבי של החשיפות לסיכוני שוק ונזילות ותיק איגרות החוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכוני שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

הפעילות העיקרית בתיק איגרות החוב הינה ניהול יעיל של נזילות הבנק בשקלים ובמטבע חוץ, ביחס להשקעה אלטרנטיבית חסרת סיכון. מדיניות ניהול עודפי הנזילות מבוססת על הדרישות לניהול סיכוני הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342 והוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנזילות (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק). כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באיגרות חוב, בהתאם לסיכוני אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. הפעילות באיגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל.

בתחום ניהול החשיפות לסיכוני שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכוני שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכוני שוק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

כמו כן, פועל המגזר לגיוס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה ביעדי יחסי הנזילות ויעדי יחס ההון על פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פיקדונות בבסיסי הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מותנים (הון רובד 2). לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון ופרק התפתחויות במבנה ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכוני שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק התפתחויות במקורות המימון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים מהארץ ומחוץ לארץ הפועלים בניירות ערך הנסחרים בבורסות בארץ ובעולם. הבנק פועל למיצובו כאחד המובילים בתחום ה-OTC בישראל תוך שמירה על רמת הסיכון שנקבעה במדיניות הבנק והתאמת הפעילות לרגולציה המקומית והעולמית. בנוסף, הבנק פועל באופן שוטף להרחבת פעילותו באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עמם, בין היתר על ידי הגברת שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקרו והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מחשוב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים הפיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שיציבותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים נוספים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדר העסקאות. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות, כאשר המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל וכן בנקים זרים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה"), הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ושווקים ודרכי הפצה ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן פרוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

חברה בת בשוויץ - UMB (Switzerland) Ltd - מתמחה בשירותי בנקאות פרטית ובמתן הלוואות לרכישת נדל"ן בישראל. החברה בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד -UMOHC B.V. (להלן: "חברת ההחזקות"). החברה הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס**: הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות וגיוס פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוטחים על ידי FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation). על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.
- **סניף לונדון**: הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, מימון סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות הפרטית ללא ייעוץ בניירות ערך. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח הגורמים הפיקוחיים והרשויות הרלוונטיות בישראל, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

נציגויות - פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. הבנק מפעיל משרדי נציגויות במקסיקו, אורוגוואי וגרמניה. הבנק החליט לסגור את נציגות אורוגוואי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים העיקריים הם לקוחות מקומיים, בעיקר מהקהילה היהודית, הממוקמים גיאוגרפית במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחוץ לארץ וכן לקוחות תושבי ישראל שהפעילות הפיננסית והעסקית שלהם מצריכה קבלת שירותים בנקאיים בחוץ לארץ.

דרכי ההפצה העיקריים הם השתתפות בכנסים מקצועיים במדינות בהן ממוקמות השלוחות, פרסום מקומי בקרב הקהילה היהודית, שיווק הבנק על ידי נציגויות הבנק בקרב הקהילה היהודית המקומית והמלצות מלקוחות קיימים.

אסטרטגיה עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ פועלות בסביבה תחרותית של בנקים מקומיים ובינלאומיים הפועלים באותה המדינה אך יחד עם זאת ממוקדים במתן שירותים בנקאיים בתחום מצומצם בהשוואה לבנקים המקומיים והבינלאומיים. התחרות מתמקדת ברמת השירות, מהירות התגובה ומקסום מערכת היחסים של הלקוח עם הבנק. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות אישי ומהיר ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה. בנוסף, הבנק מיסד ומקיים תהליך פיקוח ובקרה על פעילות השלוחות באמצעות מנהלי הסיכון הרלוונטיים בבנק בישראל והן שימוש ביועצים מקצועיים חיצוניים מטעם הבנק בישראל.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

נספחים לדוחות השנתיים

תוכן עניינים

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו	395
נספח 2 - מידע רב-תקופתי	399
נספח 3 - מידע רב-רבעוני	401
נספח 4 - פרטים נוספים	405

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו[1]
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

	2016			2015			2014		
	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה
			ב-%			ב-%			ב-%
נכסים נושאי ריבית									
אשראי לציבור[3]									
בישראל	161,072	[7]5,011	3.11	149,239	4,585	3.07	140,363	[7]5,026	3.58
מחוץ לישראל	3,195	146	4.57	2,665	106	3.98	2,305	103	4.47
סך הכל	164,267	5,157	3.14	151,904	4,691	3.09	142,668	5,129	3.60
אשראי לממשלה									
בישראל	187	3	1.60	288	9	3.13	303	9	2.97
מחוץ לישראל	151	7	4.64	-	-	-	-	-	-
סך הכל	338	10	2.96	288	9	3.13	303	9	2.97
פיקדונות בבנקים									
בישראל	685	1	0.15	1,745	3	0.17	1,841	8	0.43
מחוץ לישראל	308	4	1.30	427	3	0.70	296	5	1.69
סך הכל	993	5	0.50	2,172	6	0.28	2,137	13	0.61
פיקדונות בבנקים מרכזיים									
בישראל	30,702	26	0.08	20,357	21	0.10	21,614	108	0.50
מחוץ לישראל	3,925	20	0.51	3,319	8	0.24	1,535	-	-
סך הכל	34,627	46	0.13	23,676	29	0.12	23,149	108	0.47
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר									
בישראל	88	-	-	174	-	-	199	1	0.50
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	88	-	-	174	-	-	199	1	0.50
איגרות חוב מוחזקות לפידיון וזמינות למכירה[4]									
בישראל	7,925	71	0.90	11,799	150	1.27	7,294	62	0.85
מחוץ לישראל	1,084	18	1.66	1,137	17	1.50	1,105	16	1.45
סך הכל	9,009	89	0.99	12,936	167	1.29	8,399	78	0.93
איגרות חוב למסחר[5]									
בישראל	355	4	1.13	326	4	1.23	1,149	9	0.78
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	355	4	1.13	326	4	1.23	1,149	9	0.78
סך כל הנכסים נושאי ריבית	209,677	5,311	2.53	191,476	4,906	2.56	178,004	5,347	3.00
חייבים בגין פעולות בכרטיסי אשראי	3,136			3,030			2,914		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית[6]	4,022			4,625			5,693		
סך כל הנכסים	216,835			199,131			186,611		
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל	8,663	195	2.25	7,548	134	1.78	5,241	124	2.37

ראה הערות להלן .

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו[1] - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

	2016			2015			2014		
	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור הכנסה
			ב-%			ב-%			ב-%
התחייבויות נושאות ריבית									
פיקדונות הציבור									
בישראל									
לפי דרישה	8,013	24	0.30	6,295	8	0.13	5,204	5	0.10
לזמן קצוב	119,220	991	0.83	114,058	932	0.82	118,599	1,359	1.15
מחוץ לישראל									
לפי דרישה	628	-	-	758	-	-	6	-	-
לזמן קצוב	4,166	30	0.72	2,216	22	0.99	3,358	29	0.86
סך הכל	132,027	1,045	0.79	123,327	962	0.78	127,167	1,393	1.10
פיקדונות הממשלה									
בישראל	53	2	3.77	58	2	3.45	58	3	5.17
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	53	2	3.77	58	2	3.45	58	3	5.17
פיקדונות מבנקים									
בישראל	822	12	1.46	828	12	1.45	1,381	17	1.23
מחוץ לישראל	6	-	-	-	-	-	152	1	0.66
סך הכל	828	12	1.45	828	12	1.45	1,533	18	1.17
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר									
בישראל	-	-	-	116	-	-	93	-	-
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	-	-	-	116	-	-	93	-	-
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים									
בישראל	25,092	472	1.88	21,652	392	1.81	18,752	556	2.97
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	25,092	472	1.88	21,652	392	1.81	18,752	556	2.97
התחייבויות אחרות									
בישראל	105	2	1.90	349	4	1.15	380	2	0.53
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	105	2	1.90	349	4	1.15	380	2	0.53
סך הכל התחייבויות נושאות ריבית	158,105	1,533	0.97	146,330	1,372	0.94	147,983	1,972	1.33
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	37,442			30,788			19,035		
זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי	3,136			3,030			2,914		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית[8]	5,203			7,126			5,939		
סך כל ההתחייבויות	203,886			187,274			175,871		
סך כל האמצעים ההוניים	12,949			11,857			10,740		
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	216,835			199,131			186,611		
פער הריבית			1.56			1.62			1.67
תשואה נטו[9] על נכסים נושאי ריבית									
בישראל	201,014	3,613	1.80	183,928	3,422	1.86	172,763	3,281	1.90
מחוץ לישראל	8,663	165	1.90	7,548	112	1.48	5,241	94	1.79
סך הכל	209,677	3,778	1.80	191,476	3,534	1.85	178,004	3,375	1.90
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל	4,800	30	0.63	2,974	22	0.74	3,516	30	0.85

ראה הערות להלן .

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו[1] - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

	2016			2015			2014		
	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)
			ב-%			ב-%			ב-%
מטבע ישראלי לא צמוד									
סך נכסים נושאי ריבית	138,152	3,620	2.62	117,783	3,453	2.93	105,258	3,397	3.23
סך התחייבויות נושאות ריבית	98,553	(620)	(0.63)	85,504	(557)	(0.65)	86,640	(781)	(0.90)
פער הריבית			1.99			2.28			2.33
מטבע ישראלי צמוד למדד									
סך נכסים נושאי ריבית	50,921	1,202	2.36	52,518	1,019	1.94	53,845	1,505	2.79
סך התחייבויות נושאות ריבית	36,983	(682)	(1.84)	37,147	(626)	(1.69)	37,594	(987)	(2.63)
פער הריבית			0.52			0.25			0.16
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)									
סך נכסים נושאי ריבית	11,941	294	2.46	13,627	300	2.20	13,660	321	2.35
סך התחייבויות נושאות ריבית	17,769	(201)	(1.13)	20,705	(167)	(0.81)	20,233	(174)	(0.86)
פער הריבית			1.33			1.39			1.49
סך פעילות בישראל									
סך נכסים נושאי ריבית	201,014	5,116	2.55	183,928	4,772	2.59	172,763	5,223	3.02
סך התחייבויות נושאות ריבית	153,305	(1,503)	(0.98)	143,356	(1,350)	(0.94)	144,467	(1,942)	(1.35)
פער הריבית			1.57			1.65			1.67

ראה הערות להלן .

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו [1]
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

	2016 לעומת 2015			2015 לעומת 2014		
	גידול (קיטון) בגלל שינוי[10]			גידול (קיטון) בגלל שינוי[10]		
	כמות	מחיר	שינוי נטו	כמות	מחיר	שינוי נטו
נכסים נושאי ריבית						
אשראי לציבור						
בישראל	368	58	426	273	(714)	(441)
מחוץ לישראל	24	16	40	14	(11)	3
סך הכל	392	74	466	287	(725)	(438)
נכסים נושאי ריבית אחרים						
בישראל	14	(96)	(82)	12	(22)	(10)
מחוץ לישראל	5	16	21	11	(4)	7
סך הכל	19	(80)	(61)	23	(26)	(3)
סך כל הכנסות הריבית	411	(6)	405	310	(751)	(441)
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור						
בישראל	55	20	75	(27)	(397)	(424)
מחוץ לישראל	11	(3)	8	(3)	(4)	(7)
סך הכל	66	17	83	(30)	(401)	(431)
התחייבויות נושאות ריבית						
אחרות						
בישראל	57	21	78	42	(210)	(168)
מחוץ לישראל	-	-	-	-	(1)	(1)
סך הכל	57	21	78	42	(211)	(169)
סך כל הוצאות הריבית	123	38	161	12	(612)	(600)

(1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
(2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
(4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2016, 2015 ו-2014, נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך (3) מיליוני שקלים, (2) מיליוני שקלים ו-9 מיליוני שקלים בהתאמה.
(5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2016, 2015 ו-2014, נוספה (נוכתה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך (2) מיליוני שקלים, בסך 4 מיליוני שקלים ובסך (33) מיליוני שקלים, בהתאמה.
(6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
(7) עמלות בסך 271, 456 ו-417 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2016, 2015 ו-2014, בהתאמה.
(8) לרבות מכשירים נגזרים.
(9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
(10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

נספח 2 - מידע רב-תקופתי

דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי

לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2016 - 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014	2013	2012
הכנסות ריבית	5,311	4,906	5,347	6,442	6,591
הוצאות ריבית	1,533	1,372	1,972	2,978	3,377
הכנסות ריבית, נטו	3,778	3,534	3,375	3,464	3,214
הוצאות בגין הפסדי אשראי	200	211	173	288	276
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	3,578	3,323	3,202	3,176	2,938
הכנסות שאינן מריבית					
הכנסות מימון שאינן מריבית	295	358	173	14	95
עמלות	1,433	1,426	1,395	1,458	1,452
הכנסות אחרות	134	74	44	27	26
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	1,862	1,858	1,612	1,499	1,573
הוצאות תפעוליות ואחרות					
משכורות והוצאות נלוות	2,071	1,944	1,866	1,823	1,704
אחזקה ופחת בניינים וציוד	693	692	715	690	670
הוצאות אחרות	535	590	458	438	433
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	3,299	3,226	3,039	2,951	2,807
רווח לפני מיסים	2,141	1,955	1,775	1,724	1,704
הפרשה למיסים על הרווח	833	761	657	593	594
רווח לאחר מיסים	1,308	1,194	1,118	1,131	1,110
חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס	-	-	5	(4)	-
רווח נקי:					
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	1,308	1,194	1,123	1,127	1,110
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(42)	(60)	(31)	(44)	(50)
המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,266	1,134	1,092	1,083	1,060
רווח למניה[1]					
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים):					
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	5.46	4.90	4.74	4.74	4.70
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים):					
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	5.46	4.89	4.71	4.71	4.67

(1) מניה בת 0.1 ₪ ערך נקוב.

נספח 2 - מידע רב תקופתי

מאזן מאוחד - מידע רב-תקופתי

ליום 31 בדצמבר 2016 - 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2016	2015	2014	2013	2012
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	41,725	30,489	26,798	26,060	16,671
ניירות ערך	10,262	11,845	14,259	7,000	9,041
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	9	71	107	70	207
אשראי לציבור	172,779	160,604	148,912	139,880	130,244
הפרשה להפסדי אשראי	(1,438)	(1,400)	(1,343)	(1,315)	(1,593)
אשראי לציבור, נטו	171,341	159,204	147,569	138,565	128,651
אשראי לממשלות	330	316	307	305	317
השקעות בחברות כלולות	34	36	52	60	60
בניינים וציוד	1,585	1,583	1,570	1,536	1,548
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	87	87	87	87	87
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,584	3,527	5,602	3,606	3,518
נכסים אחרים	1,498	2,000	2,162	2,256	2,032
סך כל הנכסים	230,455	209,158	198,513	179,545	162,132
התחייבויות והון					
פיקדונות הציבור	178,252	162,380	152,379	141,244	128,499
פיקדונות מבנקים	1,537	1,166	1,258	2,041	1,694
פיקדונות הממשלה	50	58	55	62	107
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	-	223	-	-
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	27,034	23,719	20,580	16,443	14,039
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,566	3,634	6,497	3,538	3,773
התחייבויות אחרות	6,692	5,786	6,217	6,058	4,849
סך כל ההתחייבויות	217,131	196,743	187,209	169,386	152,961
הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק	12,714	11,847	10,797	9,681	8,730
זכויות שאינן מקנות שליטה	610	568	507	478	441
סך כל ההון	13,324	12,415	11,304	10,159	9,171
סך כל ההתחייבויות וההון	230,455	209,158	198,513	179,545	162,132

נספח 3 - מידע רב-רבעוני

דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
הכנסות ריבית	1,254	1,601	1,588	868
הוצאות ריבית	306	545	574	108
הכנסות ריבית, נטו	948	1,056	1,014	760
הוצאות בגין הפסדי אשראי	81	59	57	3
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	867	997	957	757
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	119	40	69	67
עמלות	356	360	352	365
הכנסות אחרות	14	20	11	89
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	489	420	432	521
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	566	508	520	477
אחזקה ופחת בניינים וציוד	171	177	171	174
הוצאות אחרות	132	130	145	128
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	869	815	836	779
רווח לפני מיסים	487	602	553	499
הפרשה למיסים על הרווח	212	218	200	203
רווח לאחר מיסים	275	384	353	296
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס	(1)	1	-	-
רווח נקי:				
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	274	385	353	296
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(9)	(12)	(13)	(8)
המיוחס לבעלי מניות הבנק	265	373	340	288
רווח למניה[1]				
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)				
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1.14	1.61	1.47	1.24
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)				
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1.14	1.61	1.47	1.24

(1) מניה בת 0.1 ₪ ערך נקוב.

נספח 3 - מידע רב רבעוני

דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2015 - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
הכנסות ריבית	1,010	1,495	1,851	550
הוצאות ריבית	190	562	769	(149)
הכנסות ריבית, נטו	820	933	1,082	699
הוצאות בגין הפסדי אשראי	75	61	40	35
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	745	872	1,042	664
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	127	151	(45)	125
עמלות	355	350	365	356
הכנסות אחרות	35	8	10	21
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	517	509	330	502
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	499	487	492	466
אחזקה ופחת בניינים וציוד	169	175	174	174
הוצאות אחרות	151	159	159	121
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	819	821	825	761
רווח לפני מיסים	443	560	547	405
הפרשה למיסים על הרווח	197	213	204	147
רווח לאחר מיסים	246	347	343	258
חלק ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס	-	1	-	(1)
רווח נקי:				
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	246	348	343	257
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(6)	(32)	(13)	(9)
המיוחס לבעלי מניות הבנק	240	316	330	248
רווח למניה[1]				
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)				
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1.04	1.36	1.43	1.06
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)				
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1.03	1.36	1.42	1.05

(1) מניה בת 0.1 ₪ ערך נקוב.

נספח 3 - מידע רב רבעוני

מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
נכסים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	41,725	40,753	36,842	38,193
ניירות ערך	10,262	9,407	8,419	9,013
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	9	16	46	151
אשראי לציבור	172,779	170,024	166,914	163,451
הפרשה להפסדי אשראי	(1,438)	(1,404)	(1,399)	(1,378)
אשראי לציבור, נטו	171,341	168,620	165,515	162,073
אשראי לממשלה	330	353	363	323
השקעות בחברות כלולות	34	34	35	36
בניינים וציוד	1,585	1,537	1,545	1,546
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	87	87	87	87
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,584	3,267	3,460	3,922
נכסים אחרים	1,498	1,446	1,446	1,465
סך כל הנכסים	230,455	225,520	217,758	216,809
התחייבויות והון				
פיקדונות הציבור	178,252	173,748	169,621	165,001
פיקדונות מבנקים	1,537	1,255	1,183	1,416
פיקדונות הממשלה	50	53	53	55
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	27,034	27,253	24,337	26,859
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,566	3,520	3,787	4,878
התחייבויות אחרות	6,692	6,365	5,806	5,928
סך כל ההתחייבויות	217,131	212,194	204,787	204,137
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	12,714	12,726	12,384	12,098
זכויות שאינן מקנות שליטה	610	600	587	574
סך כל ההון	13,324	13,326	12,971	12,672
סך כל ההתחייבויות וההון	230,455	225,520	217,758	216,809

נספח 3 - מידע רב רבעוני

מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2015 - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
נכסים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	30,489	26,720	25,318	25,455
ניירות ערך	11,845	11,306	15,833	13,802
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	71	100	-	300
אשראי לציבור	160,604	159,382	153,688	152,049
הפרשה להפסדי אשראי	(1,400)	(1,386)	(1,371)	(1,355)
אשראי לציבור, נטו	159,204	157,996	152,317	150,694
אשראי לממשלה	316	287	273	299
השקעות בחברות כלולות	36	39	38	45
בניינים וציוד	1,583	1,543	1,545	1,544
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	87	87	87	87
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,527	4,780	4,478	5,694
נכסים אחרים	2,000	2,108	1,875	3,052
סך כל הנכסים	209,158	204,966	201,764	200,972
התחייבויות והון				
פיקדונות הציבור	162,380	158,107	153,736	153,002
פיקדונות מבנקים	1,166	1,298	1,903	1,472
פיקדונות הממשלה	58	62	60	59
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	-	-	240
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	23,719	23,196	22,648	20,804
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,634	4,527	5,350	7,260
התחייבויות אחרות	5,786	5,598	6,271	6,587
סך כל ההתחייבויות	196,743	192,788	189,968	189,424
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	11,847	11,616	11,266	11,033
זכויות שאינן מקנות שליטה	568	562	530	515
סך כל ההון	12,415	12,178	11,796	11,548
סך כל ההתחייבויות וההון	209,158	204,966	201,764	200,972

נספח 4 - פרטים נוספים

חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בלמעלה מ-50% מאמצעי השליטה

אילו הבנק לא היה מאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב, אזי הדוחות הכספיים המאוחדים (ללא בנק יהב) היו דומים לדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) כפי שהוצגו בביאור 36 לדוחות הכספיים, למעט השינויים המהותיים להלן:

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2016)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ-1.6 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ-24.3 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ-23.5 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2016)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-130 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-90 מיליוני שקלים חדשים.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוחות הכספיים ומראה המקום שלהם

1. מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
KPIs - Key performance indicators	אינדיקטורים עיקריים לביצועים, המשמשים ככלי לגיבוש תובנות לגבי סטטוס ביצוע התהליכים לרוחב הבנק.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
KRI - Key risk indicators	אינדיקטורים עיקריים לסיכון הינם סרגלי מדידה לסיכון ו/או מדדים סטטיסטיים, המשמשים לניטור הגורמים העיקריים המזוהים עם סיכוני מפתח בתאגיד הבנקאי, על מנת לנסות ולאבחן את התממשות הסיכונים, מוקדם ככל שניתן.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
VaR	מודל המשמש לאמידת החשיפה הכוללת למגוון סיכוני שוק. ערך ה-VaR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
באזל II	מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה בגרסתה הסופית על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ב-2006.	המושג מופיע באופן מרובה
באזל III	מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה לראשונה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ב-2010.	המושג מופיע באופן מרובה
גישת השווי הכלכלי - EVE - Economic Value of Equity	גישת השווי הכלכלי לניתוח ואמידת השפעת שינויים בשיעורי הריבית על שווים ההוגן של הנכסים, ההתחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
דירוג אשראי (Score)	דירוג אשראי הינו ציון הניתן ללווה במסגרת הערכת יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו במלואן ובהתאם למועד שנקבע.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים, מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים.
הגישה הסטנדרטית	גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצג העסקי, פרק סקירת סיכונים, פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
הון פיקוחי (הון כולל)	ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: - הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. - הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
המשכיות עסקית	מצב בו הבנק פועל באופן רציף וללא הפרעות.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים, פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
ועדת באזל	ועדת באזל הינה פורום לשיתוף פעולה בענייני פיקוח על הבנקים. מטרות הועדה הינן הגברת ההבנה בנושאי הפיקוח עיקריים ושיפור איכות הפיקוח על תאגידים בנקאיים ברחבי העולם. הועדה ידועה בעיקר בשל התקנים הבינלאומיים להלימות ההון, עקרונות הליבה לפיקוח אפקטיבי על הבנקים ותיאום בין מדינות שונות ליצירת פיקוח חוצה גבולות על בנקים ברחבי העולם.	המושג מופיע באופן מרובה
חברות דירוג אשראי חיצוניות	סוכנות המנפיקה דירוגי אשראי חיצוניים והוכרה על ידי הפיקוח על הבנקים בהתאם לדרישות הכשירות שהוגדרו. חברות דירוג האשראי החיצוניות הכשירות הינן: S&P, Moody's ו-Fitch.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
יחס הון מזערי	היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
מבחני מצוקה (קיצון)	כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
מסגרת ניהול הסיכונים	מסגרת עבודה לניהול הסיכונים הכוללת את המדיניות, הנהלים, המדידה, תאבון הסיכון והבקרות לניהול הסיכונים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
מסמך הסיכונים	מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק סקירת הסיכונים
נדבך 1	הנדבך הראשון במסגרת העבודה של באזל II, כולל את חישוב דרישות ההון המזערי בגין סיכון אשראי (כולל סיכון הצד הנגדי), סיכון שוק (תיק סחיר בלבד) וסיכון תפעולי.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים
נדבך 2	הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל II המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים
נכסי סיכון	מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201.	המושג מופיע באופן מרובה
סיכון	סיכון הוא אפשרות (הסתברות) לפגיעה בהון, ברווחים, ביציבות התאגיד או ביכולתו להשיג את מטרותיו העסקיות.	המושג מופיע באופן מרובה
סיכון חוצה גבולות (Cross-Border)	סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות)	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
	ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.	סקירת הסיכונים
סיכון CVA - Credit Valuation Adjustment	CVA הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערוך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההוגן של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).	מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
סיכון אינפלציה	החשיפה להפסד כתוצאה מהשפעת שינויים במדד המחירים על רווחי התאגיד או הונו, לרבות באמצעות השפעה על פריטים חוץ מאזניים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
סיכון אסטרטגי	סיכון אסטרטגי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של ההחלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים, פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
סיכון אשראי	סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק.	המושג מופיע באופן מרובה
סיכון אשראי של צד נגדי	הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים. מושג הכולל בביאורים לדוחות הכספיים.
סיכון מוניטין	מוניטין הוא אוסף של תפיסות, דעות ואמונות של בעלי העניין לגבי התאגיד, בהתבסס על ניסיונם וציפיותיהם. סיכון מוניטין הוא הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק סקירת הסיכונים
סיכון מימון	סיכון מימון או סיכון גיוס הנזילות (Funding liquidity risk) - הסיכון שהתאגיד לא יוכל לעמוד ביעילות בצורכי תזרים המזומנים והביטחונות שלו, הצפויים והבלתי צפויים, הנוכחיים והעתידיים, בלא שהדבר ישפיע על פעילויותיו היומיומיות או על מצבו הפיננסי.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
סיכון משפטי	סיכון משפטי הינו חלק מהסיכון התפעולי, וכולל סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה פרק סקירת הסיכונים, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
סיכון נזילות	הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה פרק סקירת הסיכונים , פרק הסבר וניתוח לתוצאות

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
		ולמצב העסקי
סיכון ציות ורגולציה	סיכון להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מהתאגיד).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק סקירת הסיכונים, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
סיכון ריבית	הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או להון הבנק, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות שונות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפרעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה פרק סקירת הסיכונים
סיכון שוק	הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).	המושג מופיע באופן מרובה
סיכון תפעולי	הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות.	המושג מופיע באופן מרובה
פרופיל הסיכון	הערכת הסיכון המצרפי הגלום בחשיפות ובפעילות העסקית של הבנק לנקודת זמן.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק סקירת הסיכונים, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
שיעור המימון (LTV)	היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס.	המושג מופיע באופן מרובה
שלושת קווי ההגנה	תפיסת ניהול הסיכונים כוללת חלוקה לשלושה קווי הגנה: - הקו הראשון - נוטלי הסיכון: הנהלות קווי העסקים נושאות באחריות לזיהוי, להערכה, למדידה, לניטור להפחתה לדיווח על הסיכונים המובנים. כמו כן, אחראית לניהול סביבת בקרה נאותה לניהול הסיכון. - הקו השני - בקרי הסיכון: פונקציית ניהול הסיכונים, תפקידה הוא להשלים את פעילויות ניהול הסיכונים של קו העסקים. אחראית בין היתר, לתכנון ופיתוח מסגרת עבודה לניהול סיכונים ואתגור ניהול הסיכונים בקווי העסקים. - הקו השלישי - הביקורת הפנימית, מבצעת סקירה בלתי תלויה ואתגור של הבקרות, התהליכים והמערכות לניהול הסיכונים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
תאבון הסיכון	החלטת הבנק בנוגע לרמת הסיכון שהתאגיד הבנקאי מוכן לקבל בהתחשב במאפייני סיכון/תשואה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים

2. מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

מושג	פירוש	פרק בדוח
OTC - Over the Counter	עסקה במכשירים פיננסיים אשר מבוצעת מעבר לדלפק, ולא בבורסה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי , מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
בקרת אשראי	תהליך סקירה למטרת הערכת הביצועים של הצוות העוסק במתן אשראי ומצב תיק האשראי בכללותו. תהליך זה מבוצע בדיעבד על ידי יחידת בקרת אשראי בבנק, ובמסגרת הסקירה נבדקים בין היתר מהימנות הדירוג, ונאותות הסיווג וההפרשה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה אשר נועדה לכסות הפסדי אשראי צפויים בתיק האשראי של הבנק. הפסדים אלו מייצגים את סכום המחיקות נטו שצפוי (likely) שיתממש לגבי הלוואה או קבוצה של הלוואות בהינתן העובדות והנסיבות בתאריך ההערכה.	המושג מופיע באופן מרובה
התניות פיננסיות	התניות שנקבעו בין הלווה למלווה בחוזה ההלוואה, המגדירות תנאים מתלים להעמדת האשראי, כגון, עמידה ביחסים פיננסיים מסוימים. לעיתים הפרת תנאי זה עשויה להוות עילה להעמדת האשראי לפירעון מידי.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים
חוב בארגון מחדש	חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה , פרק סקירת הסיכונים מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
חוב נחות	חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
חוב פגום	חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור.	המושג מופיע באופן מרובה
חובות בעייתיים	חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.	המושג מופיע באופן מרובה
יחס החזר מההכנסה	היחס בין ההחזר החודשי ובין ההכנסה החודשית הפנויה. היחס הינו מדד המשמש להערכת יכולת ההחזר השוטף של הלווה לאורך חיי ההלוואה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים

מושג	פירוש	פרק בדוח
יחס כיסוי נזילות מזערי	היחס בין כרית הנזילות לבין תזרים יוצא חזוי נטו לתקופה של חודש קדימה, תחת תרחישים שונים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
ליווי פרויקט פיננסי	שיטת ליווי פרויקט פיננסי (ליווי סגור) הינה שיטת מימון, שבה הלווה מצפה להיפרע בעיקר מהתקבולים הצפויים מהפרויקט, אשר מהווים גם מקור החזר וגם ביטחון לחשיפה. במסגרת שיטה זו, נערך מעקב שוטף אחר הפרויקטים הממומנים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
משך חיים ממוצע - מח"מ	אורך החיים הממוצע של איגרת חוב. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עליה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. משך חיים ממוצע של איגרת מבטא את רגישות המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. המח"מ מחושב כיחס בין ממוצע משוקלל של תשלומי איגרת החוב למחירה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
נגזרים	מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.	המושג מופיע באופן מרובה
ניהול נכסים והתחייבויות (ALM)	טכניקה המיושמת על ידי ארגונים על מנת להתאים בין מבנה הנכסים וההתחייבויות על מנת להבטיח את נאותות התשואה להון. כלומר, ניהול הסיכונים הנובעים מפערים בין מבנה הנכסים וההתחייבויות, ברמה העסקית. במסגרת זו נכללים תהליכים לניהול סיכוני שוק ונזילות, קביעת מחירי צל ועוד.	מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים, דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים
תיק בנקאי/תיק לא סחיר	התיק הבנקאי שהוא עיקר הפעילות של הבנק, מכיל את כל העסקאות שאינן כלולות בתיק הסחיר, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים כעסקאות הגנה לתיק הבנקאי.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
תיק סחיר	התיק הסחיר בבנק כולל את התיקים המנוהלים בחדר העסקאות כעושה שוק, וכן תיקי ניירות ערך למסחר ועסקאות נגזרים אשר בוצעו כחלק מאסטרטגית שוק ספציפית, המנוהלת בניהול הפיננסי תחת מגבלות ספציפיות של חשיפה ורווחיות.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים

2. מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

מושג	פירוש	פרק בדוח
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act קובע חובת דיווח לרשות המסים האמריקאית (ה-IRS) על חשבונות המוחזקים על ידי דמויות אמריקאיות (U.S Person) במוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארצות הברית).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
LCR - Liquidity coverage ratio	יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

3. מונחים אחרים

מושג	פירוש	פרק בדוח
ממשל תאגידי	מכלול הקשרים בין ההנהלה, הדירקטוריון, בעלי המניות ובעלי העניין אשר מרכיבים את המבנה אשר באמצעותו נקבעים יעדי הבנק והאמצעים להשגתם ולניטורם. כמו כן, הממשל התאגידי תומך בהגדרת חלוקת קווי הסמכות והאחריות ובאופן תהליך קבלת ההחלטות.	המושג מופיע באופן מרובה

דוח תקופתי לשנת 2016

תוכן העניינים

תקנה 9, 10ג'	415
תקנה 11	416
תקנה 13	420
תקנה 14, 20, 21, 21 א', 22	421
תקנה 24	422
תקנה 24א', 24ב'	423
תקנה 26	425
תקנה 26א'	436
תקנה 26ב', 27, 28	441
תקנה 29, 29א', חתימות	442

לכבוד
רשות ניירות ערך
רח' כנפי נשרים 22
ירושלים 95464

א.ג.נ.,

הנדון : דוח תקופתי לשנת 2016

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 מוגש בזאת הדוח התקופתי של הבנק לשנת 2016.

פרטים על התאגיד

שם התאגיד:	בנק מזרחי טפחות בע"מ
מס' חברה ברשם:	520000522
מען התאגיד הרשום:	רח' ז'בוטינסקי 7, רמת-גן
טלפון התאגיד:	03-7559219 פקסימיליה: 03-7559923
תאריך המאזן:	31 בדצמבר 2016, ב' בטבת תשע"ז
תאריך הדוח:	20 במרץ 2017
תקופת הדוח:	שנת 2016

תקנה 9 - דוחות כספיים

דוח תקופתי זה כולל את דוח הדירקטוריון וההנהלה ותיאור עסקי קבוצת הבנק, את הדוחות הכספיים ואת חוות דעת רואי החשבון של הבנק מיום 20 במרץ 2017.

תקנה 10ג' - שימוש בתמורת ניירות ערך על פי תשקיף

לא הונפקו ניירות ערך על פי תשקיף במהלך שנת הדיווח.

תקנה 11 - רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות ליום 31 בדצמבר 2016

	מספר מניה בבורסה	המניות המוחזקות על ידי הבנק		
		סוג המניות	מספר מניות	ערך נקוב כולל (בש"ח/מט"ח)
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.01 ש"ח	12,194,973	121,949
		יסוד 0.01 ש"ח ע.נ.	1	- [1]
		רגילות א' 0.01 ש"ח ע.נ.	1	- [1]
מזרחי טפחות אחזקות פיננסיות בע"מ (בפירוק מרצון)	לא נסחר	רגילות 0.0001 ש"ח	500,000	50
יונייטד מזרחי חברה לאחזקות בינלאומיות בע"מ ב.ו. (הולנד)	לא נסחר	רגילות 50 $ [4]	1,813,020	$ 70,452,000
מזרחי טפחות חיתום והנפקות (1980) בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.01 ש"ח	2,500,000	25,000
מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.0001 ש"ח	1,000	- [1]
מזרחי טפחות פקטורינג בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.001 ש"ח	250,000,000	250,000
אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ	לא נסחר	רגילות 1 ש"ח	1,650,012	1,650,012
מזרחי טפחות ניהול בע"מ (בפירוק מרצון)[6]	לא נסחר	רגילות 1 ש"ח	1,100,001	1,100,001
יונייטד מזרחי אינטרנשיונל אינוסטמנט נ.ו.	לא נסחר	רגילות 1,000 $	100	$ 100,000
חברת המזרחי לפיתוח קרקעות בע"מ	לא נסחר	יסוד 0.0001 ש"ח	10	- [1]
	לא נסחר	רגילות 0.0001 ש"ח	987	- [1]
מזרחי טפחות שרותי אבטחה בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.001 ש"ח	1,000,100	1,000
חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.0001 ש"ח	50,000	5
נציבים נכסים וציוד בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.0001 ש"ח	1,397,209,107	139,721

(1) פחות מ-1 ש"ח.
(2) שטרי הון צמודים למדד ניתנו ב-2009 ו-2010 לתקופה של 10 שנים ונושאים ריבית של בין 3.1%-4.9%.
(3) פחות מ-1 מיליון ש"ח.
(4) כולל מניות Class A 50 $ בעלות אותן זכויות.
(5) ההלוואות שניתנו לחברת הבת בשוויץ הינן במט"ח לתקופות של עד שנה ובריביות משתנות בהתאם למטבע ההלוואה.
(6) ביום 1 במרץ 2017 התקבל אישור רשם החברות והשותפויות על חיסול החברה.
(7) פחות מ-1 אלף ש"ח.
(8) שטרי הון לא צמודים אינם נושאים ריבית ולפירעון לא לפני 5 שנים מיום הנפקתם.

					השקעות הוניות והשקעות אחרות	
	עלות הרכישה של המניות	ערך מאזני מותאם	יתרת הלוואות	(כתבי התחייבות /אגרות חוב)	שיעורי החזקה	
	באלפי ש"ח / מט"ח	במיליוני שקלים חדשים			בהון	בהצבעה ב-%	בסמכות למנות דירקטורים
	419,184	679	-	573[2]	50.0	50.0	50.0
	2,370	-[3]	-	-	100.0	100.0	100.0
	$ 46,884	323	1[5]	-	100.0	100.0	100.0
	38,153	37	-	-	100.0	100.0	100.0
	7	55	-	-	100.0	100.0	100.0
	42,419	67	-	-	100.0	100.0	100.0
	1,785	27	-	-	100.0	100.0	100.0
	24,717	-	-	-	100.0	100.0	100.0
	$ 100	2	-	-	100.0	100.0	100.0
	-[7]						
	-[7]	-	-	-	100.0	100.0	100.0
	590	21	-	-	100.0	100.0	100.0
	3,255	186	-	-	100.0	100.0	100.0
	260,176	691	-	360 [8]	100.0	100.0	100.0

תקנה 11 - רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות ליום 31 בדצמבר 2016 - המשך

	מספר מניה בבורסה	המניות המוחזקות על ידי הבנק		
		סוג המניות	מספר מניות	ערך נקוב כולל (בש"ח/מט"ח)
מזרחי טפחות חברה לרישומים בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.0001 ש"ח	1,000	- [1]
ח.מ.ב. בע"מ (בפירוק מרצון)	לא נסחר	רגילות 0.0001 ש"ח	35,000,000	3,500
פסגות ירושלים בע"מ	לא נסחר	הנהלה 1 ש"ח	5	5
	לא נסחר	רגילות 1 ש"ח	29,970	29,995
פלנוס טכנולוגיות בע"מ	לא נסחר	רגילות 1 ש"ח	200	200
טע"מ מערכות מידע בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.001 ש"ח	10,000	- [1]
מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ	לא נסחר	רגילות 1 ש"ח	10,703,000	10,703,000
טפחות סוכנות ביטוח (1989) בע"מ	לא נסחר	רגילות 1 ש"ח	201	201
טפחות פיננסים בע"מ (בפירוק מרצון)[5]	לא נסחר	רגילות 1 ש"ח	1,500,000	1,500,000
יוניטד מזרחי גלובל (קיימן) בע"מ	לא נסחר	רגילות 1$	100	100
יו.אמ.טי.בי. אינשורנס בע"מ	לא נסחר	רגילות 1$	1,000,000	1,000,000
רוסאריו קפיטל בע"מ	לא נסחר	רגילות 0.01 ש"ח	2,499	25
קרן מוסטנג מאזנין	לא נסחר	-	-	-

(1) פחות מ-1 ש"ח.
(2) פחות מ-1 אלף ש"ח.
(3) פחות מ-1 מיליון ש"ח.
(4) שטר הון צמית לא צמוד ואינו נושא ריבית, לפרעון לא לפני 1 בינואר 2009.
(5) ביום 1 במרץ 2017 התקבל אישור רשם החברות והשותפויות על חיסול החברה.

עלות הרכישה של המניות	ערך מאזני מותאם	יתרת הלוואות	השקעות הוניות והשקעות אחרות (כתבי התחייבות /אגרות חוב)	שיעורי החזקה בהון	בהצבעה ב-%	בסמכות למנות דירקטורים
באלפי ש"ח / מט"ח	במיליוני שקלים חדשים					
- [2]	15	-	-	100.0	100.0	100.0
11,139	-	-	-	100.0	100.0	100.0
- 1	(16)	-	35[4]	20.0	20.0	20.0
1	2	-	-	20.0	20.0	20.0
12	3	-	-	100.0	100.0	100.0
3,968	46	-	-	100.0	100.0	100.0
1	888	-	-	100.0	100.0	100.0
934	-	-	-	100.0	100.0	100.0
0.1$	- [3]	-	-	100.0	100.0	100.0
1,000$	22	-	-	100.0	100.0	100.0
1,962	1	-	-	19.99	19.99	19.99
911	12	-	-	20.0	20.0	20.0

תקנה 13 - הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן [1]

במיליוני שקלים חדשים

שם החברה	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
	רווח נקי	רווח לפני מס[2]	ריבית	דמי ניהול	דיבידנד
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	42	69	23	-	-
יונייטד מזרחי חברה לאחזקות בינלאומיות בע"מ ב.ו.(הולנד)	(6)	(5)	-	-	-
אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ	-	1	-	-[3]	-
טפחות סוכנות ביטוח (1989) בע"מ	72	97	2	8	-
חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ	10	15	-	-	-
נציבים נכסים וציוד בע"מ	40	51	-	2	-
מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ	3	4	-	-	-
מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ	11	15	-	-[3]	-

(1) מוצגות תוצאות של חברות בנות וקשורות עם נתונים משמעותיים בלבד.
(2) כפי שדווח על ידי החברות.
(3) פחות מ-1 מיליוני שקלים חדשים.

תקנה 14 - רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן

ראה ביאור 30 ג' לדוחות הכספיים.

תקנה 20 - מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר

מועדי וסיבות הפסקת מסחר

בתקופת הדוח נרשמו למסחר 188,184 מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש, בעקבות מימוש אופציות של מנהלים בבנק בהתאם לתכנית אופציות. לפרטים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

בתקופת הדוח לא חלה הפסקת מסחר בבורסה.

תקנה 21 - תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

לפרטים בדבר תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה לשנת 2016, ראה "פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה" בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים וכן פרק תגמול בדוח הסיכונים המפורט.

תשלומים ששולמו לחברי הדירקטוריון של הבנק כולל מע"מ (למעט ליושב ראש הדירקטוריון) הסתכמו בשנת 2016 בסך של כ-7 מיליון שקלים חדשים. שכר יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי, כולל הוצאות נלוות לשכרם, הסתכמו בסך של כ-8 מיליוני שקלים חדשים (לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 א, 23 ג 3, ו- 34 ג לדוחות הכספיים וכן סעיף "פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה" בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים.

תקנה 21 א' - שמות בעלי השליטה בתאגיד

לפרטים בדבר שמות בעלי השליטה בתאגיד, ראה "בעלי שליטה" בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים.

תקנה 22 - עסקאות עם בעל שליטה

לפרטים בדבר עסקאות עם בעלי שליטה לשנת 2016, ראה "עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים" בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים.

תקנה 24 - מניות וניירות ערך המוחזקים על-ידי בעל עניין בתאגיד ליום 28 בפברואר 2017

מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. וניירות ערך אחרים של הבנק המוחזקים על ידי בעלי עניין (מס' הנייר בבורסה 0695437):

שם בעל העניין[7]	מספר חברה ברשם/ מס' זיהוי	כמות מניות	שיעור האחזקה ב-%[1]	כמות אופציות	שיעור החזקה בדילול מלא[6]
כ.א.ב.מ. בע"מ[2]	51-2008103	7,193,594	3.10	-	2.18
ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ[2]	51-2008442	7,814,717	3.36	-	2.37
ע.א.ב.מ. בע"מ[2]	51-2008137	15,428,435	6.64	-	4.67
עופר השקעות בע"מ[2]	51-0160781	14,291,819	6.15	-	4.33
עופר סחף בע"מ[2]	52-0034307	7,477,642	3.22	-	2.27
F & W שותפות רשומה[3]	54-0183118	30,212,844	13.01	-	9.15
M.W.Z. אחזקות בע"מ[3]	51-2024225	20,545,785	8.85	-	6.22
אלדד פרשר	58368333	-	-	368,130	0.05
מנחם אביב	12390175	-	-	158,791	0.02
ישראל אנגל	50402866	-	-	209,462	0.03
גלית ויזר	23878341	-	-	161,658	0.02
אילה חכים	56593767	-	-	206,950	0.03
משה לארי	28405934	-	-	209,462	0.03
ניסן לוי	59857946	-	-	171,360	0.02
אופיר מורד	24607806	-	-	175,458	0.02
דינה נבות	55610612	-	-	206,603	0.03
מאיה פלר	52346327	-	-	51,561	0.01
רחלי פרידמן	57222200	-	-	110,411	0.01
דורון קלאוזנר	51277556	-	-	159,534	0.02
ריטה רובינשטיין	64668619	-	-	206,453	0.03
ציבור		129,271,705	55.67	5,235,928[5]	68.49
סך הכל		232,236,541[4]	100		100

(1) על פי הסכם מיום 25 בנובמבר 1994 (להלן - "הסכם הרכישה"), רכשו קבוצת פיינברג-ורטהיים וקבוצת עופר (להלן: "הקונות"), ממדינת ישראל את מניות הבנק המוחזקות על-ידן, ואשר הקנו להן, ביחד 26% מהון המניות בבנק. ביום 24 ביולי 1997 השלימו הקונות את הסכם הרכישה ורכשו 25% נוספים ממניות הבנק. לקונות זכויות של 51% בהצבעה. תאור תמציתי של הסכם הרכישה וזכויותיהן של הקונות מכח הסכם זה נמצא במשרדי הבנק ברח' ז'בוטינסקי 7 ברמת-גן ועומד לעיון כל דורש.

ביום 29 באוגוסט 2002 הושלמה העסקה למכירת מניות הבנק המוחזקות במישרין או בעקיפין, על ידי חברת F.A.M.I. הולדינג בע"מ (בשליטתו של מר אברהם פיינברג ז"ל) לחברת M.W.Z. אחזקות בע"מ.

בעלי השליטה בקונות קשורים ביניהם בהסכמי הצבעה על פיהם התחייבו לשתף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק המוחזקות על-ידם באמצעות הקונות. תאור תמציתי של הוראות הסכמים אלה והצדדים להם נמצא במשרדי הבנק ברח' ז'בוטינסקי 7, רמת-גן ועומד לעיון כל דורש.

(2) חברה בקבוצת עופר.

(3) חברה בקבוצת ורטהיים.

(4) לא כולל 2,500,000 מניות רדומות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית במהלך שנת 2009.

(5) כולל תוכנית אופציות שאושרה לעובדי הבנק, אשר אינם מהווים בעלי עניין לצורך תקנה 24 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970.

(6) שיעור ההחזקה בדילול מלא חושב בהנחה של הנפקת כמות המניות המקסימלית העשויה להיות מונפקת במקרה ששטרי ההון הנדחים, שהונפקו על ידי הבנק, יומרו למניות, ואשר עומדת על 94,554,683 מניות.

(7) לפרטים נוספים בדבר אחזקות בעלי עניין וההסכמים בין בעלי השליטה, ראה סעיף "בעלי השליטה " בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים.

תקנה 24 א' - הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים[1]

בהתאם לסעיף 24 א' לתקנות ניירות ערך להלן פרטים על הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים (בשקלים חדשים):

	רשום		מונפק ונפרע	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2016	2015	2016	2015
מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש	40,000,000	40,000,000	[2]23,456,851	[2]23,438,032

(1) לפרטים בדבר הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
(2) כולל 2,500,000 מניות רדומות, שנרכשו ומוחזקות על ידי הבנק.

בתקופת הדוח גדל ההון המונפק והנפרע ב-18,819 שקלים חדשים כתוצאה ממימוש אופציות למניות של מנהלים בבנק.
כל המניות בעלות זכויות הצבעה שוות.

תקנה 24 ב' - מרשם בעלי מניות ליום 28 בפברואר 2017

	כמות מניות	אחוז אחזקה
קבוצת ורטהיים		
אם דבליו זד (אחזקות בע"מ)	15,082,572	6.4253
אפ אנד דבליו שותפות רשומה	29,275,441	12.4716
סך הכל	44,358,013	18.8969
קבוצת עופר		
כ.א.ב.מ. בע"מ	7,066,264	3.0103
ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ	7,271,077	3.0975
ע.א.ב.מ. בע"מ	15,175,631	6.4650
עופר סחף בע"מ	2,129,855	0.9073
סה"כ	31,642,827	13.4801
מזרחי טפחות חברה לרישומים בע"מ	[1]158,733,397	67.6220
פישמן מרדכי	3	0.0000
סביון טל	2,100	0.0009
פנצר נתן	200	0.0001
פלדמן אבי	1	0.0000
סה"כ כללי	234,736,541	100.0000

(1) כולל 2,500,000 מניות רדומות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית במהלך שנת 2009.

תקנה 24 ב' - מרשם בעלי מניות ליום 28 בפברואר 2017 - המשך

	כמות אופציות
פנקס מחזיקי אופציות	
מזטפ אפ מנכל 2014	368,130
כתבי אופציה לעובדים מזטפ אפ 2014	7,258,871
כתבי אופציה לעובדים מזטפ אפ 2015	149,028
סך הכל	7,776,029

פנקס מחזיקי שטרי הון נדחים

	כמות שטרי הון
פנקס מחזיקי שטרי הון נדחים - סדרה א' (המחזיק חב' לרישומים)	1,701,984,302

תקנה 26 - רשימת הדירקטורים של הבנק

להלן פרטים בגין חברי הדירקטוריון של הבנק:

משה וידמן - יושב ראש[1][2]	
מספר ת"ז	690875
שנת הלידה	1943
מען להמצאת כתבי בית-דין	קצנלסון 9, תל-אביב
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי-יו"ר , ניהול סיכונים-יו"ר
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	2.8.2010
השכלה	בוגר-כלכלה מדע המדינה האוניברסיטה העברית ירושלים. מוסמך-מנהל עסקים (התמחות במימון), האוניברסיטה העברית ירושלים.
עיסוק נוכחי	יו"ר הדירקטוריון, משה וידמן בע"מ (בעלים) מכהן בהתנדבות : חבר בוועד המנהל של הקרן לירושלים (החל משנת 2000), חבר בוועד המנהל של הוצאת ספרים ע"ש "מגנס". חבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית בירושלים (החל משנת 1995), יו"ר נכסי האוניברסיטה העברית בע"מ (החל משנת 2001 ועד ליום 31.1.2016)
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ, כימיקלים לישראל בע"מ, מפעלי ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, מליסרון בע"מ, אלרוב נדלן ומלונאות בע"מ, רוזבאד בע"מ, יפאורה תבורי בע"מ, עופר השקעות בע"מ, ד"ש איפקס הולדינגס בע"מ, כאבמ בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר סחף בע"מ, אחים עופר השקעות בע"מ, אחים עופר תעשיות אשקלון בע"מ, אחים עופר חיפה תשל"ד בע"מ, אחים עופר ירושלים בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, עופר מרכזי סחר בע"מ, חוף אלמוג אילת בע"מ, עאבמ בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, עופר נכסי תעשיה נצרת בע"מ, מבני עופרים בע"מ, מליסה בע"מ, סי.אי.די. חברה ישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, מיסלטו הולדינד בי.וי. בע"מ, עופר השקעת יזמות אנרגיה וניהול בע"מ, עופר השקעת מקורות אנרגיה בע"מ, הרברט סמואל 10 (ניהול) בע"מ, עופר קיט ונופש בע"מ, אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, מליפר קניונים בע"מ (בפירוק מרצון), אחים עופר רעננה בע"מ (בפירוק מרצון), עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ (בפירוק מרצון), נאות חוף האלמוג 1990בע"מ, רזידנס טאוורס בע"מ, כרמלי-יוליעד בע"מ
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[3]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

(2) מכהן כיושב ראש הדירקטוריון החל מיום 1 בדצמבר 2012.

(3) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

תקנה 26 - רשימת הדירקטורים של הבנק - המשך

צבי אפרת[1]	
מספר ת"ז	007189434
שנת הלידה	1943
מען להמצאת כתבי בית-דין	טאגור 44, תל אביב
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	24.1.1995
השכלה	אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - האוניברסיטה העברית בירושלים
עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות	שותף ויועץ בכיר במשרד עורכי דין - י. גורניצקי ושות', דירקטור באפרת סמית חברה לנאמנות, דירקטור באפרת שירותים משפטיים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה [2]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

סבינה בירן	
מספר ת"ז	014949192
שנת הלידה	1967
מען להמצאת כתבי בית-דין	יצחק שדה 5א כפר סבא
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת, ניהול סיכונים, תגמול
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	27.2.2012
השכלה	בוגרת מדעי המדינה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה, מוסמכת במנהל עסקים, אוניברסיטת האריאל-ואט, לימודי מ.א. במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים באוניברסיטת תל אביב.
עיסוק נוכחי	בעלים ומנכ"ל משותף בחברת MVP-B.LTD דירקטורית בנובה מדיקל בע"מ, חברה פרטית
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטורית: חברת שופרסל בע"מ (חדלה לכהן ב-8.12.2015)
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה [2]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

(2) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

תקנה 26 - רשימת הדירקטורים של הבנק - המשך

רון גזית	
מספר ת"ז	050688605
שנת הלידה	1951
מען להמצאת כתבי בית-דין	הרצל רוזנבלום 8, תל אביב
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	14.12.2003
השכלה	אקדמאית, בוגר (.LL.B) במשפטים ועו"ד - אוניברסיטת תל-אביב
עיסוק נוכחי	מייסד משרד עו"ד רון גזית רוטנברג ושות', דירקטור - גזית רוטנברג נאמנות, ר. גזית עו"ד (2002)
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	מייסד וראש משרד עו"ד רון גזית רוטנברג ושות', דירקטור - גובר רדיו בע"מ
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה [2]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

אבי זיגלמן[1][3]	
מספר ת"ז	054082581
שנת הלידה	1956
מען להמצאת כתבי בית-דין	דב כרמי 2, תל אביב
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת –יו"ר, ניהול סיכונים - תגמול-יו"ר
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	19.9.2007
השכלה	אקדמאית, בוגר (.B.A) חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, מוסמך (.M.A) כלכלת עסקים (עם התמחות במימון) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך
עיסוק נוכחי	ייעוץ פיננסי וחברות בדירקטוריונים מכהן כיום כדירקטור: אולטרה אקויטי השקעות בע"מ.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה [2]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

(1) "בעל ניסיון בנקאי" לפי הנחיית הפיקוח על הבנקים.
(2) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.
(3) ביום 19 לספטמבר 2016 סיים מר אבי זיגלמן כהונתו כדירקטור בבנק.

תקנה 26 - רשימת הדירקטורים של הבנק - המשך

אברהם זלדמן[1]	
מספר ת"ז	5795919
שנת הלידה	1948
מען להמצאת כתבי בית-דין	שבטי ישראל 6, רעננה
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	26.2.2015
השכלה	לימודי סטטיסטיקה וכלכלה, מנהל עסקים - אוניברסיטת חיפה (ללא השלמת חובות התואר)
עיסוק נוכחי	מכהן כיום כיו"ר דירקטוריון פוקס ויזל בע"מ (משנת 2012), דירקטור בחברות: א. זלדמן ניהול בע"מ, ליליות בע"מ, ליליות בייקרי בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	יו"ר דירקטוריון: בנק לאומי למשכנתאות בע"מ, לאומי פרטנרס חתמים בע"מ, לאומי פרטנרס מחקרים בע"מ, לאומי סטארט בע"מ, לאומי סטארט ניהול (2000) בע"מ דירקטור: פז נפט בע"מ, פרטנר תקשורת בע"מ, אלקטרה מוצרי צריכה 1970 בע"מ, פוקס ויזל בע"מ (2008-2011) סופר פארם בע"מ, אבגול תעשיות בע"מ, טכנורוב בע"מ, ארכימדס גלובל קפריסין, APAX LEUMI INC, אייפקס לאומי שותפים, שידורי קשת בע"מ, מנכ"ל לאומי פרטנרס בע"מ.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[2]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) "בעל ניסיון בנקאי" לפי הנחיית הפיקוח על הבנקים.
(2) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

תקנה 26 - רשימת הדירקטורים של הבנק - המשך

נחשון יואב-אשר	
מספר ת"ז	57081630
שנת הלידה	1961
מען להמצאת כתבי בית-דין	שדרות האורנים 42 רמת אפעל
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	27.2.2012
השכלה	אקדמאית, בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, מוסמך מנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה - האוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוק נוכחי	סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ דירקטור: חברת נביעות טבע הגליל בע"מ, איגוד יצרני חלב ומוצריו בישראל בע"מ (בפירוק מרצון),יקב תבור (2005) בע"מ, שידורי קשת בע"מ, מירה טרידינג בע"מ, TURK TUBORG BIRA VE MALT, SANAYII A.S (טורקיה), PAZARLAMA A.S TUBORG (טורקיה), INTERNATONAL DAIRIES CORPORATION B.V. (הולנד), AL BREWERIES B.V (הולנד), UNITED ALBANIAN BREWERIES SH.P.K (אלבניה),
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	יו"ר דירקטוריון חברת נביעות טבע הגליל בע"מ, דירקטור במחלבת משק צוריאל בע"מ, מי גליל בע"מ, החברה המרכזית להפצת משקאות קלים בע"מ.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	כן
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

תקנה 26 - רשימת הדירקטורים של הבנק - המשך

מרדכי מאיר	
מספר ת"ז	050087006
שנת הלידה	1950
מען להמצאת כתבי בית-דין	השופטים 42, תל אביב
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	24.12.2008
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך.
עיסוק נוכחי	מנהל כללי מירב מנהלים בע"מ, דירקטור בחברות: עופר השקעות בע"מ, מליסה בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, אחים עופר השקעות חוץ בע"מ, אחים עופר (תעשיות אשקלון) בע"מ, אחים עופר (חיפה תשל"ד) בע"מ, אחים עופר (ירושלים) בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, מיסטלטו בי.וי., אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	בריטיש השקעות בע"מ, עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ (בפירוק מרצון), חוטי חשמל (נכסים) בע"מ-בפירוק מרצון, נכסי מי דל בע"מ, מליסרון בע"מ
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

תקנה 26 - רשימת הדירקטורים של הבנק - המשך

אברהם נוימן	
מספר ת"ז	04526372
שנת הלידה	1949
מען להמצאת כתבי בית-דין	אגמון 10, רמת גן
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת, יו"ר ועדת תגמול החל מיום 19.6.16, ניהול סיכונים
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	11.4.2013
השכלה	דוקטור לפילוסופיה (מתמטיקה) - האוניברסיטה העברית בירושלים. פרופסור למתמטיקה - האוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוק נוכחי	דירקטור: א. נוימן השקעות בע"מ, א. נוימן בע"מ, NAE HOLDINGS LTD, BIDORBUY.COM.LTD יו"ר דירקטוריון.HOLDINGS LTD
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	-
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

גדעון סיטרמן	
מספר ת"ז	068260546
שנת הלידה	1953
מען להמצאת כתבי בית-דין	בירנית 6, כוכב יאיר
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	תגמול, ביקורת, אשראי
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	07.07.2009
השכלה	בוגר חשבנאות וכלכלה - אוניברסיטת ת"א, רואה חשבון
עיסוק נוכחי	יו"ר ובעלים של חברת פנינוש בע"מ, דירקטור באקסיום אס.אל. בע"מ
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	מנהל כללי קל בניין בע"מ, מנהל כללי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, דירקטור בקמור בע"מ, יו"ר נמל אשדוד.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

ליאורה עופר	
מספר ת"ז	051983401
שנת הלידה	1953
מען להמצאת כתבי בית-דין	מושב בני ציון, ת.ד. 107
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	23.1.2006
השכלה	תיכונית - בית הספר הריאלי העברי בחיפה
חברות בדירקטוריונים	יו"ר מליסרון בע"מ, יו"ר עופר השקעות בע"מ חברות בדירקטוריונים: אורו השקעות בע"מ, אורו יעוץ וניהול בע"מ, הלידור יזמים בע"מ, קניון רמת אביב בע"מ, אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, עופר סחף בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, חוף האלמוג אילת בע"מ, ע.א.ב.מ. בע"מ, מבני עופרים בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר נכסי תעשיה (נצרת) בע"מ, עופר מרכזי מסחר בע"מ, סי.אי.די. החברה הישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, נאות חוף האלמוג (1990) בע"מ, כרמלי יוליעד בע"מ, הרברט סמואל 10 (ניהול) בע"מ, עופר השקעות מקורות אנרגיה בע"מ, עופר השקעות יזמות אנרגיה (ניהול) בע"מ
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	ניהול עסקים וחברות בתחום המקרקעין, ההשקעות ובתחומים אחרים, ובכלל זה חברות בדירקטוריונים כמפורט לעיל
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	דירקטורית בחברות מקבוצת עופר השקעות בע"מ, כמפורט להלן, לרבות חברות קבוצת עופר השקעות המחזיקות (במישרין ובעקיפין) במניות הבנק.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בתו של מר יולי עופר ז"ל, אחותו של מר דורון עופר ובת דודו של מר אייל עופר
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

תקנה 26 - רשימת הדירקטורים של הבנק – המשך

יהונתן קפלן	
מספר ת"ז	055251391
שנת הלידה	1958
מען להמצאת כתבי בית-דין	חיים זכאי 2, פתח תקווה
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	12.5.2011
השכלה	בוגר כלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון מוסמך, מוסמך במדעי המדינה ובטחון לאומי - אוניברסיטת חיפה, המכללה לביטחון לאומי תל אביב.
עיסוק נוכחי	יועץ כלכלי. דירקטור: עמיר שיווק והשקעות בחקלאות בע"מ, החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ, מבשלות בירה בינלאומית בע"מ, נובולוג פארם-אפ שיווק (1966) בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטור: סולבר תעשיות בע"מ, וילאר אינטרנציונאל בע"מ, כלל תעשיות ביוטכנולוגיה בע"מ.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

אסנת רונן	
מספר ת"ז	057972077
שנת הלידה	1962
מען להמצאת כתבי בית-דין	ז' בחשון 13, רמת השרון
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי, יו"ר ועדת ביקורת החל מיום 19.9.16, תגמול
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	23.10.2013
השכלה	בוגר מתמטיקה ומדעי המחשב - אוניברסיטת תל אביב. מוסמך מנהל עסקים בהתמחות מימון - אוניברסיטת תל אביב.
עיסוק נוכחי	דירקטורית בפרטנר תקשורת בע"מ, פוקס ויזל בע"מ, המסלול האקדמי של המכללה למנהל – דירקטורית בהתנדבות, יישום החברה למחקר ופיתוח של האוניברסיטה העברית – דירקטורית בהתנדבות, פריון נטוורק בע"מ – דירקטורית החל מיום 31.12.2015, מייסדת שותפה ב - FIREWIND PE.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי	שותפה בויולה פרייבט אקויטי, דירקטורית: עמיעד מערכות מים בע"מ, אירונאוטיקס בע"מ, אורעד מערכות הייטק בע"מ, מטומי מדיה גרופ בע"מ, דגניה סיליקון בע"מ, אודיוקודס בע"מ, די פארם בע"מ, יועצת לחברת LIQUIDENT בישראל.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

יוסף שחק	
מספר ת"ז	008025009
שנת הלידה	1945
מען להמצאת כתבי בית-דין	בורלא 28, תל אביב
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי, ביקורת, תגמול, ניהול סיכונים החל מיום 2.1.17
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	26.4.2010
השכלה	אקדמאית, בוגר חשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון מוסמך
עיסוק נוכחי	יועץ חשבונאי פיננסי לחברות ולדירקטוריונים דירקטור: תפרון בע"מ, יוגי ייעוץ והשקעות בע"מ-בעל שליטה, שחק ושות' נכסים בע"מ - בעל מניות, חבר המועצה הציבורית של המוסד לתקינה חשבונאית, התיאטרון הלאומי הבימה (דח"צ), נווה הון נדל"ן בע"מ, דח"צ בחברת סאותורן פרופרטיס קפיטל בע"מ (החל 11.11.16)
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	חבר ועדת ביקורת של בנק ישראל, דירקטור בד"ש ניהול קופות גמל בע"מ, דירקטור באלול תמארינד בע"מ, דירקטור בפסגות בית השקעות בע"מ, פלג ניא בע"מ, המסלול האקדמי של המכללה למנהל.
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה[1]	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו, או של בעל עניין בתאגיד	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

תקנה 26א' - רשימת נושאי משרה בכירה של הבנק[1]

אלדד פרשר[2]	
מספר ת"ז	058368333
שנת לידה	1963
תואר	מנהל כללי
תאריך תחילת כהונה	3.11.2004 (מיום 16.8.2013 בתפקיד המנהל הכללי של הבנק)
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי	מנהל כללי
התפקיד שממלא בחברה בת	יושב ראש בנק המזרחי שוויץ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במינהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה הפיננסית - CFO, בבנק מזרחי טפחות בע"מ

מנחם אביב	
מספר ת"ז	012390175
שנת לידה	1959
תאריך תחילת כהונה	13.4.2005
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי, חשבונאי ראשי דירקטור בחברת מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במינהל עסקים (M.B.A.) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	חשבונאי ראשי של בנק מזרחי טפחות בע"מ

(1) בין נושאי המשרה הבכירה אין בני משפחה של נושא משרה בכיר או בעל עניין.
(2) מר אלדד פרשר הינו בעל עניין מתוקף כהונתו כמנהל הכללי של הבנק.

תקנה 26א' - רשימת נושאי משרה בכירה של הבנק[1] - המשך

ישראל אנגל	
מספר ת"ז	50402866
שנת לידה	1950
תאריך תחילת כהונה	1.1.2005
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה הקמעונאית דירקטור בבנק יהב, דירקטור ב"טפחות ביטוח" [2]
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני במנהל עסקים (מימון) - אוניברסיטת בר אילן, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה הקמעונאית - בנק מזרחי טפחות בע"מ

גלית ויזר[3]	
מספר ת"ז	023878341
שנת לידה	1968
תאריך תחילת כהונה	7.7.2011
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מבקרת פנימית ראשית; מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית מבקרת פנימית ראשית של בנק יהב; והחברות: "אתגר", "נאמנות", "מזרחי טפחות הנפקות", "נציבים", "טפחות ביטוח"[4]
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה - האוניברסיטה העברית ותואר שני במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית, רואת חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית

(1) בין נושאי המשרה הבכירה אין בני משפחה של נושא משרה בכיר או בעל עניין.
(2) טפחות ביטוח – טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ.
(3) בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות – התשנ"ט, 1999 המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה ואינה קרובה של אחד מאלה.
(4) אתגר - אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ.
נאמנות - מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ
מזרחי טפחות הנפקות - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
נציבים - נציבים נכסים וציוד בע"מ
טפחות ביטוח – טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ

תקנה 26א' - רשימת נושאי משרה בכירה של הבנק[1] - המשך

אילה חכים	
מספר ת"ז	056593767
שנת לידה	1960
תאריך תחילת כהונה	1.7.2013
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, ומנהלת טכנולוגיית המידע של הבנק
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה - אוניברסיטת בר-אילן תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת בר-אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	תת-אלוף, מפקדת יחידת לוט"ם בחיל התקשוב.

משה לארי	
מספר ת"ז	28405934
שנת לידה	1971
תאריך תחילת כהונה	8.11.2009 (מיום 16.8.2013 בתפקידו הנוכחי)
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה הפיננסית- CFO יו"ר מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, דירקטור בבנק יהב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה לתכנון תפעול ונכסי לקוחות בבנק מזרחי טפחות בע"מ

(1) בין נושאי המשרה הבכירה אין בני משפחה של נושא משרה בכיר או בעל עניין.

תקנה 26א' - רשימת נושאי משרה בכירה של הבנק[1] - המשך

ניסן לוי	
מספר ת"ז	59857146
שנת לידה	1967
תאריך תחילת כהונה	2.2.2014
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות יו"ר "טפחות ביטוח"[2], יו"ר מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים – האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה הפיננסית, בבנק ירושלים בע"מ

אופיר מורד	
מספר ת"ז	24607806
שנת לידה	1969
תאריך תחילת כהונה	1.1.2014
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים, תואר שני בהנדסת תעשיה וניהול.
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	סגן מנהל החטיבה לבנקאות עסקית בבנק מזרחי טפחות בע"מ

דינה נבות	
מספר ת"ז	055610612
שנת לידה	1959
תאריך תחילת כהונה	1.4.2012
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בעבודה סוציאלית - אוניברסיטת תל אביב, תואר שני בעיתונאות ותקשורת - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני בפסיכולוגיה חברתית וסוציולוגיה - אוניברסיטת בר אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	ייעוץ אסטרטגי - עסקי לארגונים, סמנכ"ל שיווק ב-HOT מערכות תקשורת.

(1) בין נושאי המשרה הבכירה אין בני משפחה של נושא משרה בכיר או בעל עניין.
(2) טפחות ביטוח - טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ.

תקנה 26א' - רשימת נושאי משרה בכירה של הבנק[1] - המשך

מאיה פלר	
מספר ת"ז	52346327
שנת לידה	1954
תאריך תחילת כהונה	20.4.1997
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מזכיר הבנק
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון (B.A.) מדעי הרוח - אוניברסיטת תל אביב
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מזכיר בנק מזרחי טפחות בע"מ

רחלי פרידמן	
מספר ת"ז	057222200
שנת לידה	1961
תאריך תחילת כהונה	1.1.2015
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	יועצת משפטית ראשית, מנהלת החטיבה המשפטית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון במשפטים (LL. B) - אוניברסיטת תל אביב, תואר שני במשפטים (LL. M) - אוניברסיטת תל אביב
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהלת הייעוץ המשפטי בבנק

דורון קלאוזנר	
מספר ת"ז	51277556
שנת לידה	1952
תאריך תחילת כהונה	8.11.2009 (מיום 1.1.2014 בתפקידו הנוכחי)
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים – CRO
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - אוניברסיטת בר-אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית בבנק מזרחי טפחות בע"מ

(1) בין נושאי המשרה הבכירה אין בני משפחה של נושא משרה בכיר או בעל עניין.

תקנה 26א' - רשימת נושאי משרה בכירה של הבנק[1] - המשך

ריטה רובינשטיין	
מספר ת"ז	64668619
שנת לידה	1950
תאריך תחילת כהונה	1.1.2007
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל, יו"ר מזרחי טפחות שרותי אבטחה בע"מ, יו"ר נציבים נכסים וציוד בע"מ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון (B.A) במדעי החברה והרוח - האוניברסיטה העברית ירושלים, תואר שני (M.A) במדעי החברה והרוח - אוניברסיטת בר אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל בבנק מזרחי טפחות בע"מ

(1) בין נושאי המשרה הבכירה אין בני משפחה של נושא משרה בכיר או בעל עניין.

תקנה 26ב'- מורשה חתימה של הבנק

אין לבנק מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27 - רואה החשבון של הבנק

ברייטמן אלמגור זהר ושות' רואי חשבון, מרכז עזריאלי 1, תל-אביב

תקנה 28 - שינוי בתזכיר או בתקנות

באסיפה כללית מיום 8.3.2016, הוחלט כדלהלן:

א. להוסיף הגדרה למונחים "שליטה" ו-"בעל שליטה", בתקנה 1.1 לתקנון הבנק.
ב. לתקן את תקנה 141 בתקנון הבנק, שעניינה פטור מאחריות של נושא משרה.
ג. לתקן טעויות סופר בתקנות 142.5 ו-144.5 לתקנון הבנק.

באסיפה כללית מיום 28.12.2016, הוחלט כדלהלן:

א. לתקן את תקנה 59 לתקנון הבנק, בעניין פרסום הודעה ומודעה על זימון אסיפה כללית.
ב. להוסיף תקנה 183 לתקנון הבנק, בעניין סמכות שיפוט בלעדית.

תקנה 29 - המלצות והחלטות הדירקטורים

א. המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית והחלטות שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר נושאים המפורטים בתקנות:

1. לאחר בדיקה עם המפקח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 23 באוגוסט 2014, לשנות את מדיניות חלוקת הדיבידנד. מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות. מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון.

2. להלן פירוט הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק במהלך תקופת הדוח:
   - ביום 21 במרץ 2016 - 36.0 מיליוני שקלים חדשים.
   - ביום 21 ביוני 2016 - 43.2 מיליוני שקלים חדשים.
   - ביום 11 בספטמבר 2016 - 51.0 מיליוני שקלים חדשים.
   - ביום 12 בדצמבר 2016 - 56.0 מיליוני שקלים חדשים.

ב. החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטורים בעניינים המפורטים בתקנת משנה (א):
אין

ג. החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

1. ביום 8 למרץ 2016 התקבלו באסיפה כללית מיוחדת החלטות כדלקמן:
   - תיקון תקנון הבנק
   - אישור תנאי כהונתו והעסקתו של יושב ראש הדירקטוריון של הבנק, מר משה וידמן, על פי הסכם ההעסקה הנוסף.

2. ביום 4 באפריל 2016 התקבלו באסיפה כללית מיוחדת החלטות כדלקמן:
   - אישור מינויו של מר אברהם נוימן כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות.
   - אישור מינויו של מר יוסף שחק כדירקטור חיצוני לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301.
   - אישור הענקה ליושב ראש הדירקטוריון של הבנק, סך של 246 אלפי שקלים חדשים, המהווים את מלוא הסכום בגין רכיב שיקול הדעת המוענק ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2015.

3. ביום 26 בספטמבר 2016 התקבלה באסיפה כללית מיוחדת החלטה כדלקמן:
   - אישור מינויה של גב' אסנת רונן כדירקטורית חיצונית בבנק לפי חוק החברות, לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים שתחל ביום 23 באוקטובר 2016.

תקנה 29 א(4) – החלטות החברה

ראה בביאור 26 ג' סעיפים 4-9 לדוחות הכספיים.

רמת-גן, 20 במרץ 2017
כ"ב באדר תשע"ז

שמות החותמים:
(1) מנחם אביב
(2) מאיה פלר

תפקידם:
סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי
מזכיר הבנק